

Filozofická fakulta Univerzity Palackého v Olomouci

Katedra mediálních a kulturních studií a žurnalistiky

Investigativní žurnalistika České televize

Investigative journalism in Czech television

Magisterská diplomová práce

Bc. Lucie JEŠÁTKOVÁ

Vedoucí práce: doc. PhDr. Petr Orság, Ph.D.

Olomouc 2020

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že jsem tuto diplomovou práci vypracovala samostatně pouze s použitím literatury a zdrojů uvedených v jejich seznamu. Diplomová práce má 221 300 znaků.

V Olomouci dne 4. května 2020

.....
Bc. Lucie Ješátková

Poděkování

V první řadě bych ráda poděkovala zaměstnancům České televize, že se se mnou i přes svou náročnou práci sešli a zodpověděli všechny mé dotazy. Zejména bych ráda vyzdvihla redaktorky Kristinu Cirokovou, Kristýnu Dobešovou a Stanislavu Raupachovou, které mi dovolily účastnit se natáčení. Dále bych ráda poděkovala vedoucímu mé diplomové práce docentu Petru Orságovi, jenž se mnou trpělivě práci konzultoval.

Anotace

Tato práce se zabývá popisem investigativní žurnalistiky v České televizi. Konkrétně se zaměřuje na pořady 168 hodin, Reportéry ČT a Černé ovce a navazuje na bakalářskou práci, která se věnovala rutinám reportérů z pořadu Reportéři ČT. Práce obsahuje teoretické koncepty jako je teorie gatekeepingu, koncept zpravodajských hodnot, agenda-setting, framing, politická ekonomie médií a teorie o mediálních organizacích. Tato teorie je pak propojena s částí praktickou.

Empirická část vychází z polostukturovaných rozhovorů a zúčastněného pozorování. Součástí diplomové práce jsou rozhovory s respondenty z České televize, kteří zaujmají pracovní pozice: šéfredaktor, dramaturg, producent, redaktor, moderátor, kameraman, střihač a režisér. Pro tuto práci dále poskytli užitečné informace výrobní dispečer a analytik výzkumu programu České televize. V práci promluvili Pavel Klener, Jiří Blažek, Jan Chaloupecký, Iveta Fialová, Ivan Bareš, František Kölbl, Helena Veselá, Kristina Ciroková, Kristýna Dobešová, Michael Preiss, David Šťastný, Stanislava Raupachová, Ivana Pultarová, Nora Fridrichová, Marek Wollner, Jan Linhart a Tomáš Budínský. Zúčastněné pozorování proběhlo celkem třikrát, a to u všech zkoumaných pořadů. Cílem bylo zjistit, jak jednotlivé pořady fungují a jak se od sebe navzájem liší.

Klíčová slova

Investigativní žurnalistika, Česká televize, Reportéři ČT, 168 hodin, Černé ovce, Pavel Klener, Jiří Blažek, Jan Chaloupecký, Iveta Fialová, Ivan Bareš, František Kölbl, Helena Veselá, Kristina Ciroková, Kristýna Dobešová, Michael Preiss, David Šťastný, Stanislava Raupachová, Ivana Pultarová, Nora Fridrichová, Marek Wollner, Jan Linhart, Tomáš Budínský.

Annotation

This thesis is focused on description of investigative journalism in Czech Television. Specifically is focused on broadcasts called Reportéři ČT, Černé ovce and 168 hodin and is connected to bachelor thesis, which is focused on description of routines of journalists from broadcast Reportéři ČT. This thesis contains theoretical concepts such as gatekeeping, concept of news values, agenda-setting, framing, political economy of media and organizational influences on media content. This theory is verified in practical part.

Empirical part of thesis is based on semi-structured interviews and participant observation. Parts of this thesis are interviews with respondents employed in Czech Television, who work as: redactor-in-chief, dramaturge, producer, redactor, moderator, cameraman, report editor and director. In thesis spoke Pavel Klener, Jiří Blažek, Jan Chaloupecký, Iveta Fialová, Ivan Bareš, František Kölbl, Helena Veselá, Kristina Círoková, Kristýna Dobešová, Michael Preiss, David Šťastný, Stanislava Raupachová, Ivana Pultarová, Nora Fridrichová, Marek Wollner, Jan Linhart and Tomáš Budínský. Participant observation took part three times in all examined broadcasts. The aim of this thesis was to find out how does each of broadcasts work and how different they are.

Key words

Investigative journalism, Czech television, Reportéři ČT, 168 hodin, Černé ovce, Pavel Klener, Jiří Blažek, Jan Chaloupecký, Iveta Fialová, Ivan Bareš, František Kölbl, Helena Veselá, Kristina Círoková, Kristýna Dobešová, Michael Preiss, David Šťastný, Stanislava Raupachová, Ivana Pultarová, Nora Fridrichová, Marek Wollner, Jan Linhart, Tomáš Budínský.

Obsah

1 Úvod	8
2 Teoretická východiska a tematizace problému	11
2.1 Teorie Gatekeepingu.....	12
2.2 Zpravodajské hodnoty.....	17
2.3 Agenda-setting.....	19
2.4 Framing	21
2.5 Politická ekonomie médií.....	22
2.6 Mediální organizace.....	25
3 Metodologie	28
4 Charakteristika a složení jednotlivých redakcí	32
4.1 168 hodin.....	32
4.2 Reportéři ČT	32
4.3 Černé ovce.....	33
5 Medailonky respondentů.....	35
6 Praktická část	40
6.1 Nastolování témat pro jednotlivé pořady	40
6.1.1 Vhodnost tématu pro daný pořad.....	45
6.2 Jednotlivé fáze práce členů redakcí	54
6.2.1 Reportér	54
6.2.2 Dramaturg / moderátor	58
6.2.3 Produkční.....	60
6.2.4 Kameraman / technik	63
6.2.5 Režisér	66
6.2.6 Střihač.....	68
6.2.7 Šéfredaktor.....	71

6.3 Finanční hospodaření České televize.....	73
6.3.1 Finanční hospodaření uvnitř pořadů	78
6.3.2 Finanční ohodnocení zaměstnanců	80
6.3.3 Finanční omezení	85
6.4 Reakce a vlivy na odvysílaný obsah	87
6.4.1 Vnější vlivy.....	89
6.4.2 Vnitřní vlivy.....	92
6.5 Rozdílnost pořadů.....	96
6.5.1 Rozdílnost pořadů z pohledu respondentů	96
6.5.2 Rozdílnost pořadů z pohledu diváků.....	98
7 Závěr	104
8 Seznam použité literatury a zdrojů	115
9 Přílohy.....	122

1 Úvod

Důležitost, relevance a ostatně i kredit České televize patří k diskutovaným tématům. Vrcholní politici si začali uvědomovat, že podstoupit kritický rozhovor s moderátorem je těžší, než napsat své vyjádření na sociální sítě, a vystupovat tak k veřejnosti bez jakékoli oponentury. Právě vládní činitelé začali s negativní rétorikou směrem k veřejnoprávním institucím.¹ Z úst některých politiků jako je například Tomio Okamura,² vyvstala otázka, zda by veřejnoprávní média neměla být financována ze státního rozpočtu. Situace by se tak velmi přiblížila k zemím, jako je dnes například Maďarsko, kde veřejnoprávní média prakticky zanikla.³ Terčem politických vyjádření jsou pořady jako 168 hodin nebo Reportéři ČT. Obě týdenní relace fungují pod záštitou šéfredaktora aktuální publicistiky Marka Wollnera a zabývají se investigativním obsahem. Pořad 168 hodin se vyznačuje aktuálním pohledem na týdenní události a mimo jiné i satirickým komentováním politických vystoupení. Reportéři ČT se zase vyznačují tvrdou investigativní prací a každý týden divákům přináší tři originální témata, která podléhají společenské debatě. Součástí výzkumu je mimo zmíněné pořady i vysílání Černých ovcí, jež se rovněž věnuje investigativnímu obsahu. Uvedený pořad, který oproti 168 hodinám a Reportérům ČT vysílá čtyřikrát týdně, se zabývá spíše spotřebitelskými problémy. Některé z nich však mohou přerůst i v takové kauzy, jako jsou dnes již známí šmejdi.⁴ Právě Černé ovce jsou ze zkoumaných pořadů specifické jednak svým tematickým záběrem, ale i periodicitou.

Diplomová práce si klade za cíl zmapovat postupy práce jednotlivých členů redakcí a navzájem je porovnat ve zkoumaném období, tedy na přelomu roku 2019/2020. Zkoumanými jednotkami jsou nejen redaktori zmíněných pořadů, ale i produkční, dramaturgové, kameramani, střihači, režiséři, moderátoři a šéfredaktor. Dále jsme kontaktovali výrobního dispečera a analytika výzkumu programu České televize, kteří poskytli pro tuto práci stěžejní informace. Záměrem je tak popsat fungování redakcí z pohledu práce všech zmíněných pracovních pozic, které se svou činností dotknou výsledné reportáže,

¹ Kritičtí vůči České televizi jsou například politici Miloš Zeman nebo Andrej Babiš. (Dvořák: Hrad využívá kritiku ČT v kampani. Zeman zvláštní zacházení nedostane, problém je u něj. [online]. In. [zpravy.aktualne.cz](https://zpravy.aktualne.cz/domaci/dvorak-hrad-vyuziva-kritiku-ct-v-kampani-zeman-zvlastni-zach-r~47437ae22e7911e7bc55002590604f2e/) [cit. 02.03.2020]. Dostupné z <https://zpravy.aktualne.cz/domaci/dvorak-hrad-vyuziva-kritiku-ct-v-kampani-zeman-zvlastni-zach-r~47437ae22e7911e7bc55002590604f2e/>.

² Okamura pohrozil zestátněním ČT a ČRo, ředitelé obou médií se ohradili. [online]. In. [ct24.ceskatelevize.cz](https://ct24.ceskatelevize.cz/domaci/2282869-okamura-pohrozil-zestatnenim-ct-a-cro-ohrozujete-principy-demokracie-reagoval-sef) [cit. 02.03.2020]. Dostupné z <https://ct24.ceskatelevize.cz/domaci/2282869-okamura-pohrozil-zestatnenim-ct-a-cro-ohrozujete-principy-demokracie-reagoval-sef>.

³ Reportáž pořadu Reportéři ČT s názvem Média za humny z 6. ledna 2020 [online]. In. [ceskatelevize.cz](https://www.ceskatelevize.cz/porady/1142743803-reporteri-ct/220452801240001/0/69954-media-za-humny/) [cit. 10.03.2020]. Dostupné z <https://www.ceskatelevize.cz/porady/1142743803-reporteri-ct/220452801240001/0/69954-media-za-humny/>.

⁴ Slovem šmejdi se rozumí manipulativní lidé, kteří využívají nekalé praktiky prodeje mířící převážně na seniory. O podvodných obchodnících vznikl i v produkci České televize dokument s názvem Šmejdi.

a odpovědět na hlavní výzkumnou otázku: Jak se ve svém fungování od sebe navzájem liší pořady Reportéři ČT, 168 hodin a Černé ovce?

Diplomová práce rozvíjí na vyšší úrovni práci bakalářskou,⁵ kde jsme se věnovali fungování pořadu Reportéři ČT. Tato práce oproti té předchozí popisuje problematiku většího počtu pořadů, a to nejen na redaktorské úrovni. Navíc získaná empirická data zasazujeme do teoretického rámce. Výzkum tak ve kvalitativní rovině popisuje agendu, fáze práce, finanční hospodaření, náklady a rozdílnosti pořadů. V první řadě ale chceme porovnat pořady navzájem. K práci využíváme polostrukturovaných rozhovorů a etnografických metod zúčastněného pozorování při natáčení všech tří pořadů.

Teoretická část této diplomové práce popisuje několik mediálně vědních konceptů, ke kterým se vracíme i v části praktické. Popisujeme teorii gatekeepingu, a to konkrétně na základě literatury od autorů Pamelu J. Shoemaker a Stephena D. Reese. Teoretiky představené vlivy podílející se na procesu rozhodování tak pozorujeme i u zkoumaných pořadů, a na základě zjištěných dat dokazujeme, že teoretické úrovně pocítujeme i v praxi. Dále se věnujeme zpravodajským hodnotám, v jejichž zpracování vycházíme z publikací teoretiků Johana Galtunga a Marie Ruge, kteří sice hodnoty zkoumali na médiích komerčních, v našem případě ale dokládáme, že některé ze zmíněných hodnot, např. Význam, fungují i u médií veřejnoprávních. Vybraní respondenti se tak shodli v sedmi hodnotách. Dalšími teoretickými koncepty jsou agenda-setting nebo framing. S navrhovanou agendou ve všech zkoumaných pořadech přicházejí převážně redaktori a dramaturgové. O tom, zda se navrhované téma stane veřejnou informací, ale rozhodují výhradně dramaturgové, které tak můžeme označit za gatekeepery. S pomocí teorie framingu pak vylučujeme, že by každý ze zkoumaných pořadů záměrně formoval veřejné mínění. Větší pozornost směřujeme k politické ekonomii médií. Pracujeme s modelem propagandy, s nímž přišli Edward Herman a Noam Chomsky. I tito teoretikové se sice věnovali médiím soukromým, jimi definovaný třetí a čtvrtý filtr, tedy síla informačních zdrojů a to, o kom média informují, však spatřujeme i u média veřejnoprávního. Naopak teoretiky definovaný druhý filtr zabývající se inzerenty je explicitně vyloučen Kodexem České televize. V neposlední řadě také popisujeme koncept mediální organizace a od Johna Dimmicka a Philipa Coita si vypůjčujeme hierarchii uplatňování moci a vlivu. V návaznosti na tuto teorii mimo jiné docházíme k poznatku, že Česká televize jako veřejnoprávní instituce sice nemusí s ostatními

⁵ JEŠÁTKOVÁ, Lucie. Sledování práce a rutin vybraných redaktorů/ek v investigativním pořadu Reportéři ČT. Olomouc, 2018. Bakalářská práce (Bc.). Univerzita Palackého, Fakulta filosofická, Katedra mediálních a kulturních studií a žurnalistiky, 2018-09-29.

mediálními domy soutěžit o inzerenty, musí ale svůj obsah přizpůsobit tak, aby si udržela diváky.

V empirické části jsme stanovili pět dílčích výzkumných otázek, pomocí nichž dosáhneme hlavního výzkumného cíle, tedy zaznamenání procesu fungování redaktorské, dramaturgické, produkční, kameramanské, režisérské, střihačské, moderátorské a šefredaktorské práce u pořadů 168 hodin, Reportéři ČT a Černé ovce.

Dílčími otázkami jsou:

- a) Jak probíhá nastolování témat pro jednotlivé pořady?
- b) Jaké jsou jednotlivé fáze práce členů redakcí?
- c) Jak funguje finanční hospodaření pořadů?
- d) Jaké jsou reakce a vlivy na odvysílaný obsah?
- e) Jak se pořady od sebe navzájem liší z pohledu respondentů a diváků?

Práce tak přináší ucelený vhled do fungování všech investigativních pořadů České televize. Mimoto poslouží jako záznam fungování kritických pořadů veřejnoprávního média, kdyby se časem záběr této instituce v této zemi proměnil.

2 Teoretická východiska a tematizace problému

Současný stav poznání investigativní žurnalistiky České televize existuje pouze na základě výzkumů provedených kvantitativními metodami. Ve velké míře se právě pořadům Reportéři ČT a 168 hodin věnuje společnost Mediatenor, která relace sleduje pravidelně a dlouhodobě. Poslední zveřejněná zpráva (6. 3. 2020) na stránkách České televize je za rok 2019. Hlavní zjištění se týkalo skutečnosti, že náměty publicistických reportáží pojednávaly často o kriminálních kauzách, společenských jevech a historických událostech. V odkazování na externí zdroje byli autoři reportáží v obou publicistických pořadech přesní. Bez nálezu s vyšší závažností bylo vyhodnoceno všech 265 příspěvků Reportérů ČT a 168 hodin. Uspokojivý prostor k vyjádření byl poskytnut všem hlavním subjektům příspěvků Reportérů ČT a 168 hodin. Společnost Mediatenor v roce analyzovala 365 publicistických příspěvků relací Reportéři ČT a 168 hodin. Analýza hodnotila tematickou agendu, transparentnost, srozumitelnost a správnost a objektivitu reportáží. Právě i takovým tematickým okruhům se zčásti bude věnovat naše kvalitativní analýza.⁶

Co se týče stavu poznání redakčních rutin je zapotřebí zmínit reflexi výzkumu, který s touto prací úzce souvisí. V rámci etnografického přístupu vznikl v roce 2010 výzkum zabývající se zpravodajstvím v České televizi. Cílem bylo zmapovat vznik televizních zpráv z perspektivy pracovníků podílejících se přímo na výrobě. Za výzkumným článkem uveřejněným v Sociologickém časopise stál Petr Kaderka a Martin Havlík. Jejich cílem bylo porozumět, jak reportéři ve spolupráci s kameramany, střihači, moderátory, editory atd. „dělají zprávu“.⁷ Popsali tak vznik televizních zpráv z perspektivy pracovníků. Právě ve stanovém cíli jejich výzkumu nachází inspiraci i tato diplomová práce. Pracujeme však navíc například s ekonomickými faktory, jež Kaderka s Havlíkem sledovat nechtějí. Dále rozvíjíme reakce a vlivy na odvysílaný obsah, se kterými se redakce potýkají, a problematiku nastolování agendy. Dále se inspirujeme ve zvolené metodice, konkrétně ve využití zúčastněného pozorování. Navíc přidáme i polostrukturované rozhovory, jež jsou z hlediska objemu dat pro tuto práci stěžejní. Kaderka s Havlíkem je ve své práci označují za neformální. I přesto, že zmíněný výzkum zkoumal redakce zpravodajství a ne publicistické, je pro nás klíčovým teoretickým zdrojem, který nás připravuje na práci v terénu,

⁶ Analýza publicistických pořadů České televize „Reportéři ČT“ a „168 hodin“ [online]. In. ceskatelevize.cz [cit. 09.03.2020]. Dostupné z

https://img.ceskatelevize.cz/press/5577.pdf?_ga=2.179777639.239092508.1583745700-217068661.1519817004.

⁷ KADERKA, Petr a HAVLÍK Martin. Vytváření televizních zpráv: pracovní postupy v systému žánrových norem. Sociologický časopis. 2010, 46(4), s. 537-568.

jelikož zkoumá stejnou mediální instituci. Ve zmapovaném televizním slangu tak již před samotným výzkumem víme, co znamená například slovo *studio* nebo *synchron*⁸ a porozumění respondentům je pro nás jednodušší.

Kromě zmíněných empirických výzkumů staví diplomová práce svůj teoretický základ na několika mediálně vědních konceptech. Ty konfrontuje a analyticky ověřuje s odpověďmi respondentů z České televize. Konkrétněji se věnujeme teorii agenda-setting, framingu, konceptu zpravodajských hodnot, politické ekonomii médií, teoriím o mediálních organizacích a gatekeepingu.

U teorie agenda-setting mluvíme o nestranných pravidlech, ale také o jedincích, kteří mají moc rozhodovat, které téma či informace daný pořad odvysílá. U teorie gatekeepingu pokračujeme tím, podle čeho mediální pracovníci vybírají témata. Pracujeme s vlivy vycházejícími z publikace Pamelý J. Shoemaker a Stephena D. Reese, jež mohou působit na výběr mediálního obsahu. Narážíme i na pojem framing. Zabýváme se otázkou, zda u zkoumaných pořadů můžeme mluvit o různých rámcích. U konceptu zpravodajských hodnot porovnáváme vlastnosti a hodnoty zmíněné dotazovanými respondenty s hodnotami teoretiků Johana Galtunga a Marie Ruge. Podrobněji se věnujeme politické ekonomii médií. S pomocí modelu propagandy, se kterým přišli Edward Herman a Noam Chomsky, upozorňujeme na sílu informačních zdrojů a na fakt, že důležitým filtrem je i to, o kom média informují a koho a jak kritizují. V rámci teorie o mediálních organizacích pracujeme s hierarchií úrovní uplatňování moci a vlivu, o nichž hovoří John Dimmick a Philip Coit. Zjišťujeme, do jaké míry se respondenti veřejnoprávního média cítí svobodní při výkonu své profese a zda pociťují i nějaké vnější tlaky.

2.1 Teorie Gatekeepingu

Zjednodušeně lze teorii gatekeepingu popsat jako proces, při kterém mediální pracovníci vybírají, jaká témata se dostanou do vysílání neboli projdou skrze bránu (angl. gates). „*Brány mohou být ovládnuty buď nestrannými a danými pravidly, nebo jedinci či skupinami, kteří disponují mocí rozhodovat, které informace mohou pokračovat dál a které naopak nebudou vpuštěny a zůstanou před branou.*“⁹

Termín gatekeepingu pochází od sociálního psychologa Kurta Lewina, jenž teorii spojil se zkoumáním procesů při rozhodování o rodinných nákupech potravin. Avšak spojitost

⁸ Slovem *studia* se v televizním slangu označuje průvodní slovo moderátorů, které se natáčí v pevně stanovený den i čas pro každý ze zkoumaných pořadů. Slovem *synchron* pak natočená promluva aktéra události na kameru (viz níže).

⁹ TRAMPOTA, Tomáš. Zpravodajství. Praha: Portál, 2006. s. 40.

tohoto pojmu s mediálními studii rozpracoval až David Mannig White v roce 1950. Zkoumal kritéria amerických editorů, kteří rozhodovali, jakou z tiskových zpráv od třech tiskových agentur použijí. Výsledkem bylo, že editoři rozhodují velmi subjektivně.¹⁰

Koncept, jímž se při práci v médiích realizuje výběr zpráv, událostí a rozhodování, zda konkrétní sdělení je vhodné zařadit do zpravodajství, dále „*zkomplikovala Pamela Shoemakerová v práci Gatekeeping v devadesátých letech 20. stol, když poznamenala, že gatekeeping nespočívá jen ve výběru zpráv, ale také v procesu přetváření události ve zprávu.*“¹¹

Pamela J. Shoemaker a Stephen D. Reese koncept rozvinuli i ve své knize *Mediating the message*.¹² „*Gatekeeping začíná v momentě, kdy se komunikační pracovník poprvé dozví o aktuálním či potenciálním sdělení a končí v bodě, kdy je podmnožina těchto sdělení přenesena k příjemci. Brána je rozhodující bod jak při cestě dovnitř, tak i při cestě ven.*“¹³

Autoři zde hovoří o vlivech, které se podílí na procesu rozhodování. Vlivy rozdělují do několika úrovní. První z nich je **individuální úroveň** (angl. influences on content from individual media workers). V této kategorii jde o to, jaké charakteristiky a vlastnosti má sám redaktor. V návaznosti na výzkum Davida H. Weavera a G. Clevelanda Wilhoita lze poznamenat, že typickým americkým novinářem je 36letý muž bílé pleti, vyznavač protestantismu, jenž obdržel bakalářský titul z veřejné univerzity, je ženatý a jako novinář pracuje už dvanáct let. Vydělává okolo třiceti jedna tisíc amerických dolarů za rok a pracuje pro středně velké mediální skupiny.¹⁴ V rámci výzkumu českého žurnalistického prostředí je záhodno zmínit knihu *Čeští novináři v komparativní perspektivě* od Jaromíra Volka a Maríny Urbánikové. Podle jejich šetření je průměrný věk českého novináře 38 let. Stále platí, že se jedná spíše o mužské povolání. Dále se čeští novináři odílišují od západních kolegů velmi nízkou mírou členství v profesních organizacích, konkrétně v Syndikátu novinářů. Nevídaná je také extrémně slabá identifikace s politickou levicí. Nejvíce českých novinářů se spojuje s liberálním směrem. Vysokoškolské vzdělání má 68 % českých novinářů z toho 54 % vystudovalo žurnalistický či komunikační obor.¹⁵

¹⁰ REIFOVÁ, Irena. Slovník mediální komunikace. 1. vyd. Praha: Portál, 2004. s. 70.

¹¹ Tamtéž s. 71.

¹² Volný překlad: Zprostředkování zprávy.

¹³ SHOEMAKER, Pamela a REESE, Stephen. *Mediating the Message: Theories of Influences on Mass Media Content*. New York: Longman, 1996. p. 58.

¹⁴ WEAVER, D., & WILHOIT, G. C. (1992, November 12). *The American journalist in the 1990s*. Preliminary report released at the Freedom Forum World Center, Arlington, VA. p. 3.

¹⁵ VOLEK, Jaromír a URBÁNIKOVÁ, Marína. *Čeští novináři v komparativní perspektivě: hybridní, virtuální a mizející žurnalisté v post-transformační fázi*. Praha: Academia, 2017. s. 59-67.

Je však obtížné určit, jaký vliv mají novinářské charakteristiky na práci žurnalistů. „Věříme, že neexistuje žádný přímý vliv charakteristik a zkušeností komunikátorů na mediální obsah. Avšak do jisté míry profesní role a etika komunikátorů mají větší vliv na obsah než jejich osobní postoje, hodnoty a přesvědčení.“¹⁶ Stejně tak vydavatelé a majitelé televizních stanic jsou hlídáni správními radami, publikem a inzerenty, kteří mají velký podíl na tom, jaká témata projdou a jaká neprojdou. Obsah však mohou ovlivnit i zaměstnanci, již nejsou vlastníci nebo nesedí na manažerských pozicích. „Například zpravodaj pro noviny západního pobřeží, který má sídlo ve Washingtonu, D.C., má podstatně větší kontrolu nad výběrem a řízením příběhů než reportér pracující z hlavních kanceláří novin pod přímým dohledem vedení.“¹⁷

Další z úrovní je vliv **mediálních rutin** (angl. influence of media routines). Autoři zde zmiňují znaky, jako jsou zpravodajské hodnoty, rutiny publika, procesy probíhající v mediálních organizacích, rozdíl mezi televizními a novinovými rutinami, vliv oficiálních zdrojů, expertní vyjádření, ale i vládní rutiny se zájmem o zveřejnění jim blízkých témat. „Rutiny mají důležitý dopad na tvorbu obsahu. Tvoří bezprostřední prostředí, v němž jednotliví pracovníci médií vykonávají svou práci. Pokud rutiny omezují individuální vlastnosti lidí, samy potom fungují jako omezení. Na reportáž či jiné mediální dílo je vyhraněn omezený čas a pozornost, mediální organizace má navíc omezené zdroje a zdroje zas omezují a strukturují materiál, který médiím poskytují. Proto tyto rutiny nelze zcela oddělit.“¹⁸

Třetí úroveň je vliv na **úrovni organizace** (angl. organizational influences on content). Zde autoři hovoří například o rozlišení agendy na základě periodicity média a dělí gatekeepery vzhledem k řadě rolí a funkcí v redakci. „Ačkoli jsou studovány méně často než mediální rutiny, faktory na úrovni organizace mají kritický dopad na mediální obsah. Způsob, jakým jsou organizace strukturovány, ovlivňuje pracovní kulturu. Navíc je požadováno, aby byly mediální společnosti nezávislé od velkých korporativních společností, kterých jsou v současnosti mnohé z nich součástí.“¹⁹

Čtvrtou rovinu lze pojmenovat jako **extramediální úroveň** (angl. influences on content from outside of media organizations). V této úrovni hrají roli vztahy žurnalistů se

¹⁶ SHOEMAKER, Pamela a REESE, Stephen. Mediating the Message: Theories of Influences on Mass Media Content. New York: Longman, 1996. p. 98.

¹⁷ Tamtéž.

¹⁸ Tamtéž s. 132.

¹⁹ SHOEMAKER, Pamela a REESE, Stephen. Mediating the Message: Theories of Influences on Mass Media Content. New York: Longman, 1996. p. 165.

svými zdroji, výběr zdrojů, zájmové skupiny, mediální kampaně, lidé z Public relations²⁰ nebo další mediální organizace. Důležité je zmínit například i vliv reklamy, technologií, ekonomie a politiky. „Zdroje mohou motivovat nebo omezovat šíření informací podle jejich vlastních zájmů a volba novinářů, který zdroj použijí, může příběhy různě zabarvit. Ačkoli zájmové skupiny vyvíjejí organizované úsilí o ovlivňování mediálního obsahu, jejich úspěch v ovlivňování obsahu je smíšený.“²¹

Autoři dále hovoří i o takzvaných pseudoudálostech, které definoval Daniel J. Boorstin ve své knize *The Image: Guide to Pseudo-events in America* jako událost, jež je vytvořena pro média, je inscenovaná a bez medií by neexistovala. „*Předpokládáme, že noviny budou plné novinek. Pokud průměrnému občanovi není viditelná žádná zpráva, očekáváme podnikavého novináře. Úspěšný žurnalista je ten, který si příběh najde, i když zde zrovna není žádné zemětřesení, atentát nebo válka. Pokud příběh nemůže najít, potom ho musí vytvořit. A to tak, že se poptá veřejných osob s překvapivým lidským zájmem o nějakou běžnou událost, nebo se ptá na „zprávy za zprávami“.*“²²

Shoemaker a Reese pak pojem pseudoudálost označují jako jeden z filtrů, který má vliv na obsah samotný. „*Vytvoření pseudoeventů je jedním ze způsobů, jak mohou odborníci na styk s veřejností řídit mediální obsah.*“²³

Další vliv na mediální obsah pochází od vlády. „*Ačkoli některé země mají méně kontroly tisku než jiné, všechny vlády do jisté míry ovládají masmédiá. Ve Spojených státech amerických²⁴ má tato kontrola podobu zákonů a předpisů, které určují, kdo může vlastnit vysílací médium, a jaký druh obsahu bude povolen.*“²⁵

²⁰ V současné době jsou to všechny formy ovlivňování, vykonávané profesionálními a placenými komunikátory jménem jejich klientů. Jejich úkolem je v první řadě vytvářet příznivý obraz a čelit negativním názorům, které mohou existovat. Profesionální komunikátoři využívají různé prostředky od přímé komunikace až k rozdávání dárků a poskytování pohoštění. PR jsou pro média často zdrojem zpráv, někdy se snaží ovlivnit zpravodajství jinými způsoby (MCQUAIL. Denis. Úvod do teorie masové komunikace. 4. vyd. Praha: Portál, 2009. s. 577-578).

²¹ SHOEMAKER, Pamela a REESE, Stephen. *Mediating the Message: Theories of Influences on Mass Media Content*. New York: Longman, 1996. p. 210.

²² BOORSTIN, Daniel. J. *The Image – A Guide to Pseudo-events in America*. New York: Atheneum, 25. edit. 2006. p. 8.

²³ SHOEMAKER, Pamela a REESE, Stephen. *Mediating the Message: Theories of Influences on Mass Media Content*. New York: Longman, 1996. p. 210.

²⁴ Spojené státy americké se v tomto případě dají připodobnit k České republice. I zde existují zákony a předpisy, které korigují publikovaný či vysílaný obsah. V případě této diplomové práce nás zajímá Zákon 231/2001 Sb., o provozování rozhlasového a televizního vysílání, Zákon 483/1991 Sb., o České televizi, Zákon 348/2005 Sb., o rozhlasových a televizních poplatcích, Zákon 132/2010 Sb., o audiovizuálních mediálních službách na vyžádání.

²⁵ SHOEMAKER, Pamela a REESE, Stephen. *Mediating the Message: Theories of Influences on Mass Media Content*. New York: Longman, 1996. p. 210.

Pátá úroveň se zabývá **ideologickým vlivem** (angl. the influence of ideology). Autoři se zde zmiňují o nejrůznějších paradigmatech, jako je marxistické paradigma nebo koncept hegemonie a politické ekonomie médií. Hovoří také o perspektivě kulturních studií. „Podobně jako ideologie, ani paradigma není statické, nýbrž se stále znovu projednává. Paradigmata ani ideologie nejsou vytvořeny přímo, pochází z institucionálních, profesních a kulturních praktik, které tvoří masmédiá. (...) Z pohledu politické ekonomie a kulturních studií nejsou ideologické vlivy považovány za negativní. Ideologie není schovaná v zákulisí. Ideologie se spíše stává přirozenou součástí systému, což z něj činí skutečný společenský fenomén, kterým lze uzavřít naši hierarchii vlivů.“²⁶

Již zmíněné teorie hovořily převážně o psychologickém a osobnostním nastavení komunikátorů. Zásadní roli zde hrála například velikost média, vzájemné vztahy v redakcích, časový tlak. A právě na základě všech těchto faktorů stojí koncept zpravodajských hodnot. „Z tohoto hlediska jsou subjektivní názory, postoje a rozhodování komunikátorů pouze partikulárním jevem v procesu posuzování „zprávitelnosti“ dané události.“²⁷

Teorie gatekeepingu neodmyslitelně patří nejen ke zpravodajským, ale i k publicistickým pořadům. Stejně tak se týká jak soukromých, tak veřejnoprávních médií, jelikož i zde je součástí redakční praxe proces výběru informací, které se stanou veřejnou agendou. Pamela J. Shoemaker a Stephen D. Reese koncept gatekeepingu zkoumali na soukromých médiích, mohli tak brát v potaz také vliv inzerentů a reklamy. V Kodexu České televize je však tento vliv explicitně vyloučen. „Česká televize nepřipustí, aby inzerent mohl ovlivnit obsah pořadů.“²⁸ Mimoto jednotlivé kanály České televize mají velmi omezen vysílací čas, který mohou reklamám věnovat.²⁹ Už z toho důvodu tak lze tlak inzerentů vyloučit. Další teoretiky zmíněné vlivy můžeme zakomponovat také do teorií týkajících se médií veřejné služby. Příkladem je individuální úroveň, kdy teoretici zmiňují délku praxe novináře či jeho tematické zaměření. Teorie se tak potvrzuje i u novinářů pracujících ve veřejnoprávním médiu. Příkladem může být práce reportéra pořadu Reportéři ČT Michaela Fialy, který se dlouhodobě věnuje situacím na Slovensku. Pokud se tak v pořadu objeví slovenské téma, s největší pravděpodobností ho bude zpracovávat právě tento redaktor.

²⁶ SHOEMAKER, Pamela a REESE, Stephen. Mediating the Message: Theories of Influences on Mass Media Content. New York: Longman, 1996. p. 242.

²⁷ REIFOVÁ, Irena. Slovník mediální komunikace. 1. vyd. Praha: Portál, 2004. s. 71.

²⁸ Kodex České televize [online]. In. ceskatelevize.cz [cit. 28.02.2020]. Dostupné z https://img.ceskatelevize.cz/boss/image/contents/kodex-ct/pdf/kodexct.pdf?_ga=2.34895465.995762772.1583133275-217068661.1519817004 s. 38.

²⁹ Více se nakládání s reklamou věnuje kapitola 6.3 Finanční hospodaření České televize.

2.2 Zpravodajské hodnoty

Na koncept gatekeepingu lze volně navázat takzvanými zpravodajskými hodnotami. Jsou to „*znaky, které rozhodují o zařazení zprávy do zpravodajství; vlastnosti extramediální události, které určují pravděpodobnost toho, zda událost projde branou médií a bude převedena na zprávu a dále jako taková mediována. Zpravodajská událost je rys události.*“³⁰ Prvním, kdo tento termín použil, byl Walter Lippmann ve své knize *Public Opinion*. Avšak k nejnámějším autorům v této oblasti patří norští badatelé Johan Galtung a Marie Ruge. Koncept zpravodajských hodnot z roku 1965 byl výsledkem analýzy zahraničního zpravodajství čtyř norských deníků. Teorie publikovali v časopise *Journal of Peace Research* pod názvem *The Structure of Foreign News: The Presentation of Congo, Cuba and Cyprus Crises in Four Norwegian Newspaper*.³¹ Základem jejich práce je dvanáct hodnot neboli faktorů, které předurčují událost k tomu, aby byla zpracována médii.

Formulované faktory:

- 1) Frekvence: Autoři tímto pojmem rozumí dobu trvání, již určitá událost vyžaduje, než se stane zprávou.
- 2) Práh pozornosti: Tento faktor si můžeme představit ve formě velikosti. Existuje určitá úroveň, které musí událost nabýt, nebo ji překonat, aby se stala zprávou.
- 3) Jednoznačnost: Pro média bude spíše přitažlivější téma, jež bude srozumitelné, než téma, které nemá jednotný výklad a umožňuje dvojsmyslné vysvětlení.
- 4) Význam: Tento bod můžeme popsat až jako etnocentrismus. Autoři pod tímto faktorem vidí tematickou i fyzickou blízkost pro danou kulturu, ve které zpravodajství funguje. Tudiž relevantní událost, jež nám je blízká jak hodnotově, tak z hlediska vzdálenosti, má větší předpoklad stát se zprávou než událost, která informuje o událostech nám vzdálených a nemá pro nás význam.
- 5) Souznění: Autoři pod tímto pojmem rozumí stav, kdy diváci mají určitá očekávání týkající se mediálního obsahu. Tento bod tak mluví o předvídatelnosti a očekávatelnosti událostí, jež se objeví ve zpravodajství. O událostech, po kterých je poptávka.
- 6) Neočekávanost: Pokud nastane událost lidmi neočekávaná, má větší naději stát se zprávou. Autoři zde operují s charakteristikami jako vzácnost a nepředvídatelnost.

³⁰ REIFOVÁ, Irena. Slovník mediální komunikace. 1. vyd. Praha: Portál, 2004. s. 76.

³¹ Volný překlad: Struktura zahraničního zpravodajství: prezentace konžské, kubánské a kyperské krize ve čtyřech norských novinách.

7) Kontinuita: Autoři pod tímto bodem vidí fakt, že pokud se již v minulosti nějaká událost stala zprávou, má větší šanci se do zpravodajství dostat znovu.

8) Variace: Tento bod odkazuje ke snaze médií publikovat tematicky vyvážené zpravodajství.

9) Elitní národy: Tento faktor můžeme ukázat na zahraničním zpravodajství médií. Velmi často se ze zpravodajství dozvídáme o takzvaných elitních národech. Tím jsou myšleny státy jako Velká Británie, Francie, Německo, Spojené státy americké nebo Čína. Málokdy se ve zpravodajství objeví denní přehled z Ugandy.

10) Elitní osoby: U tohoto faktoru funguje stejný princip jako u předchozího. Do této kategorie můžeme zařadit politiky, vůdce, náboženské elity, herce, umělce, ale i známé osobnosti z nejrůznějších odvětví.

11) Personifikace: Důležitý pro tento faktor je pohled jednotlivce. Autoři zde vychází z předpokladu, že zpravodajství raději informuje o konkrétních lidských osudech než o příběhu velkých neidentifikovatelných skupin. Konkrétní lidé tak v těchto zprávách bývají pojmenováni svým jménem.

12) Negativita: Poslední faktor pojednává o tom, že negativní zpráva nebo negativní následky události mají větší šanci stát se zpravodajským materiálem než pozitivní událost.

Přestože se v diplomové práci zabýváme publicistickými pořady, provázanost se zpravodajským žánrem je těsná. U zkoumaných investigativních pořadů spatřujeme obsahy, které disponují určitými vlastnostmi, jež je předurčují k tomu, aby byly médií zpracovány. Mimo jiné pořad 168 hodin ze zpravodajství vychází. Už z jeho názvu je patrné, že reaguje na aktuální dění, čímž připomíná zpravodajské relace. Stejně tak pořad Reportéři ČT často reaguje na kauzy, které zrovna rezonují ve společnosti. Černé ovce se pak od ostatních odlišují, neboť na aktuálnost nemusí brát takové ohledy. I přesto dotazovaní respondenti zmínili vlastnosti, jež lze vztáhnout k zmíněným zpravodajským hodnotám. Ne u všech sice můžeme mluvit o shodě, velmi intenzivní podobnost ale spatřujeme u sedmi vlastností: v prahu pozornosti, významu, souznění, kontinuitě, variaci, elitních osobách a personifikaci. Více než polovina shodných hodnot nám tak dává podnět k využití konceptu teoretiků Johana Galtunga a Marie Ruge. Na zkoumaných pořadech pak dokládáme i další tři hodnoty, které nejsou respondenty zmíněny.

Jak bylo poznamenáno, teoretikové se zabývali norským zahraničním zpravodajstvím, a definovali tak faktor kladoucí důraz například na Elitní národy. Mohl by tak vzniknout dojem, že publicistické investigativní pořady, zabývající se převážně domácím děním,

nebudou konkrétně tomuto faktoru odpovídat. Například reportáž *Jak cestuje DANA*³² pořadu Reportéři ČT, kterou natočil David Macháček, pojednává o tom, jak zbrojovka Jana Strnada přes Izrael vyváží zbraně do Ázerbájdžánu. Nereferuje tak o elitních národech, jakými jsou podle teoretiků například Spojené státy americké, ale informuje o národech, jež se vztahují k dění v českém prostředí. Agenda tak není nastolována podle priority elitních zemí, ale podle kontextu tématu, zda a jak se dotýká České republiky. Stále ale referuje o zahraničí. Jiné teoretiky zmíněné hodnoty však můžeme připodobnit intenzivněji. Například vlastnost Kontinuita je typická pro všechny tři zkoumané pořady. Pokud se v minulosti nějaká událost stala zprávou či kauzou, reportéři o daném tématu točí navazující reportáže.

2.3 Agenda-setting

Vykáže-li daná událost vhodné vlastnosti a projde skrz bránu, stává se veřejnou informací, takzvanou agendou. S tím souvisí další teorie zabývající se právě nastolováním témat. Autory konceptu agenda-setting jsou Maxwell McCombs a Donald Shaw. Výraz se poprvé objevil v roce 1972 v článku *The agenda-setting function of the mass media*,³³ vydaném v časopise *Public Opinion Quarterly*.³⁴ Ti v předvolební prezidentské kampani v roce 1968 zkoumali postoje voličů.³⁵ „*Výzkum prokázal téměř dokonalou korelaci mezi pěti nejsledovanějšími tématy nastolovanými mediální agendou a pěti nejdůležitějšími tématy reflektovanými ve veřejné agendě. McCombs a Shaw z výsledků vyvodili, že masová média nastolují veřejnosti její agendu.*“³⁶

McCombs jako jeden z důvodů, proč mají lidé potřebu orientovat se ve světě a sledovat aktuální dění, uvádí relevanci. Podle toho, jak moc je dané téma pro diváky či čtenáře důležité a jak moc se diváků problematika týká, zvyšují následně i svou znalost v tématu. Důvodem, proč dané náměty diváci vnímají jako relevantní, mohou být právě média a jimi nastolená témata. Pokud tak přijde nové téma do veřejné agendy, relevance diváka je vysoká.³⁷ Relevanci v rozhovoru zmínil i šéfredaktor Marek Wollner. „*Relevance je klíčová věc, a ne vše projde sítí.*“³⁸ Naráží tak na fakt, že pokud dané téma disponuje relevancí

³² Reportáž pořadu Reportéři ČT s názvem *Jak cestuje DANA* z 16. dubna 2018. [online]. In. ceskatelevize.cz [cit. 10.03.2020] Dostupné z <https://www.ceskatelevize.cz/ivysilani/1142743803-reporteri-ct/218452801240013/obsah/613956-jak-cestuje-dana>.

³³ Volný překlad: Agenda-setting funkce hromadných sdělovacích prostředků.

³⁴ Volný překlad: Veřejné čtvrtletní stanovisko.

³⁵ REIFOVÁ, Irena. *Slovník mediální komunikace*. 1. vyd. Praha: Portál, 2004. s. 16.

³⁶ Tamtéž.

³⁷ MCCOMBS, Maxwell E. *Agenda setting: nastolování agendy: masová média a veřejné mínění*. Praha: Portál, 2009. s. 93.

³⁸ Rozhovor Marek Wollner, příloha č. 14.

odpovídající pořadu, jako jsou Reportéři ČT, coby relevantní ho pak budou vnímat i diváci. Ne všechna témata však takovou relevancí nabydou. Příkladem mohou být reportáže, které dlouho dobu čekají na odvysílání, takzvané *konzervy*.³⁹ Mimo jiné relevanci připodobňujeme k již zmíněné zpravodajské hodnotě s názvem Význam. Událost, jež nám je blízká, má větší předpoklad stát se zprávou než událost, která pro nás nemá význam.

Konceptem se ve své knize Úvod do teorie masové komunikace zabývá i Denis McQuail. Ten o tomto jevu hovoří jako o schopnosti médií přinést do veřejného povědomí témata, která jsou poté zpětně veřejností vnímána jako důležitá. „*Zpravodajská média naznačují veřejnosti, co jsou hlavní otázky dne, a to se odrazí na tom, co veřejnost vnímá jako nejdůležitější aktuální záležitosti.*“⁴⁰

Podle Jamese Rogerse a Everetta Dearinga „*agenda-setting je proces probíhající soutěže mezi jednotlivými navrhovanými tématy za cílem získání pozornosti mediálních profesionálů, veřejnosti a politických elit. Agenda-setting nabízí vysvětlení toho, proč informace o některých problémech, a ne jiných, jsou dostupné veřejnosti v demokratických režimech. Koncept mluví o tom, jak je vytvářen veřejný názor a proč jsou určitá témata nabízena skrze politické akce, a jiná ne.*“⁴¹ Agendu pak následně dělí na tři různé druhy: agenda médií, agenda veřejnosti a agenda politiků. Všechny se pak navzájem složitě ovlivňují.⁴²

Agenda-setting je velmi stěžejní a důležitou teorií pro náš výzkum. V rámci zkoumaných pořadů se setkáváme s různými praktikami. V Reportérech ČT přinášejí agendu převážně redaktoři, u Černých ovcí mají velký vliv diváci a ve 168 hodinách hraje významnou roli v nastolování agendy dramaturgyně. Otázkou zůstává, podle čeho jsou témata vybírána. Co musí splňovat téma pro Černé ovce a jakou nadstavbu musí mít pro Reportéry ČT? Od této otázky se odvíjí i skladba pořadů a řazení témat podle důležitosti, což u všech zkoumaných pořadů stojí na dramaturgovi. Teorie agenda-settingu je tak pro nás důležitá nejen z hlediska relevance a zvýznamňování daných témat, ale i z hlediska skladby pořadů. O tomto konceptu tak můžeme mluvit jako o funkčním, s ohledem například na zpravodajské hodnoty, které ne všechny můžeme potvrdit. Teorie agenda-settingu je pro nás stěžejní.

³⁹ Více se pojmu *konzervy* věnuje kapitola 6.3.2 Finanční ohodnocení zaměstnanců.

⁴⁰ MCQUAIL, Denis. Úvod do teorie masové komunikace. 4. vyd. Praha: Portál, 2009. s. 527.

⁴¹ ROGERS, E. M., DEARING, J. W. Agenda-setting research: Where has it been? Where is it going? CA: Sage, Thousand Oaks, 1996. p. 2.

⁴² MCQUAIL, Denis. Úvod do teorie masové komunikace. 4. vyd. Praha: Portál, 2009. s. 528.

2.4 Framing

Když se událost stane součástí konceptu agenda-setting a promění se ve veřejné téma, v mnoha případech také záleží na tom, jak je téma médií zarámováno. Koncept framingu můžeme popsat jako proces vybírání určitých aspektů medializované reality pro konkrétní mediální obsah. Jde o popis objektu, který je ukazován v médiích a tvoří dominantní perspektivu pohledu na něj. „*Publikum se při dozvídání nových informací nechává vést žurnalistickými rámci.*“⁴³ Jedním z teoretiků, jenž se framingem zabýval, byl Robert Entman. Ten koncept pojmenoval jako interpretační schéma, v němž záleží na výběru a význačnosti.⁴⁴ Dále zmínil takzvaný víceúrovňový koncept. Koncept, jehož čtyři významné složky tvoří: **komunikátor, text, příjemce a kultura**. Komunikátor hraje klíčovou roli při tvoření sdělení, a to jak vědomou, tak nevědomou. Rozhoduje na základě rámců, které sdělení může mít. Text samotný pak rámce obsahuje. V textu jsou zdůrazňovány například stylistickými prvky, řazením slov nebo různými frázemi. Na úrovni příjemce pak dochází k působení rámců. Hrozí však konflikt více rámců, jelikož čtenářem rozpoznané rámce se nemusí shodovat s těmi, jež vycházely od komunikátora. Kultura potom určuje primární rámce sdílené většinou. Určuje, které z nich jsou v dané společnosti vnímány jako hlavní, čím usnadňuje jejich čtení. Koncept rámování je ve velké míře ovlivněn kulturou i společenským nastavením a často dochází k posilování dominantních rámců, nikoli k tvoření nových.⁴⁵

Robert Entman popisuje „*rámování jako způsob, jak interpretovat izolovaná fakta.*“⁴⁶ Framing vysvětluje na praktickém příkladu, který souvisí s formováním veřejného mínění. Příklad pojednává o dvou leteckých katastrofách. „*Americká média informovala o dvou podobných leteckých katastrofách, v nichž armáda způsobila smrt značného počtu civilistů. První událostí bylo korejské letadlo (KAL 007) sestřelené v roce 1983 sovětským vojenským letounem; druhou byl iránský civilní let (Iran Air 655) sestřelený v roce 1988 americkým vojenským námořním plavidlem nad Perským zálivem. Způsob informování o obou událostech se velmi lišil a odrážel etnocentrismus i mezinárodní napětí své doby. Výběr slov, tón a kladení důrazu vytvářely odlišné rámce.*“⁴⁷

Na Framing naráží i Paulína Tabery ve sborníku *Agenda-setting: teoretické přístupy*. „*Důležitou charakteristikou rámcování je, že zatímco některé prvky činí významnými, jiné*

⁴³ MCQUAIL. Denis. Úvod do teorie masové komunikace. 4. vyd. Praha: Portál, 2009. s. 526.

⁴⁴ ENTMAN, Robert M. Framing: Toward Clarification of a Fractured Paradigm. *Journal of Communication*, 1993. roč. 43, č. 4, p. 53.

⁴⁵ Tamtéž s. 52-56.

⁴⁶ MCQUAIL. Denis. Úvod do teorie masové komunikace. 4. vyd. Praha: Portál, 2009. s. 389.

⁴⁷ MCQUAIL. Denis. Úvod do teorie masové komunikace. 4. vyd. Praha: Portál, 2009. s. 390.

naopak vynechává. Rámce jsou proto definovány oběma těmito póly. Ve svých důsledcích, tedy v možnosti zvýraznit nebo opomenout, je rámcování projevem moci ve společnosti.“⁴⁸

Pokud budeme zvolené pořady zkoumat z hlediska stejných či velmi podobných témat reportáží, dostaneme se k otázce, jak lze o stejném tématu referovat různými způsoby. Z empirického výzkumu zjišťujeme, že se však nejedná o odlišné informování. Rozdílný framing tak vylučujeme a dodáváme, že se mění pouze náhled na referované téma. Mimo jiné z Kodexu České televize vyplývá, že v reportáži musí být poskytnut prostor oběma stranám konfliktu. „Publicistické pořady také dávají ucelenější prostor aktérům událostí vyjádřit argumenty, jimiž zdůvodňují své postoje. (...) Redaktoři České televize si musí při vystupování ve zpravodajských a aktuálněpublicistických pořadech počínat tak, aby divák nemohl rozpoznat, jaký mají na věc, o níž informují, názor.“⁴⁹ Můžeme zde tudíž eliminovat fakt, že by pořady nějaké prvky v reportážích činily významnými, a jiné naopak vynechávaly. Potvrzuje to i zmíněná studie společnosti Mediatenor, v níž je objektivita pořadů 168 hodin a Reportéři ČT hodnocena jako stoprocentní.⁵⁰

2.5 Politická ekonomie médií

Na média mají vliv nejen dosud zmíněné koncepty ale i politická ekonomie médií, která se zabývá ekonomickými faktory, jež mají vliv na výsledný obsah. Cílem je zmapovat, jak zisk mediálních institucí může ovlivňovat jejich obsah. Tato teorie si všímá, že média šíří významy a hodnoty, proto jsou důležitá. Na druhou stranu jsou i ekonomicky podmíněná. A právě ekonomickou podmíněností se média často snaží zastírat. Obsah tak nabývá latentní funkce. V neposlední řadě se politická ekonomie médií zabývá i vlastnictvím mediálních organizací. „Na negativní vlivy vlastnické struktury a ekonomických vlivů poukázali prostřednictvím kritické politické ekonomie Peter Golding a Graham Murdock. Historicky nejstarší teorií upozorňující na význam vlastnictví jako faktoru ovlivňujícího mediální obsahy.“⁵¹

⁴⁸ TABERY, Paulína. První a druhý stupeň nastolování agendy (agenda-setting), rámcování (framing) a vypíchnutí (priming). In: ČERVENKA, Jan, eds. Agenda-setting: teoretické přístupy. Praha: Sociologický ústav Akademie věd ČR, 2008, s. 32.

⁴⁹ Kodex České televize [online]. In. ceskatelevize.cz [cit. 28.02.2020]. Dostupné z

https://img.ceskatelevize.cz/boss/image/contents/kodex-ct/pdf/kodexct.pdf?_ga=2.34895465.995762772.1583133275-217068661.1519817004 s. 14-16.

⁵⁰ Analýza publicistických pořadů České televize „Reportéři ČT“ a „168 hodin“ [online]. In. ceskatelevize.cz [cit. 09.03.2020]. Dostupné z

https://img.ceskatelevize.cz/press/5577.pdf?_ga=2.179777639.239092508.1583745700-217068661.1519817004.

⁵¹ REIFOVÁ, Irena. Slovník mediální komunikace. 1. vyd. Praha: Portál, 2004. s. 314.

Jelikož náš výzkum pracuje s veřejnoprávní institucí, již v Kodexu České televize je jasně zmíněno, že cílem není zisk. „*Účelem existence televize jako veřejné služby je zajistit veřejnosti zdroj informací, kritické reflexe, umělecké tvorby a zábavy, které jsou chráněny před lobbistickými tlaky. Česká televize přispívá k vytváření prostoru svobody slova, myšlení a tvorby, v němž může vyrůstat demokracie. Informuje, poskytuje kritickou reflexi událostí, vzdělává a baví v ovzduší úcty k člověku, k jeho dílu i ke všem formám existence.*“⁵² I přesto se v teorii politické ekonomie médií najdou faktory, které mohou veřejnoprávní obsah ovlivňovat, což však nemusíme bezprostředně hodnotit jako negativní vliv. Navazujeme tak na model propagandy, se kterým přišli Edward Herman a Noam Chomsky. „*Model se zaměřuje na nerovnost bohatství a moci a jeho víceúrovňové působení na obsah masmédií. Sleduje to způsob, jakým mohou peníze a moc ovlivnit zveřejňování témat či jejich marginalizaci. Moc a peníze umožňují vládě a dominantním soukromým zájmům šířit jejich poselství veřejnosti.*“⁵³ Konceptní model představuje pět filtrů, které zprávy podle potřeby transformují. Prvním z nich lze označit jako **vlastnictví**. Jde o velikost mediální organizace, ale také o koncentraci vlastnictví. Součástí je majetek vlastníka a původ zisku mediálních organizací. Druhý filtr představují **inzerenti**. Sem patří reklamy, jež jsou hlavním zdrojem příjmu masových médií. Třetím filtrem jsou **informační zdroje** a jejich spolehlivost. Řadíme sem například informace od vlády, podnikatelské sféry a dalších „expertů“. Média mají přirozený sklon využívat zdroje spojené s institucemi, což pojmenováváme jako institucionální afiliace. Čtvrtý filtr se zabývá tím, o **kom média informují a koho a jak kritizují**.

Poslední filtr je u autorů proměnlivý. Ve vydání z roku 1988 je popisován jako antikomunismus, jakožto národní víra a kontrolní mechanismus. V pozdějším vydání autoři přichází s termínem antiterorismus. Obecně lze ale filtr označit jako **ideologie**.⁵⁴ „*Tyto prvky se vzájemně ovlivňují a posilují. Jádro zprávy musí projít po sobě jdoucími filtry, které nechají obsah ve formě vhodné pro zveřejnění.*“⁵⁵ Součástí obsahu zprávy tak již nejsou žádné nevhodné části, které by nebyly v souladu se zvyše zmíněnými filtry.

Na teoretiky zmíněné filtry pak navazujeme v empirické části. Konkrétněji se zaměřujeme na třetí a čtvrtý faktor, jelikož na základě jejich definice je můžeme vztáhnout

⁵² Kodex České televize [online]. In. ceskatelevize.cz [cit. 28.02.2020]. Dostupné z https://img.ceskatelevize.cz/boss/image/contents/kodex-ct/pdf/kodex-ct.pdf?_ga=2.34895465.995762772.1583133275-217068661.1519817004 s. 4.

⁵³ HERMAN, E., CHOMSKY, N. Manufacturing Consent: the Political Economy of Mass Media. New York: Pantheon, 1988. p. 2.

⁵⁴ Tamtéž.

⁵⁵ HERMAN, E., CHOMSKY, N. Manufacturing Consent: the Political Economy of Mass Media. New York: Pantheon, 1988. p. 2.

i k veřejnoprávnímu médiu. Důvodem, proč nenacházíme shodu ve všech teoretiky zmíněných filtrech, je fakt, že studie proběhla ve Spojených státech amerických, kde systém veřejnoprávních médií není propracován. Koncept se tak soustředil pouze na komerční média a jejich vlastníky. Výzkum přichází s kritikou směřující k potřebě médií získat bohatství skrze prodej svého publika inzerentům. Vlastníci médií podle teoretiků disponují větším výdělkem na úkor nezávislého zpravodajství a jejich média informují v souladu s inzerenty a zadavateli reklam, čímž se odklání od nezávislosti a nestrannosti. Naopak filtr zabývající se informačními zdroji je velmi důležitý i u médií veřejné služby. V našem případě můžeme mluvit o institucionální afiliaci, která se objevuje u pořadu 168 hodin. Stejně tak i filtr zabývající se tím, o kom média informují a koho a jak kritizují. Explicitně kritiku mocných zmínila dramaturgyně pořadu 168 hodin Nora Fridrichová a označila ji za klíčovou pro fungování demokratické společnosti.⁵⁶ Vyloučila tím tak možnost, že by kritický obsah podléhal vnějšímu tlaku.

Politická ekonomie médií se také zajímá, do jaké míry je ekonomická stránka výměny informací sdílená ve společnosti a dostupná rovnocenně všem jejím vrstvám. Koncept digitální propasti (angl. digital divide) pojednává o ekonomické nerovnosti, kdy ne všichni mají finanční prostředky na zakoupení přístroje, který jim zajistí informovanost. Aby člověk mohl informačně participovat, je nutný výrazný ekonomický vklad. Stejně tak zde hrají roli schopnosti a dovednosti uživatelů.⁵⁷

*„Hypotéza vědomostních propastí má dva hlavní aspekty – jeden se týká obecné distribuce veškerých informací mezi společenskými třídami, druhý se vztahuje ke specifickým předmětům, či tématům, o kterých jsou lépe informováni jedni než druzí.“*⁵⁸ První propast podle Denise McQuaila vychází ze základních společenských nerovností. U druhé propasti je to složitější. Média některé propasti mohou vytvářet a jiné překonávají. S touto problematikou tak souvisí i veřejnoprávní vysílání. Rozvinutý systém má mimo jiné zajišťovat, aby televize byla obecně dostupný zdroj informací o domácích či zahraničních událostech. S nástupem většího počtu kanálů a rozmělněním publika se ale i televize stává diferencovanějším zdrojem.⁵⁹

⁵⁶ Rozhovor Nora Fridrichová, příloha č. 13.

⁵⁷ HALADA, Jan. OSVALDOVÁ, Barbora. Slovník žurnalistiky: výklad pojmů a teorie oboru. Praha: Karolinum, 2017. s. 66.

⁵⁸ MCQUAIL, Denis. Úvod do teorie masové komunikace. 4. vyd. Praha: Portál, 2009. s. 506.

⁵⁹ Tamtéž s. 507.

2.6 Mediální organizace

Neméně důležitým pohledem pro výzkum je pohled zevnitř. V následující praktické části této diplomové práce budeme řešit nejen míru svobody práce uvnitř mediální organizace, čímž máme na mysli nezávislost vedení instituce, ale i vliv mediálních či organizačních rutin a postupů při výběru a zpracování obsahu na výsledný produkt. U tohoto výzkumu lze také předpokládat, že mediální organizace nejsou autonomní a pronikají do nich i jiné vnější síly, obzvláště jedná-li se o investigativní obsah. Je proto důležité si v této fázi definovat i teoretické koncepty, o něž se práce bude nadále opírat, a vysvětlit si samotný pojem mediální organizace. Irena Reifová ji ve svém Slovníku mediální komunikace definuje jako „konkrétní jednotku, instituci. Mediální organizace je předmětem zájmu mediálních studií, protože představuje prostředí, jehož vlastnosti determinují podmínky vzniku mediálních obsahů. Mezi nejpodstatnější podmínky ovlivňující registraci událostí a jejich zpracování představují ekonomické zájmy mediální organizace, vnitřní – mediální rutiny, dělba práce v mediální organizaci, časový harmonogram práce organizace (např. periodicita) a cíle organizace. Ty lze definovat jako sumu představ o účelu existence organizace, tak jak jim rozumí a realizují je sami komunikátoři.“⁶⁰ Jednoduše lze mediální organizace popsat jako subjekty založené za účelem vytváření a šíření mediálního obsahu. Zde nastává otázka, která se zabývá rozporem mezi ekonomickými cíli organizace a jejím veřejným zájmem o šíření informací, tedy realizací veřejného zájmu. V našem případě je zjevné, že veřejný zájem musí u veřejnoprávního média přesahovat nad jeho ekonomickými zisky. Jak je uvedeno v Zákonu o České televizi, Česká televize funguje „za účelem naplňování demokratických, sociálních a kulturních potřeb společnosti a potřeby zachovat mediální pluralitu“.⁶¹

Vraťme se ale z otázky, zabývající se ekonomickými faktory a veřejným zájmem. Teoretici Pamela J. Shoemaker a Stephen D. Reese přichází s pěti faktory ovlivňujícími obsah, jelikož podle nich právě obsah médií odráží společenskou realitu. O této teorii jsme se zmiňovali v kapitole věnující se gatekeepingu. Podle autorů Johna Dimmicka a Philipa Coita můžeme dále mluvit o rozhodovacích procesech neboli o hierarchii úrovní uplatňování moci a vlivu.

Celkem autoři mluví o devíti úrovních:

⁶⁰ REIFOVÁ, Irena. Slovník mediální komunikace. 1. vyd. Praha: Portál, 2004. s. 174.

⁶¹ Zákon 483/1991 Sb., o České televizi [online]. In. ceskatelevize.cz [cit. 09.03.2020]. Dostupné z https://img.ceskatelevize.cz/boss/image/contents/zakony/pdf/zakon-o-ceske-televizi-2017.pdf?verze=2020-03-18-17:20:51&_ga=2.229913308.1951070992.1584548455-217068661.1519817004 s. 1.

- 1) Supranacionální: V této úrovni autoři hovoří o vlivech nadnárodních. Myslí tím vlivy mimo danou společnost, a vlivy mezinárodních organizací či mezinárodní regulační síly.
- 2) Společenská: K této úrovni autoři řadí kulturu národa, vlivy státní moci nebo státních institucí, případně politických stran. Patří sem právní rámec a představy společnosti o fungování médií.
- 3) Průmysl: Na této úrovni nacházíme vlivy jako je konkurence a inzerce. Dále má svůj vliv i charakter mediálního systému nebo ekonomické uspořádání.
- 4) Supraorganizační: Jde o vztah společnosti, konglomerátů a trhu. Podle autorů se jedná o vlivy vyplývající z vlastnických vztahů. Vliv má potom i kontrola mezi mezinárodními korporacemi, televizními řetězci a skupinami tištěných médií. Primární jsou i vztahy mezi samotnými médii a jejich vedoucími pozicemi.
- 5) Vliv společenství a trhu: K této úrovni spadají například vztahy ostatních médií na trhu a jejich vzájemné ovlivňování mediálních obsahů.
- 6) Vnitroorganizační: Na této úrovni hraje roli vnitřní uspořádání média a vliv organizační politiky. Důležité je i zaměření média a jeho cíle. Vliv na uplatňování vlivu zde mají i pracovní rutiny.
- 7) Vliv skupin: Tento vliv pochází ze vztahů vně formálních a neformálních skupin. Jde o pozice vyjednávání, porady a diskuze uvnitř organizace.
- 8) Vliv obousměrné komunikace: Vlivy na rozhodování a uplatňování vlivu zde mají i vztahy novinářů mezi sebou, ale i vztahy novinářů se svými zdroji.
- 9) Individuální: Na této úrovni hrají roli faktory, jako je společenské zázemí, osobní postoje, profesionalismus, pohlaví, náboženské vyznání nebo etnický původ. Důležité je zde také zohlednit, jak se liší modely rozhodování v průběhu času.⁶²

I v tomto případě se autoři zabývali komerčními médii. Stejně jako tomu je u faktorů teoretiků Shoemaker a Reese, i tady můžeme některé vlivy vyloučit už z podstaty fungování veřejnoprávní instituce. U tohoto konceptu se jedná o supraorganizační vliv, ten lze u veřejnoprávní instituce opomenout, protože tento faktor vyplývá z vlastnických vztahů, což se České televize přímo netýká, jak už bylo mnohokrát zmíněno. Některé vlivy pak nejsou zpovídanými respondenty zmíněny, i tak ale odpovídají teorii. Je jimi supranacionální vliv a vliv společenství a trhu. Pod supranacionální vliv můžeme jako příklad zařadit program

⁶² DIMMICK, John, COIT, Philip. Levels of Analysis in Mass Media Decision Making. In: Communication Research Trends: A Quarterly Review of Communication Research W.E. 1982. vol. 9(1), p. 6-7.

Rady Evropy pro veřejné vysílání⁶³ a k vlivu společenství a trhu lze dodat, že jelikož námi zkoumaná mediální organizace je veřejnoprávní, neměla by mít vztah s dalšími komerčními médii. Výjimku pak tvoří další veřejnoprávní instituce – Český rozhlas.

Teorii jsme vybrali z důvodu, že mimo vyloučenou úroveň, kterou je supraorganizační vliv, jsou zbývající vlivy popsitelné. Například vliv společenský považujeme za velmi podstatný. V našem kontextu jej chápeme jako vliv politiků, protože na pořady je vyvíjen nejen politický tlak,⁶⁴ ale politici mohou i přímo ovlivnit fungování instituce, a to na základě volby dozorčího orgánu Rady České televize. Dále ho chápeme také jako vliv právní, kdy pod tento faktor řadíme zákony týkající se médií veřejné služby. Dalším příkladem může být vliv vnitroorganizační, všichni respondenti se shodli na tom, že se při výkonu svého zaměstnání cítí absolutně svobodní. Postupně se pak v empirické části vyjadřujeme ke zbývajícím úrovním.

⁶³ Program Rady Evropy pro veřejné vysílání [online]. In. ceskatelevize.cz [cit. 09.03.2020]. Dostupné z <https://www.ceskatelevize.cz/vse-o-ct/kodex-ct/preambule-a-vyklad-pojmu/>.

⁶⁴ Více se politickému tlaku věnuje kapitola 6.4.1 Vnější vlivy. Jako příklad lze zmínit neochotu politiků vystupovat v kritických pořadech České televize.

3 Metodologie

Tento magisterský výzkum se bude zaměřovat na analýzu mediálních rutin a postupů během procesu vytváření investigativních obsahů u jednotlivých pořadů – Reportéři ČT, 168 hodin a Černé ovce. Následně se bude věnovat komparaci zjištěných poznatků a určení rozdílnosti či shod v postupech jednotlivých redakcí. Zvoleným výzkumným obdobím je přelom roku 2019/2020, kdy proběhl kvalitativní výzkum. Díky této práci tak budeme schopni popsat aktuální stav investigativní žurnalistiky v České televizi a charakterizovat mediální rutiny jak jednotlivých investigativních žurnalistů, tak i pracovní postupy jednotlivých investigativních redakcí. Pracovními postupy v tomto případě rozumíme metody jednotlivých dotazovaných pracovních pozic.

Cílem práce je analýza a deskripce mediální rutiny práce jednotlivých investigativních novinářů působících v pořadech Reportéři ČT, 168 hodin a Černé ovce v České televizi. Zkoumanými jednotkami v této práci jsou nejen reportéři, ale také ostatní členové redakčních týmů, tedy kameramani, režiséři, produkční, moderátoři, dramaturgové a střihači. Dále jsme kontaktovali výrobního dispečera a analytika výzkumu programu České televise. Tyto pracovní pozice jsme nezkoumali z hlediska jejich pracovních rutin, oslovili jsme je kvůli dílčím informacím, které tuto práci doplnili. Jednalo se o průzkum sledovanosti a o fungování přidělování štábů jednotlivým pořadům.

Cílem práce bude odpovědět na tyto výzkumné otázky:

- a) **Jak probíhá nastolování témat pro jednotlivé pořady?** (agenda-setting, gatekeeping, framing, zpradovajské hodnoty)
- b) **Jaké jsou jednotlivé fáze práce členů redakcí?**
- c) **Jak funguje finanční hospodaření pořadů?** (politická ekonomie médií)
- d) **Jaké jsou reakce a vlivy na odvysílaný obsah?** (mediální organizace)
- e) **Jak se pořady od sebe navzájem liší z pohledu respondentů a diváků?**

Práce se sice nebude zabývat obsahem jako takovým, zato popíše fungování investigativních pořadů. Jak už z vymezení vyplývá, půjde o empirickou práci, kdy hlavní výzkumná otázka je následující: **Jak se ve svém fungování od sebe navzájem liší pořady Reportéři ČT, 168 hodin a Černé ovce?**

Práce tak může sloužit jako zpětná vazba pro pořady samotné a rovněž jako podklad pro studii, která by dále problematiku etnografie novinářských redakcí rozpracovávala.

Výsledku bude dosaženo metodou osobních polostrukturovaných rozhovorů s jednotlivými členy redakcí a zúčastněným etnografickým pozorováním v jednotlivých newsroomech.

Již v rámci bakalářské práce s názvem Sledování práce a rutin vybraných redaktorů/ek v investigativním pořadu Reportéři ČT se nám osvědčila metoda polostrukturovaných rozhovorů. Cílem bylo přinést pohled na fungování investigativního pořadu Reportéři ČT a ukázat, jak jednotliví reportéři pořadu pracují a jak spolupracuje celá redakce; představit shodné i rozdílné postupy v práci novinářů. Jelikož se nám metoda polostrukturovaných rozhovorů osvědčila, pracujeme s ní i při práci magisterské. Nad rámec přidáváme také etnografické zúčastněné pozorování. Inspirací pro volbu těchto metodik nám byl také výzkum teoretiků Kaderky a Havlíky,⁶⁵ kteří taktéž využili kvalitativních metod. Oproti našemu výzkumu ale nepoužili polostrukturované rozhovory, neboť je označují jako neformální. S pracovníky redakce tak promlouvali během samotného pozorování.

*„Polostrukturované rozhovory jsou též označovány jako semistrukturované nebo řízené. Ačkoli i pro ně si připravujeme soupis otázek, a proto se označují také jako rozhovor s návodem, tato poměrně podrobná příprava nebrání tomu, aby v návaznosti na průběh rozhovoru byly doplněny další otázky nebo některé upraveny čistě na základě aktuálního uvážení tazatele.“*⁶⁶ Právě průběžnou úpravu otázek považujeme za největší výhodu této kvalitativní metody, lze tak rozhovor ideálně upravit informantovi, a dostat ho tak do mnohem více sdílné pozice. V celém výzkumu se nakonec povedlo realizovat sedmáct rozhovorů. Prvotní počet potřebných rozhovorů nebyl určen, cílem bylo získat saturovaný vzorek, což se podle počtu rozhovorů a pracovních pozic povedlo. Patnáct rozhovorů proběhlo formou osobního setkání a jeden telefonicky.⁶⁷ S dalším respondentem komunikovali přes e-mail, nejednalo se o klasický rozhovor jako u předchozích respondentů, tento informant nám pouze zaslal průzkum sledovanosti jednotlivých pořadů.⁶⁸ Všichni oslovení respondenti byli ochotni se výzkumu zúčastnit, a poskytli tak rozsáhlé odpovědi v polostrukturovaných rozhovorech.

V rámci etnografického výzkumu jsme zvolili metodu zúčastněného pozorování. *„Pozorovatel se stává členem skupiny, kterou pozoruje. (...) Je tak pravděpodobné, že se mu podaří získat i informace, k nimž by jinak neměl přístup. K porozumění a následnému*

⁶⁵ KADERKA, Petr a HAVLÍK Martin. Vytváření televizních zpráv: pracovní postupy v systému žánrových norem. Sociologický časopis. 2010, 46(4), s. 537-568.

⁶⁶ SEDLÁKOVÁ, Renáta. Výzkum médií. Nejužívanější metody a techniky. Praha: Grada, 2014, s. 211.

⁶⁷ Rozhovor Jan Linhart, příloha č. 15.

⁶⁸ Průzkumy sledovanosti poslal analytik výzkumu programu České televize Tomáš Budínský.

*vysvětlení zkoumaných jevů mu napomáhá vlastní žitá zkušenost.*⁶⁹ Jak už bylo zmíněno, inspirovali jsme se výzkumem ze sociologického časopisu.⁷⁰ Stejně jako výzkumníci Kaderka a Havlík jsme při pozorování používali jen tužku a blok. Z našich materiálů a zápisků jsme pro tuto práci vytvořili takzvané reporty, které jsou umístěny v přílohách práce a v empirické části je k nim odkazováno.

Naším cílem tak bylo stát se členem všech tří redakcí sledovaných pořadů. Práce tedy nepřináší pouze subjektivní pohledy zpovídaných respondentů, ale i pohled výzkumníka, jenž si výpovědi respondentů může ověřit v terénu. Díky etnografickému výzkumu jsme pronikli do fungování redakcí, poznali jednotlivé členy a seznámili se s aktuálními rozpracovanými kauzami vybraných reportérů a jejich rutin. Celkem jsme se zúčastnili třech natáčení, a to v rámci každého zkoumaného pořadu jedenkrát. Během pozorování jsme si vedli podrobné poznámky a zápisy o tom, jak jednotliví členové pracují.

Stejně jako u bakalářské práce jsme se spojili s redaktorem Reportérů ČT Davidem Macháčkem, který byl stěžejním kontaktem. I přes informaci, že se začátkem roku 2020 v redakci končí, nám předal potřebné kontakty. Konkrétně na Noru Fridrochovou, režiséra Ivana Bereše, střihače Jiřího Blažka a kameramana Pavla Klenera. K ostatním respondentům jsme se pak dostali právě přes tyto kontakty nebo přes jejich e-mailové adresy. Součástí práce jsou i dva respondenti, kteří se účastnili již výzkumu při bakalářské práci. Je to šéfredaktor Marek Wollner a reportérka Stanislava Raupachová. S nimi jsme se na základě dříve získaných kontaktů znovu spojili. Díky těmto respondentům práce přináší i dvouroční srovnání fungování redakce Reportérů ČT v roce 2018 a v roce 2020. K nakontaktování jednotlivých respondentů jsme zvolili metodiku takzvané sněhové koule (snowball technique). „*V tomto případě výzkumník spoléhá na to, že mu s výběrem jedinců do vzorku pomohou ti, které už zkoumal. V principu by mělo stačit nakontaktovat jednu osobu požadované cílové populace, která by nás odkázala na další členy.*”⁷¹ Do výzkumu tak bylo zahrnuto sedmnáct respondentů, již zastávali deset pracovních pozic. Pracovní rutiny jsme popsali u pozic, které se dotýkají výsledného obsahu reportáže, tedy kameramany, střihače, režiséry, redaktory, dramaturgy, moderátory, šéfredaktora a produkční v rámci tří zkoumaných pořadů. Dále jsme kvůli dílčím informacím oslovili výrobního dispečera a analytika výzkumu programu České televize, u kterých jsme však nepopisovali jejich

⁶⁹ SEDLÁKOVÁ, Renáta. Výzkum médií. Nejužívanější metody a techniky. Praha: Grada, 2014, s. 254.

⁷⁰ KADERKA, Petr a HAVLÍK Martin. Vytváření televizních zpráv: pracovní postupy v systému žánrových norem. Sociologický časopis. 2010, 46(4), s. 537-568.

⁷¹ SEDLÁKOVÁ, Renáta. Výzkum médií. Nejužívanější metody a techniky. Praha: Grada, 2014, s. 102.

pracovní rutiny. Oproti zmíněnému výzkumu Kaderky a Havlíka⁷² do výzkumu nebyli zahrnuti editoři, jelikož tato pracovní pozice se vyskytuje pouze ve zpravodajství České televize. Důvodem může být časová náročnost na zpracování témat, kterému zpravodajství pohlédá. Zpravodajské redakce tudíž potřebují na přípravu pořadu více pracovních pozic.

Stěžejním bodem výzkumu po sběru informací jak z polostrukturovaných rozhovorů, tak ze zúčastněného pozorování, byla jejich komparace. „*Komparativní neboli srovnávací metodu lze popsat jako výzkumný postup, který zahrnuje: a) specifikaci předmětu srovnávání, b) vymezení srovnávaných vlastností (znaků a kontextuálních proměnných), c) posouzení komparability, d) určení konkrétních technik srovnávání, e) způsob zhodnocení získaných informací a systematiku výstupů.*”⁷³ Komparativní metoda je v našem případě využita k deskripci zkoumaných jevů.

Výběr těchto pořadů byl učiněn na základě stanoveného cíle popsat investigativní žurnalistiku České televize. Tu má v dané instituci v kompetenci Marek Wollner. On jako šéfredaktor aktuální publicistiky zodpovídá za tři pořady, které se tak dostaly do našeho výzkumného záběru. Naší ambicí je zmapovat fungování celé investigativní žurnalistiky České televize, a to od nejserióznějšího pořadu Reportéři ČT přes aktuální pořad 168 hodin po nejstarší pořad Černé ovce, který se věnuje spíše diváckým námětům a problémům.

⁷² KADERKA, Petr a HAVLÍK Martin. Vytváření televizních zpráv: pracovní postupy v systému žánrových norem. Sociologický časopis. 2010, 46(4), s. 537-568.

⁷³ LINHART, Jiří. Alena VODÁKOVÁ - Metoda srovnávací [online]. In. encyklopedie.soc.cas.cz [cit. 09.03.2020]. Dostupné z https://encyklopedie.soc.cas.cz/w/Metoda_srovn%C3%A1vac%C3%AD.

4 Charakteristika a složení jednotlivých redakcí

4.1 168 hodin

Pořad, který má očima reportérů referovat o uplynulém týdnu, funguje v České televizi od 10. září roku 2006. Jeho cílem je rekapitulovat a analyzovat aktuální dění. Mezi zpracovávaná témata patří domácí a zahraniční politika, kauzy, jež momentálně rezonují společností, a lidské příběhy. Ty dramaturgyně a zároveň moderátorka pořadu řadí do takzvané *advocacy journalism*.⁷⁴ Pořad je vysílán na ČT1 vždy v neděli po deváté hodině večer. Průměrná délka pořadu je třicet minut. Součástí stopáže je i pravidelná rubrika Miroslava Koreckého s názvem Malostranské korekce. Ta satiricky komentuje dění v Poslanecké sněmovně i mimo ni. Jeden díl se obvykle skládá ze tří až čtyř reportáží a nechybí ani pravidelná humorná tečka na závěr, která si obvykle dělá legraci z nějakého vysoce postaveného politika.⁷⁵

K únoru roku 2020 se redakce skládala z moderátorky a dramaturgyně Nory Fridrichové. Interní redakci zastupuje Kristina Ciroková, Jana Gerleová, Zuzana Černá a Martin Mikule. Mezi externí redaktory patří Mario Kubaš, Martina Houdková, Kateřina Stibalová, Miroslav Korecký a Zuzana Tunová. Pomocnou redaktorkou činnost vykonává Denisa Šindlerová. Režiséry pořadu jsou Ivan Bareš a David Šťastný. Pozici vedoucí produkce zastává Hana Pultarová, která má pod sebou produkční Renatu Počtovou. Šéfredaktorem je Marek Wollner.⁷⁶

4.2 Reportéři ČT

Tým reportérů publicistického investigativního pořadu přináší politická, ekonomická i společenská témata. První díl byl vysílán 1. března 2004. Původnímu formátu předcházely pořady Klekánice nebo Fakta. První díl byl odvysílán ještě s podtitulem Kauzy, příběhy a rozhovory.⁷⁷ Pořad se vysílá každé pondělí na ČT1 okolo desáté hodiny večer. Stopáž jednoho dílu je okolo čtyřiceti minut a nejčastěji obsahuje tři reportáže. První z nich se zabývá aktuální politickou tematikou. Druhá pojednává většinou také o politickém nebo

⁷⁴ Pojmem *advocacy journalism* se rozumí kombinace zpravodajství s úhlem pohledu. Tuto žurnalistiku lze najít ve všech druzích médií po celém světě. Jejím předpokladem je, že novináři se účastní veřejné sféry a jejich práce transparentně zastupuje konkrétní perspektivy, přičemž pomocí lidských příběhů bojuje za určité myšlenky a hodnoty. Pořad tak vytváří oporu nebo obhajobu člověka proti systému (*Advocacy journalism [online]*). In. [oxfordre.com \[cit. 02.03.2020\]](https://oxfordre.com/communication/view/10.1093/acrefore/9780190228613.001.0001/acrefore-9780190228613-e-776). Dostupné z <https://oxfordre.com/communication/view/10.1093/acrefore/9780190228613.001.0001/acrefore-9780190228613-e-776>.

⁷⁵ 168 hodin [online]. In. [ceskatelevize.cz \[cit. 02.03.2020\]](https://www.ceskatelevize.cz/porady/10117034229-168-hodin/). Dostupné z <https://www.ceskatelevize.cz/porady/10117034229-168-hodin/>.

⁷⁶ Rozhovor Ivana Pultarová, příloha č. 12.

⁷⁷ JEŠÁTKOVÁ, Lucie. citované dílo. s. 13.

společenském dění, ale nemusí být úplně nejaktuálnější. Třetí reportáž má lehčí téma, přináší nějaký lidský příběh.

K únoru roku 2020 se redakce skládala z moderátora, dramaturga a šéfredaktora Marka Wollnera. Interními redaktory jsou Michael Fiala, Hanuš Hanslík, Jana Neumannová, Ondřej Golis, Karel Vrána, Dalibor Bártek, Silvie Kleková, Adéla Paclíková. Mezi externí redaktory patří Stanislava Raupachová, Jolana Matějková, David Vondráček, Miroslav Petráček, Markéta Kutilová a Lenka Klicperová. Součástí redakce je i poddramaturgyně a moderátorka Aneta Snopová. Post asistentky redakce vykonává Iva Cordery.⁷⁸ Redakce má mnoho jednorázových příspěvovatelů, mezi nimiž najdeme například i režiséra pořadu 168 hodin Ivana Bareše.⁷⁹ Pozici vedoucího produkce zastává Michael Preiss, který má pod sebou produkční Moniku Kekrtovou a Magdalenu Štamfestovou.

Oproti sledovanému roku 2018, kdy jsme se pořadu Reportéři ČT věnovali v bakalářské práci, se redakce proměnila. Odešlo několik dlouholetých spolupracovníků, konkrétně David Macháček, David Havlík nebo Markéta Dobiášová.⁸⁰ Do redakce naopak nově přišel Ondřej Golis, Hanuš Hanslík a Adéla Paclíková.

4.3 Černé ovce

Investigativní publicistický pořad Černé ovce se původně objevoval na televizních obrazovkách pod názvem Černé ovce, sem tam bílá. Česká televize jej vysílala poprvé 13. dubna 1992. Od svého začátku pořad nabízí reportáže, testy, rady a další spotřebitelský servis. V letech 2001 až 2002 byl nahrazen deníkem Černá, bílá, který uváděla současná moderátorka Iveta Fialová. Od roku 2003 se pořad jmenuje Černé ovce a vysílá se od pondělí do čtvrtka v podvečer okolo šesté hodiny večer na ČT1. Jeden díl trvá okolo třinácti minut a obsahuje jednu až dvě reportáže.⁸¹

K únoru roku 2020 se redakce skládala z moderátorky, reportérky a pomocné dramaturgyně Ivety Fialové a z hlavního dramaturga Jana Chaloupeckého. Interní redaktorkou je Kateřina Blechová. Mezi externí redaktory patří Alena Daňková, Kristýna Dobešová, Kateřina Dušková, Bohunka Fraňková, Pavla Freiwaldová, Tereza Hellerová, Vít Hlásenský, Dáša Horká, Lucie Kocurová, Andrea Máslová, Eva Potužníková, Kateřina Stibalová, Darina Vlková. Pozici asistentky redakce vykonávají Andrea Avramopulosová

⁷⁸ Reportéři ČT [online]. In. ceskatelevize.cz [cit. 02.03.2020]. Dostupné z <https://www.ceskatelevize.cz/porady/1142743803-reporteri-ct/>.

⁷⁹ Rozhovor Ivan Bareš, příloha č. 4.

⁸⁰ JEŠÁTKOVÁ, Lucie. citované dílo. s. 16.

⁸¹ Černé ovce [online]. In. ceskatelevize.cz [cit. 02.03.2020]. Dostupné z <https://www.ceskatelevize.cz/porady/1097429889-cerne-ovce/>.

a Magdalena Havlíková. Režiséry pořadu jsou Sanjin Mirić a František Kölbl. Vedoucí produkce je Helena Veselá, která má pod sebou produkční Martinu Gajerovou a Kateřinu Kessnerovou. Pořad zaštituje šéfredaktor Marek Wollner.⁸²

⁸² Černé ovce [online]. In. ceskatelevize.cz [cit. 02.03.2020]. Dostupné z <https://www.ceskatelevize.cz/porady/1097429889-cerne-ovce/4246-nas-tym/>.

5 Medailonky respondentů

Pavel Klener působí jako externí zaměstnanec České televize na pozici kameraman. Žádné profesní vzdělání nemá. Od roku 2006 funguje na volné noze. Pro Českou televizi pracuje dvanáct let. Momentálně střídavě působí u pořadů: TV klub neslyšících, 13. komnata, Lvíčata, Gejzír, Černé ovce, Reportéři ČT, 168 hodin, Wifina, Boží dar, Pošta pro tebe, Pětka z garáže a Všechno, co mám ráda. Současně ale funguje i pro komerční média. Natáčí pro TV Nova, TV Barrandov i TV Prima. Věnuje se také dalším komerčním účelům, jako jsou například reklamní spoty. Pro Reportéry ČT natáčí od roku 2008 a stejně tak pro Černé Ovce. Pro pořad 168 hodin pracuje výjimečně.⁸³

Jiří Blažek působí jako externí zaměstnanec České televize na pozici střihač. Má elektrotechnické vzdělání a do České televize nastoupil před dvaceti pěti lety jako technik. Při práci televizního technika začal působit i jako střihač, a právě praxí se vše naučil. Na začátku podepsal interní smlouvu, před třemi lety ale nově přešel na externí úvazek. Přibližně tři roky působí jako střihač Reportérů ČT a Černých ovcí. V minulosti pracoval pro pořady Klekánice nebo Ta naše povaha česká. V současné době stříhá pořady Šikulové, Náš venkov a Folklorika.⁸⁴

Iveta Fialová působí jako interní zaměstnanec České televize na pozici moderátorky a častěji i dramaturgyně. Je vystudovaná prodavačka s maturitou. Svou kariéru ale nastartovala v regionálním vysílání TV Kladno. Točila zajímavosti ze středních Čech a postupem času začala spolupracovat s TV Nova. Po zániku kladenské redakce působila ve zpravodajství TV Nova. Pracovala nejen jako reportérka, ale také jako moderátorka večerního zpravodajství Právě dnes. Po interním rozdělení stanice přešla v roce 2000 do České televize. Stála tehdy u vzniku pořadu Černá, bílá, což byl denní magazín stanice ČT2. Prošla konkurzem na moderátorku a vyhrála jej. Tehdejší relace se vysílala dva roky a její součástí byla i rubrika Černé ovce. Když se Černé ovce v roce 2003 osamostatnily, Iveta Fialová nadále setrvala v roli moderátorky. Od června 2005 provázela také pořadem Před půlnocí na kanále ČT24.⁸⁵

Jan Chaloupecký působí jako interní zaměstnanec České televize na pozici dramaturga. Vystudoval obor český jazyk na pedagogické fakultě. Během svého života vystřídal mnoho profesí, od číšníka po dělníka. Svou kariéru započal v tiskové agentuře

⁸³ Rozhovor Pavel Klener, příloha č. 1.

⁸⁴ Rozhovor Jiří Blažek, příloha č. 2.

⁸⁵ Rozhovor Iveta Fialová a Jan Chaloupecký, příloha č. 3.

IAM,⁸⁶ která měla být v 90. letech konkurencí ČTK. Po zániku tiskové agentury nastoupil 1. června 1993 do České televize, kde zastával pozici redaktora ve zpravodajství. Po dvou letech praxe začal v redakci Černých ovcí pracovat pod Čestmírem Kopeckým.⁸⁷

Ivan Bareš působí jako externí zaměstnanec České televize na pozici režiséra. V roce 1995 vystudoval dramaturgii, scenáristiku a dokumentární tvorbu na FAMU.⁸⁸ Pracoval jako asistent produkce ve Filmovém studiu Barrandov, a to v letech 1983 až 1984, od roku 1991 potom vykonával asistenta režie. V roce 1993 nastoupil do Renata film, kde působil jako pomocný režisér. Od roku 1991 do 1998 se zabýval hlavně reklamou. V roce 1991 založil firmu Pragoart, která se zabývá výrobou dokumentární filmů, publicistických pořadů, videoklipů, reklam a propagačních materiálů. Následně do roku 2004 pod firmou Česká produkční 2000 působil jako dramaturg a pracoval na pořadech Chcete být milionářem, Rady ptáka Loskutáka, Riskuj, Nejslabší! Máte padáka!, Deníček Ivety B., Zastavárna, Pálí vám to. Od roku 2004 se jako externista podílí na pořadech Reportéři ČT, 168 hodin, U nás v Evropě, Fenomén Dnes, Fokus ČT24, Objektiv, Neznámí hrdinové, Retro, Gejzír, Toulavá kamera. V minulosti také natáčel kontroverzní seriál Já, Kájínek pro TV Prima. Pro pořad 168 hodin pracuje na pozici režijní supervize. V Reportérech ČT působí jednak jako režisér, tak i jako redaktor, kdy tvoří samostatné reportáže.⁸⁹

František Kölbel působí jako externí zaměstnanec České televize na pozici režiséra. Vystudoval Katedru hrané režie na FAMU, kde v roce 2000 odpromoval. Od té doby pracoval jak pro Českou televizi, tak pro další komerční televize. Věnoval se reklamě, dokumentům, publicistice a dalším projektům. Černé ovce spoluvytváří s přestávkami dvanáct let. Pracoval také pro Deset století architektury, Šedesátku, Třicet návratů, Soumrak vynálezců. Zpravidla se jednalo o dokumenty České televize. Momentálně působí pouze v redakci Černých ovcí, kde se společně s kolegou Sanjinem Miričem stará o režii.⁹⁰

Helena Veselá působí jako interní zaměstnanec České televize na pozici vedoucí produkce. Žádné profesní vzdělání nemá. Do televize se podle jejích slov dostala náhodou. Při mateřské dovolené docházela na brigádu do ranního vysílání Studia 6. Po prokázání profesních kompetencí nastoupila v roce 1995 jako asistentka produkce. Postupem času se

⁸⁶ Tisková agentura IAM neboli MORON nebyla samostatnou soukromou agenturou, ale byla jednou z divizí Nakladatelství Florenc, což byl státní podnik spadající pod Ministerstvo hospodářství. Agentura zahájila svou činnost v červnu 1992. (ŠTORKÁNOVÁ, Anna – Soukromé tiskové agentury na českém mediálním trhu po roce 1989 se zaměřením na Mediafax. Praha, 2010. Diplomová práce (Mgr.). Univerzita Karlova, Fakulta sociálních věd, Institut komunikačních studií a žurnalistiky).

⁸⁷ Rozhovor Iveta Fialová a Jan Chaloupecký, příloha č. 3.

⁸⁸ Zkratka FAMU je označení pro Filmovou a televizní fakultu Akademie múzických umění v Praze.

⁸⁹ Rozhovor Ivan Bareš, příloha č. 4.

⁹⁰ Rozhovor František Kölbel, příloha č. 5.

dopracovala na pozici vedoucí produkce, kterou zastává doposud. Momentálně má na starosti Černé ovce a Fokus Václava Moravce. Pokrývá také nečekané zpravodajské akce nebo různé dokumenty.⁹¹

Kristina Ciroková působí jako interní zaměstnanec České televize na pozici reportérka. Odmaturovala na gymnázium v Praze a následně studovala Fakultu humanitních studií na Karlově univerzitě, tu ale nedokončila. V médiích začala pracovat hned po maturitě, což bylo v roce 1997. Začínala v pražské příloze Mladé fronty Dnes. Od roku 2000 působila v tehdejší televizi TV3, což byla regionální pražská televize. V roce 2002 začala pracovat ve zpravodajství TV Prima. Tam zůstala až do roku 2014. Během mateřské dovolené se také podílela na dramaturgii diskuzního pořadu Partie. Po mateřské dovolené nastoupila roku 2014 do České televize. Začala přímo v pořadu 168 hodin, kde působí doposud. Jediné, co se proměnilo, je její smlouva. Z externí dohody nyní přešla na interní pozici.⁹²

Kristýna Doběšová působí jako externí zaměstnanec České televize na pozici reportérka. Vystudovala Fakultu Sociálních věd univerzity Karlovy na magisterském studiu. Jejím oborem byla Masová komunikace se specializací na televizi. Už jako studentka začala psát scénáře pro dětský pořad Magion. Posléze nějakou dobu působila i v ekologickém pořadu Nedej se, odkud kontinuálně přešla do pořadu Černé ovce. Během své kariéry také dělala dramaturgii dětských pořadů, jako je Kouzelná školka, Studio kamarád nebo Raníček s Dádou Patrasovou. To jí zajistilo interní smlouvu. Když se po mateřské dovolené vrátila do České televize, setrvala pouze v redakci Černých ovcí, kde pracuje jako externistka.⁹³

Michael Preiss působí jako interní zaměstnanec České televize na pozici vedoucí produkce. Vystudoval gymnázium a pokračoval na Fakultě strojní Českého vysokého učení technického, tu však nedokončil. V České televizi začínal jako technik u přenosových vozů, odkud přešel ke zvuku. Následně dostudoval soukromou zvukařskou školu. Zvukařskou práci ale opustil a začal působit jako produkční vysílací směny. K této produkci patří například Události a noční zprávy. Ze zpravodajské produkce pak přešel k té publicistické. Pracoval na pořadech Vertikála nebo Retro. Jako produkční Reportérů ČT funguje již patnáct let. V České televizi působí od 5. února 1990 a v současné době má kromě Reportérů ČT na starosti i pořad Historie.cs.⁹⁴

David Šťastný působí jako externí zaměstnanec České televize na pozicích střihač a režisér. Digitální a telekomunikační techniku studoval již na střední škole. Během studií se

⁹¹ Rozhovor Helena Veselá, příloha č. 6.

⁹² Rozhovor Kristina Ciroková, příloha č. 7.

⁹³ Rozhovor Kristýna Dobešová, příloha č. 8.

⁹⁴ Rozhovor Michael Preiss, příloha č. 9.

dostal do hlavního štábu Letní filmové školy, kde získal i potřebné kontakty. Mimo Letní filmovou školu působil také v reklamní agentuře, kde se věnoval postprodukcí. V roce 2006 začal jako střiháč spolupracovat s Reportéry ČT, což ho přivedlo do České televize. V současné době střihá pořady Archiv ČT24, Spektrum, Gejzír a Sama doma. V minulosti střihal například i Uvolněte se, prosím s Janem Krausem. Spolupracoval ale i s komerčními televizemi, na stanici Barrandov střihal zábavné pořady. Mimo střih se také věnuje režii. Od roku 2016 se podílí společně s Ivanem Barešem na režijní supervizi pořadu 168 hodin. Tomuto pořadu v minulosti dělal i střih, stejně tak Černým ovcím. Svou režijní složku ale uplatnil i u Reportérů ČT, kde mimo jiné také zajišťuje spolupráci s grafickým oddělením a hlídá dodržování grafického manuálu.⁹⁵

Stanislava Raupachová působí jako externí zaměstnanec České televize na pozici reportérka. V minulosti pracovala u Krátkého filmu nebo v soukromých rádiích. Společně s Kristinou Cirokovou se podílela na zpravodajství TV Prima dvanáct let. Řadu let také spolupracuje s Českým rozhlasem, konkrétně se stanicí Radiožurnál. V Českém rozhlasu působí v současné době jako interní zaměstnanec, což jí přináší stabilní příjem. S pořadem Reportéři ČT začala spolupracovat v roce 2011.⁹⁶

Ivana Pultarová působí jako interní zaměstnanec České televize na pozici vedoucí produkce a zástupce šéfproducenta. Od roku 1973 do roku 1977 studovala Střední školu filmovou průmyslovou v Čimelicích. Poté nastoupila do zpravodajství Československé televize. S institucí tak spolupracuje už čtyřicet pět let. Následně v kombinované formě vystudovala FAMU. V České televizi poté začala pracovat ve studiové výrobě, odkud přešla do zahraniční redakce. Po mateřské dovolené chvíli působila v Pražském večerníku, jelikož její stávající pozice byla obsazena. Pak se opět vrátila do zahraniční redakce. Zpočátku více než produkci zpracovávala materiály, které přicházely ze zahraničí. Se zahájením ČT24 se ale produkce úplně oddělila od této zpracovatelské složky a vzniklo mnohem více pořadů. Jako produkční pracovala na pořadech Prizma, Deutsche Welle nebo Týden v Evropě. Momentálně má na starosti pořady zahraniční redakce, pořad Horizont, 168 hodin a částečně i Objektiv. Stará se také o zahraniční zpravodaje a jejich zahraniční cesty. Pořadu 168 hodin se věnuje od začátku jeho vzniku.⁹⁷

Nora Fridrichová působí jako interní zaměstnanec České televize na pozici moderátorky a dramaturgyně. Vystudovala obor Žurnalistika na Karlově univerzitě. Poté

⁹⁵ Rozhovor David Šťastný, příloha č. 10.

⁹⁶ Rozhovor Stanislava Raupachová, příloha č. 11.

⁹⁷ Rozhovor Ivana Pultarová, příloha č. 12.

pokračovala na London Univerzity v oboru lidská práva. Pracovala v regionálních rádiích, tisku, zahraniční redakci TV Nova. Od roku 2006 spolupracuje s pořadem 168 hodin, kde působí také jako dramaturgyně. S Českou televizí ale spolupracuje již od roku 2000. Svůj pořad moderovala také na Radiožurnálu, jmenoval se Nad věci.⁹⁸

Marek Wollner působí jako interní zaměstnanec České televize na pozici moderátora, dramaturga a šéfredaktora. Vystudoval obor Žurnalistika na Karlově univerzitě. Působil v Lidových novinách a Respektu. Také spoluzaložil časopis Týden. V roce 1999 přešel do zpravodajství České televize. Do Reportérů ČT přišel v roce 2004, hlavním dramaturgem se stal ale až po roce fungování pořadu. V České televizi zastává pozici šéfredaktora aktuální publicistiky, a zaštiťuje tak i pořad 168 hodin a Černé ovce. Jako moderátor ale působí pouze v pořadu Reportéři ČT.⁹⁹

Jan Linhart působí jako interní zaměstnanec České televize na pozici výrobní dispečer. V České televizi má na starosti oddělení přenosové techniky, což je primární sektor, z kterého publicistické pořady berou techniku a štáby pro natáčení.¹⁰⁰

Tomáš Budínský působí jako interní zaměstnanec České televize na pozici analytik výzkumu programu České televize. Má na starosti analýzy jednotlivých pořadů z pohledu sledovanosti a z pohledu průzkumu spektra sledujících diváků.

⁹⁸ Rozhovor Nora Fridrichová, příloha č. 13.

⁹⁹ JEŠÁTKOVÁ, Lucie. citované dílo. s. 20.

¹⁰⁰ Rozhovor Jan Linhart, příloha č. 15.

6 Praktická část

6.1 Nastolování témat pro jednotlivé pořady

Agenda-setting neboli nastolování témat je v rutinní praxi mediálních organizací stěžejní otázkou. Cílem je ukázat, podle jakých kritérií mediální pracovníci vybírají témata, která se dostanou do vysílání. V našem případě můžeme mluvit jednak o nestranných a daných pravidlech, jež ve své publikaci uvádí Tomáš Trampota,¹⁰¹ tak i o jedincích, kteří mají moc rozhodovat, jaké téma či informace daný pořad odvysílá. Takovými jedinci se v tomto případě rozumí dramaturgové pořadů – Marek Wollner (Reportéři ČT), Nora Fridrichová (168 hodin) a Jan Chaloupecký (Černé ovce). Můžeme je označit za takzvané gatekeepery, již stojí u pomyslné brány a rozhodují, zda bude téma odvysíláno, či nikoliv. Dramaturgové se mimo jiné musí bránit vnějším tlakům, které zmiňuje Kodex České televize. V pořadech se „*uplatňuje redakční autonomie, která spočívá zejména v povinnosti vedoucích pracovníků vyloučit vnější vlivy,*¹⁰² *jimiž by mohlo být ovlivněno zařazení, pořadí nebo obsah informací ve vysílání.*“¹⁰³ Koncept vnějších vlivů ostatně zmiňují i Pamela J. Shoemaker a Stephen D. Reese, již ho řadí do takzvané úrovně organizace. Na teoretiky popsané faktory, které se podílí na procesu rozhodování, se odkazujeme i dále.

V první řadě zmiňují **individuální úroveň**, do níž patří například vlastnosti a charakteristiky samotného redaktora. O tomto působení můžeme hovořit u všech zkoumaných redakcí. Osobnost redaktora může ovlivnit výběr námětů. Nastolování témat probíhá na každotýdenních poradách a témata jsou podrobena diskuzi. Rozpravy se účastní redaktori a dramaturgové. Není výjimkou, že s tématem přijde například i režisér, záleží však na iniciativě pracovníka.¹⁰⁴ U pořadu Reportéři ČT musí s náměty přijít hlavně redaktori pořadu. Téma musí mít již podrobněji zpracované. Právě z tohoto důvodu má pořad dvě porady týdně. První se účastní poddramaturgyně Aneta Snopová a redaktori. Aneta Snopová tak věnuje více času redaktorům a témata s nimi ladí do detailů. Mimo jiné také pořad jednou měsíčně moderuje. Společně s redaktory vymýšlí, jak téma pojmout. Na následující poradě pak dramaturg Marek Wollner funguje vyloženě jako gatekeeper.¹⁰⁵ Právě při výběru námětu redaktory se projevuje vliv individuální úrovně, a to hlavně v rovině zdrojů. Každý z redaktorů má za svou letitou kariéru značný seznam kontaktů, díky nimž se dostává

¹⁰¹ TRAMPOTA, Tomáš. Zpravodajství. Praha: Portál, 2006. s. 40.

¹⁰² Více se vnějším vlivům věnuje kapitola 6.4.1 Vnější vlivy.

¹⁰³ Kodex České televize [online]. In. ceskatelevize.cz [cit. 28.02.2020]. Dostupné z https://img.ceskatelevize.cz/boss/image/contents/kodex-ct/pdf/kodexct.pdf?_ga=2.34895465.995762772.1583133275-217068661.1519817004 s. 16.

¹⁰⁴ Rozhovor Ivan Bareš, příloha č. 4.

¹⁰⁵ Rozhovor Marek Wollner, příloha č. 14.

k informacím, z kterých posléze vytváří témata k reportážím. „*Smyslem je vyhledávání témat. Člověk si musí najít své vlastní téma. Když jsem před lety začínala, tak to pro mě bylo složitější. Vyhledávání bylo těžké. Teď už jedu v rozjetém vlaku a lidi se na mě sami obracejí. Je to daleko jednodušší.*“¹⁰⁶ Právě délku praxe explicitně jmenují i Shoemaker a Reese. V tomto případě se dají dále zohlednit nejen osobní zdroje a kontakty, ale i znalost ve zkoumané oblasti. Pokud se například v Reportérech ČT objeví slovenské téma, věnovat se mu bude Michael Fiala, který se o dění na Slovensku zajímá dlouhodobě. Dále můžeme mluvit o reportážích, na nichž daný redaktor pracuje i několik let a často točí na dané téma i více dílů. Příkladem mohou být reportáže Markéty Dobiášové – *Obchod s nadějí I*¹⁰⁷ a *Obchod s nadějí II*,¹⁰⁸ které popisovaly jednání profesorky Evy Sykové, jež neoprávněně získávala renomé v oblasti výzkumu kmenových buněk. Svým výzkumem tak dávala iluzorní naději lidem se závažnou chorobou ALS,¹⁰⁹ kterou trpěl mimo jiné i bývalý český premiér Stanislav Gross.

U pořadu Černé ovce se nastolování agendy naopak věnují diváci a následně dramaturgové. Jejich úkolem je probírat se diváckými tipy¹¹⁰ a ty poté rozdělovat mezi redaktory. O téma se ale může přihlásit sám redaktor podle toho, jak je mu problematika blízká.¹¹¹ Dramaturgovi pořadu chodí denně okolo pěti námětů. I přesto, že se mnoho témat nevyužije, stále jsou v pořadu překračovány kapacity zpracování.¹¹² V některých případech se diváci obrací přímo na redaktory. Vybírají si je například i podle sympatií nebo oblastí, na které se reportéři specializují a točí o nich.¹¹³ I tady tak lze zohlednit individuální úroveň redaktorů a mimo jiné i síť jejich kontaktů. „*Témata máme od známých, kamarádů, kolegů, když jejich známí mají nějaký problém. Často dávám lidem vizitky třeba po natáčení, ten dotyčný se pak může ozvat za nějakou dobu kvůli jiné kauze. Stejně tak se zas může ozvat jeho známý*“.¹¹⁴

¹⁰⁶ Rozhovor Stanislava Raupachová, příloha č. 11.

¹⁰⁷ Reportáž pořadu Reportéři ČT s názvem Obchod s nadějí I. z 9. listopadu 2015 [online]. In. ceskatelevize.cz [cit. 10.03.2020]. Dostupné z <https://www.ceskatelevize.cz/ivysilani/1142743803-reporteri-ct/215452801240037/obsah/434334-obchod-s-nadeji>.

¹⁰⁸ Reportáž pořadu Reportéři ČT s názvem Obchod s nadějí II. z 30. května 2016. [online]. In. ceskatelevize.cz [cit. 10.03.2020]. <https://www.ceskatelevize.cz/ivysilani/1142743803-reporteri-ct/216452801240020/obsah/475045-obchod-s-nadeji-ii>.

¹⁰⁹ Zkratka ALS označuje Amyotrofickou laterální sklerózu.

¹¹⁰ Redakce odpovídá na všechny divácké tipy, které jsou jim zaslány. O tuto práci se starají dvě asistentky, které divákům radí, na koho se obrátit a jak jim pomoci (Rozhovor [Iveta Fialová](#) a Jan Chaloupecký, příloha č. 3.).

¹¹¹ Rozhovor [Iveta Fialová](#) a Jan Chaloupecký, příloha č. 3.

¹¹² Tamtéž.

¹¹³ Rozhovor Kristýna Dobešová, příloha č. 8.

¹¹⁴ Tamtéž.

Individuální úroveň pak hraje roli i v pořadu 168 hodin. I když hlavní osobou, která nastoluje témata, je v tomto případě dramaturgyně, rozdělení témat se opět řídí podle individuálních kritérií. Například Kristina Ciroková má dlouholetou praxi v politické žurnalistice, proto se věnuje právě těmto tématům a pro pořad točí ty nejsložitější reportáže. Martin Mikule umí pět cizích jazyků, zabývá se tedy převážně zahraničními tématy. Dramaturgyně je ve vyhledávání námětů velmi aktivní. „*Snažím se, aby pořad měl nějaký rukopis. (...) Jde mi o tom, abychom jenom nekopírovali souhrn týdne. Vytváříme si vlastní agendu, otvíráme vlastní věci. Naposledy to byly problémy úřadů práce.*“¹¹⁵ Pokud s tématem přijde redaktor, námět podlehne společné diskuzi v redakci během porady. Schválit ho ale opět musí dramaturgyně pořadu.¹¹⁶

Další z vlivů, o kterém mluví teoretici Shoemaker a Reese, je úroveň **mediálních rutin**. Do této úrovně můžeme řadit rutinní procesy probíhající v mediálních organizacích i zpravodajské hodnoty. Zohlednit se v tomto případě dá i rozdíl mezi televizními a novinovými rutinami. Pořad 168 hodin musí reagovat na aktuální kauzy v daném týdnu. Ty pak musí nejlépe do pátku natočit a v neděli odvysílat. Redaktoři tak mají více času na zpracování dané kauzy než například tištěné deníky nebo zpravodajství stejné mediální instituce. V potaz se v tomto případě musí vzít vyšší náročnost audiovizuálního příspěvku než psaného článku. Stejně na tom je i pořad Reportéři ČT. Zde navíc hraje roli i tematické rozdělení reportáží v každém díle. Ne každý příspěvek je aktuální a mnoho reportérů má na dané kauzy dostatek času. Ve stejném režimu fungují i Černé ovce. Zaměřují se na zpracování méně složitých kauz, které nezaberou tolik času a dramaturg daného pořadu může počítat s tím, že se výsledná reportáž dokončí ve slíbeném čase. Periodicitu lze však zařadit i do následujících úrovně s názvem úroveň organizace. Nejen doba zpracování, ale i srozumitelnost je jeden z faktorů, jímž se audiovizuální příspěvek odlišuje. Už v bakalářské práci tuto problematiku popsal dramaturg Marek Wollner. „*Bavíme se o reportáži televizní čili o útvaru, který si divák nemůže zastavit. Je to neustálý tok informací a ty se odvíjejí jedna od druhé. Musí se řetězit v nějaké logice. Nemůžete přeskokovat páté přes deváté. Musíte každou situaci, každý moment objasnit, a teprve až to objasníte, můžete postoupit k dalšímu kroku. Jakmile jeden moment nevyšvětlíte a uděláte tam příliš rychlou zkratku, kterou divák*

¹¹⁵ Rozhovor Nora Fridrichová, příloha č. 9. Reportáž pořadu 168 hodin s názvem Úřednické milodary z 9. února 2020 [online]. In. [ceskatelevize.cz](https://www.ceskatelevize.cz) [cit. 10.03.2020]. Dostupné z <https://www.ceskatelevize.cz/ivysilani/10117034229-168-hodin/220452801100209/obsah/749586-urednicke-milodary> a reportáž s názvem Z moci úřední z 16. února 2020 [online]. In. [ceskatelevize.cz](https://www.ceskatelevize.cz) [cit. 10.03.2020]. Dostupné z <https://www.ceskatelevize.cz/ivysilani/10117034229-168-hodin/220452801100216/obsah/751000-z-moci-uredni>. Tématem byla neochota pracovníků úřadů práce poskytovat finanční pomoc potřebným.

¹¹⁶ Rozhovor Nora Fridrichová, příloha č. 9.

nepochopí, tak je ztracený v celé reportáži a nevnímá. Přestane ho bavit a třeba přepne.“¹¹⁷

O srozumitelnosti reportáže hovoří v kontextu chybovosti autorů. Ti se podle něj mohou příliš ponořit do sledované kauzy a ztrácí nadhled nad tématem. Pro diváka se pak téma může stát zmateným a nesrozumitelným.¹¹⁸ Právě srozumitelností se dostáváme ke zpravodajským hodnotám, kterým se podrobněji věnuje kapitola 6.1.1 Vhodnost tématu pro daný pořad. K mediálním rutinám můžeme dále zařadit i pravidelné týdenní porady a diskuze redakcí nad tématem. Taktéž lze hovořit o takzvaných rutinách publika. Každý z pořadů je určen specifické divácké skupině, jež od pořadu něco očekává. I na tento faktor musí dramaturg brát ohled a zařazovat témata, která diváci chtějí. „*Snažím se to posunout tak, abychom v neděli večer řekli divákovi ještě něco nového. Divák s tím počítá, že se v neděli dozví ještě něco navíc.*“¹¹⁹ Dramaturgyně Nora Fridrichová vychází z interních průzkumů redakce, v nichž sledovanost nedělního vysílání dosahuje hodnot až 880 tisíc diváků.

Třetí rovinou, která může ovlivnit nastolování agendy, je **úroveň organizace**. Zmínění teoretici do této úrovně řadí i strukturu organizace a její nezávislost na vnějších vlivech. Jelikož v této diplomové práci zkoumáme pořady veřejnoprávního média, vliv korporátních společností a dalších vnějších vlivů lze eliminovat. Veřejnoprávní médium nemusí a současně ani nesmí brát ohled na inzerenty a zadavatele reklam. Proto je například možné v této instituci vysílat pořad typu Černé ovce, který pomáhá lidem v nejrůznějších spotřebitelských sporech. Vyloučena je tak situace, že by například Černé ovce natočily reportáž o firmě, která by na základě jejího negativního obrazu odmítla mediálnímu domu prodat své reklamní spoty. Stejně tak vliv politiků by měl být ve veřejnoprávní instituci vyloučen. Podle šéfredaktora Marka Wollnera tomu tak stále je, avšak budoucnost veřejnoprávní České televize nelze zaručit. „*Jsmo v období nejistoty. Bude to souviset s tím, jak budou vypadat Rady a zda se pak nezvolí jiný ředitel, který bude poslušný. Který bude chtít postupovat tak, jako v jiných postkomunistických zemích, kdy kritická žurnalistika ve veřejnoprávní televizi neexistuje.*“¹²⁰

Čtvrtou úrovní, o které zmínění teoretici mluví, je **extramediální úroveň**. Zde hrají roli například i lidé z Public relations, redaktorské zdroje¹²¹ nebo i takzvané pseudoudálosti, jež jsou inscenované právě pro média. Příkladem může být tisková konference. Tento filtr lze potvrdit pouze u pořadu 168 hodin, a to kvůli jeho rubrice Malostranské korekce. Každý

¹¹⁷ JEŠÁTKOVÁ, Lucie. citované dílo. s. 38.

¹¹⁸ Tamtéž.

¹¹⁹ Rozhovor Nora Fridrichová, příloha č. 13.

¹²⁰ Rozhovor Marek Wollner, příloha č. 14.

¹²¹ Redaktorské zdroje jsme v této práci přiřadili spíše k individuální úrovni. V extramediální úrovni se na problematiku snažíme koukat komplexněji a soustředíme se na takzvané velké zdroje, kterými jsou lidé z Public relations a marketingoví specialisté. Tyto zdroje tak nejsou v přímém kontaktu s redaktorem, ale zaměřují se na celé mediální organizace.

týden dramaturgyně prochází nejrůznější vyjádření politiků z tiskových konferencí, z projevů v Poslanecké sněmovně či z dalších médií. Vybírá vtipná přeroknutí i humorné situace, o kterých pak Miroslav Korecký točí zmíněnou rubriku. Podle jejích zdrojů je tato část pořadu politiky velmi sledována. Někteří z nich berou danou rubriku jako příležitost ke zviditelnění. „*Lidi v politice je hrozně moc a tato lidová videa mají lidé rádi. Jsou to hvězdy Youtube. (...) Někteří jsou opravdu rádi a je to na nich poznat, že to před kamerou hrají. Chtějí být vtipní, ale jsou trapní.*“¹²²

Posledním filtrem je **ideologický vliv**. V tomto případě však mluvíme o ideologii jako o něčem, co je běžnou součástí společnosti, a nelze ji jednoznačně konotovat s negativním významem. V případě veřejnoprávního média na území České republiky tak hovoříme o ideologii fungující v rámci demokratické země v jejímž souladu fungují i média veřejné služby. Zkoumané pořady tedy referují v rámci zmíněné ideologie, což nemůžeme pokládat za negativní. „*Česká televize přispívá k vytváření prostoru svobody slova, myšlení a tvorby, v němž může vyrůstat demokracie. (...) Týmovou prací každodenně pomáhají rozvoji demokratické společnosti. (...) vysílání diskusí politiků v rámci demokratické soutěže politických stran a hnutí. Časový prostor, který je dán jednotlivým politickým stranám a hnutím, musí být ve svém celku vyvážený. Vyváženost se posuzuje zejména podle váhy jednotlivých politických stran v demokratické společnosti odvozené především z výsledků voleb do hlavních orgánů zastupitelské demokracie. Zároveň je však třeba zajistit, aby poměr mezi diskusními vystoupeními činitelů vládních stran a stran opozičních byl v souhrnu poskytnutého prostoru přibližně vyrovnaný. Česká televize také vytváří podmínky pro přiměřenou účast mimoparlamentních politických stran a hnutí v těchto diskusích,*¹²³“ zní v Kodexu České televize. Právě v prostoru poskytovaném politickým subjektům spatřujeme rozdílnost mezi komerčními a veřejnoprávními médii. Komerční média často nedávají rovnoměrný prostor k vyjádření všem názorovým proudům. Jako příklad můžeme uvést diskusní pořad *Partie*¹²⁴ Televize Prima, kam byli jako oponenti pozváni ministryně financí Alena Schillerová a šéf resortů dopravy a průmyslu a obchodu Karel Havlíček. Oba jsou příslušníci politického hnutí ANO.¹²⁵

¹²² Rozhovor Nora Fridrichová, příloha č. 13.

¹²³ Kodex České televize [online]. In. ceskatelevize.cz [cit. 28.02.2020]. Dostupné z https://img.ceskatelevize.cz/boss/image/contents/kodexct/pdf/kodexct.pdf?_ga=2.34895465.995762772.1583133275-217068661.1519817004 s. 4,5,17.

¹²⁴ Pořad *Partie* – Koronavirus a jeho dopady na ekonomiku! [online]. In. prima.iprima.cz [cit. 12.04.2020] Dostupné z <https://prima.iprima.cz/prima-zpravy/domaci/ustavni-cinitele-si-v-ramci-solidarity-meli-snizit-plat-shodli-se-v-partii-schillerova-a-havlicek>.

¹²⁵ Zkratka ANO označuje občanské sdružení Akce nespokojených občanů.

6.1.1 Vhodnost tématu pro daný pořad

I přesto, že všechny tři zkoumané pořady se zabývají investigativními tématy či kauzami, ne každý investigativní námět splňuje požadavky všech pořadů. Hranice jsou jasně stanovené a poměrně rozdílné. V souladu s touto tematikou je tak záhodno zmínit teorii agenda-setting. Reportéři ČT se zabývají nejzávažnějšími tématy, které vyžadují delší dobu pro přípravu reportáže. Černé ovce pak pracují podobně jako Reportéři ČT, jejich problematika ale není celospolečenská, řeší spotřebitelské problémy, jež ukazují na příbězích jednotlivců. 168 hodin pak musí reflektovat aktuální týdenní dění a kriticky se nad ním zamýšlet. Všechny tři pořady aktuální publicistiky mají potenciál přinést do veřejné debaty témata, která diváci vnímají jako důležitá. Sdělují jim, co jsou podstatné kauzy týdne a získávají tím jejich dlouholetou pozornost.¹²⁶

Celospolečenská témata přináší pořad Reportéři ČT. Agenda je probírána v rámci týdenních porad, během nichž redaktori soutěží s jednotlivými navrhovanými náměty, o kterých gatekeeper Marek Wollner rozhoduje. Do každého dílu vybírá nejčastěji tři reportáže. Každá z nich má trochu jiná specifika. Reportáže v redakci označují čísly 1, 2, 3.

První reportáž neboli otvírák musí nést nejdůležitější téma či kauzu. Pověšinou jde o aktuální celospolečenskou tematiku, státní politiku nebo dlouho zpracovávanou kauzu. Jako příklad můžeme uvést otvírák s názvem *Směnárnikův kolotoč*.¹²⁷ Reportérka Aneta Snopová společně s redaktorem časopisu Respekt Ondřejem Kundrou vypátrali muže, který stojí za dezinformačním webem Aeronet.cz.

V pořadí druhá reportáž pak nemusí nést tak závažné téma, ale může reagovat a rozpracovávat nějakou kauzu a přinášet tak nové informace. Referovat může také o nějaké regionální politice, menší oblastní kauze či zahraničních událostech. Uvedeme si kupříkladu reportáž Adély Paclíkové a Michaela Fialy s názvem *Mafián Kočner a ti druzí*.¹²⁸ Pojednává o pokračování soudu týkajícího se vraždy novináře Jána Kuciaka. Jedním z vyslychaných byl spolumajitel investiční skupiny Penta Jaroslav Haščák, který komunikoval s údajným objednavatelem vraždy Marianem Kočnerem.

Třetí reportáž bývá spíše příběhová. Na tyto reportáže se specializuje například David Vondráček. Témata takzvaných trojek jsou o lidech a jejich příbězích. Reportáž s názvem

¹²⁶ Reportéři ČT fungují od roku 2004, 168 hodin od roku 2006 a Černé ovce od roku 1992.

¹²⁷ Reportáž pořadu Reportéři ČT s názvem *Směnárnikův kolotoč* z 2. února 2020 [online]. In. ceskatelevize.cz [cit. 10.03.2020]. Dostupné z <https://www.ceskatelevize.cz/porady/1142743803-reporteri-ct/220452801240009/0/71148-smenarnikuv-kolotoc/>.

¹²⁸ Reportáž pořadu Reportéři ČT s názvem *Mafián Kočnera ti druzí* z 27. ledna 2020 [online]. In. ceskatelevize.cz [cit. 10.03.2020]. Dostupné z <https://www.ceskatelevize.cz/porady/1142743803-reporteri-ct/220452801240004/video/746829>.

Cesta z beznaděje,¹²⁹ je vzorným příkladem. Hrdinkou reportáže je Martina Němcová, jejíž syn během školního výletu zůstal na dně bazénu. Deset let byl v kómatu, z kterého se nikdy neprobudil. Matka i tak dokázala najít nový smysl života. Založila nadaci a začala pracovat v azylovém domě pro muže.

Skladbu pořadu komentuje redaktorka Stanislava Raupachová slovy: „*To je Markova koncepce. Za ta léta se mu osvědčila a drží. První je vždy nějaká velká politika. Druhá je třeba regionální politika, nebo menší věc a třetí téma je nějaký příběh. Takhle to je vždy, ale na jeho rozhodnutí.*“¹³⁰ O pořadí reportáží rozhoduje dramaturg Marek Wollner.

Tematickou agendou se ve svém výzkumu zabývá již zmíněná společnost Mediatenor, která sleduje dlouhodobě pořady 168 hodin a Reportéři ČT. V poslední zveřejněné zprávě za rok 2019 se mimo jiné věnuje aktuálnosti reportáží pořadu Reportéři ČT. Dělí je do tří kategorií. „*Příspěvek **aktuální** se týká současnosti a bezprostředně reaguje na aktuální událost. Může se jednat o odhalení kauzy, o okamžitý report z místa postiženého přírodní katastrofou, občanskými nepokoji nebo vojenskými zásahy, o postoje politiků a veřejnosti k právě projednávaným úpravám legislativy atd. Čas zveřejnění tohoto typu příspěvku je elementárně důležitý i pro jeho relevanci. V příspěvku **kontextovém** jde o prezentaci události v širším kontextu s jistým časovým odstupem (např. uvedení nových faktů v určité kauze, seznámení s aspekty konkrétního občanskoprávního sporu, průběh a výsledek vyšetřování určitého kriminálního činu nebo jiného případu porušování zákona). Příspěvek **tematický** se orientuje na nadčasovější témata zejména společenského života (např. vztahy veřejnosti k postiženým lidem, stav životního prostředí ve městech a na venkově) a nereaguje bezprostředně na aktuální dění. Čas uveřejnění tohoto typu příspěvku nehraje nejdůležitější roli pro jeho adekvátní percepci ze strany diváka.*“¹³¹ Aktuální příspěvky pak z celkového počtu příspěvků za rok činí 28 %, kontextové příspěvky 36 % a tematické příspěvky 36 %. Zjištění společnosti Mediatenor tak lze připodobnit k dělení tematické agendy v této práci. Aktuální příspěvky můžeme vztáhnout k tématům označovaným respondenty číslem jedna. Kontextové příspěvky pak číslem dva a tematické příspěvky číslem tři. Výzkumná zpráva společnosti a diplomová práce se shodují i ve faktu, že v každém díle pořadu Reportéři ČT jsou nejčastěji umístěny tři reportáže. Tudíž i procentuální dělení příspěvků ve výzkumné

¹²⁹ Reportáž pořadu Reportéři ČT s názvem *Cesta z beznaděje* z 9. prosince 2019 [online]. In. [ceskatelevize.cz](https://www.ceskatelevize.cz) [cit. 10.03.2020]. Dostupné z <https://www.ceskatelevize.cz/porady/1142743803-reporteri-ct/219452801240038/0/69449-cesta-z-beznadeje/>.

¹³⁰ Rozhovor Stanislava Raupachová (JEŠÁTKOVÁ, Lucie. citované dílo. s. 129).

¹³¹ Analýza publicistických pořadů České televize „Reportéři ČT“ a „168 hodin“ [online]. In. [ceskatelevize.cz](https://img.ceskatelevize.cz/press/5577.pdf?_ga=2.179777639.239092508.1583745700-217068661.1519817004) [cit. 09.03.2020]. Dostupné z https://img.ceskatelevize.cz/press/5577.pdf?_ga=2.179777639.239092508.1583745700-217068661.1519817004.

zprávě odpovídá počtu reportáží v jednom díle pořadu. Mimo jiné také záleží na tom, jaké reportáže se sejdou ve stejném týdnu. Reportáž s ambicemi na otvírák může být přebita aktuální kauzou a jeden díl pořadu může obsahovat dvě zásadní kauzy.

Právě příběhové kauzy jsou společné pro pořady 168 hodin a Reportéry ČT. Zmíněnou reportáž o Martině Němcové můžeme připodobnit například k reportáži pořadu 168 hodin s názvem *Život (nejen) pro Matěje*.¹³² Příspěvek Kateřiny Stibalové pojednává o Janu Kučerovi, který se stal rekordmanem ve shánění dárců kostní dřeně. Má totiž syna s chronickou formou leukémie, jehož může zachránit právě transplantace. Zveřejněním reportáží tohoto typu mohou pořady dotyčným lidem pomáhat. Stejný cíl mají i kauzy pořadu Černé ovce. I zde je většinou představen lidský příběh. V tomto typu pořadu jde ovšem o poněkud odlišnou problematiku. Smyslem reportáží je upozornit na jistou spotřebitelskou nejasnost, jež se může dotýkat i dalších diváků. Příkladem může být příspěvek Dariny Vlkové o prepisu auta v registru vozidel. V reportáži s názvem *Převod auta*¹³³ prodali nevidomí manželé auto novým majitelům, prepisu se nedočkali, a všechny následné pokuty tak chodily nadále jim. Právě takový příspěvek může napomoci lidem ve stejně problematických situacích. „*Ted' se stává, že každá druhá repka je úspěšná vzhledem k respondentovi. Opravdu se podaří problém vyřešit. Tím těm lidem pomáháme jako blázen,*“¹³⁴ okomentovala přínos reportáží moderátorka pořadu Iveta Fialová.

Pro pořad Černé ovce je stěžejní přinést lidem nějaké řešení. Reportáž musí obsahovat návod na řešení konkrétní situace, jehož autorem je právník nebo jiná relevantní osoba. Téma by také mělo být součástí divákova života, nesmí jít o pouhou jednotlivost, kterou není možné vztáhnout k více divákům. „*Většinou to jsou spotřebitelská témata, i když ted' čím dál tím víc máme i investigativní věci. (...) Podvodníků je ted' hodně, v mnoha oblastech. Vždycky objevíme nějakou oblast, o které nikdo netušil, že by v ní mohli být podvodníci. To je pro lidi vždy varování.*“¹³⁵ Taková témata by naopak neobstála v pořadu Reportéři ČT, kde je nejdůležitějším aspektem celospolečenský přesah. Právě pořadu Reportéři ČT se svou agendou přibližuje i 168 hodin. Pořad referuje o soudobém dění, glosuje jej, navíc přichází také s vlastní investigativní prací, k nimž patří již zmíněné reportáže z úřadů práce. Dramaturgyně pořadu mimo jiné zdůrazňuje témata, která se týkají nakládání s pravdou.

¹³² Reportáž pořadu 168 hodin s názvem *Život nejen pro Matěje* z 19. ledna 2020 [online]. In. [ceskatelevize.cz](https://www.ceskatelevize.cz) [cit. 10.03.2020]. Dostupné z <https://www.ceskatelevize.cz/porady/10117034229-168-hodin/220452801100119/video/745039>.

¹³³ Reportáž pořadu Černé ovce s názvem *Převod auta* z 13. února 2020 [online]. In. [ceskatelevize.cz](https://www.ceskatelevize.cz) [cit. 10.03.2020]. Dostupné z <https://www.ceskatelevize.cz/porady/1097429889-cerne-ovce/220452801080213/>.

¹³⁴ Rozhovor [Iveta Fialová](#) a Jan Chaloupecký, příloha č. 3.

¹³⁵ Rozhovor [Iveta Fialová](#) a Jan Chaloupecký, příloha č. 3.

Mluví tak o době, kdy žijeme v riziku a můžeme být ovlivněni lží.¹³⁶ Stejně jako v Reportérech ČT má každý díl svou přibližnou skladbu. „*Máme vždy první téma, které je politické. U druhého tématu se snažíme mít téma sociální. Třetí téma bývá zahraniční, ale s přesahem k nám. Čtvrté téma je většinou příběh. Není to úplně vždy. Nemusi se to dodržet. Ale ta základní skladba tohoto pořadu taková je.*“¹³⁷

I přes zmíněnou tematickou rozdílnost zkoumaných pořadů existují kauzy, které se dotknou více pořadů. Právě takovým námětem jsou radary města Varnsdorf, v jehož vedení stojí starosta Stanislav Horáček z hnutí ANO. V Reportérech ČT o tomto tématu referoval David Macháček. Reportáž *Varnsdorf doplácí na radary*¹³⁸ přibližuje situaci, kdy si město od soukromé firmy pronajímalo radary, které měly městu vydělávat peníze na pokutách, což se však nedělo. Navíc soukromá firma dostala zakázku od města bez uskutečnění výběrového řízení. Reportér celou kauzu shrnuje a popisuje její průběh. Dává prostor k vyjádření jak protistrany, v tomto případě vedení města Varnsdorf, tak nezávislým odborníkům. Černé ovce pak o tématu referovaly v reportáži *Radar*,¹³⁹ na níž pracovala Bohunka Fraňková. Příspěvek byl založen na konkrétním příběhu řidiče Eduarda Pospíchala, který byl pokutován za překročení rychlosti v obci Studánka, jež spadá pod město Varnsdorf, a to až po uplynutí devíti měsíců od přestupku. Řidič navíc ve skutečnosti povolenou rychlost nepřekročil. Na konkrétním lidském příběhu tak redaktorka ukazuje problematiku provozování radarů.

Na tomto případě můžeme pozorovat, jak lze totožné téma zprostředkovat různou formou. Nejedná se však o rozdílné podávání informací, které by pro diváka vyznělo dvěma odlišnými způsoby. Vyústění kauzy je u obou pořadů stejné. Město Varnsdorf nezvládlo patřičně zajistit provozování radarů na měření rychlosti. Pokud tak navážeme na teoretickou část práce a koncept framingu, rozdílné rámcování v souvislosti se zkoumanými pořady můžeme vyloučit. Žurnalistický rámec totiž zůstává stejný, jen způsob informování v něm samotném se liší.

Součástí výzkumu bylo také porovnání teoretických zpravodajských hodnot, na které upozornili Johan Galtung a Marie Ruge. Vlastnosti byly výsledkem analýzy zahraničního zpravodajství čtyř norských deníků. Právě těmto vlastnostem se věnujeme z důvodu, že provázanost zpravodajského a publicistického žánru je těsná. U veřejnoprávních

¹³⁶ Rozhovor Nora Fridrichová, příloha č. 13.

¹³⁷ Rozhovor Kristina Ciroková, příloha č. 7.

¹³⁸ Reportáž pořadu Reportéři ČT s názvem Varnsdorf doplácí na radary z 18. února 2019 [online]. In. ceskatelevize.cz [cit. 10.03.2020]. Dostupné z <https://www.ceskatelevize.cz/porady/1142743803-reporteri-ct/219452801240007/0/64278-varnsdorf-doplaci-na-radary/>.

¹³⁹ Reportáž pořadu Černé ovce s názvem Radar z 18. září 2019 [online]. In. ceskatelevize.cz [cit. 10.03.2020]. Dostupné z <https://www.ceskatelevize.cz/ivysilani/1097429889-cerne-ovce/219452801080918/titulky>.

investigativních pořadů totiž spatřujeme obsahy, které disponují určitými vlastnostmi, jež je předurčují k tomu, aby byly médií zpracovány. Ne u všech můžeme mluvit o shodě, velmi intenzivní podobnost ale spatřujeme u sedmi z dvanácti vlastností. Více než polovina totožných hodnot nám tak dává podnět k využití právě daného konceptu.

Cílem bylo porovnat odpovědi respondentů se zpravodajskými hodnotami autorů. Respondenti náležející k pořadu Černé ovce jmenovali tyto vlastnosti: nestrannost,¹⁴⁰ ověřitelnost, vyváženost, reportáž by měla být v souladu s Kodexem České televize a měla by se týkat lidí. Dále pak zajímavost věcná i obrazová.¹⁴¹ Reportáž by měla být edukativní a obsahovat odborné zdroje. Mimo jiné by měla mít i určitý vývoj.¹⁴² Respondenti ze 168 hodin jmenovali: tematickou kontroverznost,¹⁴³ kritičnost mocných,¹⁴⁴ a advocacy journalism.¹⁴⁵ Důležitá je podle nich nosnost tématu a určitý pohled na zpracovávaný námět. Politická témata by měla být kriticky analytická.¹⁴⁶ Stříhač a režisér 168 hodin a Reportérů ČT pak pokračuje s vlastnostmi: objektivita, zřetelnost. Reportáž má být nezavádějící, neupravená, nevytržená z kontextu a divácky atraktivní.¹⁴⁷

Sledováním objektivitu se mimo jiné zabývala i již zmíněná výzkumná zpráva společnosti Mediatenor. Zkoumány byly pořady 168 hodin a Reportéři ČT v roce 2019. Analytici zkoumali objektivitu na základě podílu hlavních aktérů s uspokojivým prostorem pro přímé vyjádření a na základě hodnocení subjektu reportérem nebo aktérem reportáže. Z analýzy pořadu 168 hodin vyplývá, že *„uspokojivý prostor k vyjádření poskytli reportéři všem hlavním subjektům, stejně jako v předcházejícím roce. (...) Autoři reportáží prezentovali 93 % hlavních subjektů nestranně nebo vyváženě. Explicitního hodnocení se dopustili v pěti případech, z nichž ve 4 hodnotili pozitivně Negativně byl redaktorkou hodnocen ministr kultury Antonín Staněk (Česká strana sociálně demokratická), stejnou bilanci jeho politického působení však poskytli v reportáži i zástupci kulturní sféry nebo politolog. Ostatní aktéři reportáží hodnotili subjekty negativně v 41 % případů.“*¹⁴⁸ V analýze pořadu Reportéři ČT pak vidíme podobné výsledky. *„Autoři a autorky reportáží byli korektní v poskytování*

¹⁴⁰ Rozhovor František Kölbel, příloha č. 5.

¹⁴¹ Rozhovor Iveta Fialová a Jan Chaloupecký, příloha č. 3.

¹⁴² Rozhovor Kristýna Dobešová, příloha č. 8.

¹⁴³ Kontroverzí má respondentka na mysli také témata, na která neexistuje jeden univerzální názor. Témata, jež rozdělují společnost a je potřeba o nich mluvit a vyjasňovat je (Rozhovor Nora Fridrichová, příloha č. 13.).

¹⁴⁴ Podle dramaturgyně pořadu je kritika mocných důležitou věcí. Domnívá se, že bez ní by společnost nemohla být považována za svobodnou a demokratickou (Rozhovor Nora Fridrichová, příloha č. 13.).

¹⁴⁵ Rozhovor Nora Fridrichová, příloha č. 13.

¹⁴⁶ Rozhovor Kristina Ciroková, příloha č. 7.

¹⁴⁷ Rozhovor David Šťastný, příloha č. 10.

¹⁴⁸ Analýza publicistických pořadů České televize „Reportéři ČT“ a „168 hodin“ [online]. In. ceskatelevize.cz [cit. 09.03.2020]. Dostupné z

https://img.ceskatelevize.cz/press/5577.pdf?_ga=2.179777639.239092508.1583745700-217068661.1519817004.

prostoru k vyjádření hlavním aktérům prezentovaných příspěvků. Explicitně příznakové hodnocení zaznělo z úst autorů reportáží pouze o čtyřech hlavních subjektech (2,5 %). Vyváženě nebo nestranně tedy bylo prezentováno 96 % hlavních aktérů (u dalšího 1,5 % subjektů nebylo explicitní stanovisko redakce hodnoceno).¹⁴⁹ Na objektivitu kladou důraz i respondenti v této práci. Explicitně ji zmínilo osm¹⁵⁰ zaměstnanců České televize z patnácti dotazovaných.

S dalšími vlastnostmi pokračuje režisér pořadů 168 hodin a Reportéři ČT. Podle něj by reportáže měly obsahovat zápletku, drama a rozuzlení. Avšak upozorňuje na to, že redaktoři se nesmí dopustit nepodloženého soudu.¹⁵¹ Respondenti z pořadu Reportérů ČT ještě dodávají, že reportáž by měla něco přinést a vysvětlit.¹⁵² Nesmí hodnotit, musí být podložená, nestranná a nesmí nudit.¹⁵³ Šéfredaktor pak doplňuje ještě aktuálnost, relevanci a pravdivost.¹⁵⁴ V bakalářské práci Marek Wollner navíc zmiňoval i srozumitelnost. Jelikož témata, o kterých pořad referuje, jsou složitá, musí být srozumitelně vysvětlena běžnému divákovi.¹⁵⁵ Stejně tak se srozumitelností a správností zabývali i analytici ze společnosti Mediatenor v již zmíněné výzkumné zprávě. U Reportérů ČT hodnotí 88 % příspěvku za rok 2019 jako korektní. U pořadu 168 hodin je hodnocení vyšší. Korektní hodnocení je přiřazeno 95 % reportážím.¹⁵⁶

Kromě vlastností vztahujících se k politické žurnalistice, které se Černé ovce nevěnují, lze zmíněné vlastnosti vztáhnout na všechny zkoumané pořady. Pokud je porovnáme s teoretickými zpravodajskými hodnotami, respondenti se shodli v následujících sedmi vlastnostech: v prahu pozornosti, významu, souznění, kontinuitě, variaci, elitních osobách a personifikaci. Nepřímo o prahu pozornosti mluví redaktorka Kristina Ciroková, nazývá ji jako nosnost. „*Důležité je nosné téma, které je schválené dramaturgem. Nemůžeme se věnovat banalitám.*“¹⁵⁷

¹⁴⁹ Analýza publicistických pořadů České televize „Reportéři ČT“ a „168 hodin“ [online]. In. ceskatelevize.cz [cit. 09.03.2020]. Dostupné z

https://img.ceskatelevize.cz/press/5577.pdf?_ga=2.179777639.239092508.1583745700-217068661.1519817004.

¹⁵⁰ Explicitně objektivitu zmínil Jan Chaloupecký, Iveta Fialová, Ivan Bareš, František Kölbel, Kristina Ciroková, Kristýna Dobešová, David Šťastný a Stanislava Raupachová.

¹⁵¹ Rozhovor Ivan Bareš, příloha č. 4.

¹⁵² Rozhovor Jiří Blažek, příloha č. 2.

¹⁵³ Rozhovor Stanislava Raupachová, příloha č. 11.

¹⁵⁴ Rozhovor Marek Wollner, příloha č. 14.

¹⁵⁵ JEŠÁTKOVÁ, Lucie. citované dílo. s. 38.

¹⁵⁶ Analýza publicistických pořadů České televize „Reportéři ČT“ a „168 hodin“ [online]. In. ceskatelevize.cz [cit. 09.03.2020]. Dostupné z

https://img.ceskatelevize.cz/press/5577.pdf?_ga=2.179777639.239092508.1583745700-217068661.1519817004.

¹⁵⁷ Rozhovor Kristina Ciroková, příloha č. 7.

O vlastnosti s názvem Význam hovoří Marek Wollner, označuje ji jako relevanci. „*Relevance je klíčová věc, a ne vše projde sítí. Potom býváme napadáni, že děláme jen to či ono. Tak to ale není. Děláme jen kauzy, které mají význam. Ne každý komunální problém je hodný se dostat do celostátního investigativního pořadu.*“¹⁵⁸

Na znak s označením Souznění upozorňuje dramaturgyně Nora Fridrichová na začátku této kapitoly. Hovoří o tom, že divák k pořadu přistupuje s určitým očekáváním, má k němu vztah. Ví, co od pořadu čekat, a přesně to po něm požaduje.

Kontinuitu pak můžeme pozorovat u kauz na pokračování, které se objevují ve všech třech zkoumaných pořadech. Pokud se v minulosti nějaká událost stala zprávou či kauzou, reportéři o daném tématu točí pokračující reportáže. Příkladem u 168 hodin mohou být opět reportáže z úřadů práce. U Reportérů ČT můžeme uvést příspěvky týkající se profesorky Evy Sykové a u Černých ovcí pak sérii reportáží o falešných rekonstrukcích koupelen.¹⁵⁹ O vývoji hovoří redaktorka Černých ovcí Kristýna Dobešová. „*Často se nám jedno téma vrací opakovaně. Lidé se na nás s podobnými tématy obrací, jelikož to viděli v jednom z dílů. Nemůžeme pak pokračující a nekončící kauzu ignorovat.*“¹⁶⁰

Vlastnost s názvem Variace zmiňují respondenti pod označením objektivnost, nestrannost či vyváženost. Možno také uvést neupravenost a nezavádějící kontext. Na variaci se dá pohlížet také z pohledu skladby pořadů, které mají předem daný koncept. Reportéři ČT mají reportáže rozdělené podle závažnosti, 168 hodin pak střídají domácí politické, sociální, zahraniční a příběhové téma. U Černých ovcí je pak tematika jednotná u každého dílu, jelikož obsahuje většinou jednu nebo dvě reportáže.

Vlastnost popisovaná jako Elitní osoby je typická pro 168 hodin a Reportéry ČT. Je důležité zdůraznit, že v našem případě k elitním osobám řadíme politiky či mocné podnikatele. Explicitně kritiku mocných zdůraznila Nora Fridrichová.

Vypsané vlastnosti se shodují také v Personifikaci. Tuto vlastnost vyzdvihují převážně respondenti Černých ovcí, objevuje se však u všech zkoumaných pořadů. „*Divák musí mít možnost se s tím tématem sjednotit. To jsou právě běžná každodenní témata – bydlení, spotřebitelské věci, nákup, prodejní akce.*“¹⁶¹ Černé ovce pak na konkrétních spotřebitelských problémech edukují své diváky. Stejně tak o lidských příbězích referují Reportéři ČT a 168 hodin. Ti však povětšinou točí o nemocných lidech, kteří potřebují veřejnou pomoc,

¹⁵⁸ Rozhovor Marek Wollner, příloha č. 14.

¹⁵⁹ Reportáž pořadu Černé ovce s názvem Koupelny vysílané 17. února 2020 [online]. In. ceskatelevize.cz [cit. 10.03.2020]. Dostupné z <https://www.ceskatelevize.cz/ivysilani/1097429889-cerne-ovce/220452801080217/obsah/751137-koupelny>.

¹⁶⁰ Rozhovor Kristýna Dobešová, příloha č. 8.

¹⁶¹ Rozhovor František Kölbel, příloha č. 5.

nebo o neobvyklých osudech či o tragických životních zvratech. Diváci se tak s problémem, ukázaném na konkrétním případě, lépe ztotožní.

Jednoznačnost pak dramaturgyně pořadu 168 hodin vylučuje. Kontroverznost uvádí jako vlastnost, kterou by naopak reportáže pořadu 168 hodin obsahovat měly. Nejsou pro ni přitažlivá témata, na něž lze pohlížet z jedné perspektivy. Preferuje možnost dvojího výkladu.¹⁶² To ovšem není v rozporu s tím, že reportéři o kontroverzním tématu musí referovat srozumitelně.

Vlastnosti Frekvence, Neočekávanost, Elitní národy a Negativita respondenti nezmiňují. Neočekávanost i Frekvence jsou součástí všech pořadů. Neočekávanost se vyskytuje převážně u 168 hodin a Reportérů ČT, kteří reagují na momentální celospolečenské dění. Frekvenci můžeme chápat jako velikost zprávy, již musí událost nabýt, aby o ní média referovala. Můžeme tak tvrdit, že témata zpracovávaná pořadem Černé ovce disponují menší frekvencí než témata pořadu Reportéři ČT. Vlastnost Elitní národy můžeme v našem případě eliminovat. A to z důvodu, že primárním cílem zkoumaných pořadů není referovat o dění v jiných státech. Když už o zahraničí informují, je to na základě prolínání situace zahraniční a domácí. Například reportáž *Jak cestuje DANA*¹⁶³ pořadu Reportéři ČT, kterou natočil David Macháček, pojednává o tom, jak zbrojovka Jana Strnada přes Izrael vyváží zbraně do Ázerbájdžánu. Nereferuje tak o elitních národech, jakými jsou podle teoretiků například Spojené státy americké, ale informuje o národech, které se vztahují k dění v českém prostředí. Agenda tak není nastolována podle priority elitních zemí, nýbrž podle kontextu tématu, zda (a případně jak) se dotýká České republiky. Ohled na zahraniční témata je brán u 168 hodin, jež však nejsou do vysílání zařazována pravidelně. Reportéři ČT pak nejčastěji referují o blízkém zahraničí, převážně o Slovensku. Avšak stejně jako v teoretickém konceptu zpravodajských hodnot lze vyloučit pravidelné informování o zemích nám vzdálených jak prostorově, tak společensky. Vlastnost Negativita je pak samozřejmostí. Objevuje se v pořadu Černé ovce, kde musí dojít k negativní zkušenosti diváka s určitým produktem či službou, na jejímž základě pak vznikne reportáž. Pořady 168 hodin a Reportéři ČT pak referují o aktuálním dění a nemohou brát v potaz pouze negativní události. Jelikož se jedná o investigativní pořady, reportáže z principu nepojednávají jen o pozitivních věcech. Investigativní žurnalistika zkoumá a analyzuje závažné zločiny, politickou

¹⁶² Rozhovor Nora Fridrichová, příloha č. 13.

¹⁶³ Reportáž pořadu Reportéři ČT s názvem *Jak cestuje DANA* z 16. dubna 2018. [online]. In. ceskatelevize.cz [cit. 10.03.2020] Dostupné z <https://www.ceskatelevize.cz/ivysilani/1142743803-reporteri-ct/218452801240013/obsah/613956-jak-cestuje-dana>.

korupci, korporátní finanční a organizovaný zločin, porušování lidských práv či válečné zločiny. Avšak výsledek investigativních reportáží naopak pozitivní být může.

6.2 Jednotlivé fáze práce členů redakcí

Na obsahu jednotlivých dílů zkoumaných pořadů se podílí mnoho profesí. Od prvotního námětu, se kterým může přijít divák i dramaturg, přes reportéra, produkčního, kameramana, režiséra, střihače, moderátora k šéfredaktorovi. Všem těmto oborům je v diplomové práci věnován prostor. V následující kapitole bude popsán vznik jedné reportáže: od prvotního námětu přes všechny výkonné profese po odvysílání příspěvku.

6.2.1 Reportér

Stěžejní základ práce celého týmu tvoří týdenní porady. V úterý se schází tvůrčí kolektiv Reportérů ČT, ve středu pak tým Černých ovcí i 168 hodin. Na redakčních poradách jsou přítomni redaktoři, dramaturg, produkce a někdy i režiséři; samozřejmostí je účast šéfredaktora. Pouze u pořadu 168 hodin není přítomna produkce.¹⁶⁴ Rozdíl spočívá také v počtu týdenních porad. Tým 168 hodin i Černých ovcí se schází jednou týdně.

Kolektiv Reportérů ČT absolvuje každý týden dvě porady, obě proběhnou v tentýž den. První z nich se koná v deset hodin dopoledne a účastní se jí redaktoři společně s poddramaturgyní Anetou Snopovou. Společně s ní se připravují na takzvanou velkou poradou ve dvanáct hodin, kde je přítomna už i produkce a šéfredaktor Marek Wollner. Na první poradě redaktoři vymýšlí témata. Nejde pouze o nástřel námětů, diskutuje se i o formě zpracování, kdo se osloví, co nového reportáž přinese a proč takové téma vůbec zařadit do vysílání. Na velké poradě pak Marek Wollner rozhoduje, jaké téma stojí za zpracování, a jaké nikoliv. Na velké poradě pak redaktoři musí přednést témata, které již prozkoumali dopodrobna. Dramaturg už chce mít v tuto chvíli konkrétní představu, jak se daná témata budou zpracovávat. Porada v deset hodin je novinkou. Ještě v roce 2018¹⁶⁵ probíhala pouze jedna poradou, a to ta ve dvanáct hodin. Podle slov Marka Wollnera redaktoři potřebují více motivace a diskuze nad daným tématem. On jako dramaturg a zároveň šéfredaktor na to neměl kapacitu. Proto se v redakci vytvořila nová pozice, kterou zastává Aneta Snopová.

Porady pořadu 168 hodin jsou internější. Účastní se jich pouze dramaturgyně a redaktoři. Dramaturgyně pak schválená témata projednává s šéfredaktorem, se kterým se podle potřeb radí o politických námětech.¹⁶⁶ Nemůže se tak stát, že redakce pracuje na nějakém tématu, o němž šéfredaktor neví.

¹⁶⁴ Rozhovor Ivana Pultarová, příloha č. 12.

¹⁶⁵ JEŠÁTKOVÁ, Lucie. citované dílo. s. 23.

¹⁶⁶ Rozhovor Nora Fridrichová příloha č. 13.

Podobná situace panuje i u Černých ovcí. Porad se zde účastní navíc i režiséři a samozřejmostí je přítomnost šéfredaktora. U Černých ovcí i 168 hodin mají velký vliv na výběr témat dramaturgové. Dají se tak označit jako takzvaní gatekeepři.¹⁶⁷ U pořadu Reportéři ČT náměty nastolují převážně redaktori společně s poddramaturgyní. O konkrétním obsahu jednotlivých pořadů pojednává předchozí kapitola 6.1 Nastolování témat pro jednotlivé pořady. Na všech poradách se také hodnotí předešlé vysílání.

Když redaktor dostane své téma, začíná jeho samostatná práce. Redaktorská činnost v rámci všech tří zkoumaných pořadů se v mnohém shoduje. Ke společným činnostem patří vypracování rešerší, bez kterých se žádný reportér neobejde. Náplní práce redaktora je tak v některých případech téma nejen vymyslet, ale především jej zpracovat. Po zjištění všech dostupných informací redaktor kontaktuje respondenty, s nimiž si domluví rozhovory. Může jít o odborníky ale i takzvanou protistranu, na kterou je mnohdy obtížné získat kontakt. V případě pořadu 168 hodin má redaktor na přípravu tématu pouze středu, práce se tak často protáhne do noci. Samotné natáčení probíhá během dvou dní, a to ve čtvrtek a pátek, do nichž se musí vejít veškeré akce a rozhovory, které je potřeba zachytit.¹⁶⁸ Černé ovce mají taktéž dva natáčecí dny, redaktori si je mohou uzpůsobit svým potřebám. Stejně tak platí, že natáčecí dny nemusí následovat bezprostředně po sobě.¹⁶⁹ Práce redaktora Černých ovcí tak nemá přesně stanovený týdenní harmonogram. Jediným pevně daným bodem jsou porady. Reportéři Černých ovcí navíc pracují na několika tématech najednou, což je u redaktorů 168 hodin nemožné. „*Všechno je promíchané, jednu reportáž dokončuji a do toho obvolávám další náměty. Do toho mám třeba ještě střížnu. Člověk dělá více věcí, prolíná se to.*“¹⁷⁰ V podobné situaci se nacházejí i redaktori Reportérů ČT, i ti si natáčecí dny mohou přizpůsobit. Zpravidla mají na natočení čtyři dny.¹⁷¹

Natáčení se pak účastní různé pracovní profese. Zpravidla to bývá reportér, kameraman a technik. Redaktor je v tomto případě zodpovědný za obsahovou stránku reportáže. Celý štáb se většinou schází v České televizi na Kavčích horách, odkud všichni společně vyrážejí za danými respondenty. V mnoha případech jde hlavně o odborníky z nejrůznějších oborů jako je právo nebo ekonomie. Ti povětšinou v daných pořadech nevystupují poprvé a s redaktory spolupracují i dlouhodobě. Jako příklad lze uvést Davida Ondráčka, ředitele české pobočky Transparency International, nebo Jana Sůru, redaktora

¹⁶⁷ Více se teorii gatekeepingu věnuje kapitola 6.1 Nastolování témat pro jednotlivé pořady.

¹⁶⁸ Rozhovor Kristina Ciroková, příloha č. 7.

¹⁶⁹ Report z natáčení pořadu Černé ovce příloha č. 17.

¹⁷⁰ Rozhovor Kristýna Dobešová, příloha č. 8.

¹⁷¹ Rozhovor Michael Preiss, příloha č. 9.

ze serveru Zdopravy.cz.¹⁷² Ne všichni respondenti jsou však pravidelnými přispěvateli. Sem můžeme zařadit například starostu města Lysá nad Labem Karla Otavu. Ten v reportáži *Cyklostezka*¹⁷³ pořadu Černé ovce představoval protistranu. Tito dotazovaní respondenti bývají mnohem více podezřívavější. V daném případě měl respondent s sebou na natáčení i radní města Karolínu Stařeckou, jež celé natáčení zaznamenávala na svůj mobilní telefon. Důvodem zhotovení vlastního záznamu rozhovoru je obava z vytržení nějaké promluvy dotazovaného z kontextu, kterého by se mohla redaktorka dopustit. Podle slov kameramana Jana Hellera si dnes mnohem více respondentů pořizuje vlastní nahrávky.¹⁷⁴

Natáčecí den může trvat různě dlouho dobu. V případě Černých ovcí jsme na natáčení strávili osm hodin,¹⁷⁵ u 168 hodin jen čtyři.¹⁷⁶ Vše se odvíjí od náročnosti tématu a potřebných záběrů. Průměrný čas natáčení jedné reportáže tak nelze přesně určit. Když se reportér vrátí zpět na Kavčí hory, odnáší *XDCAM*¹⁷⁷ do technické místnosti,¹⁷⁸ kde se veškerý natočený materiál přenesou do interního systému České televize Octopus.¹⁷⁹ Redaktorům je pak přístupný ve dvou kvalitách. První provedení je náhledové a méně kvalitní, redaktor tak může využít například flashdisku a materiál si přinést domů. Druhá kvalita už má vysoké rozlišení a s ní se pracuje ve střížnách.¹⁸⁰ Po několika minutách jsou záznamy uloženy v systému a redaktor s nimi může dál pracovat. Nedostane se k nim ale každý. Redaktoři mají přístup k materiálům v rámci redakce. Redaktor ze 168 hodin už nevidí záznamy redaktora z Černých ovcí.

Dalším úkolem redaktora je přepsat natočené rozhovory a napsat scénář příspěvku. Pouze redakce Reportérů ČT má výhodu v tom, že může využít kolegy na přepis textů.¹⁸¹ Redaktor tak odevzdá natočený materiál a čeká, než mu přijdou hotové přepisy.¹⁸² Redaktoři

¹⁷² Report z natáčení pořadu 168 hodin příloha č. 16.

¹⁷³ Reportáž pořadu Černé ovce s názvem *Cyklostezka* z 19. března 2020. [online]. In. ceskatelevize.cz [cit. 12.04.2020] Dostupné <https://www.ceskatelevize.cz/porady/1097429889-cerne-ovce/220452801080319/0/71418-cyklostezka/>. Report z natáčení pořadu Černé ovce příloha č. 17.

S Karlem Otavou štáb natáčel dlouhý rozhovor, do samotné reportáže však rozhovor zahrnut nebyl.

¹⁷⁴ Report z natáčení pořadu Černé ovce příloha č. 17.

¹⁷⁵ Tamtéž.

¹⁷⁶ Report z natáčení pořadu 168 hodin příloha č. 16.

¹⁷⁷ *XDCAM* je produkt od společnosti Sony, který slouží k digitálnímu záznamu využívající pevné paměťové médium. (*XDCAM* [online]. In. pro.sony.cz [cit. 10.03.2020]. Dostupné z https://pro.sony/ue_US/?sonyref=pro.sony.com/bbse/ssr/micro-xdcamexsite/cat-accessories/product-MEADMS01/).

¹⁷⁸ Technická místnost slouží všem sekcím České televize, jak zpravodajství, tak například sportu. V technické místnosti sedí pracovník, který přebírá xdcamy od reportérů a nahrává je do systému. Této místnosti se říká také ingest pracoviště (Rozhovor David Šťastný, příloha č. 10. a rozhovor Jiří Blažek, příloha č. 2.).

¹⁷⁹ Octopus Newsroom Computer System.

¹⁸⁰ Rozhovor Kristýna Dobešová, příloha č. 8. a rozhovor Kristina Ciroková, příloha č. 7.

¹⁸¹ Přepis tak obsahuje přesné znění vypovědí daných mluvčích doplněné o timecodey. Ivan Bareš v rozhovoru s Jaromírem Hanzlíkem, příloha č. 22.

¹⁸² Rozhovor Stanislava Raupachová, příloha č. 11.

Černých ovcí a 168 hodin přepisují dělají sami. Následuje příprava scénáře. Ten obsahuje jak verbální stránku výpovědi respondentů, tak i komentáře a stand-upy¹⁸³ redaktora. Ty se v pořadu Černé ovce a Reportéři ČT nahrávají během práce na tématu v natáčecích dnech.¹⁸⁴ Pořad 168 hodin je natáčen během soboty v momentě, kdy má redaktor hotový scénář a ví, co do stand-upů potřebuje. Stejně jako u výzkumu Kaderky a Havlíka¹⁸⁵ můžeme tvrdit, že při plánování stand-upů reportér promýšlí formulaci promluvy a snaží se naučit se ji nazpaměť. Uvažuje také o vhodných kulisách. Obvykle hledá takové prostředí, které má nějaký vztah k tématu reportáže.¹⁸⁶

Na scénáři redaktori 168 hodin pracují v pátek přes noc a někdy ho dokončují až v sobotu ráno. Scénář musí být propracovaný a mít jasnou strukturu. Ta je většinou z hlediska trvání mnohem delší než výsledná reportáž.¹⁸⁷ Ve střížně pak redaktor a střihač výsledek zkracují. Z hrubého stříhu neboli kostry,¹⁸⁸ která se odvíjí od redaktorova scénáře, se poté vytváří stříh finální.¹⁸⁹ Pro diplomovou práci zapůjčila vzory dvou scénářů redaktorka Černých ovcí Kristýna Dobešová. Z jejich porovnání je znatelné, že se reportáž v průběhu stříhu velmi promění. Redaktorka nám dala k dispozici scénáře příspěvku *Koupelny*.¹⁹⁰ Jedná se o již pátou reportáž zabývající se problematikou rekonstrukce koupelen, kdy stavební firma nabídne rekonstrukci, převezme si peníze a opravy nikdy nedokončí. Tímto případem se Černé ovce zabývají od roku 2012.

Scénář redaktor 168 hodin předkládá dramaturgovi, který ho musí schválit. Až poté následuje práce ve střížně.¹⁹¹ U Černých ovcí není nutností, aby redaktor scénář předem poslal dramaturgovi. „*Někdy ho mohu poslat dopředu panu dramaturgovi, aby se podíval například na komentáře. Aby mi řekl, že se mu tento komentář nelíbí a pomohl mi ho předělat. To je spíše taková jeho ochota a můj zájem, abych to posléze už nemusela opravovat ve střížně.*“¹⁹² U Reportérů ČT dramaturg scénář před stříhem nevidí a přichází až během něj. Často nastává situace, kdy se celá reportáž musí otočit, čímž se promění pořadí promluv

¹⁸³ Slovy *stand-up* televizní pracovníci označují redaktorovy výstupy v reportáži, kdy mluví přímo na kameru bez přítomnosti respondenta. Jejich účelem je zatraktivnění reportáže (Rozhovor Kristýna Dobešová, příloha č. 8.).

¹⁸⁴ Rozhovor Kristýna Dobešová, příloha č. 8. a rozhovor Stanislava Raupachová, příloha č. 11.

¹⁸⁵ KADERKA, Petr a HAVLÍK Martin. Vytváření televizních zpráv: pracovní postupy v systému žánrových norem. Sociologický časopis. 2010, 46(4), s. 550.

¹⁸⁶ Report z natáčení pořadu Černé ovce příloha č. 17.

¹⁸⁷ Rozhovor Jiří Blažek, příloha č. 2.

¹⁸⁸ Vzor scénáře připraveného redaktorem ke stříhu, příloha č. 23.

¹⁸⁹ Vzor scénáře po finálním stříhu, příloha č. 24.

¹⁹⁰ Reportáž pořadu Černé ovce s názvem *Koupelny* vysílané 17. února 2020 [online]. In. ceskatelevize.cz [cit. 10.03.2020]. Dostupné z <https://www.ceskatelevize.cz/ivysilani/1097429889-cerne-ovce/220452801080217/obsah/751137-koupelny>.

¹⁹¹ Rozhovor Kristina Ciroková, příloha č. 7.

¹⁹² Rozhovor Kristýna Dobešová, příloha č. 8.

respondentů. Takový postup se často využívá u pořadu Reportéři ČT.¹⁹³ Redaktorova práce tak ve střížně končí v okamžiku, kdy je reportáž schválena dramaturgem.

6.2.2 Dramaturg / moderátor

Nejen práce redaktora, ale i činnost dramaturga se mezi zkoumanými pořady liší. Dramaturgové 168 hodin a Černých ovcích jsou aktivní v nastolování témat, kdežto dramaturg Reportérů ČT funguje spíše jako poslední schvalovací článek. Práce Jana Chaloupeckého spočívá v tom, že společně se svou kolegyní Ivetou Fialovou prochází nejrůznější témata, která jim zaslali diváci. Návrhy chodí jak na e-mailové stránky pořadů, tak do diváckého centra, odkud jim e-maily přeposílají. Společně pak nad vybranými tématy diskutují a zvažují, zda jsou vhodné pro natočení, případně jak je pojmut. Tuto práci musí mít hotovou ještě před poradou. Tam pak témata distribuují mezi redaktory. Další prací dramaturga Jana Chaloupeckého je poskytovat rady redaktorům při zpracovávání témat. Dramaturg je tak přítomen vytváření reportáže od začátku až do konce. Průběžně navštěvuje i střížny, v nichž se stříhají nově vzniklé reportáže. Výsledné schvalování probíhá v pátek, u čehož musí být dramaturg přítomen. On je ten, kdo má poslední slovo. Mimo jiné také spravuje facebookové stránky pořadu a píše anonce na reportáže, které se budou vysílat v příštím týdnu.¹⁹⁴ Iveta Fialová pak zastává pozici pomocné dramaturgyně a moderátorky. Po zhlédnutí aktuálních příspěvků, jež se budou v následujícím týdnu vysílat, sestavuje průvodní slovo, takzvaná studia.¹⁹⁵ Ve čtyřech větách musí vystihnout podstatu problému a nalákat diváky. Tato studia společně s režisérem natáčí vždy v úterý. Připraví tak všechna studia na následující týden.¹⁹⁶ Oproti zpravodajství, kterému se věnovali teoretici Kaderka a Havlík v již zmíněné výzkumné zprávě, si v publicistice píší studia sami moderátoři. Ve zpravodajství tuto funkci vyplňuje redaktor, jenž na dané reportáži pracoval.¹⁹⁷

U pořadu 168 hodin hraje významnou roli dramaturgyně Nora Fridrichová. Aktivitu prokazuje především v nastolování témat. Podle jejích slov je nejdůležitější, aby pořad disponoval specifickým rukopisem. Myšleno tak, že i když má pořad název 168 hodin, neměl by pouze shrnovat dění uplynulého týdne, ale přinášet určitý pohled na věc. V pondělí a v úterý tak dramaturgyně hledá témata a na středeční poradě se svými redaktory nad náměty

¹⁹³ Rozhovor Jiří Blažek, příloha č. 2.

¹⁹⁴ Rozhovor Iveta Fialová a Jan Chaloupecký, příloha č. 3.

¹⁹⁵ Vzor scénáře studia pořadu Černé ovce připraveného moderátorkou k natočení, příloha č. 26.

¹⁹⁶ Rozhovor Iveta Fialová a Jan Chaloupecký, příloha č. 3.

¹⁹⁷ KADERKA, Petr a HAVLÍK Martin. Vytváření televizních zpráv: pracovní postupy v systému žánrových norem. Sociologický časopis. 2010, 46(4), s. 553.

diskutuje. Podle zaměření kolegů jim také témata přidělí. Například Kristina Círoková pracuje převážně na politických kauzách, Martin Mikule zase na zahraničních. Často se stává, že téma se během týdne promění, jelikož přijde aktuálnější událost. V ideálním případě je ve středu obsah pořadu ustanoven. Ve čtvrtek a pátek redaktoři točí a dramaturgyně funguje jako poradce po telefonu.¹⁹⁸ „*Celý den se na mě (pozn. redaktoři) obrací s tím, jak to vypadá. Často se totiž něco nedaří, tak za pochodu vymýšlíme alternativu.*“¹⁹⁹ Zároveň také s kolegyní Zuzanou Tunovou vybírá videoklipy k rubrice Malostranské korekce, které pak posílá Miroslavu Koreckému Ten vymýšlí scénář a odesílá jej ve čtvrtek večer dramaturgyni ke schválení. V pátek pak Miroslav Korecký dotáčí stand-upy. Čtvrtek je pro Noru Fridrichovou volnější za předpokladu, že je pořad postavený a redaktoři točí daná témata. Ve výjimečných situacích pak dramaturgyně sama natáčí. „*Nemám to tak, že já jsem šéf a jen schvaluji a dávám razítka. Jsme malý tým a všichni si pomáháme navzájem.*“²⁰⁰ V pátek se Nora Fridrichová společně se střihačem věnují střihu upoutávek. Večer telefonicky spolupracuje s redaktory na finální podobě reportáže. Do sobotního rána obdrží dramaturgyně scénáře do e-mailu a pročítá je. Následně píše scénáře do studií. Na nich pracuje z domu, jelikož má dálkové připojení k systému České televize. V sobotu večer nebo v neděli ráno pak výsledné reportáže zhlédne a napíše asistence Denise Šindlerové, co je potřeba opravit. V sobotu tak končí hlavní redaktorská práce a začíná nejdůležitější práce dramaturga. V neděli mimo jiné schválí Malostranské korekce a natočí studia. Následně dohlíží na celkovou kompletnost dílu a účastní se i kontrolní projekce. Přibližně ve tři hodiny odpoledne její práce končí. Stejně jako u pořadu Černé ovce, i zde má dramaturgyně na starost facebookové stránky.

Pořad Reportéři ČT funguje v rámci dramaturgické složky odlišně. Oproti roku 2018, kdy jsme na tématu pracovali v bakalářské práci, má pořad dva dramaturgy. Hlavním dramaturgem zůstává Marek Wollner, avšak jeho pomocnou silou se stala poddramaturgyně Aneta Snopová. Ta pomáhá redaktorům s běžnou prací. Slouží také jako konzultant daných námětů. Marek Wollner je v pozici toho, kdo téma schválí. Nemůže se tak stát, že by reportéři pracovali na něčem, o čem by Marek Wollner nevěděl. K tématům a redaktorům se vedoucí dramaturg vrací až ve výsledné fázi, kdy už je téma ve střizně. A to navíc za předpokladu, že se nejedná právě o vysílání, které má jednou měsíčně na starosti pouze Aneta Snopová. Marek Wollner nebo Aneta Snopová pak během neděle, kdy se jednotlivé reportáže střihají,

¹⁹⁸ Rozhovor Nora Fridrichová, příloha č. 13.

¹⁹⁹ Tamtéž.

²⁰⁰ Tamtéž.

přicházejí do střížen a výsledné reportáže konzultují s redaktory. Není výjimkou, že redaktoři musí své reportáže předělat. „*Mám poslední slovo při její skladbě. Kontroluji správnost, jestli jsou ověřené informace, logickou výstavbu. Někdy nesouhlasím ani s režijní složkou. Stává se, že mám problém s hudbou. Teď už to tak ale nebývá. Známe se a kolegové vědí, co mi vadí. Takže zodpovídám za finální produkt. Zodpovídám za to, co jsou Reportéři ČT.*“²⁰¹ V pondělí dopoledne pak následuje točení studií, ke kterým musí opět Marek Wollner nebo Aneta Snopová napsat scénář předem. Jejich práce je v této fázi v mnoha ohledech podobná. Rozdíl je v tom, že žádné z témat nemůže projít, aniž by ho Marek Wollner neschválil.

6.2.3 Produkční

V rámci divize zpravodajství je v České televizi devět producentských skupin. Skupina Ivany Pultarové zastřešuje 168 hodin a Horizont. Helena Veselá zaštiťuje Černé ovce a Fokus Václava Moravce. Michael Preiss má na starosti Historii.cs a Reportéry ČT. Jde většinou o tým, který se skládá z vedoucího produkce a dvou produkčních neboli asistentek produkce. Systém v rozdělení pořadů ale neexistuje. Zpravidla se pořady rozdělí podle toho, kdo má v produkční skupině dostatek kapacity. Mimo jiné mohou tyto produkce vykonávat i jednorázovou produkční činnost, pokud například televize vyrábí nový dokument. Helena Veselá tak produkovala cyklus s Olgou Sommerovou – *Neznámí hrdinové*. Mimo jiné tato producentská skupina vykonává i velké přímé přenosy.²⁰²

Producentské skupiny stojí u vzniku pořadů. Společně s tvůrci, moderátorem a dramaturgem diskutují o proveditelných možnostech. Produkce následně vytvoří přibližný rozpočet pro danou relaci. Jejich hlavním úkolem je dát dohromady kreativní složku s realizační.²⁰³ „*Dramaturg je zodpovědný za obsah, vše musí kontrolovat a vede reportéra k tomu, jak by mělo téma vypadat. My jako produkce, zařizujeme pro redaktora štáb, kameramana, režiséra místo na stříh a když je potřeba nějaké povolení. Například pokud se má točit v Poslanecké sněmovně.*“²⁰⁴ Jejich úkolem je tak zařídit cokoli, co redakce potřebuje. Produkce tvoří průsečík, kde se sbíhají všechny profese. Když produkce pracuje pro zaběhnuté pořady, účastní se i pravidelných týdenních porad. Výjimkou je pouze Ivana Pultarová, která porady nenavštěvuje, neboť se zde redakce věnuje převážně obsahové stránce, do níž produkce nezasahuje. Realizační požadavky reportérů tak raději konzultuje

²⁰¹ Rozhovor Marek Wollner (JEŠÁTKOVÁ, Lucie. citované dílo. s. 174).

²⁰² Rozhovor Helena Veselá, příloha č. 6.

²⁰³ Tamtéž.

²⁰⁴ Tamtéž.

osobně.²⁰⁵ Kromě štábů a nejrůznějších povolení produkce zařizuje i nákup autorský práv, pokud redaktori ve své reportáži potřebují použít například záznamy z filmů.²⁰⁶ Dále pak shání archivní záběry nebo tlumočníky.²⁰⁷ Specifický požadavek řešila produkce Reportérů ČT. David Macháček a Tereza Strnadová v reportáži *Tajnosti metra D*²⁰⁸ informovali o tom, že Praha si ke stavbě nové linky metra přizvala soukromého investora. Ten bude mít v podniku většinu, tudíž nebude podléhat veřejné kontrole. Tým dlouho přemýšlel, jak vizuálně zachytit stanice metra, které ještě neexistují. Produkce tak nechala vyrobit cedule s nápisy stanic, jež pak redaktor s režisérem rozmístili na daných místech a použili je jako kulisu při natáčení.²⁰⁹

Existuje ale mnoho mezních situací, kdy produkce musí návrh odmítnout a dané věci pro pořady nezařídí. V těchto případech jde často o finanční náročnost, mimo jiné také o bezpečnost členů redakcí a technického vybavení. Helena Veselá uvádí příklad s pořadem Fokus Václava Moravce. „*Třeba teď je mínus pět stupňů a my moderujeme venku. Když jsme někde v exteriéru, je důležité řešit i otázky, kam ti lidé půjdou na záchod. Protože jim je venku zima, tak potřebují něco teplého na pití, tak zařídím nějaký čaj.*“²¹⁰

Jedním z nejdůležitějších úkolů produkce je zařizování natáčecích štábů. Pravidlem všech produkčních České televize je prvotní volba interních zaměstnanců. Řídí se tak podle Rozhodnutí generálního ředitele, což je návod, jak by měla mimo jiné produkce postupovat. Nejprve tedy pořady volí technické pracovníky z oddělení přenosové techniky. Toto oddělení poskytuje technické vybavení jak publicistickým pořadům, tak i filmové produkci nebo produkčním, kteří zařizují například Stardance. Technik z tohoto oddělení se tak dostane k mnoha druhům pořadů. Oddělení disponuje jedenácti jednokamerovými přenosovými vozy a čtyřmi vícekamerovými vozy. Ty se pak liší ve vybavenosti, režijní složce i v počtu a typu kamer. Vícekamerové vozy mají od pěti do patnácti kamer. Oddělení přenosové techniky se nachází v Praze, Brně i Ostravě. Pražská sekce disponuje nejkvalitnějším vybavením. V Brně a Ostravě mají pouze jeden vícekamerový vůz. Pokud toto oddělení nemá volné techniky, pořady volají na oddělení zpravodajství. Zde však bývají štáby velmi pevně rozděleny, takže na pořady aktuální publicistiky není prostor. Poslední volbou jsou externí spolupracovníci.²¹¹

²⁰⁵ Rozhovor Ivana Pultarová, příloha č. 12.

²⁰⁶ Rozhovor Helena Veselá, příloha č. 6.

²⁰⁷ Rozhovor Ivana Pultarová, příloha č. 12.

²⁰⁸ Reportáž pořadu Reportéři ČT s názvem Tajnosti metra D vysílané 28. května 2018 [online]. In. ceskatelevize.cz [cit. 10.03.2020]. Dostupné z <https://www.ceskatelevize.cz/porady/1142743803-reporteri-ct/218452801240018/0/57746-tajnosti-metra-d/>.

²⁰⁹ Rozhovor David Šťastný, příloha č. 10.

²¹⁰ Rozhovor Helena Veselá, příloha č. 6.

²¹¹ Rozhovor Jan Linhart, příloha č. 15.

Každá producentská skupina disponuje portfoliem externích dodavatelů techniky. Jsou mezi nimi jak externí technici s vozem, tak kameramani. Externí technici jsou lidé s technickým vybavením (kamera, stavivy, světla apod.) včetně vozu. Takový pracovník pak bývá zaměstnán firmou, od které si ho Česká televize najímá. Reportéři ČT spolupracují se čtyřmi firmami. Jsou to společnosti – Pro TV, ADV, firma Jenčík a Cason.²¹² Externí kameramani jsou osoby samostatně výdělečně činné, produkce je kontaktuje jednotlivě. Portfolio se vytvořilo v průběhu času. Jsou i takové situace, kdy redaktor s sebou do České televize přivedl kolegu kameramana, s nímž se mu dobře spolupracuje. Ten byl pak následně zařazen do portfolia. Pokud by došlo na situaci, že ani jeden z externích spolupracovníků není k dispozici, jednotlivé produkce si pak navzájem pomáhají a externí techniky i kameramany si doporučují.²¹³ Avšak jiná spolupráce mezi produkčními skupinami nefunguje.²¹⁴

Ne vždy ale musí štáb zařizovat produkce. Stává se, že redaktor má svůj oblíbený tým, který si předem domluví, a produkci jen oznámí, že bude natáčet s daným štábem. Tento postup praktikuje reportérka Stanislava Raupachová. *„Lépe se dělá, když jsou na sebe lidé zvyklí a vzájemně si věří. Pokud je dobrý i technik a práce v té trojici klapě, tak je to pak úplně o ničem jiném. Pokud je to možné, tak točím s jedním svým dlouholetým kamarádem kameramanem. Já mu říkám, že je můj dvorní kameraman. Pokud to je v souladu s tématem, tak se prvně zeptám jeho, kdy má čas natáčet. Podle toho naplánuji celé natáčení.“*²¹⁵ Uvedený způsob produkce vždy uvítá a zohlední lidské hledisko.²¹⁶ Tento postup ale nefunguje v pořadu 168 hodin, zde redaktoři do nasazování techniků a kameramanů nemluví.²¹⁷

Produkce také vede složky jednotlivých pořadů podle identifikačního čísla. Například Fokus Václava Moravce má číslo 22041103053/0101. První číslo označuje pražskou redakci (číslo 3 má například Brno). Číslo 20 popisuje rok. Číslo 411 odkazuje k středisku zpravodajství (Reportéři ČT a Černé ovce mají číslo 452, což je středisko publicistiky). Nejdelší číslo 03053 je takzvané tělo pořadu. Čísla za lomítkem popisují první díl pořadu v prvním měsíci v daném roce. Složka pak obsahuje všechny smlouvy, kopie podepsaných smluv, faktury od dodavatelů. Obsahuje i zprávu o výrobě, kde je napsáno, kdo pořad připravil nebo co v daném díle bylo použito za hudbu. Produkce musí Ochrannému svazu autorskému hlásit použitá hudební díla. Dále jsou zde uvedeny takzvané pomocné práce.

²¹² Rozhovor Michael Preiss, příloha č. 9.

²¹³ Rozhovor Helena Veselá, příloha č. 6.

²¹⁴ Rozhovor Michael Preiss, příloha č. 9.

²¹⁵ Rozhovor Stanislava Raupachová, příloha č. 11.

²¹⁶ Rozhovor Helena Veselá, příloha č. 6.

²¹⁷ Rozhovor Ivana Pultarová, příloha č. 12.

Pokud například štáb potřebuje natáčet v nějaké speciální kuchyni, produkce musí jejímu vlastníkovu zaplatit.²¹⁸

Produkce také vede rozpis střížen²¹⁹ a pro reportéry zajišťuje stříhače. Pořady Černé ovce a Reportéři ČT mají společné tři střížny. Redakce 168 hodin pak stříhá ve zpravodajské sekci. Aby si produkce udržely přehled o tom, kdo zrovna natáčí a s jakým štábem, vedou si podrobný rozpis jednotlivých dní.²²⁰ Ten existuje jak v elektronické, tak papírové podobě. Obsahuje jméno redaktora, kameramana i technika, dále také časové rozpětí natáčení.

Práce producentů skupin, které se zabývají investigativními pořady, je v lecčem specifická. Podle slov produkčního Michaela Preisse je práce hodně náročná v časové koordinaci. Uvádí příklad, kdy má v průběhu jednoho dne po republice rozmístěných pět natáčecích štábů, jež musí korigovat. Produkce Reportérů ČT má na oddělení přenosové techniky rezervované štáby od úterý do pátku, ty však musí týden dopředu potvrdit. Pokud pak přijde nové téma, sahá se většinou po externích spolupracovnících. Náročná bývá i neděle, kdy se celý pořad musí sestříhat a zkompletovat pro vysílání.²²¹ Černé ovce pak natáčí prakticky každý den, postup objednávání štábů je podobný jako u Reportérů ČT.²²²

Specifika vnímá i produkční Ivana Pultarová. Ta má oproti Reportérům ČT sice přesně dáno, které dny natáčí, pořad ale podléhá ještě větší aktuálnosti. U oddělení přenosové techniky má domluvené tři natáčecí štáby na čtvrtek a dva na pátek. Redaktoři se pak musí do těchto štábů poskládat, ne vždy se to ale podaří. V takových případech pak redakce žádá o výpomoc krajské redakce, jež v daných krajích mohou dokončovat rozhovory s respondenty. Oproti Reportérům ČT a Černým ovcím využívá interní techniky nejčastěji.²²³

6.2.4 Kameraman / technik

Interně zaměstnaní kameramani zastávají práci ve studiích. Na práci v terénu a spolupráci s redaktorem si produkce jednotlivých pořadů najímá externí spolupracovníky. Výjimkou nejsou situace, kdy produkce nebo reportér zavolá pouhý den před natáčením. Po kameramanovi povětšinou požaduje, aby byl k dispozici celý den. Často totiž není předem

²¹⁸ Rozhovor Helena Veselá, příloha č. 6.

²¹⁹ Rozpis střížen vede produkce Černých ovcí a Reportérů ČT v papírové podobě. Všichni, co dané střížny potřebují, se tak na rozpis mohou přijít podívat do kanceláře produkce. Rozpis obsahuje rozepsané všechny tři střížny – Avid 1, 2, 3. Dále rozpis pořadů, které v dané střížně v určitý den pracují a jak dlouho. Rozpis obsahuje i jméno stříhače. Podobný seznam má i pořad 168 hodin, který stříhá v programu Sonaps společně se zpravodajskými pořady v jiné „chodbě“ budovy České televize. (Příloha č. 19.)

²²⁰ Rozpis redakce Černých ovcí, příloha č. 20.

²²¹ Rozhovor Michael Preiss, příloha č. 9.

²²² Rozhovor Helena Veselá, příloha č. 6.

²²³ Rozhovor Ivana Pultarová, příloha č. 12.

jasné, jak dlouho natáčení potrvá.²²⁴ Pouze ve výjimečných případech si produkce najímá kameramana na půlden. Situace se v takových případech řeší způsobem, že dopoledne kameraman točí s jedním redaktorem dané redakce a odpoledne s dalším.²²⁵ Když začíná kameramanův pracovní den, ne vždy ví, co ho během dne čeká. V těchto případech hodně záleží na přístupu reportérů. Někteří redaktori svému týmu volají předem, aby jim řekli, co se bude zhruba natáčet. Někdy se ale s natáčecím plánem kameraman seznámí až v daný den. Kameraman oproti reportérovi nepotřebuje předběžné přípravy, tudíž mu je seznámení s natáčeným tématem jen příjemnou výhodou.

Podle kameramana Pavla Klenera, jež má zkušenost se všemi zkoumanými pořady, probíhá spolupráce napříč redakcemi různě. „Černé ovce jsou publicistický pořad, který se zajímá o uživatelské či právní věci. Zabývají se spíše fyzickými osobami. U Reportérů ČT má pak téma většinou přesah. I když často se ty pořady prolínají. V mé práci to pak znamená to, že chodím za lidmi, kteří mě neradi vidí, nechťejí být na kameru a podobně. V Černých ovcích se mi nestane, že na mě někdo volá, že mě odstřelí, pokud okamžitě nepřestanu natáčet. Rozdíl je v tom, že během natáčení pro dané pořady se zkrátka pohybujete v jiné sortě lidí. V Černých ovcích je to podvodníček, který vám dá maximálně ruku před objektiv. U Reportérů ČT člověk cítí tu závažnost a může to být i psychicky náročné. No a potom 168 hodin je takový mix všeho. Shrnutí týdne, kde se objevuje všechno.“²²⁶ Práci kameramana je tak postarat se o zaznamenání obrazové složky. Za výhodu bývá považována i kameramanova kreativita. Pokud na place není přítomen režisér, kameraman po konzultaci s redaktorem musí natáčet i ilustrační záběry, které jsou v reportáži použity. V případě natáčení s pořadem 168 hodin došlo právě k takové situaci. Redaktorka určila, že bude potřeba mít natočenou budovu Ministerstva dopravy. Kameraman s technikem vymysleli, že natočí záběry jak celé budovy, tak kolemjdoucích lidí; a využijí také detailních záběrů kliky u dveří budovy ministerstva.²²⁷ Kameramanova nápaditost je však vítána i v případě, kdy je na natáčení přítomen režisér. Existují určité prvky, které jsou pro diváka zajímavé. Důležitá je práce s detailem, divácky atraktivní jsou i zpomalené záběry.²²⁸

Nejběžnějším složením technického týmu v rámci zkoumaných publicistických pořadů je tak spolupráce externího kameramana s interním technikem. Není také výjimkou, že na dané reportáži spolupracuje více kameramanů. Tato situace nastává převážně

²²⁴ Rozhovor Pavel Klener, příloha č. 1.

²²⁵ Rozhovor Kristýna Dobešová, příloha č. 8.

²²⁶ Rozhovor Pavel Klener, příloha č. 1.

²²⁷ Report z natáčení pořadu 168 hodin příloha č. 16.

²²⁸ Rozhovor Pavel Klener, příloha č. 1.

v Reportérech ČT. Jelikož kameraman je najímán na jeden natáčecí den, a Reportéři ČT mají na natáčení čtyři dny, ne vždy se podaří zajistit další spolupráci se stejným kameramanem. Existují i taková témata, která se zpracovávají několik měsíců a natáčecí dny nenásledují těsně po sobě. Pro kameramany jde o rutinní záležitost, tudíž nevidí problém v tom, že jejich práci dokončí jiný kolega.²²⁹ Například reportáž Reportérů ČT *Směnárníkův kolotoč* zpracovávali redaktoři čtyři roky. Kameramanskou práci zde vykonávali dva pracovníci – Ivan Bareš a Roman Šantúr.

Dále je také pravidlem, že kameraman pracuje s vybavením, které mu zajistí technik, ať už se jedná o interního, nebo externího technika. Výjimku tvoří režisér Ivan Bareš, který funguje také jako kameraman a střihač a dokáže zastávat i redaktorskou práci pro pořad Reportéři ČT. Pro pořad například zpracoval reportáž s názvem *Mordování Kryla*²³⁰. Ivan Bareš pracuje s kompletním vybavením,²³¹ pomocí něhož dokáže vytvořit celou reportáž. To obsahuje kameru, tři zvukové mikrofony, reportážní diktafon, tři druhy světel, dva stativy na kameru, jeden stativ na světla a kamerový rig neboli podpůrnou konstrukci pro příslušenství ke kameře. V ojedinělých případech pak používá i skrytou kameru v brýlích. Redaktoři mají k dispozici i další druhy skrytých kamer, například v hodinkách, tužce nebo tašce. Pokud ale redaktor využívá interní techniku, skryté kamery bývají často ve špatném stavu. Některé z nich také reportéři hodnotí jako zastaralé, jelikož jsou snadno odhalitelné. Tuto zkušenost má redaktorka Kristýna Dobešová.²³² V případě našeho pozorování natáčení s pořadem Reportéři ČT jsme skrytou kameru mohli vidět. Redaktorka využila skryté kamery v brýlích. Snažila se zachytit respondenta, kterého se jí už několik měsíců nedaří dohledat. Používání skryté kamery je velmi jednoduché. Ovládá ji sám redaktor a k natáčení nepotřebuje žádnou další spolupráci. V tomto případě se jednalo o interní skrytou kameru, již pro redaktorku obstarala produkce. Patří k ní i papírový návod, aby nedošlo k problémům se zachycením obrazu a zvuku.²³³

Oproti roku 2018, kdy jsme se tématem zabývali v bakalářské práci, se stav interní techniky zlepšil.²³⁴ Stále ale nemá takovou kvalitu, aby s ní techničtí pracovníci byli spokojeni. V případě našeho pozorování natáčení s pořadem 168 hodin technik Vojtěch

²²⁹ Rozhovor Pavel Klener, příloha č. 1.

²³⁰ Reportáž pořadu Reportéři ČT s názvem *Mordování Kryla* z 26. srpna 2019 [online]. In. ceskatelevize.cz [cit. 10.03.2020]. Dostupné z <https://www.ceskatelevize.cz/ivysilani/1142743803-reporteri-ct/219452801240024/obsah/715259-mordovani-kryla>.

²³¹ Seznam kompletního technického vybavení, s jehož pomocí se dá natočit reportáž, příloha č. 21.

²³² Rozhovor Kristýna Dobešová, příloha č. 8.

²³³ Report z natáčení pořadu Reportéři ČT příloha č. 18.

²³⁴ Rozhovor Stanislava Raupachová, příloha č. 11.

Morávek označil stav vybavení vozů České televize za tristní.²³⁵ Ve zmíněném roce stav interního štábu komentovala reportérka Stanislava Raupachová: „*Externí štáb je po všech stránkách kvalitnější. Česká televize má špatnou technickou výbavu a spolupráce s techniky z České televize není vyhovující.*“²³⁶

Interním technickým pracovníkům bývá vyčítána nejen špatná technická vybavenost, ale mnohdy i zhoršená schopnost kooperace. „*Ti lidé si většinou hrají na to, že pracují „vosad’ pocad’“. Kolegovi se stalo: Vypínám světla, kameru a odjíždím. Skončila mi pracovní doba,*“²³⁷ podotkla zmíněná redaktorka. Interní techničtí pracovníci nejsou tak flexibilní jako ti externí. Interní totiž mají ze zákoníku práce omezenou pracovní dobu. Dojde-li na nějakou nečekanou událost a je potřeba pracovní den prodloužit, bývá s nimi horší komunikace.²³⁸ Na konci natáčecího dne pak končí i práce kameramana. Natočený obsah s redaktorem zpětně nekonzultuje.

6.2.5 Režisér

Stejně jako kameramani jsou i režiséři externími spolupracovníky. Redakce 168 hodin má stále dva režiséry – Davida Šťastného a Ivana Bareše. Stejným počtem režisérů disponuje také pořad Černé ovce, jsou jimi František Kölbl a Sanjin Mirić. Redakce Reportérů se pak od ostatních odlišuje. Zde jsou režiséři najímáni přímo na konkrétní reportáže. U příspěvků externích reportérů si režii dělají sami reportéři. Práci režiséra Reportérů ČT zastává i Ivan Bareš. Jejich úkolem je obstarat vizuální stránku příspěvku. Obraz musí být atraktivní pro diváky a nesmí být monotematický. „*Divák by neměl 20 minut koukat na mluvící hlavy.*“²³⁹ Režiséra opět zajišťuje produkce. Na rozdíl od kameramana má reportáž Reportérů ČT jen jednoho režiséra. Redaktor musí režiséra seznámit s tématem či danou kauzou. Oslovuje ho ale v různých etapách práce. „*Redaktor mě může oslovit v různých fázích. Někdy jsme se bavili už dopředu, ještě před prověřením. Někdy až později. Většinou ale až ve chvíli, kdy to téma je natáčení schopné.*“²⁴⁰ Na samotné natáčení jezdí režisér pouze tehdy, jedná-li se o obrazově náročnější reportáž. Pokud se chystá redaktor natočit rozhovory, režisér se neúčastní. Jde o rutinní záležitost. „*Když natáčíme, tak spolupracuji s kameramanem, nechávám ho předkládat nápady. Stejně tak spolupracuji s redaktorem. Úlohou redaktora je starat se o obsahovou část, naším úkolem je obraz. (...) My s kameramanem určujeme, kde kdo bude*

²³⁵ Report z natáčení pořadu 168 hodin příloha č. 16.

²³⁶ JEŠÁTKOVÁ, Lucie. citované dílo. s. 33.

²³⁷ Tamtéž s. 128.

²³⁸ Rozhovor Ivana Pultarová, příloha č. 12.

²³⁹ Rozhovor Ivan Bareš, příloha č. 4.

²⁴⁰ Rozhovor David Šťastný, příloha č. 10.

*sedět, jak to bude snímané, jak to bude nebo nebude svícené. Jestli to bude na židlích nebo v chůzi. Ale na co se redaktor ptá, je čistě jeho věc.*²⁴¹ Často také dochází k situaci, že obrazovou část dotáčí jen režisér s kameramanem. Stejná situace nastává u skenování různých dokumentů a fotografií, se kterými redakce Reportérů ČT hojně pracuje. Při práci pro tento pořad musí režisér s reportérem téma připravovat dlouho dopředu. Taktéž obrazové pokrytí bývá složitější než u jiných pořadů, pokud například reportáž pojednává o člověku, jehož se nepodařilo natočit. Režisér musí vymyslet, jak bude vypadat obraz. Takové situace nastávají často a režisér na ně musí být připravený. Následně je režisér přítomen až ve střižně. Přichází poté, co redaktor a střihač sestavili takzvanou kostru, tedy výpovědi respondentů sjednocené s obrazem a komentáře redaktorů. Úkolem režiséra je pak pokrýt černá obrazová místa, která obsahují redaktorův komentář. V tu chvíli také končí úloha redaktora a nastává práce režiséra. Ten má na starosti doplnění titulků k vystupujícím respondentům a různé grafiky. Po následném schválení dramaturga končí i práce režiséra.²⁴²

U pořadu Černé ovce vypadá práce režisérů odlišně. Každý ze dvou režisérů se v rámci jednoho týdne stará o dvě vysílání, tedy dva díly. Je zodpovědný za to, jak pořad vypadá po vizuální stránce. Režisér je přítomen samotné tvorbě reportáží mnohem častěji. Dohlíží na přípravu, realizaci i dokončení. Zároveň také musí poskládat pořad jako takový, účastní se tedy i závěrečné kompletace. Nejezdí na každé natáčení, pouze ke složitějším reportážím. Zde je situace podobná jako v Reportérech ČT. František Kölbel uvedl příklad reportáže, kdy natáčel dTest.²⁴³ Na natáčení bylo přítomno mnohem více lidí a redaktor potřeboval pomoci s koordinací.²⁴⁴

Současně je jeden z režisérů přítomen také při natáčení studií neboli spojováků moderátorky Ivety Fialové. Ty sice píše sama moderátorka, režiséři ale vybírají lokaci. Vztah obou režisérů funguje na bázi spolupráce, kdy se vzájemně doplňují. Oba každý týden kompletují dvě vysílání. František Kölbel kompletuje ve středu a Sajin Mirić v úterý. Účastní se také stříhu jednotlivých reportáží. „*Teoreticky, když si vypnete zvuk, tak by vám i obraz měl říct, o co jde. A právě toto, mimo jiného, je práce režiséra.*“²⁴⁵ Režiséři jsou součástí pravidelných týdenních porad. Tam se také poprvé seznámí s tématy daného týdne. Vědí tak

²⁴¹ Rozhovor Ivan Bareš, příloha č. 4.

²⁴² Tamtéž.

²⁴³ dTest je časopis, který provádí nezávislé testy spotřebitelského zboží. Pořad Černé ovce natáčel například testy proteinových tyčinek, dětských přesnídávek nebo čističů na okna. (dTest [online]. In. dtest.cz [cit. 28.02.2020]. Dostupné z <https://www.dtest.cz/>).

²⁴⁴ Rozhovor František Kölbel, příloha č. 5.

²⁴⁵ Rozhovor František Kölbel, příloha č. 5.

o všech tématech pořadu, na kterých se pracuje. Ve zbývajícím čase jsou k dispozici na telefonu a fungují jako poradci na dálku.²⁴⁶

Práce režiséra pořadu 168 hodin se podobá pracovní náplni režiséra Černých ovcí. Ivan Bareš a David Šťastný se střídají po týdnu. Každý z nich má tak na starost kompletní týdenní vysílání. Svou práci označují jako režijní supervizi. „*Pro mě to obnáší v sobotu přijít, pobavit se s redaktory, jaká mají témata, zda mají všechno nebo jestli nepotřebují nějaký materiál. Vymyslím grafiky na komentáře. Případně někde udělat stand-upy. Potom přijdu do střížny a podívám se, jak to poskládali, což pak následně upravuji.*“²⁴⁷ Režiséři v tomto pořadu nejsou na natáčení vůbec přítomni. Stejně tak nedochází ani ke společným poradám. Musí ale být u závěrečné kompletace, která probíhá v neděli. Dopoledne kontrolují výsledné reportáže a čekají, až budou natočená studia. Následně celý díl společně se střihačem poskládají a účastní se i kontrolní projekce. Té je navíc přítomen i dramaturg pořadu. Při kontrolní projekci je naposledy možno ještě poupravit obsah. Následně se díl přesouvá do hudební režie, kde opět sedí režisér. Posledním bodem je technické schválení, kde se řeší technická správnost. Poté se obsah převede do digitální podoby a odevzdá na odbavovací pracoviště na „vejškovce“, odkud je vysílán. Tento postup je společný všem zkoumaným pořadům.²⁴⁸

Vztah režisérů a redaktorů je veden na rovině spolupráce, hlavní slovo má vždy dramaturg. „*Z mé strany není tak důležité, kdo má poslední slovo, ale jde o to dospět společnou cestou k nejlepšímu cíli.*“²⁴⁹ Dramaturg má pravomoc, nechat reportáž pozměnit. Může například upravit pořadí promluv respondentů nebo obrazovou složku. Ke změně v takových případech dochází z důvodu nesrozumitelnosti obsahu. Redaktor s režisérem totiž mohou být do dané problematiky příliš ponořeni. Dramaturg má naopak nad tématem nadhled a vidí nejasnosti.²⁵⁰

6.2.6 Střihač

Profese střihače stojí u tvorby reportáže jako jedna z posledních. K práci přichází až ve chvíli, kdy má redaktor připravený scénář a společně se scházejí ve střížně. Scénář neboli kostru pak společně s redaktorem poskládají. „*Když stříháme s Janou Neumannovou, tak*

²⁴⁶ Tamtéž.

²⁴⁷ Rozhovor David Šťastný, příloha č. 10.

²⁴⁸ Rozhovor David Šťastný, příloha č. 10. a rozhovor Stanislava Raupachová, příloha č. 11.

²⁴⁹ Rozhovor František Kölbl, příloha č. 5.

²⁵⁰ Tamtéž.

kostra má třeba osmnáct minut. Pak si to pustíme a vybereme ty hezčí synchrony.²⁵¹ (...) Za hodinku pak z toho máme dvanáct minut.²⁵² Kostra může trvat i čtyřicet pět minut, některé věci jsou například dublované a musí se protřídit.²⁵³ Stejně jako u již zmíněného výzkumu Havlíka a Kaderky²⁵⁴ platí, že pořadí *asynchronů* a *synchronů* v reportáži nesleduje nějaký pevně daný vzorec.

Střihač a režisér David Šťastný dodává, že papírová kostra je hodně užitečná pomůcka, ale na obrazovce může působit odlišně. Některé výpovědi nemusí vyznít tak, jak vyznívaly na papíře. Po sestavení kostry přichází režisér a společně se střihačem takzvané pokrývají černou.²⁵⁵

Dalším bodem, který se obstarává při střihu, je namluvení komentářů redaktorů. To se dělá ve zvukové režii. Komentáře mají redaktoři připravené ve scénáři a při střihu už je pouze namluví. Není výjimkou, že se komentáře při střihu musí několikrát přemluvit, aby lépe seděly do reportáže.²⁵⁶ „Když to srovnám se 168 hodinami, tak tam se to méně přemlouvá. Tam to mají více schválené dopředu,“²⁵⁷ doplňuje režisér a střihač David Šťastný. U pořadu Reportéři ČT také může dojít k situaci, kdy redaktoři svůj komentář přemlouvají ještě při kontrolní projekci. „Je to poslední možnost, kdy udělat nějaké úpravy. Ale už ne v délce reportáže. Stopáž výsledku už je daná, nejde to prodloužit ani zkrátit. Jde vyměnit nějaký záběr, přemluvit komentář, ale člověk se musí vejít do časového úseku té předchozí verze.“²⁵⁸ Redaktor v takové situaci musí navštívit speciální hlasatelnu a svůj komentář namluví do již zkompletovaného dílu.²⁵⁹

Na začátku jedné reportáže pro Reportéry ČT tak má střihač před sebou až osm čtyřicetiminutových záznamů. Jedna reportáž obsahuje i sto zvukových stop. Počet obrazů se hodně proměňuje. Ve dvanáctiminutové reportáži je střih přibližně každých deset sekund. Někdy tak bývá problém, aby se do obrazu vešel titulek. Ten by měl být divákovi na očích alespoň pět sekund.²⁶⁰ Podobné to je i u Černých ovcí, ty však nemají tak dlouhou stopáž.

²⁵¹ *Asynchrony* jsou redaktorovi namluvené komentáře, ke kterým není synchronní obraz. *Synchrony* jsou naopak promluvy, které navíc sedí i s obrazem. Například výpověď respondentů, který je zároveň i na obraze. Standardní synchron se natáčí v terénu, v prostředí, které nějak souvisí s respondentem. Takovému druhu záběrů se v televizní slangu říká také *mluvící hlavy* (Rozhovor David Šťastný, příloha č. 10.)

²⁵² Rozhovor David Šťastný, příloha č. 10.

²⁵³ Rozhovor Jiří Blažek, příloha č. 2.

²⁵⁴ KADERKA, Petr a HAVLÍK Martin. Vytváření televizních zpráv: pracovní postupy v systému žánrových norem. Sociologický časopis. 2010, 46(4), s. 547.

²⁵⁵ Podrobněji se této problematice věnuje kapitola 6.2.5 Režisér.

²⁵⁶ Rozhovor David Šťastný, příloha č. 10.

²⁵⁷ Rozhovor David Šťastný, příloha č. 10.

²⁵⁸ Rozhovor Stanislava Raupachová, příloha č. 11.

²⁵⁹ Tamtéž.

²⁶⁰ Rozhovor Jiří Blažek, příloha č. 2.

I tak ale kamerové záznamy mohou být poměrně dlouhé.²⁶¹ Pořad 168 hodin pak točí rozhovory výrazněji kratší. Pokud jde o vyjádření odborníků k danému tématu, rozhovory se pohybují okolo deseti minut.²⁶²

Samotnou kompletaci také vykonávají střiháči, kteří se najímají podle směny. Oproti střihu samotných reportáží se dá kompletace lépe předpovědět a naplánovat.²⁶³ „*Máme tři střiháče, kteří dělají reportáže. Další střiháč dělá Malostranské korekce. A další střiháč to kompletuje. Lidí se tu protočí dost.*“²⁶⁴ Kompletace dílu spočívá v tom, že se natočená studia s moderátorem poskládají společně s jednotlivými reportážemi do jednoho dílu. Taktéž se znovu zrevidují chyby.

Výroba jedné reportáže ve střihně trvá velmi dlouho. Platí pravidlo, že jedna minuta reportáže se střihá hodinu. „*Když se něco takového dělá na západě, mají na to několik dnů, my na to máme i se schvalovačkou a koprem*“²⁶⁵ *jeden den.*“²⁶⁶ U Reportérů ČT, kteří mají nejdelší reportáže, doba střihu může trvat i patnáct hodin.²⁶⁷ Reportéři ČT střihají v neděli, a to ve všech třech střihnách. 168 hodin pak střihá v sobotu.²⁶⁸ Černé ovce využívají střihny nepravidelně během týdne.²⁶⁹

Ne všechny zkoumané pořady se střihají ve stejném programu. Reportéři ČT a Černé ovce využívají program Avid Media Composer. Ten hodnotí střiháč Jiří Blažek pozitivně. Kladně vnímá velké možnosti trikování. Program slouží pro střih různých filmových inscenací, pohádek a dokumentů.²⁷⁰ Oproti tomu pořad 168 hodin se střihá v programu Sonaps od Sony, v němž se střihají i zpravodajské pořady. Příčina rozdílných střiháčských programů je jednoduchá. Přibližně před jedenácti lety Česká televize vyhlásila výběrové řízení na firmu, která bude systémově zajišťovat celé televizní zpravodajství. Systém se využívá nejen ve střihnách, ale pracuje s ním například i celé odbavovací pracoviště. V té době ještě neexistovalo mnoho firem, jež by takové služby nabízely. S řešením přišly třeba až o tři roky později. Tehdy to vyhrála firma Sony. Realizace nastavení nových programů se ale protáhla o sedm let. Do té doby si tak televize musela obstarat jiné programy a využila Avid. Když se před čtyřmi lety nastavil nový program od Sony, ten

²⁶¹ Report z natáčení pořadu Černé ovce příloha č. 17.

²⁶² Report z natáčení pořadu 168 hodin příloha č. 16.

²⁶³ Rozhovor David Šťastný, příloha č. 10.

²⁶⁴ Tamtéž.

²⁶⁵ Kopr znamená kontrolní projekce (Rozhovor Nora Fridrichová, příloha č. 13.).

²⁶⁶ Rozhovor David Šťastný, příloha č. 10.

²⁶⁷ Tamtéž.

²⁶⁸ Rozhovor Nora Fridrichová, příloha č. 13.

²⁶⁹ Rozhovor Jiří Blažek, příloha č. 2.

²⁷⁰ Tamtéž.

stávající se měl ze střížen stáhnout. Jenže nový program Sony nevyhovoval některým publicistickým pořadům.²⁷¹ „V Reportérech i Černých ovcích hodně pracujeme s dokumenty, papíry. A abychom mohli udělat nějaké efekty a zoomovat, tak je tam v Avidu speciální efekt, který umí pracovat s vysokým rozlišením. Když naskenuji dokument co nejlépe, tak si ho pak krásně mohu nazoomovat a vidím jednotlivé věty a přečtu to. No a v Sonapsu to nejde. Jde o banalitu, ale zároveň o klíčovou věc. Tím pádem se tu nechaly Avidy.“²⁷² Program Avid ale není nijak zastaralý, je aktualizovaný a plně vyhovuje práci stříhačů publicistických pořadů. Ne každý stříhač České televize však umí pracovat v obou programech, což může být problematické, jelikož pořady jako Černé ovce a Reportéři ČT vyžadují schopnější stříhače, kteří stříhají dokumenty a filmy.²⁷³

6.2.7 Šéfredaktor

Pozici šéfredaktora u všech tří pořadů zastává Marek Wollner. Mimoto je i moderátorem a dramaturgem pořadu Reportéři ČT, kterému také věnuje nejvíce času. A to i přesto, že k sobě přizval poddramaturgyni Anetu Snopovou. Jeho práce šéfredaktora spočívá převážně v tom, že právě on je zaštiťující osobou pro všechny tři pořady. Je tak za všechny relace zodpovědný. Svou odpovědnost sice u Černých ovcí a 168 hodin převádí na dramaturgy, i přesto je ale stále šéfem právě on. Pravidelně se účastní porad všech tří pořadů, neexistují tak témata, o kterých by nevěděl. Redaktoři 168 hodin a Černých ovcí s ním nijak nespolupracují. Komunikace šéfredaktora je většinou omezena pouze na spojení i s dramaturgy.

U pořadu 168 hodin dostává šéfredaktor scénář otvíráku. Na něm většinou pracuje Kristina Ciroková a je zaměřen na politiku. Otvírák obdrží v sobotu a případné nejasnosti konzultuje s dramaturgyní Norou Fridrichovou. „Nora je silná osobnost a výměny o tom, co se točí nebo netočí, jsou mezi námi.“²⁷⁴ Dramaturgyně také s šéfredaktorem diskutuje nad všemi citlivými informacemi, kterými si není úplně jistá. Ona je pro Marka Wollnera garantem správnosti obsahu.²⁷⁵ 168 hodin se šéfredaktor věnoval více spíš na začátku vysílání, než se pořad zaběhl a redakce začala rozumět tomu, co se od ní požaduje. Šéfredaktor tak není přítomen ani závěrečné kontrolní projekci.²⁷⁶ Spolupráci s šéfredaktorem hodnotí dramaturgyně pořadu jako velmi přínosnou. Marek Wollner je podle jejích slov

²⁷¹ Rozhovor David Šťastný, příloha č. 10.

²⁷² Tamtéž.

²⁷³ Tamtéž.

²⁷⁴ Rozhovor Marek Wollner, příloha č. 14.

²⁷⁵ Rozhovor Nora Fridrichová, příloha č. 13.

²⁷⁶ Rozhovor Marek Wollner, příloha č. 14.

formující, obohacující a inspirativní osobnost, na které celá investigativní žurnalistika České televize stojí a padá.²⁷⁷ „*On je tady pro mě oporou. To je cenná věc, protože to není samozřejmost. (...) Vás nebude vyhazovat nějaký předseda partaje, ale váš šéf. Je to klíčová postava. Nejsem si jistá, že to tu platí u všech, ale u něj si zatím jistá jsem. Nemám ani jednu špatnou zkušenost.*“²⁷⁸

U Černých ovcí šéfredaktor dochází na kontrolní páteční projekci. Vidí celý obsah následujícího týdne ještě před tím, než jdou díly do vysílání. „*Nemělo by se tak stát, že se bude vysílat něco, o čem nebudu vědět. Teoreticky ano, třeba když jsem na dovolené nebo na služební cestě. Moje pravomoc pak přechází na dramaturga, který to podepisuje.*“²⁷⁹ Do pořadu Černé ovce šéfredaktor zasahuje spíše ve chvíli, kdy cítí, že pořad točí malichernosti. Podle jeho slov Černé ovce dřív neměly nastavenou laťku. Natáčely i takové věci, z kterých nebylo úplně jasné, zda jde o pochybení nějaké firmy, nebo zákazníka. „*Černé ovce mají osvětový charakter. Starším lidem vysvětlují nástrahy. Radí jim z právníckého hlediska. Někdy jsem měl pocit, že ta námaha s tou věcí není odpovídající problému nebo škodě, která se řeší.*“²⁸⁰ Momentálně ale šéfredaktor do práce redakce Černých ovcí zasahuje minimálně. Pokud něco s týmem konzultuje, jde spíše o koncepční záležitosti než o konkrétní problematiku úseky daných reportáží.²⁸¹

Pořadu Reportéři ČT věnuje šéfredaktor nejvíce času, což je zapříčiněno jeho pozicí dramaturga této relace. Vidí každou reportáž ve střížně a je součástí i kontrolní projekce, která probíhá v neděli. Jednou měsíčně ho ale při této práci střídá Aneta Snopová.

Produkční Reportérů ČT s Markem Wollnerem komunikuje spíše jako s dramaturgem než šéfredaktorem. S produkčními 168 hodin a Černých ovcí pak komunikace není vyžadována. Pouze v případě, kdy by se řešily nějaké vážné případy či stížnosti.²⁸² S technickými profesemi, jako je kameraman nebo technik, pak Marek Wollner nekomunikuje vůbec.

²⁷⁷ Rozhovor Nora Fridrichová, příloha č. 13.

²⁷⁸ Tamtéž.

²⁷⁹ Rozhovor Marek Wollner, příloha č. 14.

²⁸⁰ Tamtéž.

²⁸¹ Rozhovor Iveta Fialová a Jan Chaloupecký, příloha č. 3.

²⁸² Rozhovor Ivana Pultarová, příloha č. 11.

6.3 Finanční hospodaření České televize

Česká televize patří k veřejnoprávním médiím. Jejím hlavním příjmem tak jsou koncesionářské poplatky. Ty na začátku roku 2020 činí 135 Kč měsíčně pro každou domácnost.²⁸³ Systém výběru televizních poplatků se řídí zákonem č. 348/2005 Sb., o rozhlasových a televizních poplatcích,²⁸⁴ Ty představují více než 90 % z celkových ročních příjmů České televize. Podle rozpočtové zprávy České televize se předpokládá, že výše poplatků pro současný rok bude 5,67 miliard korun.²⁸⁵

Z podstaty věci je tak možné vyloučit možnost soukromého vlastnictví a jeho vliv na zisk instituce či výsledné mediální obsahy. V Hermanově a Chomského modelu propagandy tento vliv odpovídá prvnímu filtru, který pojednává o koncentraci vlastnictví. Druhý filtr je pak explicitně vyloučen v Kodexu České televize, kde stojí, že „*Česká televize nepřipustí, aby inzerent mohl ovlivnit obsah pořadů.*“²⁸⁶ Důvodem, proč nenacházíme shodu ve všech teoretiky zmíněných filtrech, je skutečnost, že studie proběhla ve Spojených státech amerických, kde systém veřejnoprávních médií není propracován. Naopak filtr zabývající se informačními zdroji je velmi důležitý i u médií veřejné služby, protože i ve veřejnoprávním médiu pozorujeme institucionální afiliaci. V teoretickém konceptu je zahrnut do třetího filtru. Čtvrtý filtr pak spočívá v tom, o kom média informují a koho a jak kritizují. V námi zkoumaných pořadech můžeme mluvit o takzvané kritice mocných, která je pro svobodnou a demokratickou společnost klíčová. Explicitně ji zmínila dramaturgyně pořadu 168 hodin Nora Fridrichová.²⁸⁷ Dále teoretici definují ještě poslední filtr s názvem ideologie, jenž koresponduje s nastoleným politickým režimem v zemi.

V souvislosti s dostupností programů spravovaných Českou televizí můžeme vyloučit také koncept digitální propasti. U veřejnoprávního média nesmí dojít k situaci, kdy na základě ekonomické nerovnosti dojde k rozdílné informovanosti obyvatelstva. O tomto faktu hovoří i Zákon o provozování rozhlasového a televizního vysílání, kde stojí, že „*celoplošné vysílání rozhlasových a televizních programů, které může ve vymezeném územním rozsahu přijímat*

²⁸³ Způsob platby [online]. In. ceskatelevize.cz [cit. 28.02.2020]. Dostupné z <https://tvp.ceskatelevize.cz/PagesFO/FormSignUpFO.aspx>.

²⁸⁴ Rozpočet České televize na rok 2020 [online]. In. ceskatelevize.cz [cit. 28.02.2020]. Dostupné z https://img.ceskatelevize.cz/boss/document/1594.pdf?_ga=2.33904737.1770415310.1582575612-217068661.1519817004 s. 8.

²⁸⁵ Tamtéž s. 5.

²⁸⁶ Kodex České televize [online]. In. ceskatelevize.cz [cit. 28.02.2020]. Dostupné z https://img.ceskatelevize.cz/boss/image/contents/kodex-ct/pdf/kodex-ct.pdf?_ga=2.34895465.995762772.1583133275-217068661.1519817004 s. 38.

²⁸⁷ Rozhovor Nora Fridrichová, příloha č. 13.

v případě rozhlasového vysílání alespoň 80 % a v případě televizního vysílání alespoň 70 % obyvatel České republiky.“²⁸⁸

V Kodexu České televize dále stojí, že jako veřejnoprávní instituce má poskytovat veřejnou službu původní tvorbou a vysíláním televizních programů. Jejím cílem je diváka informovat, edukovat i pobavit.²⁸⁹ Není tak vytvořena primárně k dosažení zisku. I přesto se ale musí přizpůsobovat komerčním médiím za účelem udržení si diváků. „Česká televize musí sledovat v oboru celosvětově dosahovanou úroveň provozování televizního vysílání a jeho inovací jak ve smyslu technickém, tak obsahovém s cílem zajistit s přihlednutím k dostupným finančním možnostem nejvyšší možnou kvalitu služeb.“²⁹⁰ S tím souvisí i pojem infotainment.²⁹¹ Ten je důležitý i pro zkoumané pořady. Například dramaturgyně pořadu 168 hodin vidí zábavnost provázanou s informativností jako stěžejní prvek, který by reportáže měly obsahovat.²⁹² Odůvodnění infotainmentu můžeme najít i v Kodexu, kde stojí, že Česká televize má usilovat o to, aby maximum diváckých skupin našlo na obrazovce témata, která je zajímají.²⁹³ Využití zábavních prvků ve zpravodajství a publicistice ale Kodex explicitně nezmiňuje.

Kromě koncesionářských poplatků získává Česká televize finance i z podnikatelské činnosti. Do této kategorie patří položky reklama, sponzoring, barterové operace,²⁹⁴ prodej práv a položka ostatní, jež zahrnuje „výnosy ze stravování, z prodeje produkčních služeb,

²⁸⁸ Zákon č. 231/2001 Sb., o provozování rozhlasového a televizního vysílání [online]. In. ceskatelevize.cz [cit. 28.02.2020]. Dostupné z https://img.ceskatelevize.cz/boss/image/contents/zakony/pdf/zakon-o-provozovani-rozhlasoveho-a-televizniho-vysilani.pdf?verze=2020-03-03-10:24:48&_ga=2.99382614.995762772.1583133275-217068661.1519817004.

²⁸⁹ Kodex České televize [online]. In. ceskatelevize.cz [cit. 28.02.2020]. Dostupné z https://img.ceskatelevize.cz/boss/image/contents/kodex-ct/pdf/kodex-ct.pdf?_ga=2.34895465.995762772.1583133275-217068661.1519817004 s. 7.

²⁹⁰ Tamtéž s. 9.

²⁹¹ Infotainment popisuje Irena Reifová jako využívání prvků zábavy ve zpravodajství, např. nejrůznějších aranžovaných či hereckých projevů v televizním zpravodajství (subjektivní kamera, pohyb reportéra, činnost ilustrující téma zprávy, animace apod.) (REIFOVÁ, Irena. Slovník mediální komunikace. 1. vyd. Praha: Portál, 2004. s. 88.).

²⁹² Rozhovor Nora Fridrichová, příloha č. 13.

²⁹³ Kodex České televize [online]. In. ceskatelevize.cz [cit. 28.02.2020]. Dostupné z https://img.ceskatelevize.cz/boss/image/contents/kodex-ct/pdf/kodex-ct.pdf?_ga=2.34895465.995762772.1583133275-217068661.1519817004 s. 7.

²⁹⁴ Barterovými operacemi se pak rozumí výnosy, které přímo kryjí stejný objem nákladů ve výrobě a režijních nákladech. Výnosy z vkladů do výroby představují převážně vklady partnerů do výroby pořadů vyráběných Českou televizí (Rozpočet České televize na rok 2020 [online]. In. ceskatelevize.cz [cit. 28.02.2020]. Dostupné z https://img.ceskatelevize.cz/boss/document/1594.pdf?_ga=2.33904737.1770415310.1582575612-217068661.1519817004 s. 12.).

*pronájmů, vysílání loterijních pořadů, výnosy z internetu, tržby z vydavatelské činnosti (Edice ČT) a prodeje zboží (prodejna ČT).*²⁹⁵

Zákon o České televizi přesně stanovuje limity, které má Česká televize při získávání výnosů z prodeje reklamy. „Na ČT2 a ČT sport nesmí reklamní čas přesáhnout 0,5 % denního vysílacího času na každém z těchto programů (tj. max. 7 min a 12 sec za den), přičemž vysílání reklam nesmí v době od 19 do 22 hodin překročit 6 minut v průběhu jedné vysílací hodiny na každém z těchto programů. Na programech ČT1 a ČT24 nesmí být reklama zařazena do vysílání vůbec s výjimkou reklamy zařazené do vysílání programu, který je v přímém spojení s vysíláním kulturní či sportovní události, je-li vysílání takové reklamy nezbytnou podmínkou získání práv k televiznímu vysílání kulturní či sportovní události. Pokud k zařazení reklamy dojde, je reklamní čas omezen stejně jako na programech ČT2 a ČT sport (tj. na 7 min a 12 sec za den)²⁹⁶

Stejně jako při jejich získávání, tak i při užití prostředků získaných z reklamy je Česká televize omezena zákonem. „Česká televize čtvrtletně převádí výnos z reklamy vysílané na programu ČT2 Státnímu fondu kultury České republiky. Z výnosu na tomto programu si Česká televize odečte prokázané účelně vynaložené náklady spojené s prodejem reklamy. Výnosy z reklamy vysílané na programu ČT sport použije Česká televize na výrobu a vysílání pořadů se sportovní tematikou.²⁹⁷

Prodejem práv se pak rozumí proces přenesení práv k televizním pořadům a dalším produktům ČT. Jako příklad lze uvést knihy, DVD (další formátové) nosiče, knihy a merchandisingové produkty. Do této položky se ale zahrnuje také poskytnutí oprávnění k vysílání programů České televize na kabelových a satelitních televizích.²⁹⁸ Pro rok 2020 se předpokládá, že výnosy z podnikatelské činnosti budou činit celkem 777 milionů korun.

Mimo televizní poplatky a výnosy z podnikatelské činnosti má Česká televize příjem ještě z vymáhání televizních poplatků a výnosových úroků. Ty získává Česká televize z uložených volných finančních prostředků ve státních dluhopisech a na bankovních účtech. Další položku představují zejména tržby z prodeje dlouhodobého majetku a materiálu, výnosy

²⁹⁵ Rozpočet České televize na rok 2020 [online]. In. ceskatelevize.cz [cit. 28.02.2020]. Dostupné z https://img.ceskatelevize.cz/boss/document/1594.pdf?_ga=2.33904737.1770415310.1582575612-217068661.1519817004 s. 12.

²⁹⁶ Tamtéž s. 11.

²⁹⁷ Tamtéž s. 11-12.

²⁹⁸ Tamtéž s. 12.

související s poskytovanými sociálními benefity a další drobné zisky. V roce 2020 se předpokládá, že ostatní výnosy budou 49 milionů korun.²⁹⁹

Rozpočet na rok 2020 umožní České televizi:

- vysílání šesti televizních programů (ČT1, ČT2, ČT24, ČT sport, ČT :D a ČT art)
- výrobu vlastní televizní tvorby, včetně původní české dramatiky, dokumentů, zpravodajských a publicistických pořadů, pořadů pro děti, kulturních a vzdělávacích pořadů
- tvorbu původního zahraničního a regionálního zpravodajství, včetně jejich dalšího rozvoje
- terestriální šíření signálu všech programů ČT
- realizaci přechodu na nový vysílací standard DVB-T2 (1080p) – plnění *Strategie rozvoje zemského digitálního televizního vysílání* schválené vládou ČR dne 20. července 2016 a *Technického plánu přechodu na standard DVB-T2* schváleného vládou ČR dne 29. srpna 2018
- satelitní šíření signálu všech programů ČT v HD kvalitě
- podporu české filmové tvorby
- podporu kulturních, vědeckých, charitativních, sportovních a společensky významných projektů
- realizaci rozsáhlé modernizace videoplatformy „iVysílání“ jak v oblasti infrastruktury, tak i po obsahové a vizuální stránce
- archivaci a digitalizaci programových fondů
- provozování teletextu a specializovaného zpravodajského, sportovního a dětského internetového portálu a dále internetových stránek programů ČT1, ČT2 a ČT art
- pokračování generační obměny techniky a infrastruktury
- investice do nových televizních technologií
- udržení vysokého standardu výroby a vysílání pořadů
- zajištění oprav, údržby a provozu objektů v Praze, Brně a Ostravě
- další rozvoj vzdělávání pracovníků a vytváření podmínek pro jejich trvalý odborný růst
- stabilní a odpovídající mzdové ohodnocení zaměstnanců³⁰⁰

²⁹⁹ Rozpočet České televize na rok 2020 [online]. In. ceskatelevize.cz [cit. 28.02.2020]. Dostupné z https://img.ceskatelevize.cz/boss/document/1594.pdf?_ga=2.33904737.1770415310.1582575612-217068661.1519817004 s. 12-13.

Podle rozpočtové zprávy České televize celkové výnosy pro rok 2020 budou činit 6,76 miliard korun a pokryjí tak celkové náklady, které jsou podle rozpočtové zprávy stejné jako výnosy.

Do nákladů České televize patří mzdy zaměstnanců a zákonné pojištění, výrobní úkol, provozní a režijní náklady,³⁰¹ DPH bez nároku na odpočet,³⁰² odpisy dlouhodobého majetku, odpisy televizních práv, změna stavu zásob či aktivace.³⁰³

Počet zaměstnanců České televize se dlouhodobě pohybuje kolem 2 900, z toho 500 působí v televizních studiích v Brně a Ostravě.³⁰⁴ Zde je však nutno podotknout, že se jedná pouze o zaměstnance s interní smlouvou. Větší počet zaměstnanců tvoří externí spolupracovníci. O externí náklady se pak stará takzvaný výrobní úkol. Ten představuje náklady na tvorbu a pořízení pořadů. V případě výroby se jedná o profese a činnosti, které Česká televize nezajišťuje pomocí interních kapacit (např. platby autorům, výkonným umělcům nebo štábním profesím). Výrobní úkol pro rok 2020 bude činit 2, 295 miliard korun.³⁰⁵

V rámci výrobního úkolu lze rozlišit kategorie podle žánrů. V případě publicistiky, do které patří všechny tři zkoumané pořady, tvoří propočet výrobního úkolu na rok 2020 259, 683 milionu korun.³⁰⁶

³⁰⁰ Rozpočet České televize na rok 2020 [online]. In. ceskatelevize.cz [cit. 28.02.2020]. Dostupné z https://img.ceskatelevize.cz/boss/document/1594.pdf?_ga=2.33904737.1770415310.1582575612-217068661.1519817004 s. 3.

³⁰¹ Provozní náklady jsou spojené především s distribucí signálu (náklady na vysílací síť a přenosy), s programem (kolektivní správa autorů, provozovací honoráře, honoráře autorů a práva) a s výběrem televizních poplatků, které tvoří dohromady téměř 40 %. Další významné položky představují ostatní osobní a sociální náklady, energie, stravovací služby a prodej výrobků, opravy a udržování a podpory technických a počítačových systémů (Rozpočet České televize na rok 2020 [online]. In. ceskatelevize.cz [cit. 28.02.2020]. Dostupné z https://img.ceskatelevize.cz/boss/document/1594.pdf?_ga=2.33904737.1770415310.1582575612-217068661.1519817004 s. 18.).

³⁰² DPH bez nároku na odpočet představuje náklad v podobě DPH, které musí Česká televize zaplatit svým dodavatelům, ale nemůže si ho nárokovat zpět v plné výši (Rozpočet České televize na rok 2020 [online]. In. ceskatelevize.cz [cit. 28.02.2020]. Dostupné z https://img.ceskatelevize.cz/boss/document/1594.pdf?_ga=2.33904737.1770415310.1582575612-217068661.1519817004 s. 21.).

³⁰³ Účetní odpisy dlouhodobého hmotného a nehmotného majetku jsou propočteny pro stávající stav odepisovaného majetku České televize se zohledněním doodepsání majetku a plánovaného pořízení nového majetku. Odpisy televizních práv, změna stavu zásob a aktivace nákladů na pořízení a výrobu krátkodobého a dlouhodobého nehmotného majetku byly propočítány ve vazbě na výrobní úkol a plánované vysílací schéma (Rozpočet České televize na rok 2020 [online]. In. ceskatelevize.cz [cit. 28.02.2020]. Dostupné z https://img.ceskatelevize.cz/boss/document/1594.pdf?_ga=2.33904737.1770415310.1582575612-217068661.1519817004 s. 21.).

³⁰⁴ Tamtéž s. 5.

³⁰⁵ Tamtéž s. 6.

³⁰⁶ Tamtéž s. 16.

6.3.1 Finanční hospodaření uvnitř pořadů

V rámci zkoumaných pořadů je pravidlem, že o interních financích rozhoduje produkce. Ta také pro redaktory zajišťuje pro redaktory štáby, platí faktury, objednává rekvizity a zařizuje případné zahraniční cesty redaktorů. Nejdůležitější zásadou, kterou musí dodržovat, je roční budget neboli rozpočet na určitý pořad. V rámci tohoto rozpočtu se pak dál přerozdělují peníze. Roční rozpočet se však meziročně razantněji neproměňuje. Je nastavován vyššími skupinami managementu, vedoucí produkce ho nijak neovlivňují.³⁰⁷

Ne každý díl pořadu vyjde na stejné peníze, tudíž hlavní pracovní náplní produkcí je hlídat daný rozpočet, aby na konci roku nepřesahoval. K tomuto úkolu jim pomáhají i pravidelná kvartální čerpání, podle kterých poznají, zda se rozpočet dodržuje. Dodržování stabilního rozpočtu usnadňuje i skutečnost, že produkční vědí, kolik by přibližně měl stát jeden díl pořadu, a podle toho se řídí. Na každý díl musí produkce vypracovat takzvaný aproximační rozpočet, jenž obsahuje přibližný náklad financí, který bude potřeba vynaložit. Pokud by tak následovalo několik finančně náročnějších zahraničních natáčení po sobě, produkce musí v následujících dílech upozornit dramaturgii, že by se v nejbližší době mělo šetřit (například na zahraničních cestách). Podle produkční Černých ovcí Heleny Veselé má produkce v takovém případě právo říct, že se daná věc točit nebude.³⁰⁸ Ve stejné situaci se nachází také produkční pořadu 168 hodin Ivana Pultarová. I ona má pravomoc zakázat nákladné natáčení.³⁰⁹ Opačně to vnímá produkční Reportérů ČT Michael Preiss. Podle něj mezní situace s nedostatkem peněz nastávají prakticky pořád. Nikdo na ně ale nedbá, jelikož natáčet se musí neustále. On jako produkční upozorňuje, že se v poslední době rozpočet překračoval. Dramaturgie tak musí následně reportáže uzpůsobit tak, aby nepřekračovaly průměrný náklad na příspěvek. Problém ale nastává v situaci, kdy dramaturg může využít své autority, a i přes upozornění produkce na finance nedbat.³¹⁰ To ostatně potvrzuje i dramaturg Reportérů ČT Marek Wollner. Podle něj nemůže produkce nikdy zakázat nějaké nákladnější natáčení. Na docházející finance může pouze upozornit.³¹¹ K výraznějším rozporům mezi dramaturgií a produkcí však nedochází. Obě strany si jsou vědomy, že peníze ve veřejnoprávní instituci jsou pevně stanoveny. Situací, které nemohou být z důvodu finanční náročnosti uskutečněny, existuje mnoho. Takovým příkladem může být i jízda štábu do Ostravy. „*Včera nastala situace, kdy dva štáby chtěly jet do Ostravy. Po nějaké diskuzi se*

³⁰⁷ Rozhovor Michael Preiss, příloha č. 9.

³⁰⁸ Rozhovor Helena Veselá, příloha č. 6.

³⁰⁹ Rozhovor Ivana Pultarová, příloha č. 12.

³¹⁰ Rozhovor Michael Preiss, příloha č. 9.

³¹¹ Rozhovor Marek Wollner, příloha č. 14.

to vyřešilo jinak. Uznali, že výlet dvou štábu do Ostravy je mrhání penězi.³¹² Dalším typem šetření financí je i vlaková doprava reportérů. Pokud například redaktor natáčí ve vzdálenějším místě, například v Moravskoslezském kraji, do Ostravy jede vlakem a následně je mu přidělen místní štáb.³¹³ Jako velmi nákladné se vnímá i použití ukázek z českých nebo zahraničních filmů, které mohou sloužit k dokreslení reportáží u pořadu 168 hodin. I těmto věcem se tak produkce brání.³¹⁴ Stanislava Raupachová pak uvádí příklad, kdy její kolega natáčel reportáž s bývalým pilotem, který za války omylem bombardoval Prahu. Respondent žije v Americe. V tomto případě k zahraniční cestě nedošlo a rozhovor proběhl přes Skype. Podle jejích slov poté však téma ztrácí autenticitu.³¹⁵

K překročení rozpočtu dochází u pořadu Reportéři ČT.³¹⁶ U 168 hodin a Černých ovcí nikoliv.³¹⁷ Překročení rozpočtu u Reportérů ČT lze odůvodnit i větší obtížností zpracovávaných témat a časovou náročností.³¹⁸ Překročení ročního budgetu se následně řeší s šéfproducentem Danielem Juříčkou.³¹⁹

Může nastat i případ, kdy pořad peníze nedočerpá, a na konci roku tak zbydou. V tomto momentě se přes výrobní úkol vrací na stejnou stanici, v našem případě na ČT1. *„Televize má pořád jeden budget, ale máme zpravodajství, máme sport, hranou tvorbu. Rozpočet má víc částí. Zpravodajství má svůj budget, pod kterým jsme i my. Ten si hlídá šéfproducent. My mu dáváme jednotlivá plnění a on si to shromažďuje. Dál máme ekonomku, která si všechna tyto data shromažďuje.“*³²⁰ V rámci práce produkčních platí i nepsané pravidlo, že se šetří peníze na jarní a letní měsíce. Pokud natáčení přeje přívětivé počasí, dají se natáčet i zajímavější reportáže, které tím pádem vyjdou produkci na více peněz.³²¹

Rozpočty zkoumaných pořadů se různí. Informace o nákladech na jednotlivé pořady nejsou volně dohledatelné a produkce Černých ovcí ani 168 hodin tyto informace nesdělila. Produkční Reportérů ČT popsal alespoň základní sazby. Za předpokladu, že jeden díl Reportérů ČT bude obsahovat tři reportáže, vyjde průměrně jedna reportáž za 68 tisíc korun. Je však důležité zmínit, že se jedná pouze o externí náklady. Do těchto peněz není zahrnut například plat interního redaktora, dramaturga nebo produkce. Zmíněné finance slouží

³¹² Rozhovor Ivana Pultarová, příloha č. 12.

³¹³ Rozhovor Kristýna Dobešová, příloha č. 8.

³¹⁴ Rozhovor Ivana Pultarová, příloha č. 12.

³¹⁵ Rozhovor Stanislava Raupachová, příloha č. 11.

³¹⁶ Rozhovor Michael Preiss, příloha č. 9.

³¹⁷ Rozhovor Ivana Pultarová, příloha č. 12 s Rozhovor Helena Veselá příloha č. 6.

³¹⁸ Rozhovor Michael Preiss, příloha č. 9.

³¹⁹ Rozhovor Ivana Pultarová, příloha č. 12

³²⁰ Rozhovor Helena Veselá, příloha č. 6.

³²¹ Tamtéž.

k vyplácení externího štábu, kameramana nebo překladu či dabingu. Za předpokladu, že jeden díl Reportérů ČT bude obsahovat pouze dvě reportáže, tak by jedna měla vyjít přibližně na 100 tisíc korun. Díl se tak v průměru má vejít do 200 tisíc korun.³²² U pořadu Černé ovce jsou náklady menší. Jejich týdenní rozpočet stojí jako jeden díl Reportérů ČT.³²³ Jelikož se Černé ovce vysílají čtyřikrát týdně, průměrný rozpočet na jednu reportáž a zároveň i jeden díl tak bude 50 tisíc korun. Stejně jako u každého publicistického pořadu, který je *kombinovaný*,³²⁴ se cena za jednu reportáž mění podle tématu. Rozpočet pořadu 168 hodin produkční Ivana Pultarová uvést nechtěla.

6.3.2 Finanční ohodnocení zaměstnanců

V rámci České televize existují dva typy zaměstnanců – interní a externí. Za předpokladu, že je zaměstnanec interní, dostává stálý plat. Pokud má tedy redaktor interní smlouvu, je placen každý měsíc stejně, bez ohledu na to, kolik odevzdal reportáží. Externí redaktor je ale oproti tomu placen přímo za odevzdanou a odvysílanou reportáž. Na každou novou reportáž přitom sepisuje novou smlouvu s produkcí, v níž je přesně uvedená částka, která mu bude vyplacena.³²⁵ Na té se předem domluvil s dramaturgem daného pořadu. Smlouva se podepisuje až po odvedení práce. Jelikož dramaturg rozhoduje, jak bude externí redaktor ohodnocen (například na základě dobře odvedené práce), musí být reportáž již hotová a ohodnocená.³²⁶ Částka pro externího redaktora je většinou stálá, mění se pouze za předpokladu, že redaktor pracoval na velmi obtížném tématu a dramaturg uzná, že by bylo záhodno mu přidat.³²⁷ K těmto situacím ale nedochází moc často a děje se tomu spíše u Černých ovcí a 168 hodin. Za sérii reportáží z úřadů práce s názvem *Úřednické milodary*³²⁸ a *Z moci úřední*³²⁹ dostanou redaktorky Kateřina Stibalová, Zuzana Černá a Martina Houdková přidáno.³³⁰ Zvýšení částky ale není nijak výrazné, stále je hlavním předpokladem

³²² Rozhovor Michael Preiss, příloha č. 9.

³²³ Rozhovor Helena Veselá, příloha č. 6.

³²⁴ Spojením *Kombinovaný pořad* se označuje pořad, který je točen z jednotlivých externích reportáží a dohromady je složen z takzvaných spojováků. Což jsou moderátorské vstupy, ježdohromady pospojují celý díl pořadu. Spojovákky pak mohou být točeny jak v interiérech, což je běžnější, tak v exteriérech. Příkladem kombinového pořadu jsou Reportéři ČT, Černé ovce i 168 hodin (Rozhovor Helena Veselá příloha č. 6).

³²⁵ Rozhovor Ivana Pultarová, příloha č. 12.

³²⁶ Rozhovor Kristýna Dobešová, příloha č. 8.

³²⁷ Rozhovor Ivana Pultarová, příloha č. 12.

³²⁸ Reportáž pořadu 168 hodin s názvem *Úřednické milodary* z 9. února 2020 [online]. In. ceskatelevize.cz [cit. 10.03.2020]. Dostupné z <https://www.ceskatelevize.cz/ivysilani/10117034229-168-hodin/220452801100209/obsah/749586-urednicke-milodary>.

³²⁹ Reportáž pořadu 168 hodin s názvem *Z moci úřední* z 16. února 2020 [online]. In. ceskatelevize.cz [cit. 10.03.2020]. Dostupné z <https://www.ceskatelevize.cz/ivysilani/10117034229-168-hodin/220452801100216/obsah/751000-z-moci-uredni>.

³³⁰ Rozhovor Nora Fridrichová, příloha č. 13.

dodržování rozpočtu.³³¹ Ne vždy však dochází k navýšení platu. V minulosti v redakci Reportérů ČT panovaly takové poměry, že za málo povedenou reportáž dramaturg peníze strhával.³³²

Externí redaktor je placen za scénář a za autorskou složku. Právě autorská složka může být dramaturgem snížena, nebo navýšena. Podepisuje ji dramaturg pořadu, pod smlouvou za scénář je podepsaný vedoucí produkce.³³³ Honorář za scénář se řídí podle tabulek. Existují rozdíly v hodnocení reportáží s desetiminutovým a dvacetiminutovým scénářem.³³⁴

Skutečnost, že externí reportér získá finanční ohodnocení až po odvysílání reportáže, vnímá řada zaměstnanců jako problematickou. Pokud se reportáž nedostane do vysílání, není autorům zaplacená částka v plné výši. Tento problém ze všech zkoumaných pořadů nastává jen u Reportérů ČT. V roce 2019 třicet osm reportáží. V takovém případě pak na konci roku vedoucí produkce společně s dramaturgem každou reportáž zhlédnou a stanovují částky, které jsou nakonec režisérovi a redaktorovi vyplaceny. Pohybují se okolo poloviční sazby. Některá témata nejsou odvysílána, neboť jsou nahrazena závaznějšími kauzami. Pořad se snaží být aktuální, a musí tak reagovat na soudobé dění.³³⁵ „Často se dělá aktuálka, kterou přebije ještě větší aktuálka. Takže ta se přestane točit a točí se ještě větší aktuálka. Máme roztočeného třeba Janouška, pak ale přijde nějaká bomba s Babišem a na Janouška se zapomene. Respektive upozadí se. Všechno se pak sune, až se to neodvysílá.“³³⁶ Marek Wollner situaci hájí faktem, že pořad nevysílá všechna témata, kterých se dotkne. Někdy se stane, že se kauza vysvětlí a již není důvod jí natočit.³³⁷ V tu chvíli natáčení příspěvku ztrácí smysl a reportáž se nedokončí. Podle slov Ivana Bareše tato situace nenastává příliš často, zhruba u jedné desetiny reportáží.³³⁸ U pořadu 168 hodin k neodvysílání některé z reportáží nedochází. Stává se, že se nějaké téma rozpracuje a není dokončeno. Důvodem může být neochota respondenta, citlivost tématu nebo ztráta aktuálnosti. Na rozdíl od Reportérů ČT si pořad nemůže držet žádné konzervy.³³⁹ Reportéři jsou z časového hlediska velmi vytíženi, nemohou se tedy věnovat natáčení příspěvků tohoto typu. „*Moje profesní krédo ve stávající práci je informovat*

³³¹ Rozhovor Ivana Pultarová, příloha č. 12.

³³² Rozhovor Stanislava Raupachová, příloha č. 11.

³³³ Tamtéž.

³³⁴ Rozhovor Kristýna Dobešová, příloha č. 8.

³³⁵ Rozhovor Michael Preiss, příloha č. 9.

³³⁶ Tamtéž.

³³⁷ Rozhovor Marek Wollner, příloha č. 14.

³³⁸ Rozhovor Ivan Bareš, příloha č. 4.

³³⁹ Pojem *konzervy* označuje reportáže, které nejsou vyloženě aktuální a nemusí se vysílat v nejbližším možném čase, proto se uschovávají jako rezervy. Marek Wollner tyto rezervní reportáže nazývá konzervy. Mezi takové reportáže lze řadit i ty, které nemají nejvyšší úroveň, ale zároveň jsou stále použitelné. (JEŠÁTKOVÁ, Lucie. citované dílo. s. 31).

*o tom, o čem se lidé baví ráno v tramvaji. Co je zrovna štve. Aby to mělo prst na tepu doby. To říkám trochu ironicky. Ale abychom lidem předestřeli to, o čem se sami baví a chtějí se o tom dozvědět něco víc. Nemáme ani možnost natáčet konzervy, není čas.*³⁴⁰ Není-li podle dramaturgyně Nory Fridrichové téma natolik závažné, aby se stalo součástí pořadu ihned po natočení, neodvysílá se s největší pravděpodobností nikdy. Stejný přístup razí i pořad Černé ovce. Oproti ostatním zkoumaným pořadům se obsah Černých ovcí dá mnohem více plánovat. Dramaturg ví až čtrnáct dní dopředu, jaké reportáže se budou vysílat. Má je k dispozici. Nemůže se tak dostat do situace, kdy v den vysílání zjistí, že mu nějaká reportáž nevyhovuje, jako se tomu děje u Reportérů ČT. Stejně jako u pořadu 168 hodin nic dlouhodobě neskladují.

Dalším problémem externích smluv je i omezení natáčení pořadů během letních měsíců. Černé ovce nevysílají od června do září a k menší prodlevě dochází i v prosinci. Přes tři měsíce tak redaktori nemají možnost podílet se na autorském obsahu. Na Černých ovcích většinou pracují externí redaktori, kteří působí jako osoby samostatně výdělečně činné. Jelikož se přes léto nemohou podílet na vzniku nových děl, mnoho z nich se musí přihlásit na úřad práce. „*Není úplně důstojné, aby redaktor České televize chodil na úřad práce. Ale někdy prostě není zbylí. Na druhou stranu, na úřadu práce mi mohou říct, ať si najdu práci novou, ale pro mě je problém, najít si něco, co není v rozporu s tím, co dělám.*“³⁴¹ V tomto případě tak nastává problém i s kombinovatelností práce. Pokud by redaktorka chtěla alespoň částečně zůstat ve svém oboru, je to komplikované. Nemůže pracovat v reklamní agentuře ani v jiném médiu, kde by se věnovala publicistice. Mohlo by totiž dojít ke střetu zájmů. Vše tak musí konzultovat s dramaturgem pořadu. V minulosti jedna z redaktorek musela redakci dokonce opustit, neboť přes léto pracovala právě v reklamní agentuře. Ve smlouvě však nic takového nestojí, řídí se pouze Kodexem ČT. Redaktorka by se mohla podílet na jiných pořadech České televize, problém je však v tom, že mnoho z nich se také přes léto nevysílá.³⁴² Jelikož v Černých ovcích dostávají redaktori menší platy než například reportéri v Reportérech ČT, je podle Marka Wollnera nemožné touto prací například uživit rodinu.³⁴³ U pořadu Reportéri ČT nastává stejná potíž, přestože jejich vysílací pauza trvá jen dva měsíce. Zde je však většina redakce převážně tvořena interními zaměstnanci, kteří obdrží honorář i během léta. Kupříkladu externista David Vondráček musel přes léto pracovat jako barman, aby si vydělal na živobytí. Aby se externí redaktor uživil prací pro Reportéry ČT, musí být odvysílána minimálně jedna jeho reportáž měsíčně, což je mezi množstvím

³⁴⁰ Rozhovor Nora Fridrichová, příloha č. 13.

³⁴¹ Rozhovor Kristýna Dobešová, příloha č. 8.

³⁴² Tamtéž.

³⁴³ Rozhovor Marek Wollner, příloha č. 14.

zpracovaných témat často problém i pro dobrého novináře. Česká televize ale nemůže všechny reportéry přijmout na interní úvazek, protože nemá dostatek financí.³⁴⁴ „Protože televize je zvyklá na to, že to funguje, i když jsou náklady osekány na naprosté minimum. Za cenu toho, že to dělají lidé s velkou osobní motivací a bez ohledu na to, že je to nikdy nemůže dostatečně finančně uspokojit³⁴⁵. Pořad 168 hodin se nevysílá v období letních prázdnin. I zde se ale podařilo zaměstnat většinu členů redakce na interní úvazek.

V rámci všech sledovaných pořadů také nastávají situace, kdy na tématu pracuje víc než jeden reportér. Nejběžnějším počtem jsou dva redaktori. K tomuto kroku dochází v případě, kdy je téma náročné nebo velmi aktuální a je zapotřebí ho zpracovat v krátkém čase. Finanční ohodnocení reportérů se tak může lišit s ohledem na to, že reportáž nevytvářejí sami. Postupy ohodnocení se ale u zkoumaných pořadů liší. V pořadu 168 hodin se částka nijak nemění ani v případě, pracuje-li na tématu dvojice. Redakce uvedeného pořadu v posledních letech posílila, a tým si tak může dovolit kooperovat ve dvojicích. To se také stává běžnou praxí. Podle slov Ivany Pultarové jde často o spolupráci internisty a externisty. Když v tomto případě opomeneme plat internisty, jenž se nemění, nesníží se ani plat externisty. I on obdrží stejnou částku, kterou by dostal v případě, kdyby na reportáži pracoval sám.³⁴⁶ V pořadu Reportéři ČT se částka půlí,³⁴⁷ Redaktor tak nedostává plnou sazbu, jako kdyby dělal reportáž sám. U pořadu Černé ovce to vše funguje na stejném principu.³⁴⁸

Finanční ohodnocení režisérů probíhá podobně jako u redaktorů, různí se to ale v rámci pořadů. Černé ovce mají dva externí režiséry. Na pořadu pracují kontinuálně a svou práci vzájemně kombinují. Každý z nich odpovídá za dvě vysílání týdne. Jejich finanční ohodnocení pak závisí na tom, kolik zkompletovaných pořadů odevzdá. V měsíci tak jeden režisér předloží osm dílů pořadu. Nezhledňuje se, zda se více věnovali práci ve střížně či samotnému natáčení. Pokud by neodevzdali finální díl, nedostali by zaplacení.³⁴⁹ „I z tohoto důvodu si to s kolegou dělíme na dva a dva díly. Ani by nešlo, aby všechny čtyři díly dělal jeden režisér, je to velký objem.“³⁵⁰

³⁴⁴ Rozhovor Marek Wollner, příloha č. 14.

³⁴⁵ Tamtéž.

³⁴⁶ Rozhovor Ivana Pultarová, příloha č. 12.

³⁴⁷ Rozhovor Michael Preiss, příloha č. 9.

³⁴⁸ Rozhovor Kristýna Dobešová, příloha č. 8.

³⁴⁹ Rozhovor František Kölbel, příloha č. 5.

³⁵⁰ Tamtéž.

U pořadu 168 hodin je situace podobná. Pořad má také dva stálé režiséry a externím úvazkem. I zde jsou režiséři placeni za odevzdaný díl. Oproti Černým ovcím se ale střídají po týdnu. Každý z režisérů tak za měsíc odevzdá dva díly.³⁵¹

Finančním ohodnocením režisérů se liší pořad Reportéři ČT. Zde jsou režiséři placeni za jednotlivé reportáže.³⁵² „*Za jednu reportáž je jednotná odměna. Nikdo nezohlední, jak dlouho se to točilo, jestli je to dobré nebo špatné. A placen jsem pouze za odvysílanou reportáž.*“³⁵³ V rámci pořadu Reportéři ČT také dochází ke křížení profesí. Často externí redaktor zastává současně pozici režiséra. Jako příklad lze uvést práci redaktorky Stanislavy Raupachové. Bývalý redaktor Reportérů ČT David Macháček vykonával i práci kameramana. Dalibor Bártek spolupracuje ve dvoučlenném týmu s kolegou, který je jak kameramanem, tak technikem.³⁵⁴ Režijní smlouvy oproti redaktorským řeší pouze produkce a dramaturgové do nich nezasahují. Částka za režii je pevně daná a nemění se. Pokud redaktor zastává dvě pracovní pozice, s produkcí sepisuje tři smlouvy – autorskou, scénářistickou a režijní.³⁵⁵

Technické profese (kameraman či technik) bývají placené podle odpracovaných dní. Po příchodu ředitele Petra Dvořáka se v České televizi nastavily takzvané sazebníky pro externí spolupracovníky. V nich je přesně uvedeno, kolik například kameraman dostane zapláceno za natáčecí den.³⁵⁶ „*Technikové a kameramani mají dané sazby na den. Opět se může stát, že z nějakého náročného důvodu třeba jejich pracovní den trval čtrnáct hodin. Pak se jim podle sazebníků ten honorář samozřejmě zvýší.*“³⁵⁷ Externí kameramani bývají většinou osoby samostatně výdělečně činné, stejně jako redaktoři. I s nimi produkce sepisuje autorskou smlouvu, v níž mají i pevně stanovený honorář. Jsou pak placeni za dané natáčecí dny.³⁵⁸ Interní kameramany publicistické pořady spíše nevyužívají. Pokud je kameraman internista, věnuje se až na výjimky studiové práci.³⁵⁹

Najme-li si redakce technika z určité firmy, stanoví i jeho honorář, který pak konkrétní firmě vyplácí. Ta následně stanovuje i cenu svého technika, kterou pak produkce dané firmě vyplácí. Pokud redakce využije interního technika, situace je jednodušší.³⁶⁰ „*O interní*

³⁵¹ Rozhovor David Šťastný, příloha č. 10.

³⁵² Tamtéž.

³⁵³ Rozhovor Ivan Bareš, příloha č. 4.

³⁵⁴ JEŠÁTKOVÁ, Lucie. citované dílo. s. 28.

³⁵⁵ Rozhovor Stanislava Raupachová, příloha č. 11.

³⁵⁶ Respondentka také dodává, že ceny v sazebnících jsou předem domluvené i mezi mediálními domy, jelikož mediální trh v České republice není tak velký (Rozhovor Helena Veselá příloha č. 6.).

³⁵⁷ Rozhovor Ivana Pultarová, příloha č. 12.

³⁵⁸ Rozhovor Michael Preiss, příloha č. 9.

³⁵⁹ Rozhovor Helena Veselá, příloha č. 6.

³⁶⁰ Rozhovor Michael Preiss, příloha č. 9.

*techniky se nestaráme, tam jen vždy v pátek pošlu objednávku na dispečink na týden následující. S externím technikem dělám vlastně totéž. V pátek pošlu do té firmy objednávku na týden a oni pak pošlou fakturu, kde mi to rozúčtují, kolik který den stál.*³⁶¹ V případě našeho pozorování natáčení s pořadem Černé ovce nastala situace, kdy redaktorka, kameraman i technik byli externí pracovníci. Kameraman pak vždy pracuje s kamerou, kterou má k dispozici od technika (ať už se jedná technika interního, či externího).³⁶²

Každý ze zkoumaných pořadů spolupracuje s interními či externími techniky a kameramany v různé míře. V případě našeho pozorování natáčení s pořadem 168 hodin byla přítomna interní redaktorka a technik a externí kameraman.³⁶³ Všechny tři zkoumané pořady by primárně měly využívat interních zaměstnanců, což je nepsaným pravidlem. *„Prvně samozřejmě volíme internisty, což je principem. (...) My jsme oddělení aktuální publicistiky, tak na nás interní štáby moc nezbyvají, jelikož v tomhle baráku se dělá hlavně zpravodajství.*³⁶⁴ *Pak tedy bereme hodně interní štáby z vejškovky, tedy z vedlejší budovy,*³⁶⁵ *kde je celé oddělení jednokamerových přenosových vozů a velkých přenosových vozů.*³⁶⁶

K nedílné součásti tvůrčího týmu patří střihači. Bývají zaměstnání převážně na externí úvazek. Produkce si je tedy najímá podle své potřeby. I v tomto případě slouží k jejich ohodnocení již zmíněné sazebníky.

6.3.3 Finanční omezení

Jelikož všechny tři zkoumané pořady vysílá veřejnoprávní médium, lze předpokládat, že finančních prostředků na tvorbu obsahu nebude přebytek. To potvrdili i dotazovaní respondenti. O finanční hospodaření pořadů se vždy stará jejich produkce, která pracuje s ročním budgetem. Na základě společné dohody produkčních a dramaturgů se rozhoduje, jak finančně náročné natáčení si pořad může dovolit. Nedochozí však k situacím, aby na určité natáčení zcela chyběly peníze. Spíše se hledá nejlevnější varianta. *„Produkce je většinou tak strašně spořivá, že naši lidé dostávají ty nejhorší hotely, které jsou vůbec možné. Na konci města u lesíčka. Zapadlý, špinou čpící blivajs.*³⁶⁷ Redaktoři Reportérů ČT se shodují, že cítí

³⁶¹ Rozhovor Michael Preiss, příloha č. 9.

³⁶² Report z natáčení pořadu Černé ovce příloha č. 17.

³⁶³ Report z natáčení pořadu 168 hodin příloha č. 16.

³⁶⁴ Oddělení aktuální publicistiky hierarchicky spadá pod divizi Zpravodajství a sportu, kterému velí ředitel Zdeněk Šámal. Tato divize pak disponuje svým technickým vybavením.

³⁶⁵ Respondentka tím má na mysli oddělení přenosové techniky. Toho oddělení disponuje daným počtem kamerových vozů, které si pořady najímají. Oddělení tak neslouží jen pro publicistické pořady ale například i pro filmové inscenace (Rozhovor Jan Linhart, příloha č. 15.).

³⁶⁶ Rozhovor Helena Veselá, příloha č. 6.

³⁶⁷ Rozhovor Marek Wollner, příloha č. 14.

určitá finanční omezení. Redaktorka Jana Neumanová uvedla příklad reportáže, při jejímž natáčení by se hodilo využití dronu, produkce však návrh odmítla z důvodu finanční náročnosti. Mimo jiné také promluvila o tom, že Česká televize si nemůže dovolit kupovat televizní záběry (například ze střetů fotbalových fanoušků). To vnímá jako velký rozdíl oproti komerčním televizím, které takové záznamy mohou využít.³⁶⁸

Pořad 168 hodin takto výrazná omezení nepocítuje. Dramaturgyně pořadu Nora Fridrichová s finančním rozpočtem nemá žádné problémy. „*Mám spíš snahu šetřit. Jsem schopna říct externistovi: nechod' do práce. Ráda ušetřím, protože se to může hodit jinde.*“³⁶⁹ Dramaturg Jan Chaloupecký i moderátorka Iveta Fialová zastávají názor, že pokud by Česká televize uvolnila větší množství peněz, daly by se natáčet i zajímavější reportáže. Černé ovce oproti zbývajícím zkoumaným pořadům jednou za čas provádí testy nejružnější výrobků pomocí dTestu. Právě reportáže tohoto typu bývají finančně náročnější.³⁷⁰

Finanční omezení platí také pro zahraniční cesty. U pořadu Reportérů ČT se využívá převážně zahraničních redaktorů, například Lenky Klicperové a Markéty Kutilové, které dodávají kompletní reportáže. Pořad tak ušetří za nákladné výjezdy mimo Českou republiku. Jede-li redaktor do zahraničí v rámci soukromých aktivit, může být požádán, aby zpracoval pro pořad nějaké téma. Jako příklad lze uvést cestu Marka Wollnera do Bulharska,³⁷¹ kam byl pozván na konferenci. Cestu i pobyt tak nemusela platit Česká televize. Schválení zahraničních cest má na starosti dramaturg. Pořady si ale výjezdy interních redaktorů prakticky nemohou dovolit. Proto se v mnoha případech natáčí rozhovory s respondenty přes Skype.³⁷²

V případě pořadu 168 hodin se zahraničními náměty zabývá převážně redaktor Martin Mikule. Ten se společně se Zuzanou Tunovou věnoval například i tématu koronaviru v reportáži *Lži o viru*³⁷³, a to bez toho, aby cestovali do zahraničí. Za použití dostupných internetových zdrojů a sdělení jiných mediálních domů tak vytvořili; nosnou reportáž. K výhodám velkých institucí, jako České televize bezpochyby je, patří i možnost využití zahraničních zpravodajů. Pořad Černé ovce se pak věnuje pouze tématům domácího prostředí.

³⁶⁸ JEŠÁTKOVÁ, Lucie. citované dílo. s. 33.

³⁶⁹ Rozhovor Nora Fridrichová, příloha č. 13.

³⁷⁰ Rozhovor Iveta Fialová a Jan Chaloupecký, příloha č. 3.

³⁷¹ Reportáž pořadu Reportéři ČT s názvem Média za humny z 6. ledna 2020 [online]. In. ceskatelevize.cz [cit. 10.03.2020]. Dostupné z <https://www.ceskatelevize.cz/porady/1142743803-reporteri-ct/220452801240001/0/69954-media-za-humny/>.

³⁷² Rozhovor Marek Wollner, příloha č. 14.

³⁷³ Reportáž pořadu 168 hodin s názvem Lži o viru z 9. února 2020 [online]. In. ceskatelevize.cz [cit. 10.03.2020]. Dostupné z <https://www.ceskatelevize.cz/ivysilani/10117034229-168-hodin/220452801100209/obsah/749588-lzi-o-viru>.

6.4 Reakce a vlivy na odvysílaný obsah

V rámci celé České televize funguje divácké centrum, na které se diváci mohou se svými dotazy obracet písemně i telefonicky. Právě s diváckým centrem spolupracují zkoumané pořady. Jejich dramaturgům centrum přeposílá divácké vzkazy i případné náměty.³⁷⁴ Tato kapitola se bude věnovat spíše komunikaci a zpětné vazbě, a to jak od diváků, tak od respondentů či politiků. Z pohledu teorie zabývající se mediálními organizacemi můžeme uvažovat o tom, jak míra svobody práce uvnitř České televize ovlivňuje výsledný produkt. Mluvit můžeme také o vnějších silách, jež mohou organizaci prostupovat a obsah ovlivňovat. V této části navazujeme na teorii autorů Johna Dimmicka a Philipa Coita. Ti ve své práci zmapovali a definovali hierarchii úrovní uplatňování moci. Pro naše účely si rozdělíme vlivy na vnitřní a vnější. Podkapitoly odpovídající vnitřním a vnějším vlivům jsou pak následně provázány s úrovněmi, které definovali zmínění teoretici.

Do této práce jsme však zahrnuli nejen vlivy, ale i reakce, a to jak od diváků, tak od vnějších subjektů, za které můžeme považovat například politické strany či obchodní společnosti. Pořad Černé ovce je na diváckých reakcích postaven. Diváci mohou redakci kontaktovat přes oficiální webové stránky či napsat na konkrétní e-mailové adresy (redaktorům, moderátorce nebo dramaturgovi).³⁷⁵ Stále do redakce chodí i poštovní dopisy, v průměru tři denně. Většina diváků ale jako komunikační platformu volí Facebook, kde se neobjevují náměty, ale především reakce publika.³⁷⁶ „Diváci jsou vždycky hrozně chytrí. (...) Někteří diváci jsou pozorní, ale někteří se chytí jedné věci v reportáži a vezou se po ní a rozpitvávají ji. (...) Naštěstí tam potom jsou další diváci, kteří jim oponují. Dost často si tam mezi sebou vyměňují názory. My tam do toho ani nezasahujeme.“³⁷⁷ Divácký tlak, který spatřujeme ve zvyšujícím se počtu kritických komentářů vůči České televizi převážně na sociálních sítích, dramaturg a moderátorka pořadu necítí.³⁷⁸ Opodstatňují to tím, že pořad Černé ovce je znám svou snahou divákům pomoci. Proto i v reakcích od publika převažuje pozitivní zpětná vazba a vděk. Zvláštní kategorii tvoří reakce na určité díly pořadu. „Odvysíláme téma a pak se nám ozvou další lidi, že jich se to to taky týká. Jenže už je to odvysílané a my už s tím nijak nakládat nemůžeme.“³⁷⁹ I přesto ale pořad odpovídá

³⁷⁴ Více se přerozdělování diváckých námětů věnuje kapitola 6.2.2 Dramaturg / moderátor.

³⁷⁵ Napište nám [online]. In. ceskatelevize.cz [cit. 10.03.2020]. Dostupné z <https://www.ceskatelevize.cz/porady/1097429889-cerne-ovce/napiste/>.

³⁷⁶ Rozhovor Iveta Fialová a Jan Chaloupecký, příloha č. 3.

³⁷⁷ Tamtéž.

³⁷⁸ Rozhovor Kristina Ciroková, příloha č. 7.

³⁷⁹ Rozhovor Iveta Fialová a Jan Chaloupecký, příloha č. 3.

na všechny divácké vzkazy.³⁸⁰ Mezi nejčastěji reagujícími diváky lze zařadit ty, kterých se reportáž bytostně týká. Obzvlášť pokud se po odvysílání reportáže respondentova situace pozitivně promění.³⁸¹

Také pořad 168 hodin je aktivní na sociální síti Facebook, již spravuje dramaturgyně pořadu. Podle jejích slov jde o nejstarší českotelevizní pořad na dané platformě.³⁸² „*Primárně to slouží proto, že tam dávám úspěšné reportáže. Tam je zajímavé sledovat ty reakce lidí.*“³⁸³ Do debat se s komentujícími však nepouští, jelikož diskuze bývají často irelevantní, ryze provokativní a zatrolené,³⁸⁴ obzvlášť pokud jde o politická témata. Za důležité však považuje uvést probírané věci na pravou míru. Uvádí příklad s vánočním přáním³⁸⁵ s tematikou vlasteneckého betlému, který jako žert umístila o Vánocích na sociální síť. Přání vyvolalo silnou vlnu reakcí.³⁸⁶ „*Jak bylo volno, tak trollové a vlastenci měli dost času. Takže se do toho pustili. Tam jsem to bránila, ale nemělo to moc smysl.*“³⁸⁷ Komentující facebookové profily bývají často anonymní a diskuze se pohybuje v kruhu. „*Nelze tu debatu na sociálních sítích brát moc vážně, protože je řízená. Je řízena provokací a má jiný účel než probrat téma*“³⁸⁸. Velký ohlas zaznamenávají na sociálních sítích také lidská témata týkající se nějaké tragédie či bezpráví. I již zmíněná reportáž o úřadech práce potvrdila velký zájem sledujících, na jehož základě pořad připravil druhý díl. Největší ohlasy na sociálních sítích potvrzuje i redaktorka Kristina Ciroková. Dodává, že někdy přichází reakce publika i do diváckého centra nebo na přímé emailové adresy redaktorů a dramaturgyně.³⁸⁹ Pořad oproti Černým ovčím pocituje i zvyšující se tlak ze strany diváků, jehož zdroj spatřuje v momentálně rozdělené společnosti České republiky. Česká televize musí čelit mimo jiné tlaku ze strany dezinformačních webů. O redaktorce 168 hodin vyšel článek na Vlasteneckých novinách, který útočil na její osobu. Redaktorka zvažovala podání trestního oznámení.³⁹⁰

Také pořad Reportéři ČT zaznamenává ohlasy publika. Divácké náměty a pozitivní či negativní reakce směřují především Marku Wollnerovi nebo redaktorům. Kritické ohlasy se

³⁸⁰ Rozhovor Iveta Fialová a Jan Chaloupecký, příloha č. 3.

³⁸¹ Rozhovor Kristýna Dobešová, příloha č. 8.

³⁸² Rozhovor Nora Fridrichová, příloha č. 13.

³⁸³ Tamtéž.

³⁸⁴ Slovem troll je v internetovém světě označen účastník on-line diskuzních fór, který si klade za cíl provokovat a produkovat velké množství neopodstatněných odpovědí. Vyhýbají se tak věcným diskuzím. Tito lidé se často schovávají za anonymními profily a zveřejňují takové zprávy, aby upoutali pozornost, přerušili diskusi a způsobili potíže. (What is a troll? – Indiana University [online]. In kb.iu.edu [cit. 10.03.2020]. Dostupné z <https://kb.iu.edu/d/afhc>).

³⁸⁵ Vlastenecký betlém, příloha č. 25.

³⁸⁶ Rozhovor Nora Fridrichová, příloha č. 13.

³⁸⁷ Tamtéž.

³⁸⁸ Tamtéž.

³⁸⁹ Rozhovor Kristina Ciroková, příloha č. 7.

³⁹⁰ Tamtéž.

řeší na poradách, což platí pro všechny zkoumané pořady. I v této redakci vnímají zvyšující se tlak. Stříhač David Šťastný upozorňuje na měnící se politickou morálku diváků. Jako příklad uvádí kauzu nejasného financování bytu Stanislava Grosse, po jejímž zveřejnění došlo k určitému vývoji situace. „*Dřív stačilo nějaké věci jen natuknout, naznačit. Dneska se za to dá žalovat. Právníci se dokáží bránit proti tomu, když o někom ukazujeme jeho pletichy.*“³⁹¹

Jak je napsáno již na začátku kapitoly, existují vnitřní či vnější síly, které mohou působit na výsledný obsah pořadů. V této části navážeme na hierarchii úrovní uplatňování moci a vlivu, o níž hovoří John Dimmick a Philip Coit. Jednou z úrovní, která má vliv na fungování mediální organizace, je **stupeň průmysl**. Autoři zde podotýkají, že právě charakter mediálního systému může ovlivňovat i na výsledný obsah dané organizace. V rámci České republiky, kde existují soukromá i veřejnoprávní média, můžeme mluvit o poměrně rozmanitém mediálním trhu. I konkurence mezi mediálními domy tak může hrát roli. I přesto, že Česká televize nemusí s ostatními mediálními domy soutěžit o inzerenty, musí svůj obsah přizpůsobit tak, aby si udržela diváky.³⁹² Respondenti se dále zmiňují o následujících vlivech: Vliv společenský, kam spadá právní rámec dané země, kultura národa, moc státní síly a představy společnosti o fungování daných médií. Vliv vnitroorganizační, který pojednává o vnitřním uspořádání média. Vliv skupin pochází ze vztahů vně formálních a neformálních skupin. Podrobněji se daným vlivům věnují následující kapitoly. **Individuální vliv**³⁹³ a **vliv obousměrné komunikace**³⁹⁴ pak může čtenář nalézt v kapitole 6.1 Nastolování témat pro jednotlivé pořady.

6.4.1 Vnější vlivy

Do kapitoly můžeme zařadit jak politickou komunikaci směrem k pořadům, tak komunikaci firem či dotčených respondentů. Právě vliv politického tlaku lze připodobnit ke společenskému vlivu, o kterém píše výše zmínění teoretikové.

Politický tlak můžeme vyloučit u pořadu Černé ovce, redakce se politickými tématy nezabývá. Dramaturg pořadu však upozorňuje na vnější tlaky ze strany firem, jež jsou v pořadu zmiňovány. Vše ale probíhá klidnou formou. Firmy většinou napíší výhrůžku nebo podají stížnost. Takto postupují i v případech použití skrytých kamer. „*Kolikrát si firma počká, až to odvysíláme a vidí, že jsme použili skrytou kameru, tak nás žalují. Pokud je to*

³⁹¹ Rozhovor David Šťastný, příloha č. 10.

³⁹² Více se vlivu inzerentů věnuje kapitola 6.3 Finanční hospodaření České televize.

³⁹³ Individuální vliv můžeme připodobnit k individuální úrovni teoretiků Pamely J. Shoemaker a Stepheny D. Reese, kterým se více věnuje kapitola 6.1 Nastolování témat pro jednotlivé pořady.

³⁹⁴ Vliv obousměrné komunikace můžeme připodobnit k extramediální úrovni teoretiků Pamely J. Shoemaker a Stepheny D. Reese, kterým se více věnuje kapitola Nastolování témat pro jednotlivé pořady.

*firma bohatá a mohou si to dovolit.*³⁹⁵ Použití skryté kamery je písemně zakotveno v Kodexu České televize. Může být využita, pokud se věc vážně „dotýká veřejného zájmu, jestliže materiál, který má být natočen, nelze ani při vynaložení zvýšeného úsilí získat jinak a jestliže je tento materiál současně nezbytný pro zpracování tématu.“³⁹⁶ O použití skryté kamery rozhoduje šéfredaktor příslušné redakce,³⁹⁷ v našem případě dramaturg.³⁹⁸ Černé ovce ale za celou dobu svého fungování neprohrály jediný soud.³⁹⁹

Naopak pořad 168 hodin bývá často vystavován politickému tlaku. Relace je kritická, tudíž není překvapením, že si vyslouží politikovu pozornost. „*Když politici nebo dezinformační servery útočí na nějaká jména, tak jsem to já, Wollner a Moravec. A i ty pořady jsou takové dost tvrdé a kritické.*“⁴⁰⁰ Redaktorka Kristina Ciroková upozorňuje na fakt, že v poslední době politici odmítají s určitými médii komunikovat. Je to nový trik, který v minulosti neexistoval. Politici se vyhýbají kritickým pořadům, jako je právě 168 hodin a Reportéři ČT.⁴⁰¹ „*Dělají to chytře. Nedávají rozhovory do kritických pořadů, ale samozřejmě zase vědí, že kdyby nekomunikovali se zpravodajstvím České televize, tak by to byl problém. Oni potřebují na té obrazovce být vidět.*“⁴⁰² Podle jejích slov není komunikace jednoduchá s politiky hnutí ANO, konkrétně s Andrejem Babišem, dále s politiky hnutí Tomia Okamury a s předsedou Komunistické strany Čech a Moravy Vojtěchem Filipem. Jelikož je Česká televize velkou institucí, redaktori toho mohou využít. Pokud má mít nějaký reportér ze zpravodajství rozhovor například s Andrejem Babišem, redaktori z publicistických pořadů mu pošlou patřičné otázky, na které potřebují získat odpovědi. I tuto metodu ale politici někdy odhalí a reportérů se nejprve zeptají, pro které pořady pracují. Poté na dané otázky neodpoví.⁴⁰³

Redaktorka pořadu Reportéři ČT Stanislava Raupachová vnímá situaci v médiích jako tristní. „*Na Českou televizi a konkrétně na Reportéry ČT se pořád útočí. Útoky nemají s realitou nic společného, jsou jen o zlobě, která je částí společnosti tolerovaná. To dřív nebylo.*“⁴⁰⁴ V bakalářské práci z roku 2018 dramaturg pořadu Reportéři ČT hovořil

³⁹⁵ Rozhovor Iveta Fialová a Jan Chaloupecký, příloha č. 3

³⁹⁶ Kodex České televize [online]. In. ceskatelevize.cz [cit. 28.02.2020]. Dostupné z https://img.ceskatelevize.cz/boss/image/contents/kodex-ct/pdf/kodex-ct.pdf?_ga=2.34895465.995762772.1583133275-217068661.1519817004 s. 28.

³⁹⁷ Tamtéž s. 29.

³⁹⁸ Rozhovor Iveta Fialová a Jan Chaloupecký, příloha č. 3.

³⁹⁹ Rozhovor František Kölbel, příloha č. 5.

⁴⁰⁰ Rozhovor Nora Fridrichová, příloha č. 13.

⁴⁰¹ Rozhovor Kristina Ciroková, příloha č. 7.

⁴⁰² Tamtéž.

⁴⁰³ Tamtéž.

⁴⁰⁴ Rozhovor Stanislava Raupachová, příloha č. 11.

o takzvaném protitlaku⁴⁰⁵ ze strany diváků, kteří si uvědomují důležitost existence veřejnoprávní instituce, a svými názory tak vystupují proti některým politickým vyjádřením. Jako příklad lze uvést nařčení⁴⁰⁶, že novináři České televize jsou někým zaplacení a že televize nadržuje určité politické straně. Tlak na Českou televizi byl podle jeho slov za vrcholným bodem.⁴⁰⁷ Dnes vnímá českou společnost jako výrazně rozdělenou, silněji, než tomu bylo kdykoliv předtím. „Mám pocit, že před sedmi až deseti lety, kdy tu vládly pravicové vlády, tak jsem byl oblíbený na venkově. Lidem se zkrátka pravicové vlády nelíbily a my jsme je často kritizovali. Teď se to vyměnilo a já jsem méně oblíbený na venkově, ale o to víc naši pozitivní roli oceňují lidé z měst, kteří si uvědomují, že řízení státu je v tuhle chvíli možné kritizovat za spoustu problémů.“⁴⁰⁸

Právě vliv volby politiků můžeme definovat jako takzvaný **vliv společenský**, o kterém hovoří teoretici Dimmick a Coit. Státní moc může svým hlasováním ovlivnit složení dozorčího orgánu Rady České televize a skrze své kandidáty prosadit uvnitř veřejnoprávní instituce své cíle. K této úrovni lze zařadit také právní rámec, tedy i zákony související s médií veřejné služby, jako je Zákon o rozhlasovém a televizním vysílání,⁴⁰⁹ Zákon o České televizi,⁴¹⁰ Zákon o audiovizuálních mediálních službách na vyžádání,⁴¹¹ Zákon o rozhlasových a televizních poplatcích⁴¹² a Zákon o regulaci reklamy⁴¹³. V neposlední řadě je pak nutno zmínit Kodex České televize.

⁴⁰⁵ V březnu roku 2018 lidé demonstrovali za svobodná média na Václavském náměstí. Tisíce lidí uctili nejprve minutou ticha památku zavražděnému novináři Jánovi Kuciakovi a následně se vydali směrem k Pražskému hradu.

⁴⁰⁶ Proti České televizi vystoupil například prezident republiky Miloš Zeman, který ji nařkl z to, že je ovládána politickou stranou TOP 09. („Českou televizi ovládá banda kolem TOP 09.“ Prezident kritizoval veřejnoprávní televizi. [online]. In. irozhlas.cz [cit. 02.03.2020]. Dostupné z https://www.irozhlas.cz/zpravy-domov/-ceskou-televizi-ovlada-banda-kolem-top-09-prezident-kritizoval-verejnopravni-televizi_201702232137_jrapek).

⁴⁰⁷ JEŠÁTKOVÁ, Lucie. citované dílo. s. 181.

⁴⁰⁸ Rozhovor Marek Wollner, příloha č. 14.

⁴⁰⁹ Zákon č. 231/2001 Sb., o provozování rozhlasového a televizního vysílání [online]. In. ceskatelevize.cz [cit. 28.02.2020]. Dostupné z https://img.ceskatelevize.cz/boss/image/contents/zakony/pdf/zakon-o-provozovani-rozhlasoveho-a-televizniho-vysilani.pdf?verze=2020-03-03-10:24:48&_ga=2.99382614.995762772.1583133275-217068661.1519817004

⁴¹⁰ Zákon č. 483/1991 Sb., o České televizi [online]. In. ceskatelevize.cz [cit. 09.03.2020]. Dostupné z https://img.ceskatelevize.cz/boss/image/contents/zakony/pdf/zakon-o-ceske-televizi-2017.pdf?verze=2020-03-18-17:20:51&_ga=2.229913308.1951070992.1584548455-217068661.1519817004.

⁴¹¹ Zákon č. 132/2010 Sb., o audiovizuálních mediálních službách na vyžádání [online]. In. ceskatelevize.cz [cit. 09.03.2020]. Dostupné z https://img.ceskatelevize.cz/boss/image/contents/zakony/pdf/sluzby-na-vyzadani.pdf?verze=2020-04-28-14:08:17&_ga=2.188584557.477232497.1588054227-217068661.1519817004.

⁴¹² Zákon č. 348/2005 Sb., o Zákon o rozhlasových a televizních poplatcích [online]. ceskatelevize.cz [cit. 09.03.2020]. Dostupné z https://img.ceskatelevize.cz/boss/image/contents/zakony/pdf/zakon-o-rozhlasovych-a-televiznich-poplaticich.pdf?verze=2020-04-28-14:08:17&_ga=2.42973536.477232497.1588054227-217068661.1519817004.

⁴¹³ Zákon č. 40/1995 Sb., o regulaci reklamy [online]. In. zakonyprolidi.cz [cit. 09.03.2020]. Dostupné z <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1995-40>.

6.4.2 Vnitřní vlivy

Obsah této kapitoly odpovídá vlivům **vnitroorganizačním**, o kterých píše teoretici Dimmick a Coit. Všichni respondenti diplomové práce se při výkonu svého zaměstnání cítí absolutně svobodní, díky čemuž žádný vnitřní tlak neovlivňuje jejich práci.

Redakce pořadu Černé ovce vnitřní tlaky v rámci instituce vylučuje. *„Pokud nějaký tlak zažívají naši nadřízení, tak k nám se rozhodně nic nedostává. My jsme naprosto chránění a svobodní.“*⁴¹⁴ Práci pro veřejnoprávní médium vnímá redaktorka Kristýna Dobešová jako pozitivum. *„Nikdy v životě nebylo zakázané nějaké téma. Když jsme probírali nějaký námět, tak mi byl zamítnut třeba z důvodu, že se pro nás nehodí. (...) Je tady ohromná svoboda toho, co můžeme zpracovat. Myslím si, že ta televize je pořád nezávislá.“*⁴¹⁵ Doplnuje, že svobodně se při své práci cítí od začátku svého fungování v instituci. Úplně beze strachu však není. Podle ní se situace České televize může velmi rychle proměnit vzhledem k současným poměrům na politické scéně.⁴¹⁶ Režisér pořadu František Kölbl vnímá situaci podobně. Existenci České televize přisuzuje velký význam. Dramaturga pořadu hodnotí jako velmi zásadového člověka, jemuž vděčí za možnost svobodné práce.⁴¹⁷

Dramaturgyně pořadu 168 hodin za svou nezávislou tvůrčí činnost vděčí šéfredaktorovi Marku Wollnerovi. *„Bohužel to je tak, že kdyby Wollner nebyl na své pozici, tak je to úplně jinak. Takhle málo stačí.“*⁴¹⁸ Reaguje také na situaci, kdy byl její pořad přesunut ze zpravodajství do aktuální publicistiky, zaštitěné právě šéfredaktorem Markem Wollnerem. Před tím za pořad odpovídal šéfredaktor zpravodajství Petr Mrzena. Pořad 168 hodin byl přesunut po kolizi v instituci v roce 2014, kdy z České televize odešli Daniela Drtinová a Martin Veselovský. Nora Fridrichová se ve zmíněné kritické situaci postavila za Danielu Drtinovou, což vedlo k její přesunu.⁴¹⁹ *„Odchod mě a toho pořadu byl vyústěním toho. Ale pořadu to paradoxně velmi prospělo. Přešli jsme pod novináře, který má velmi kritický pohled na svět. Profesně růst vedle takového člověka mi hrozně pomohlo.“*⁴²⁰ Svou svobodnou práci tak nebere za úplně samozřejmou věc. Českou televizi vnímá jako nezávislou instituci, ale popisuje, že nálady nejsou stejné ve všech redakcích. *„Třeba když se podíváme na irozhlas.cz, tak ten dělá dost tvrdou analytickou kritickou žurnalistiku, kdežto jiná redakce už méně. Tam máte Radka Kedroně, což je novinářská osobnost. Já si myslím, že*

⁴¹⁴ Rozhovor Iveta Fialová a Jan Chaloupecký, příloha č. 3.

⁴¹⁵ Rozhovor Kristýna Dobešová, příloha č. 8.

⁴¹⁶ Rozhovor Kristýna Dobešová, příloha č. 8.

⁴¹⁷ Rozhovor František Kölbl, příloha č. 5.

⁴¹⁸ Rozhovor Nora Fridrichová, příloha č. 13.

⁴¹⁹ Tamtéž.

⁴²⁰ Tamtéž.

*tak je to i u nás.*⁴²¹ Podle redaktorky 168 hodin by Česká televize v některých případech mohla postupovat razantněji. Hovoří tak o slovních útocích politiků na adresu televize. Podle jejích slov by měla Česká televize dávat žaloby a vydobýt si postavení, jaké můžeme vidět v západních státech. Zde se politici za své výroky běžně omlouvají.⁴²² Jako příklad můžeme uvést jednání předsedy rakouské vládní strany FPÖ⁴²³ Heinze-Christiana Stracheho, který tvrdil, že rakouská veřejnoprávní televize ORF⁴²⁴ lživě informuje veřejnost. Musí se za svůj výrok omluvit a zaplatit za svá tvrzení finanční kompenzaci.⁴²⁵

V bakalářské práci z roku 2018 Marek Wollner hovořil o schopném managementu, jenž stojí za jeho prací a prací jeho kolegů.⁴²⁶ Situace se podle jeho slov nezměnila ani v roce 2020. Upozorňuje na poměrně vyhrocenou situaci⁴²⁷ ohledně schvalování výročních zpráv České televize. *„Cítil jsem jistou nervozitu i z managementu. Nemohu říct, že by za mnou nestáli. Cítil jsem ale jistou opatrnost.*⁴²⁸ Na otázku, zda by v rámci úspor mohly některé publicistické pořady zaniknout, odpověděl pro Hospodářské noviny generální ředitel České televize Petr Dvořák: *„Pokud bychom měli řešit úspory, bude publicistika jeden z posledních pořadů, který bychom měli rušit, protože rozhodne nestojí takové peníze jako dramatika, sport a některé typy zábavy.*⁴²⁹

Redakce se v České televizi cítí svobodně. V porovnání s poměry panujícími v komerčních televizích mají volnější ruku, i když s postupujícím časem jsou na jejich práci kladeny vyšší a vyšší nároky. Režisér Ivan Bareš pak stupňující se požadavky vidí ve stále se zvyšující kvalitě audiovizuálního příspěvku a v rychlosti zpracování tématu.⁴³⁰ Jak už je zmíněno v kapitole 4.2 Reportéři ČT, redakce se za poslední dva roky obměna proměnila. Redaktorka Stanislava Raupachová ale vyloučila, že by proměna redakce nějakým způsobem souvisela se zvyšujícím se tlakem na Českou televizi. Podle ní je přístup vedení konzistentní a nic se na něm nemění.⁴³¹

⁴²¹ Rozhovor Nora Fridrichová, příloha č. 13.

⁴²² Rozhovor Kristina Ciroková, příloha č. 7.

⁴²³ Zkratka FPÖ označuje Freiheitliche Partei Österreichs, v překladu Svobodná strana Rakouska.

⁴²⁴ Zkratka ORF označuje Österreichischer Rundfunk, což je největší rakouská rozhlasová a televizní společnost.

⁴²⁵ Šéf rakouských svobodných se omluví za lhaní o veřejnoprávní televizi ORF. Na Facebooku napsal, že jde o místo, kde se ze lži stávají zprávy. [online]. In: zahraniční.ihned.cz [cit. 28.02.2020]. Dostupné z <https://zahranicni.ihned.cz/c1-66078460-moderator-rakouske-verejnopravni-televize-orf-zaloval-sefa-svobodnych-kvuli-obvineni-ze-lzi-ten-se-omluvil-a-zaplati-kompencaci>.

⁴²⁶ JEŠÁTKOVÁ, Lucie. citované dílo. s. 182.

⁴²⁷ V říjnu roku 2019 Poslanecká sněmovna schválila výroční zprávy České televize za roky 2016 a 2017.

Odkládané projednávání zpráv České televize bylo sledované zejména kvůli tomu, že jejich dvojí neschválení by mohlo vést k odvolání televizní rady.

⁴²⁸ Rozhovor Marek Wollner, příloha č. 14.

⁴²⁹ KLÍMOVÁ, J. FROUZOVÁ, K. Petr Dvořák. Hospodářské noviny. 2020, roč. LXIV (062), s.10.

⁴³⁰ Rozhovor Ivan Bareš, příloha č. 4.

⁴³¹ Rozhovor Stanislava Raupachová, příloha č. 11.

Dramaturgové všech zkoumaných pořadů vnímají svého nadřízeného Marka Wollnera jako spolehlivého kolegu, na kterého se vždy mohou obrátit s věcným problémem. Na této úrovni tak můžeme mluvit i o takzvaném **vlivu skupin** od výše zmíněných teoretiků. Hovoříme tak o poradách a diskuzích v rámci redakcí, jež upřesňují nastolování agend⁴³² daných pořadů, a ovlivňují tak výsledný obsah. Hovoříme o redakčním týmovém vlivu, který považujeme za formální vliv uvnitř instituce.

O dalších úrovních teoretiků Dimmicka a Coita se respondenti nevyjadřují, ale i přesto se některé z nich k médiím veřejné služby vztahují. Například u **supranacionálního** vlivu, pod nějž autoři zahrnují nadnárodní vlivy, můžeme jako příklad uvést program Rady Evropy pro veřejné vysílání, který mimo jiné dbá, aby televize „*aktivně přispívala svými pořady k lepšímu pochopení a šíření národního a celoevropského kulturního dědictví.*“⁴³³ O vlivu Evropské unie se pak zmiňuje Zákon o provozování rozhlasového a televizního vysílání. Konkrétně v pasáži týkající se působnosti Rady České televize se píše: „*Rada spolupracuje s orgány Evropské unie a s regulačními orgány členských států Evropské unie s obdobnou věcnou působností zejména při předávání a získávání údajů a informací stanovených zákonem, rozhodnutími vydanými na základě zákona nebo právními akty Evropské unie a plní další úkoly, které pro oblasti regulace televizního vysílání vyplývají z členství České republiky v Evropské unii.*“⁴³⁴ Vliv nazvaný jako **supraorganizační** můžeme u veřejnoprávní instituce opomenout, protože tento faktor vyplývá z vlastnických vztahů, což se České televize přímo netýká, jak už bylo mnohokrát zmíněno. K **vlivu společenství a trhu**, kam teoretici řadí vztahy mezi médii, lze dodat, že námi zkoumaná mediální organizace je veřejnoprávní, neměla by tak mít vztah s dalšími komerčními médii. Česká televize však spolupracuje s Českým rozhlasem. Ten do svého vysílání zařazuje například program České televize a zve diváky k obrazovkám. Dále je vztah České televize a Českého rozhlasu dán i na základě smluv. Pro představu můžeme uvést smlouvu o spolupráci při výrobě televizního pořadu.⁴³⁵ Přístup České televize k jiným médiím je zmíněn i v Kodexu České televize. „*Spolupráce zaměstnanců České televize s jinými médii podléhá předchozímu písemnému souhlasu*

⁴³² Více se nastolování témat věnuje kapitola s názvem 6.1 Nastolování témat pro jednotlivé pořady.

⁴³³ Kodex České televize [online]. In. ceskatelevize.cz [cit. 28.02.2020]. Dostupné z

https://img.ceskatelevize.cz/boss/image/contents/kodex-ct/pdf/kodexct.pdf?_ga=2.34895465.995762772.1583133275-217068661.1519817004 s. 3-4.

⁴³⁴ Zákon č. 231/2001 Sb., o provozování rozhlasového a televizního vysílání [online]. In. ceskatelevize.cz [cit. 28.02.2020]. Dostupné z https://img.ceskatelevize.cz/boss/image/contents/zakony/pdf/zakon-o-provozovani-rozhlasoveho-a-televizniho-vysilani.pdf?verze=2020-03-0310:24:48&_ga=2.99382614.995762772.1583133275-217068661.1519817004 s. 6.

⁴³⁵ Smlouvou o spolupráci při výrobě televizního pořadu [online]. In. smlouvy.gov.cz [cit. 28.02.2020]. Dostupné z <file:///C:/Users/Lucie%20Je%C5%A1%C3%A1tkov%C3%A1/Downloads/1000053201.pdf>.

*nadřízeného, který může udělit souhlas za předpokladu, že tato činnost nenaruší povinnosti a závazky, které zaměstnancům vyplývají ze zaměstnání v České televizi. (...) Je-li redaktor nebo jiný zaměstnanec požádán o autorský příspěvek jiným médiem, je jeho povinností zvážit, zda charakter tohoto média je takový, aby případná spolupráce nevedla v pochybnost jeho osobní profesionální integritu, nestrannost a nezávislost, a tím i integritu, nestrannost a nezávislost České televize.*⁴³⁶ Spolupráce veřejnoprávních redakcí České televize a Českého rozhlasu tak není v rozporu. Důkazem je činnost reportérky Stanislavy Raupachové, která současně pracuje pro obě instituce.

⁴³⁶ Kodex České televize [online]. In. ceskatelevize.cz [cit. 28.02.2020]. Dostupné z https://img.ceskatelevize.cz/boss/image/contents/kodex-ct/pdf/kodexct.pdf?_ga=2.34895465.995762772.1583133275-217068661.1519817004 s. 40-41.

6.5 Rozdílnost pořadů

6.5.1 Rozdílnost pořadů z pohledu respondentů

Přestože má všechny zkoumané pořady na starosti pouze jeden šéfredaktor (Marek Wollner), jejich vnitřní spolupráce je minimální. Občas se stává, že určité téma nezapadá do koncepce jednoho z pořadů, a tak si ho převezme jiný. Redaktoři Reportérů ČT například mohou objevit námět, který je pro jejich pořad příliš malý, a tak jej předají do redakce Černých ovcí.⁴³⁷ Jindy obě redakce zpracují stejné téma,⁴³⁸ pouze z odlišné perspektivy.⁴³⁹ Jelikož jsou redaktoři většinou zaměstnání na externí úvazek, mohou spolupracovat s více pořady. Reportérka Černých ovcí Kateřina Stibalová natáčí i pro 168 hodin.⁴⁴⁰ Jak už je popsáno v kapitole 6.1.1 Vhodnost tématu pro daný pořad, relace se od sebe liší minimálně svou agendou. Jak však vnímají rozdílnost respondenti z daných pořadů, si ukážeme v této kapitole.

Redakci Černých ovcí výstižně popsal zakládající producent Čestmír Kopecký. Podle něj bylo zapotřebí po skončení socialistické éry televizi zlidštit, neboť do té doby byla považována za jakési komunistické mauzoleum. Udělat z televize „staršího bratra“ bezmocných lidí.⁴⁴¹ Černé ovce byly vyprofilovány na základě diváckých námětů. „*My jsme schopni lidem pomoci. Skoro bych řekla, že v 50 % případů. Od Reportérů ČT a 168 hodin jsme úplně odlišní, protože jsme jinak zaměřeni.*“⁴⁴² I redaktorka pořadu vidí rozdílnost převážně v tematické rovině. Pořad má ale podle jejích slov blíže k Reportérům ČT než ke 168 hodinám.⁴⁴³ „*My jsme začali jako spotřebitelský servis, teď už se věnujeme i závažnějším tématům, ale pořad jsme blíže lidem. Neděláme politické kauzy.*“⁴⁴⁴ Pořad tak částečně postrádá aktuálnost. Podle slov režiséra relace potřebuje každodennost, zatímco například Reportéři ČT komplikovanost.⁴⁴⁵ Kameraman Pavel Klener, který pracuje pro všechny tři zkoumané pořady, okomentoval Černé ovce jako publicistický pořad, jenž se „*zajímá o uživatelské či právní věci. Zabývají se spíše fyzickými osobami. U Reportérů ČT má pak téma většinou přesah. (...) 168 hodin je takový mix všeho. Shrnutí týdne, kde se objevuje všechno.*“⁴⁴⁶ Podstatné rozdíly během své práce pociťuje především v setkávání

⁴³⁷ JEŠÁTKOVÁ, Lucie. citované dílo. s. 76.

⁴³⁸ Provázanosti témat se podrobněji věnuje kapitola s názvem Nastolování témat pro jednotlivé pořady.

⁴³⁹ Rozhovor Kristýna Dobešová, příloha č. 8.

⁴⁴⁰ Rozhovor Iveta Fialová a Jan Chaloupecký, příloha č. 3.

⁴⁴¹ Rozhovor Iveta Fialová a Jan Chaloupecký, příloha č. 3

⁴⁴² Rozhovor Iveta Fialová a Jan Chaloupecký, příloha č. 3.

⁴⁴³ Rozhovor Kristýna Dobešová, příloha č. 8.

⁴⁴⁴ Tamtéž.

⁴⁴⁵ Rozhovor František Kölbel, příloha č. 5.

⁴⁴⁶ Rozhovor Pavel Klener, příloha č. 1.

s respondenty, kteří se v rámci všech tří pořadů odlišují. Při natáčení Černých ovcí se setkává většinou s lidmi, kteří jsou pozitivně naladěni. U Reportérů ČT se stýká s jiným typem lidí a cítí závažnost situace.⁴⁴⁷ Oproti dalším zkoumaným pořadům jsou Černé ovce specifické, a to jak v jiné periodicitě, tak v rozpětí témat, jež odráží problémy diváků.

Podle režiséra pořadu 168 hodin mají tvůrci Černých ovcí nejjednodušší práci. Precizně zpracovávají malé kauzy, u nichž je možné vidět přímý dopad.⁴⁴⁸ Pro diváky jsou ale Černé ovce velmi důležité, neboť se na tuto platformu mohou v případě potíží s leccím obrátit.⁴⁴⁹ „Černé ovce dělají spotřebitelská témata, která dělají naším stylem akorát to dělají na omezené ploše a mají na to jen dva natáčecí dny,“⁴⁵⁰ řekla o pořadu reportérka Reportérů ČT Stanislava Raupachová.

Rozdílnost 168 hodin vyplývá ze skutečnosti, že pořad dříve patřil do sekce zpravodajství. Do oddělení aktuální publicistiky přešel v roce 2014. Od té doby je jeho šéfredaktorem Marek Wollner. Podle slov redaktorky je důležité mít v reportáži takzvaný aktualizací moment. Z reportáže musí být jasné, proč právě toto téma vysílá.⁴⁵¹ „Snažíme se o to, aby reportáže nebyly jen souhrn událostí. Měly by nějakým způsobem událost analyzovat z úhlu pohledu, který si řekneme.“⁴⁵² Často se také stává, že redaktoři objeví téma, které má velký potenciál, nemají ale čas, ho prozkoumat více do hloubky.⁴⁵³ Režisér 168 hodin kladně hodnotí odlehčenější formu pořadu a satiričnost.⁴⁵⁴ Druhý režisér David Šťastný dodává, že výhodou pořadu je velký ohlas u diváků. Relace si může dovolit dělat si z různých situací legraci, což se publiku líbí.⁴⁵⁵

Moderátorka Černých ovcí popsala pořad 168 hodin jako satiričtější, zmínila však i podobnost s pořadem Reportéři ČT. „Kolikrát i to téma mají stejné, jen jinak zpracované.“⁴⁵⁶ Podle režiséra Černých ovcí se 168 hodin blíží spíše zpravodajským tématům, jelikož zpracovávají hodně aktuální náměty. Z obrazového hlediska pořad charakterizuje jako zpravodajskou glosu. Podle něj se jedná o úplně jiný typ pořadu, než jsou

⁴⁴⁷ Rozhovor Pavel Klener, příloha č. 1.

⁴⁴⁸ Rozhovor David Šťastný, příloha č. 10.

⁴⁴⁹ Rozhovor Ivan Bareš, příloha č. 4.

⁴⁵⁰ Rozhovor Stanislava Raupachová, příloha č. 11.

⁴⁵¹ Rozhovor Kristina Ciroková, příloha č. 7.

⁴⁵² Tamtéž.

⁴⁵³ Tamtéž.

⁴⁵⁴ Rozhovor Ivan Bareš, příloha č. 4.

⁴⁵⁵ Rozhovor David Šťastný, příloha č. 10.

⁴⁵⁶ Rozhovor Iveta Fialová a Jan Chaloupecký, příloha č. 3.

Reportéři ČT a Černé ovce.⁴⁵⁷ „*Je to aktuální pořad, měl by něco rozkrýt, k něčemu vyjádřit. Je to takový televizní sloupek.*“⁴⁵⁸

Střihač Jiří Blažek hodnotí pořad Reportéři ČT jako složitý. Uvádí nejen tematiku, ale i náročnější střih než například u Černých ovcí, na nichž také spolupracuje.⁴⁵⁹ Střihač David Šťastný vidí nevýhodu Reportérů ČT v tom, že často nedosáhnou kýženého výsledku. Natočí reportáže o nevysvětlitelném chování politiků, nedočkají se však žádného vývoje situace.⁴⁶⁰ „*Dělají reportáže typu, jako je Babiš, a nikam to nevede. Není tam přímý dopad, je to mnohem složitější. Syndrom vyhoření sem tam u reportérů proběhne.*“⁴⁶¹ Zásluhy ale mají na tom, že stojí u největšího počtu zastavených korupčních zakázek a kauz.⁴⁶²

Redaktorka pořadu 168 hodin Reportérům ČT závidí více času, který mají na zpracování. Mohou se tak do tématu více ponořit a být opravdu investigativní. Zároveň dodává, že Reportéři ČT si mohou dovolit pracovat na více kauzách najednou, což v časovém presu ve 168 hodinách není možné.⁴⁶³ Režisér 168 hodin pak Reportéry ČT vnímá jako silný pořad. „*Mají větší výpovědní hodnotu. Dávají větší prostor umocnění příběhu vizuální složkou.*“⁴⁶⁴

6.5.2 Rozdílnost pořadů z pohledu diváků

Během empirického výzkumu jsme během rozhovorů s respondenty naráželi na informace týkající se diváků jednotlivých pořadů. Například od respondentů z pořadu Černé ovce jsme zjistili, že relaci sledující převážně starší lidé. Rozhodli jsme se tak kontaktovat i analytika výzkumu programu České televize Tomáše Budínského, abychom zjistili, kdo jsou diváci Černých ovcí, Reportérů ČT a 168 hodin a jaká je sledovanost zkoumaných pořadů. Tu popisujeme pomocí dvou ukazatelů. Prvním je takzvaný rating, tedy „*sledovanost časového úseku vysílání určitého televizního programu. Uvádí, kolik procent z populace se na úsek televizního programu, respektive většinou na konkrétní pořad.*“⁴⁶⁵ Při výpočtu se sleduje populace nad patnáct let, stejně tomu je i u výpočtu pro Českou televizi. Rating v tisících pak udává odhad počtu diváků z cílové skupiny. Druhým ukazatelem je share. „*Share stanovuje v procentech sledovanost jen z populace, která se skutečně v určený čas dívala na některý*

⁴⁵⁷ Rozhovor František Kölbl, příloha č. 5.

⁴⁵⁸ Tamtéž.

⁴⁵⁹ Rozhovor Jiří Blažek, příloha č. 2.

⁴⁶⁰ Rozhovor David Šťastný, příloha č. 10.

⁴⁶¹ Tamtéž.

⁴⁶² Tamtéž.

⁴⁶³ Rozhovor Kristina Ciroková, příloha č. 7.

⁴⁶⁴ Rozhovor Ivan Bareš, příloha č. 4.

⁴⁶⁵ REIFOVÁ, Irena. Slovník mediální komunikace. 1. vyd. Praha: Portál, 2004. s. 205.

televizní program, zatímco rating se počítá ze všech osob, které měly možnost si televizi zapnout.“⁴⁶⁶ Údaje, které nám poskytl analytik Tomáš Budínský k dispozici, zpracovává pro Českou televizi společnost Nielsen Admosphere. Česká televize tato data sdílí s televizí Nova, Prima, s reklamními agenturami a dalšími televizními organizacemi.

V roce 2019 dosahoval rating pořadu **168 hodin** 7 %, v tisících pak 602 tisíc diváků. Hodnota share byla 16,73 %. (srov. tab. č. 1). Nejsledovanějším dílem bylo vysílání z 13. ledna, kdy pořad zveřejnil reportáže: Terorista z SPD, Pofidérní bojovníci, Palachovi studenti, Malostranské korekce, Show must go on, Opičení. Rating tohoto dílu byl 10,3 %, což odpovídá 880 tisícům diváků a share byl 22,18 % (srov. tab. č. 2).

Tabulka č. 1 Sledovanost pořadu 168 hodin

ROK	DEN/ČAS	RATING (%)	RATING (TIS.)	SHARE (%)
2017	NE 21:40 (30 min)	6,0	514	14,92
2018	NE 21:40 (30 min)	7,0	605	18,11
2019	NE 21:30 (30 min)	7,0	602	16,73

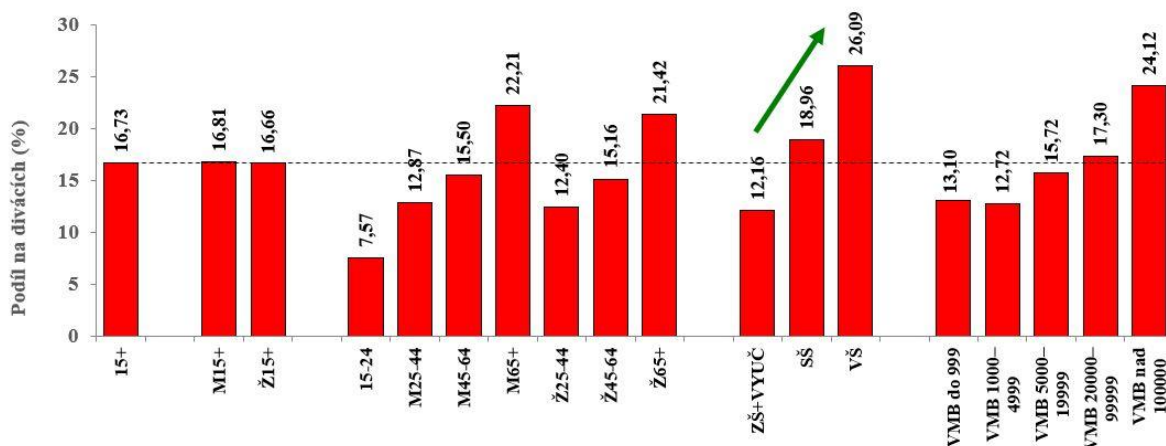
Tabulka č. 2 Nejsledovanější díly za rok 2019 pořadu 168 hodin

HOSTÉ / TÉMA	DATUM	RATING (%)	RATING (TIS.)	SHARE (%)
Terorista z SPD, Pofidérní bojovníci, Palachovi studenti, Malostranské korekce, Show must go on, Opičení	13.1.2019	10,3	880	22,18
Všichni prezidentovi soudci, Česká lvice, Barrandovský děbet, Malostranské korekce, Na mrazu, Nebezpečí	27.1.2019	10,2	875	21,49
Proces Peroutka, V síti exekuce, Malostranské korekce, Franta, Tady orel	3.2.2019	10,0	857	21,20
Vláda ze Syslova, Chovatelka, Muž z Venezuely, Malostranské korekce, Dáša, Ložnice šlechtice	10.2.2019	9,7	833	20,29
Bez tváře, Dluhy Jaromíra Soukupa, Brexit CZ, Malostranské korekce, Bratříčku, Czechia	20.1.2019	9,5	815	20,12

⁴⁶⁶ REIFOVÁ, Irena. Slovník mediální komunikace. 1. vyd. Praha: Portál, 2004. s. 205.

Struktura diváků pořadu 168 hodin je zkoumána dle čtyř kritérií a ukazatelem je hodnota share. Rozložení diváků pořadu dle pohlaví je takřka rovnocenné. Z hlediska věku jsou dvě skupiny nad celkovým průměrem, a to muži nad šedesát pět let a ženy nad šedesát pět let. Zjevným trendem je, že sledovanost roste s vyšším dosaženým vzděláním. Nejvíce pak pořad sledují lidé s velikostí bydliště nad 100 tisíc obyvatel (srov. graf č. 1).

Graf č. 1 Struktura diváků pořadu 168 hodin (share v %)

Popisek: Zkratka VMB ukazuje rozdělení divácké obce podle velikosti místa bydliště.

V roce 2019 dosahoval rating pořadu **Reportéři ČT** 5 %, v tisících pak 432 tisíc diváků. Hodnota share byla 13,79 %. (srov. tab. č. 3). Nejsledovanějším dílem bylo vysílání z 25. února, kdy pořad zveřejnil reportáže: Volný pád, Hlavní viník uniká, Poražení. Rating tohoto dílu byl 9,3 %, což odpovídá 795 tisícům diváků a share byl 19,58 % (srov. tab. č. 4).

Tabulka č. 3 Sledovanost pořadu Reportéři ČT

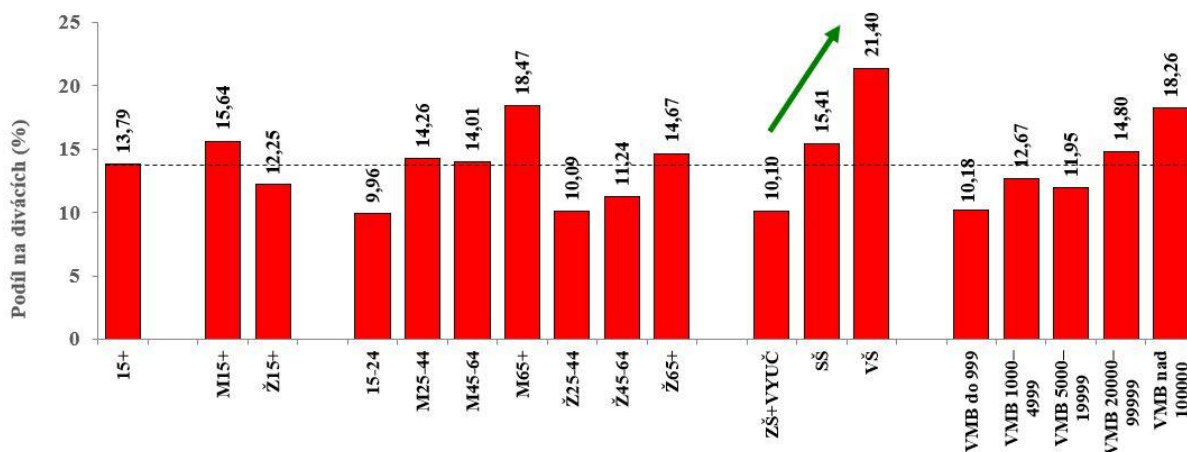
ROK	DEN/ČAS	RATING (%)	RATING (TIS.)	SHARE (%)
2017	PO 21:30 (40 min)	4,7	408	11,83
2018	PO 21:30 (40 min)	4,6	396	12,38
2019	PO 21:30 (40 min)	5,0	432	13,79
<i>1. pol. 2019</i>	<i>PO 21:30 (40 min)</i>	<i>5,8</i>	<i>494</i>	<i>15,57</i>
<i>2. pol. 2019</i>	<i>PO 21:30 (40 min)</i>	<i>4,1</i>	<i>350</i>	<i>11,36</i>

Tabulka č. 4 Nejsledovanější díly za rok 2019 pořadu Reportéři ČT

HOSTÉ / TÉMA	DATUM	RATING (%)	RATING (TIS.)	SHARE (%)
Volný pád, Hlavní viník uniká, Poražení	25.2.2019	9,3	795	19,58
Pád daňového inkvizitora, Žhářův šofér, Zlatá Pecka na odstřel	7.1.2019	7,9	679	22,94
V rybníčku pana kancléře, Pramen sváru II, Milovaná i nenáviděná	11.2.2019	7,9	678	23,22
Černošice na velké scéně, Přátelství za milióny III, Ve jménu národa, Příběh jednoho prezidentského slibu	28.1.2019	7,4	638	19,59
Když má mafie Kliku, Když vám pověsí otce, Bohatství zaniklého statku	21.1.2019	7,0	596	19,24

Struktura diváků pořadu Reportéři ČT je zkoumána dle čtyř kritérií a ukazatelem je hodnota share. O tři procentní body pořad sledují více muži. Z hlediska věku jsou čtyři skupiny nad celkovým průměrem, a to nejvíce muži nad šedesát pět let, dále ženy nad šedesát pět let, muži v letech dvacet pět až čtyřicet čtyři let a muži v letech čtyřicet pět až šedesát čtyři let. Stejně jako u pořadu 168 hodin, je zjevným trendem je, že sledovanost roste s vyšším dosaženým vzděláním. Nejvíce pak pořad sledují lidé s velikostí bydliště nad 100 tisíc obyvatel (srov. graf č. 2).

Graf č. 2 Struktura diváků pořadu Reportérů ČT (share v %)

Popisek: Zkratka VMB ukazuje rozdělení divácké obce podle velikosti místa bydliště.

V roce 2019 dosahoval rating pořadu **Černé ovce** 4,3 %, v tisících pak 366 tisíc diváků. Hodnota share byla 16,62 %. (srov. tab. č. 5). Nejsledovanějším dílem bylo vysílání z 11. února, kdy pořad zveřejnil reportáž: Energie - Návštěva údajného energetického poradce skončila uzavřením smluv s novými dodavateli plynu a elektřiny. Teď zákazníkům hrozí pokuty. Rating tohoto dílu byl 6,4 %, což odpovídá 544 tisícům diváků a share byl 19,89 % (srov. tab. č. 6).

Tabulka č. 5 Sledovanost pořadu Černé ovce

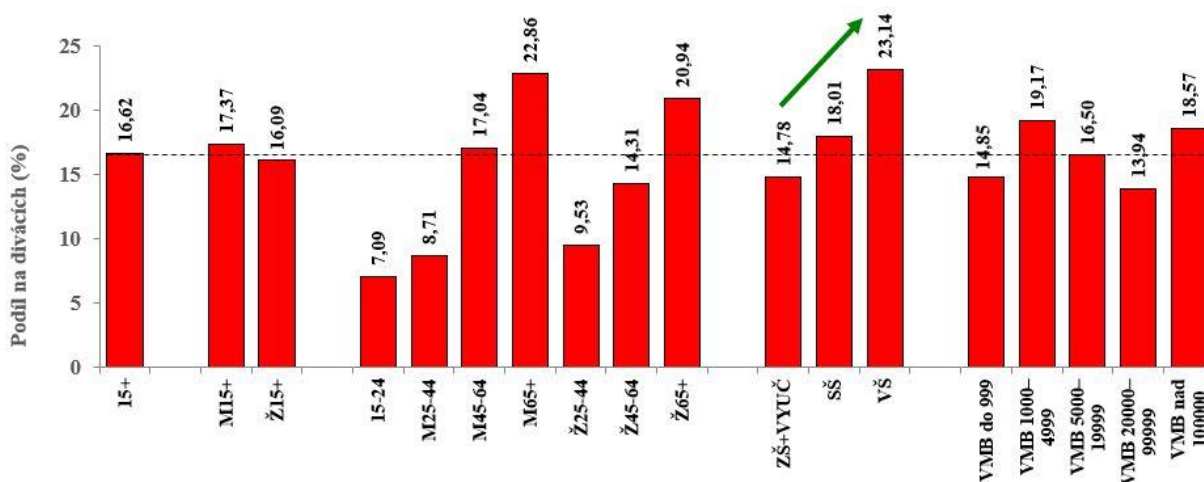
ROK	DEN/ČAS	RATING (%)	RATING (TIS.)	SHARE (%)
2017	PO-ČT 17:45 (13 min)	3,7	322	14,36
2018	PO-ČT 17:45 (13 min)	4,0	340	15,59
2019	PO-ČT 17:45 (13 min)	4,3	366	16,62

Tabulka č. 6 Nejsledovanější díly za rok 2019 pořadu Černé ovce

HOSTĚ / TÉMA	DATUM	RATING (%)	RATING (TIS.)	SHARE (%)
ENERGIE - Návštěva údajného energetického poradce skončila uzavřením smluv s novými dodavateli plynu a elektřiny. Teď ale zákazníkům hrozí pokuty.	11.2.2019	6,4	544	19,89
MAKLÉRKA II - Realitní makléřka vybírala zálohy na pronájem bytu, s penězi pak ale zmizela.	14.1.2019	6,3	536	20,88
NÁHON - Koupili si a zrekonstruovali starý mlýn. Ke stavbě ale vede náhon, který je v havarijním stavu. Uniká z něj voda a ta mlýn devastuje.	9.1.2019	6,1	526	19,86
VYZKOUŠELI JSME - Sušené brusinky a banány vypadají jako ta zdravější část naší stravy. Odborníci posoudili víc než čtyřicet vzorků a zjistili překvapivé skutečnosti.	15.1.2019	6,1	523	20,67
AUTO Z BAZARU - Při nákupu ojetiny prodejce tvrdil, že vůz není bouraný.	18.2.2019	6,0	518	20,22

Struktura diváků pořadu Černé ovce je zkoumána dle čtyř kritérií a ukazatelem je hodnota share. O jeden procentní bod pořad sledují více muži. Z hlediska věku jsou tři skupiny nad celkovým průměrem, a to nejvíce muži nad šedesát pět let, dále ženy nad šedesát pět let a muži v letech čtyřicet pět až šedesát čtyři let. Stejně jako u předchozích pořadů je zjevným trendem růst sledovanosti s vyšším dosaženým vzděláním. Nejvíce pak pořad sledují lidé s velikostí místa bydliště od jednoho tisíce do 4999 tisíc obyvatel (srov. graf č. 3).

Graf č. 3 Struktura diváků pořadu Černé ovce (share v %)

Popisek: Zkratka VMB ukazuje rozdělení divácké obce podle velikosti místa bydliště.

7 Závěr

Diplomová práce si dala za cíl odpovědět na otázku, jak se ve svém fungování od sebe navzájem liší pořady Reportéři ČT, 168 hodin a Černé ovce. Práce si tak stanovila za úkol přinést ucelený pohled na chod všech tří pořadů na přelomu roku 2019 a 2020. Zvolené období odpovídá době, kdy jsme zahájili jednotlivé rozhovory se sedmnácti respondenty. Zkoumanými jednotkami v této práci byli nejen novináři, ale i ostatní členové redakčních týmů, tedy kameramani, režiséři, produkční, moderátoři, dramaturgové, střihači a šéfredaktor. Dále pro tuto práci poskytli cenné informace i výrobní dispečer a analytik výzkumu programu České televize. Ústřední část práce tvoří empirický výzkum, pro jehož praktické provedení byla zvolena metodika polostrukturovaných rozhovorů a zúčastněného pozorování. Praktická část pak navazuje na teoretické koncepty, které jsou nastíněny v úvodu práce.

Stěžejní inspirací diplomové práce byl výzkum Petra Kaderky a Martin Havlíka publikovaný v Sociologickém časopise. Zabývali se zpravodajstvím České televize. Jejich hlavním cílem bylo porozumět tomu, jak reportéři ve spolupráci s kameramany, střihači, moderátory, editory atd. „dělají zprávu“. Použili rozhovory a zúčastněné pozorování. Stejnou výzkumnou metodiku jsme proto zvolili i v této práci. Na výzkum jsme navázali také v empirické části. V kapitole 6.2.1 Reportér jsme se shodli ve faktu, že při plánování stand-upů reportér promýšlí nejen formulaci promluvy a snaží se ji naučit nazpaměť, ale uvažuje také o vhodných kulisách. V kapitole 6.2.2 Dramaturg / moderátor jsme naopak našli rozdíl mezi publicistickými a zpravodajskými pořady v psaní scénáře studií. Ve zpravodajství tuto činnost plní redaktor, v publicistice moderátor. Shodli jsme se také v kapitole 6.2.6 Střihač, kdy se potvrdilo, že pořadí asynchronů a synchronů v reportáži nesleduje nějaký pevně daný vzorec.

Navázali jsme také na kvantitativní výzkum společnosti Mediatenor, jež dlouhodobě sleduje pořady 168 hodin a Reportéři ČT. V kapitole 2.4 Framing jsme našli shodu mezi zněním Kodexu České televize, který popisuje nutnou nestrannost a objektivitu redaktorů, a závěrem společnosti Mediatenor hodnotící objektivitu obou pořadů jako stoprocentní. Podobnost lze najít také v rozdělení témat v rámci jednoho dílu pořadu Reportéři ČT, problematiku si může čtenář prostudovat v kapitole 6.1.1 Vhodnost tématu pro daný pořad. Využíváme zde rozdělení reportáží společností Mediatenor na aktuální, kontextovou a tématickou. Dělení odpovídá námi popsané diferenci témat, které označujeme čísly 1, 2, 3. Téma s číslem jedna odpovídá názvu aktuální a redaktoři v něm často referují o celospolečenských kauzách současnosti. Téma s číslem dva koresponduje s názvem kontextové a obsahem reportáže bývají nové informace k již známým kauzám, nebo

regionální či zahraniční události. Téma s číslem tři pak odpovídá názvu tematické a redaktoři v něm referují o lidských příbězích. Ve stejné kapitole se vyjadřujeme i k vlastnostem reportáží – srozumitelnosti a správnosti, tentokrát v rámci konceptu zpravodajských hodnot. Společnost Mediatenor tak upozorňuje na hodnoty, které nacházíme i v odpovědích dotazovaných respondentů. Na výzkum toretiků Kaderky a Havlíka i společnosti Mediatenor navazujeme v jednotlivých kapitolách v průběhu celé diplomové práce.

Na hlavní výzkumnou otázku: Jak se ve svém fungování od sebe navzájem liší pořady Reportéři ČT, 168 hodin a Černé ovce? bylo odpovězeno pomocí pěti dílčích výzkumných otázek. První z nich se ptá, jak probíhá nastolování témat pro jednotlivé pořady. V návaznosti na teorii agenda-setting a gatekeeping můžeme mluvit o dramaturzích pořadů Marku Wollnerovi (Reportéři ČT), Noře Fridrichové (168 hodin) a Janu Chaloupeckém (Černé ovce) jako o takzvaných gatekeeprech. Právě oni totiž rozhodují, jaké téma se bude vysílat. Pořad Černé ovce se od zbývajících dvou pořadů navíc liší tím, že agendu zde nastolují převážně diváci pořadu. O tématech se diskutuje na každotýdenních poradách. Černé ovce a 168 hodin mají poradou ve středu a tým Reportérů ČT se schází na dvou poradách v úterý. S návrhy může přijít jak redaktor, tak dramaturg nebo režisér. U Reportérů ČT se klade důraz na to, aby témata nastoloval právě redaktor. Dramaturg je pak vyloženě v pozici gatekeepera. U 168 hodin naopak s velkým množstvím témat přichází dramaturgyně pořadu. Rozdílnost lze dále spatřovat i v otázce reakce na aktuální kauzy. Černé ovce se o celospolečenské politické dění nezajímají, zatímco 168 hodin a Reportéři ČT ano. Pořad Nory Fridrichové můžeme považovat za nejaktuálnější. Přestože se zkoumané pořady zabývají investigativními tématy, ne každý investigativní námět splňuje požadavky všech pořadů. V redakci Reportérů ČT mají témata rozdělena do tří skupin. Jelikož jeden díl většinou obsahuje tři reportáže, řazení témat odpovídá jejich aktuálnosti a důležitosti, což je popsáno na předchozí straně. Podobné dělení využívá i 168 hodin. První téma bývá politické. Druhý příspěvek by měl mít sociální přesah. Třetí téma pak referuje o zahraničních událostech, jež se vztahují i k naší republice. Závěrečný příspěvek bývá příběhový. Černé ovce žádnou skladbu pořadu nemají. Smyslem reportáží je upozornit na nějaký spotřebitelský problém, který vysvětlí na konkrétním lidském osudu. V této kapitole jsme navazovali na koncept Pamelý J. Shoemaker a Stephena D. Reese, jež představili pět úrovní vlivu, které se podílí na procesu rozhodování o nastolovaných tématech. V kontextu naší práce podrobněji rozpracováváme a potvrzujeme individuální úroveň, vliv mediálních rutin a ideologickou úroveň. Úroveň organizace pak zčásti eliminujeme kvůli faktu, že v našem výzkumném záběru pracujeme s veřejnoprávní institucí, a vlastnická struktura tak nemůže mít

vliv na redakce samotné. Obdobně jsme částečně vyloučili i extramediální úroveň, kdy vycházíme z Kodexu České televize a eliminujeme vliv inzerentů na daný obsah.

Součástí této kapitoly byly i odpovědi respondentů vztahující se ke zpravodajským hodnotám. Pro lepší čtenářovu přehlednost jsme je seřadili do tabulky (srov. tab. č. 7). Respondenti náležící k pořadu Černé ovce jmenovali nestrannost, ověřitelnost, vyváženost, reportáž by měla být v souladu s Kodexem České televize a měla by se týkat lidí. Dále zmínili zajímavost věcnou i obrazovou. Reportáž by měla edukovat a obsahovat odborné zdroje. Mimo jiné by měla mít i určitý vývoj. Respondenti ze 168 hodin jmenovali tematickou kontroverznost, kritičnost mocných a advocacy journalism. Důležitá je nosnost námětu a určitý pohled na zpracovávané téma. Politické kauzy by měly být kriticky analytické. Dále zmínili objektivitu a zřetelnost. Reportáž nemá být zavádějící, upravená, vytržená z kontextu. Měla by obsahovat zápletku, drama a rozuzlení. Respondenti z pořadu Reportéři ČT ještě dodávají, že reportáž by měla něco přinést a vysvětlit. Nesmí hodnotit, musí být podložená, nestranná a nesmí nudit. V nespolední řadě doplňují aktuálnost, relevanci a pravdivost.

Jednotlivými respondenty zmíněné vlastnosti připodobňujeme ke zpravodajským hodnotám Johana Galtunga a Marie Ruge. Kromě vlastností vztahujících se k politické žurnalistice, které se Černé ovce nevěnují, lze zmíněné vlastnosti aplikovat na všechny zkoumané pořady.

Tabulka č. 7 Provázanost teoretických zpravodajských hodnot s odpověďmi respondentů

Zpravodajské hodnoty	Reportéři ČT, 168 hodin, Černé ovce
Frekvence	
Práh pozornosti	nosnost
Jednoznačnost	
Význam	relevance
Souznění	vztah
Neočekávanost	
Kontinuita	pokračování
Variace	objektivnost, nestrannost, vyváženost
Elitní národy	
Elitní osoby	kritika mocných
Personifikace	lidský příběh
Negativita	

Popisek: Tmavší modrá barva označuje respondenty zmíněné vlastnosti. V druhém sloupci tabulky se nachází respondenty použitá označení. Světle modrá barva pak potvrzuje ty vlastnosti, které nebyly explicitně zmíněny, ale i tak je můžeme u zkoumaných pořadů popisovat. Bílá pole pak po náš výzkum nejsou srovnatelná. Tabulka vychází z kapitoly 6.1.1 Vhodnost tématu pro daný pořad.

Druhá dílčí otázka se ptá, jaké jsou jednotlivé fáze práce členů redakcí. Kapitola popisuje, co mají různé profese na starosti a jak si členové redakci postupně předávají práci. I u této kapitoly jsme pro lepší orientaci vytvořili tabulku, ta obsahuje zaznamenané rozdíly v rutinní práci zkoumaných profesí v rámci pořadů (srov. tab. č. 8). Práce postupuje od prvotního námětu přes reportéra a dramaturga k produkčnímu, kameramanovi, režisérovi, střihači až k šéfredaktorovi a moderátorovi. Redaktorská činnost vrámci všech tří zkoumaných pořadů se v lecčem shoduje. Příkladem mohou být rešerše tématu. V případě pořadu 168 hodin má redaktor na přípravu námětu pouze středu, natáčení probíhá v následujících dvou dnech. Černé ovce mají taktéž dva dny, redaktori si je však mohou uzpůsobit svým potřebám. V podobné situaci se nacházejí redaktori Reportérů ČT, i ti si natáčecí dny mohou přizpůsobit. Zpravidla mají na natočení čtyři dny. Redaktori všech pořadů jsou zodpovědni za obsahovou stránku reportáže. Dalším úkolem redaktora je přepsat rozhovory a napsat scénář. Pouze redakce Reportérů ČT má výhodu v tom, že mohou využít svých kolegů na přepis. Scénář obsahuje jak verbální stránku výpovědí respondentů, tak

komentáře a stand-upy redaktora. Rozdílnost pak nacházíme v nutnosti schválení scénáře dramaturgem. Scénář redaktor 168 hodin předkládá dramaturgovi, který ho musí schválit. U Černých ovcí to není nutností. U Reportérů ČT je situace podobná, dramaturg scénář před stříhem nevidí a přichází až ke stříhu.

Činnost dramaturgů se v rámci zkoumaných pořadů liší stejně jako ta redaktorská. Práce Jana Chaloupeckého spočívá v tom, že společně se svou kolegyní Ivetou Fialovou prochází nejrůznější témata, která jim zaslali diváci. Náměty pak distribuují mezi redaktory. Dramaturg Černých ovcí funguje také jako rádce během zpracování, současně je i tím, kdo musí reportáž schválit. Práce Nory Fridrichové u 168 hodin je stěžejní hlavně ve vymýšlení témat, ty hledá v pondělí a v úterý. Na středeční poradě se svými redaktory nad náměty diskutuje. Zároveň vybírá videoklipy k rubrice Malostranské korekce. V sobotu pak kontroluje scénáře a píše studia. V sobotu večer nebo v neděli ráno výsledné reportáže zhlédne. V neděli mimo jiné schválí Malostranské korekce a natočí studia. Následně se účastní celkové kompletace dílů i kontrolní projekce. Pořad Reportéři ČT funguje v rámci dramaturgické složky odlišně. Mimo Marka Wollnera se dramaturgii věnuje i Aneta Snopová, která reportérům pomáhá s běžnou prací. K redaktorům a jejich tématům se zde vedoucí dramaturg daného vysílání vrací až ve výsledné fázi, kdy už je příspěvek ve střížně. Tam pak reportáže konzultuje a schvaluje. V pondělí dopoledne pak následuje točení studií.

Zkoumanou profesí byla mimo jiné i práce produkčních, ta se v rámci zkoumaných pořadů v mnoha věcech podobá. Producentské skupiny stojí u vzniku pořadů. Společně s tvůrci, moderátorem a dramaturgem tak diskutují o různých možnostech. Jejich hlavním úkolem je dát dohromady kreativní složku s realizační. Pro pořady zařizuje štáby, povolení na natáčení nebo nakupuje autorská práva. Dále pak shání archivní záběry nebo tlumočníky. Nejdůležitější činností produkce je udržovat rozpočty pořadů. Produkce také vede složky jednotlivých pořadů podle identifikačních čísel a rozpisů střížen.

Další dotazovanou profesí byli kameramani. Na práci v terénu a spolupráci s redaktorem si produkce jednotlivých pořadů najímá externí kameramany a někdy i techniky. Když začíná kameramanův pracovní den, ne vždy ví, co přesně ho čeká. Kameraman oproti redaktorovi nepotřebuje předběžné přípravy. Práci kameramana je tak postarat se o zaznamenání obrazové složky. Za výhodu bývá považována i kameramanova kreativita. Nejběžnějším složením technického týmu v rámci zkoumaných publicistických pořadů je tak spolupráce externího kameramana s interním technikem. Není také výjimkou, že na dané reportáži spolupracuje více kameramanů. Tato situace nastává převážně v Reportérech ČT. Jelikož kameraman je najímán na jeden natáčecí den, a Reportéři ČT mají na natáčení čtyři

dny, ne vždy se podaří zajistit další spolupráci se stejným kameramanem. Dále je také pravidlem, že kameraman pracuje s technikou, kterou mu zajistí technik (interní nebo externí). Interní technika je podle slov respondentů zastaralá.

Stejně tak i režiséři pro Českou televizi pracují většinou na externí smlouvu. Redakce 168 hodin má dva stále režiséry a redakce Černých ovcí také. Redakce Reportérů ČT se pak od ostatních odlišuje. Zde jsou režiséři najímáni přímo na konkrétní reportáže. V případech reportáží externích reportérů režirují sami reportéři. Na samotné natáčení jezdí režisér pouze, jedná-li se o obrazově náročnější reportáž. U Černých ovcí má každý ze dvou režisérů v týdnu na starosti dvě vysílání. U 168 hodin se každý z nich stará o celé týdenní vysílání. Svou práci označují i slovy režijní supervize. Režiséři jsou přítomni všech zkoumaných pořadů, jsou přítomni ve střížně a většinou také při závěrečné kompletaci každého dílu.

Jako poslední k práci přichází střihač. Jeho úkolem je seznámit se s redaktorovým scénářem a převést jej do obrazové podoby. U všech zkoumaných pořadů střihač spolupracuje s režisérem nebo redaktorem. I přesto, že redaktor do střížny přichází s hotovým scénářem, reportáž se během stříhu může razantně proměnit. Důkazem toho jsou ukázky scénářů před a po stříhu od redaktorky Kristýny Dobešové. Reportéři ČT a Černé ovce se stříhají v programu Avid Media Composer a pořad 168 hodin využívá program Sonaps od Sony. Čtenář se tak v příslušné kapitole dozví, proč Česká televize pracuje s více programy.

Poslední oslovenou profesí je šéfredaktor. Ten je pro všechny tři pořady jednotný. Jeho úkolem je zaštit'ovat dané pořady a ručit za kvalitu. Musí také vědět, na čem redaktori pořadů pracují. U 168 hodin šéfredaktor schvaluje většinou jen otviraák, tedy politické téma. U Černých ovcí zhlédne vždy v pátek všechny díly na nadcházející týden. U pořadu Reportéři ČT pak vidí před vysíláním všechny natočené reportáže a často s redaktory spolupracuje i ve střížně.

Tabulka č. 8 Zaznamenané rozdíly v pracovních rutinách skrze zkoumané pořady

	Rep.	168.	Č.o.
Redaktoři si zaznamenané rozhovory přepisují sami.	NE	ANO	ANO
Redakce má v týdnu jednu poradu.	NE	ANO	ANO
Porady se účastní i produkce.	ANO	NE	ANO
Porad se účastní i režiséři.	NE	NE	ANO
Redaktor může zastávat více pracovních pozic, například režii.	ANO	NE	NE
Redaktor pracuje na více tématech najednou.	ANO	NE	ANO
Redaktor předkládá scénář dramaturgovi.	NE	ANO	NE
Dramaturg je aktivní v nastolování témat.	NE	ANO	ANO
Diváci mají velký vliv na to, co pořad vysílá.	NE	NE	ANO
Dramaturg je zároveň moderátor pořadu.	ANO	ANO	NE
Redaktor si může domluvit kameramana či technika na natáčení.	ANO	NE	ANO
Redakce ke střihu používá program AVID.	ANO	NE	ANO
Redakce má přesně stanovené dny v týdnu určené k natáčení.	NE	ANO	NE
Režiséři jsou odpovědní za konkrétní díly pořadů.	NE	ANO	ANO
Pořady mají pevně stanovené dny, kdy využívají střihů.	ANO	ANO	NE
Šéfredaktor zhlédne veškerý obsah před vysláním.	ANO	NE	ANO

Popisek: Tabulka vychází z kapitoly 6.2 Jednotlivé fáze práce členů redakcí.

Třetí dílčí otázka se ptá, jak funguje hospodaření daných pořadů. Příslušná kapitola shrnuje i financování celé veřejnoprávní instituce. V návaznosti na model propagandy od Hermana a Chomského popisujeme jednotlivé úrovně vlivu a dokládáme je na konkrétních příkladech. Shodujeme se ve filtru zabývajícím se informačními zdroji a ve filtru, který upozorňuje na důležitost toho, o kom a jak média informují. U informačních zdrojů poukazujeme na shodu v institucionální afiliaci a u dalšího filtru v kritice mocných. Větší pozornost přikládáme konkrétnímu financování uvnitř jednotlivých pořadů, které obstarává produkce. Mimo jiné podrobně popisujeme i finanční ohodnocení dotazovaných respondentů. Zde ani tak nepocitujeme rozdílnost mezi jednotlivými pořady, ale spíše mezi externími a interními smlouvami. Interní zaměstnanec dostává stálý měsíční plat, externí zaměstnanec je placen od odvedené práce. Skutečnost, že externí reportér je finančně ohodnocen až po odvysílání reportáže vnímá řada zaměstnanců jako problematickou. Pokud jejich reportáž není odvysílána, nedostanou zaplacenou plnou částku. Dalším problémem u externích smluv je i přerušování natáčení pořadů během letních měsíců. Například Černé ovce nevysílají

od června do září a k menší prodlevě dochází také v prosinci. Přes tři měsíce tedy redaktoři nemají možnost se podílet na autorském obsahu. Mnoho z nich se tak musí přihlásit na úřady práce. Všichni dotazovaní respondenti se také shodli, že financí ve veřejnoprávní instituci není nazbyt. O finanční hospodaření pořadů se vždy stará jejich produkce, která pracuje s určitým budgetem na rok. Ta rozhoduje, jak finančně náročné natáčení si pořad může dovolit. Nedochozí však k situacím, že by na nějaké natáčení nebyly žádné peníze. Spíše se hledá ta nejlevnější varianta.

Čtvrtá dílčí otázka se ptá, jaké jsou reakce a vlivy na odvysílaný obsah. Tato kapitola tak popisuje reakce a náměty pocházející od diváků. Pojednává o vnějším vlivu ze strany firem a politických uskupení. Dotýká se i vlivu vnitřního, k nimž patří tlaky uvnitř instituce. Pořad Černé ovce žádný zvyšující se tlak od diváků nepocítuje. Do pořadu chodí převážně pozitivní reakce. Oproti tomu respondenti z pořadu 168 hodin si všimají rostoucího tlaku ze strany publika. Příčinu vidí v současném rozdělení společnosti České republiky. Stejně tak i v redakci Reportérů ČT respondenti pocítují rostoucí tlak.

Tato kapitola mimo jiné využívá teorie úrovně uplatňování moci a vlivu, o kterých hovoří John Dimmick a Philip Coit. Odpovědi respondentů se s teoretiky zmíněnými vlivy shodují v šesti úrovních. Ve dvou úrovních pak taktéž nacházíme shodu, avšak respondenti je nejmenují. Jednu úroveň pak eliminujeme (srov. tab. č. 9). V diplomové práci však vlivy dále dělíme na vnitřní a vnější. Do vnějších vlivů spadá politická komunikace směrem k pořadům, komunikace firem či dotčených respondentů v reportáži. Politický tlak můžeme vyloučit u pořadu Černé ovce, redakce se politickými tématy nezabývá. Naopak pořad 168 hodin bývá často vystavován politickému tlaku. Pořad je kritický, tudíž není překvapením, že si vyslouží politikovu pozornost. Stejně situaci jsou vystaveni i Reportéři ČT. Všichni respondenti diplomové práce se při svém zaměstnání cítí absolutně svobodní a díky tomu žádný vnitřní tlak neovlivňuje jejich práci. Dotazovaní se tak shodují, že pokud nějaký tlak existuje, padá na hlavu jejich nadřízených, ti však nic nepouští dál. Uznání je od respondentů přikládáno šéfredaktorovi Marku Wollnerovi, bez něhož by investigativní obsah České televize nebyl na tak vysoké úrovni. Podle slov šéfredaktora je to i díky schopnému managementu, který stojí za jeho prací.

Tabulka č. 9 Hierarchie úrovní uplatňování moci a vlivu do Johna Dimmicka a Philipa Coita

Teoretické úrovně	Rep. ČT, 168 hodin, Černé ovce
Supranacionální úroveň	
Společenská úroveň	Politický, právní
Průmysl	Přízpusobení obsahu
Supraorganizační úroveň	
Vliv společenství a trhu	
Vnitroorganizační úroveň	Vnitřní vlivy
Vliv skupin	Redakční týmový vliv
Vliv obousměrné komunikace	→ Extramedialní vliv od Shomaker a Reese
Individuální úroveň	→ Individuální vliv od Shomaker a Reese

Popisek: Světle modrá pole označují úrovně, které se prokázaly v rámci zkoumaných pořadů a byly zmíněny respondenty. V druhém sloupci se nachází označení, jež pro teoretiky zmíněné úrovně používáme v empirické části. Tmavší modrá brava označuje vlivy, které nebyly explicitně zmíněny, ale i tak je můžeme u zkoumaných pořadů popisovat. Bílá pole pak po náš výzkum nejsou srovnatelná. Tabulka vychází z kapitoly 6.4 Reakce a vlivy na odvysílání obsah.

Poslední výzkumná otázka se ptá, jak se pořady od sebe navzájem liší z pohledu dotazovaných respondentů a diváků. Černé ovce jsou respondenty hodnoceny jako redakce, která pomáhá lidem, a to v konkrétních případech. Redaktoři vidí okamžité změny, jež díky reportážím nastaly. Většina dotazovaných spatřuje rozdíl spíše v tematické rovině, než na úrovni jejich každodenní práce. Pořad se podle jejich slov zabývá spíše každodenními spotřebitelskými tématy. Oproti tomu pořad Reportéři ČT potřebuje komplikovanost. Nevýhodou pořadu je fakt, že se redaktoři často nedoberou výsledku. Natočí reportáže o nevysvětlitelném chování politiků, nedočkají se žádného posunu. Zásluhy však mají na tom, že stojí u největšího počtu zastavených korupčních zakázek a kauz. Podle respondentů také redaktoři Reportérů ČT disponují větším časem na přípravu reportáže. Mohou se tak hlouběji ponořit do daného problému. Redaktoři 168 hodin mají času o poznání méně, jelikož pořad dříve patřil do zpravodajství. U 168 hodin je podle respondentů důležitá aktuálnost a určitý kritický úhel pohledu. Mimo jiné je pořad také více satiričtější a může si dovolit z určitých situací dělat legraci. Mimo jiné je podle respondentů pořad rozdílný i z obrazového hlediska.

V části, ve které se zabývá rozdílností pořadů z pohledu diváků, vycházíme z výzkumu od společnosti Nielsen Admosphere. Údaje pro tuto diplomovou práci poskytl analytik výzkumu programu České televize Tomáš Budínský. Nejsledovanějším ze zkoumaných pořadů je vysílání 168 hodin. Rating za rok 2019 byl 602 tisíc diváků a share 16,73 %. Druhým nejsledovanějším pořadem z hlediska ratingu jsou Reportéři ČT. Za rok 2019 dosáhl 432 tisíc diváků a share 13,79 %. Rating Černých ovcí dosáhl 366 tisíc diváků a share 16,62 %, což je víc než u Reportérů ČT a blíží se hranici 168 hodin. Co se týče struktury diváků, kteří zkoumané pořady sledují, data výzkumu se u všech pořadů shodují ve faktu, že sledovanost roste s vyšším dosaženým vzděláním diváků. Jednotlivá data se dále shodují v tom, že pořady nejvíce sledují muži a ženy nad 65 let. U Reportérů ČT pak pořad sledují spíše muži než ženy. U ostatních pořadů je rozložení diváků dle pohlaví takřka rovnocenné. Pořad 168 hodin a Reportéři ČT sledují nejvíce lidé s velikostí místa bydliště nad 100 tisíc obyvatel. Pořad Černé ovce sledují nejvíce lidé s velikostí místa bydliště od jednoho tisíce do 4999 tisíc obyvatel.

Při prováděném výzkumu jsme se nesetkali s žádnou potíží, která by měla na výslednou práci vliv. Empirický výzkum tak hodnotíme jako zdařilý. Jako překážku vnímáme časovou náročnost. Mnoho respondentů má časově náročnou práci a převážně pracují v Praze. Mnohokrát se tak podařilo domluvit pouze jeden rozhovor na konkrétní den. Za překážku můžeme označit i přílišnou vzdálenost.

V českém kontextu nevznikla doposud práce, jež by se kompletní investigativou v České televizi zabývala po kvalitativní stránce. Magisterská práce tak přinese ucelené a kompletní informace o fungování všech investigativních pořadů, které vznikají v produkci České televize. Výzkum obohacuje obor Mediální studia z pohledu praktického. Kvantitativní práce si pro své potřeby nechává zpracovávat sama Česká televize, proč tedy opakovat výzkum, jenž už řadu let probíhá. Proto jsme ke zkoumané problematice přistoupili z jiné perspektivy, tedy z praxe kvalitativní. Po spojení výzkumů kvalitativních i kvantitativních⁴⁶⁷ tak můžeme získat jedinečný vhled do fungování investigativní žurnalistiky, která v má České televizi působivou tradici.⁴⁶⁸

Toto téma by se dalo rozšířit o mnoho dalších respondentů. Zapojit by se mohl například i vyšší management, jenž by mohl odpovědět na otázku, jak jsou nastavovány rozpočty na konkrétní publicistické pořady. Pro účely této práce zkoumaný vzorek

⁴⁶⁷ V práci se odkazuje ke kvantitativnímu šetření společnosti Mediatenor a k údajům o sledovanosti od společnosti Nielsen Admosphere.

⁴⁶⁸ Pořad Reportéři ČT vysílá od roku 2004, pořad 168 hodin od roku 2006 a pořad Černé ovce od roku 1992.

považujeme za zcela saturovaný. Respondenti, kteří se tohoto výzkumu účastnili, poskytli rozsáhlé výpovědi a díky tomu přispěli i k rozšíření některých kapitol. Jako příklad můžeme uvést kapitolu Finanční ohodnocení zaměstnanců. Právě díky velké otevřenosti respondentů mohla tato práce vzniknout a popsat investigativní žurnalistiku České televize plném rozsahu.

8 Seznam použité literatury a zdrojů

Literatura

- BOORSTIN, Daniel. J. *The Image. A Guide to Pseudo-events in America*. New York: Atheneum, 25. edit. 2006. ISBN 0-689-70280-9.
- HALADA, Jan., OSVALDOVÁ, Barbora. *Slovník žurnalistiky: výklad pojmů a teorie oboru*. Praha: Karolinum, 2017. ISBN 978-80-246-3752-5.
- HERMAN, Edward S., CHOMSKY, Noam. *Manufacturing Consent: the Political Economy of Mass Media*. New York: Pantheon, 1988. ISBN 0-375-71449-9.
- MCCOMBS, Maxwell E. *Agenda setting: nastolování agendy: masová média a veřejné mínění*. Praha: Portál, 2009. ISBN 978-80-7367-591-2.
- MCQUAIL. Denis. *Úvod do teorie masové komunikace*. 4. vyd. Praha: Portál, 2009. ISBN 978-80-7367-574-5.
- REIFOVÁ. Irena. *Slovník mediální komunikace*. 1. vyd. Praha: Portál, 2004. ISBN 80-7178-926-7.
- ROGERS, Everett. M., DEARING, James W. *Agenda-setting research: Where has it been? Where is it going?* CA: Sage, Thousand Oaks, 1996. ISBN 0-7619-0563-4.
- SEDLÁKOVÁ, Renáta. *Výzkum médií. Nejužívanější metody a techniky*. Praha: Grada, 2014, ISBN 978-80-247-3568-9.
- SHOEMAKER, Pamela, REESE, Stephen. *Mediating the Message: Theories of Influences on Mass Media Content*. New York: Longman, 1996. ISBN 08-013-1251-5.
- TABERY, Paulína. První a druhý stupeň nastolování agendy (agenda-setting), rámcování (framing) a vypíchnutí (priming). In: ČERVENKA, Jan, eds. *Agenda-setting: teoretické přístupy*. Praha: Sociologický ústav Akademie věd ČR, 2008, s. 28-39. ISBN 978-80-7330-151-4.
- TRAMPOTA, Tomáš, MARTINA VOJTĚCHOVSKÁ. *Metody výzkumu médií*. Praha: Portál, 2010. ISBN 978-80-7367-683-4.
- TRAMPOTA, Tomáš. *Zpravodajství*. Praha: Portál, 2006. ISBN 80-736-7096-8.
- VOLEK, Jaromír a URBÁNIKOVÁ, Marína. *Čeští novináři v komparativní perspektivě: hybridní, virtuální a mizející žurnalisté v post-transformační fázi*. Praha: Academia, 2017. ISBN 978-80-200-2699-6.
- WEAVER, D., & WILHOIT, G. C. (1992, November 12). *The American journalist in the 1990s*. Preliminary report released at the Freedom Forum World Center, Arlington, VA. ISBN 08-058-2136-8.

Časopisy

- DIMMICK, John, COIT, Philip. Levels of Analysis in Mass Media Decision Making. In: Communication Research Trends: A Quarterly Review of Communication Research W.E. 1982. vol. 9(1), p. 3-32. ISSN 0144-4646.
- ENTMAN, Robert M. Framing: Toward Clarification of a Fractured Paradigm. In: Journal of Communication, 1993. vol. 43(4), p. 51-58. ISSN 1460-2466.
- KADERKA, Petr a HAVLÍK Martin. Vytváření televizních zpráv: pracovní postupy v systému žánrových norem. Sociologický časopis. 2010, roč. 46(4), s. 537-568. ISSN 2336-1288.
- KLÍMOVÁ, J. FROUZOVÁ, K. Petr Dvořák. Hospodářské noviny. 2020, roč. LXIV (062), s.10. ISSN 0862-9587

Elektronické zdroje

- Advocacy journalism [online]. In. oxfordre.com [cit. 02.03.2020]. Dostupné z <https://oxfordre.com/communication/view/10.1093/acrefore/9780190228613.001.0001/acrefore-9780190228613-e-776>.
- Analýza publicistických pořadů České televize „Reportéři ČT“ a „168 hodin“ [online]. In. ceskatelevize.cz [cit. 09.03.2020]. Dostupné z https://img.ceskatelevize.cz/press/5577.pdf?_ga=2.179777639.239092508.1583745700-217068661.1519817004.
- Černé ovce [online]. In. ceskatelevize.cz [cit. 02.03.2020]. Dostupné z <https://www.ceskatelevize.cz/porady/1097429889-cerne-ovce/>.
- „Českou televizi ovládá banda kolem TOP 09.“ Prezident kritizoval veřejnoprávní televizi. [online]. In. irozhlas.cz [cit. 02.03.2020]. Dostupné z https://www.irozhlas.cz/zpravy-domov/-ceskou-televizi-ovlada-banda-kolem-top-09-prezident-kritizoval-verejnopravni-televizi_201702232137_jrapek.
- dTest [online]. In. dtest.cz [cit. 28.02.2020]. Dostupné z <https://www.dtest.cz/>.
- Dvořák: Hrad využívá kritiku ČT v kampani. Zeman zvláštní zacházení nedostane, problém je u něj. [online]. In. zpravy.aktualne.cz [cit. 02.03.2020]. Dostupné z <https://zpravy.aktualne.cz/domaci/dvorak-hrad-vyuziva-kritiku-ct-v-kampani-zeman-zvlastni-zach/r~47437ae22e7911e7bc55002590604f2e/>.

- Kodex České televize [online]. In. ceskatelevize.cz [cit. 28.02.2020]. Dostupné z https://img.ceskatelevize.cz/boss/image/contents/kodex-ct/pdf/kodex-ct.pdf?_ga=2.34895465.995762772.1583133275-217068661.1519817004.
- Metoda srovnávací - LINHART, Jiří. Alena VODÁKOVÁ [online]. In. encyklopedie.soc.cas.cz [cit. 09.03.2020]. Dostupné z https://encyklopedie.soc.cas.cz/w/Metoda_srovn%C3%A1vac%C3%AD.
- Napište nám [online]. In. ceskatelevize.cz [cit. 10.03.2020]. Dostupné z <https://www.ceskatelevize.cz/porady/1097429889-kerne-ovce/napiste/>.
- Okamura pohrozil zestátněním ČT a ČRo, ředitelé obou médií se ohradili. [online]. In. ct24.ceskatelevize.cz [cit. 02.03.2020]. Dostupné z <https://ct24.ceskatelevize.cz/domaci/2282869-okamura-pohrozil-zestatnenim-ct-a-cro-ohrozujete-principy-demokracie-reagoval-sef>.
- Pořad Partie – Koronavirus a jeho dopady na ekonomiku! [online]. In. prima.iprima.cz [cit. 12.04.2020] Dostupné z <https://prima.iprima.cz/prima-zpravy/domaci/ustavni-cinitele-si-v-ramci-solidarity-meli-snit-plat-shodli-se-v-partii-schillerova-a-havlicek>.
- Program Rady Evropy pro veřejné vysílání [online]. In. ceskatelevize.cz [cit. 09.03.2020]. Dostupné z <https://www.ceskatelevize.cz/vse-o-ct/kodex-ct/preambule-a-vyklad-pojmu/>.
- Reportéři ČT [online]. In. ceskatelevize.cz [cit. 02.03.2020]. Dostupné z <https://www.ceskatelevize.cz/porady/1142743803-reporteri-ct/>.
- Rozpočet České televize na rok 2020 [online]. In. ceskatelevize.cz [cit. 28.02.2020]. Dostupné z https://img.ceskatelevize.cz/boss/document/1594.pdf?_ga=2.33904737.1770415310.1582575612-217068661.1519817004.
- Smlouvou o spolupráci při výrobě televizního pořadu [online]. In. smlouvy.gov.cz [cit. 28.02.2020]. Dostupné z <file:///C:/Users/Lucie%20Je%C5%A1%C3%A1tkov%C3%A1/Downloads/1000053201.pdf>.
- Šéf rakouských svobodných se omluví za lhaní o veřejnoprávní televizi ORF. Na Facebooku napsal, že jde o místo, kde se ze lži stávají zprávy. [online]. In. zahranici.ihned.cz [cit. 28.02.2020]. Dostupné z <https://zahranici.ihned.cz/c1-66078460-moderator-rakouske-verejnopravni-televize-orf-zaloval-sefa-svobodnych-kvuli-obvineni-ze-lzi-ten-se-omluvil-a-zaplati-kompencaci>.

- Vlastenecký betlém [online]. In. gisat.blog.respekt.cz [cit. 28.02.2020]. Dostupné z <https://gisat.blog.respekt.cz/porad-168-hodin-popreje-k-vanocum-a-ultranacionaliste-xenofobove-populiste-na-socialnich-sitich-besni/>.
- Vytváření televizních zpráv: pracovní postupy v systému žánrových norem [online]. In. [researchgate.net](https://www.researchgate.net) [cit. 09.03.2020]. Dostupné z https://www.researchgate.net/publication/261939581_Vytvoreni_televiznich_zprav_pracovni_postupy_v_systemu_zanrovych_norem_Making_Television_News_Work_Practices_in_the_System_of_Genre_Norms.
- What is a troll? – Indiana University [online]. In. [kb.iu.edu](https://kb.iu.edu/d/afhc) [cit. 10.03.2020]. Dostupné z <https://kb.iu.edu/d/afhc>.
- XDCAM je produkt od společnosti Sony, který slouží k digitálnímu záznamu využívající pevné paměťové médium. (XDCAM [online]. In. pro.sony.cz [cit. 10.03.2020]. Dostupné z https://pro.sony/ue_US/?sonyref=pro.sony.com/bbsc/ssr/micro-xdcamexsite/cat-accessories/product-MEADMS01/).
- Zákon č. 132/2010 Sb., o audiovizuálních mediálních službách na vyžádání [online] In. [ceskatelevize.cz](https://img.ceskatelevize.cz) [cit. 09.03.2020]. Dostupné z https://img.ceskatelevize.cz/boss/image/contents/zakony/pdf/sluzby-na-vyzadani.pdf?verze=2020-04-28-14:08:17&_ga=2.188584557.477232497.1588054227-217068661.1519817004.
- Zákon č. 483/1991 Sb., o České televizi [online]. In. [ceskatelevize.cz](https://img.ceskatelevize.cz) [cit. 09.03.2020]. Dostupné z https://img.ceskatelevize.cz/boss/image/contents/zakony/pdf/zakon-o-ceske-televizi-2017.pdf?verze=2020-03-18-17:20:51&_ga=2.229913308.1951070992.1584548455-217068661.1519817004.
- Zákon č. 231/2001 Sb., o provozování rozhlasového a televizního vysílání [online]. In. [ceskatelevize.cz](https://img.ceskatelevize.cz) [cit. 28.02.2020]. Dostupné z https://img.ceskatelevize.cz/boss/image/contents/zakony/pdf/zakon-o-provozovani-rozhlasoveho-a-televizniho-vysilani.pdf?verze=2020-03-03-10:24:48&_ga=2.99382614.995762772.1583133275-217068661.1519817004.
- Zákon č. 40/1995 Sb., o regulaci reklamy [online]. In. [zakonyprolidi.cz](https://www.zakonyprolidi.cz) [cit. 09.03.2020]. Dostupné z <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1995-40>.
- Zákon č. 348/2005 Sb., o Zákon o rozhlasových a televizních poplatcích [online]. [ceskatelevize.cz](https://img.ceskatelevize.cz) [cit. 09.03.2020]. Dostupné z <https://img.ceskatelevize.cz/boss/image/contents/zakony/pdf/zakon-o-rozhlasovych-a->

[televiznich-poplaticich.pdf?verze=2020-04-28-14:08:17&_ga=2.42973536.477232497.1588054227-217068661.1519817004.](#)

- Způsob platby [online]. In. ceskatelevize.cz [cit. 28.02.2020]. Dostupné z <https://tvp.ceskatelevize.cz/PagesFO/FormSignUpFO.aspx>.
- 168 hodin [online]. In. ceskatelevize.cz [cit. 02.03.2020]. Dostupné z <https://www.ceskatelevize.cz/porady/10117034229-168-hodin/>.

Seznam zmíněných reportáží

Černé ovce

- Reportáž pořadu Černé ovce s názvem Koupelny vysílané 17. února 2020 [online]. In. ceskatelevize.cz [cit. 10.03.2020]. Dostupné z <https://www.ceskatelevize.cz/ivysilani/1097429889-cerne-ovce/220452801080217/obsah/751137-koupelny>.
- Reportáž pořadu Černé ovce s názvem Převod auta z 13. února 2020 [online]. In. ceskatelevize.cz [cit. 10.03.2020]. Dostupné z <https://www.ceskatelevize.cz/porady/1097429889-cerne-ovce/220452801080213/>.
- Reportáž pořadu Černé ovce s názvem Radar z 18. září 2019 [online]. In. ceskatelevize.cz [cit. 10.03.2020]. Dostupné z <https://www.ceskatelevize.cz/ivysilani/1097429889-cerne-ovce/219452801080918/titulky>.

Reportéři ČT

- Reportáž pořadu Reportéři ČT s názvem Cesta z beznaděje z 9. prosince 2019 [online]. In. ceskatelevize.cz [cit. 10.03.2020]. Dostupné z <https://www.ceskatelevize.cz/porady/1142743803-reporteri-ct/219452801240038/0/69449-cesta-z-beznadeje/>.
- Reportáž pořadu Reportéři ČT s názvem Jak cestuje DANA. z 16. dubna 2018. [online]. In. ceskatelevize.cz [cit. 10.03.2020]. Dostupné z <https://www.ceskatelevize.cz/ivysilani/1142743803-reporteri-ct/218452801240013/obsah/613956-jak-cestuje-dana>.
- Reportáž pořadu Reportéři ČT s názvem Mafián Kočnera ti druzí z 27. ledna 2020 [online]. In. ceskatelevize.cz [cit. 10.03.2020]. Dostupné z <https://www.ceskatelevize.cz/porady/1142743803-reporteri-ct/220452801240004/video/746829>.

- Reportáž pořadu Reportéři ČT s názvem Média za humny z 6. ledna 2020 [online]. In. ceskatelevize.cz [cit. 10.03.2020]. Dostupné z <https://www.ceskatelevize.cz/porady/1142743803-reporteri-ct/220452801240001/0/69954-media-za-humny/>.
- Reportáž pořadu Reportéři ČT s názvem Mordování Kryla z 26. srpna 2019 [online]. In. ceskatelevize.cz [cit. 10.03.2020]. Dostupné z <https://www.ceskatelevize.cz/ivysilani/1142743803-reporteri-ct/219452801240024/obsah/715259-mordovani-kryla>.
- Reportáž pořadu Reportéři ČT s názvem Obchod s nadějí I. z 9. listopadu 2015 [online]. In. ceskatelevize.cz [cit. 10.03.2020]. Dostupné z <https://www.ceskatelevize.cz/ivysilani/1142743803-reporteri-ct/215452801240037/obsah/434334-obchod-s-nadeji>.
- Reportáž pořadu Reportéři ČT s názvem Obchod s nadějí II. z 30. května 2016. [online]. In. ceskatelevize.cz [cit. 10.03.2020]. <https://www.ceskatelevize.cz/ivysilani/1142743803-reporteri-ct/216452801240020/obsah/475045-obchod-s-nadeji-ii>.
- Reportáž pořadu Reportéři ČT s názvem Směnárníkův kolotoč z 2. února 2020 [online]. In. ceskatelevize.cz [cit. 10.03.2020]. Dostupné z <https://www.ceskatelevize.cz/porady/1142743803-reporteri-ct/220452801240009/0/71148-smenarnikuv-kolotoc/>.
- Reportáž pořadu Reportéři ČT s názvem Tajnosti metra D vysílané 28. května 2018 [online]. In. ceskatelevize.cz [cit. 10.03.2020]. Dostupné z <https://www.ceskatelevize.cz/porady/1142743803-reporteri-ct/218452801240018/0/57746-tajnosti-metra-d/>.
- Reportáž pořadu Reportéři ČT s názvem Varnsdorf doplácí na radary z 18. února 2019 [online]. In. ceskatelevize.cz [cit. 10.03.2020]. Dostupné z <https://www.ceskatelevize.cz/porady/1142743803-reporteri-ct/219452801240007/0/64278-varnsdorf-doplaci-na-radary/>.

168 hodin

- Reportáž pořadu 168 hodin s názvem Lži o viru z 9. února 2020 [online]. In. ceskatelevize.cz [cit. 10.03.2020]. Dostupné z <https://www.ceskatelevize.cz/ivysilani/10117034229-168-hodin/220452801100209/obsah/749588-lzi-o-viru>.

- Reportáž pořadu 168 hodin s názvem Úřednické milodary z 9. února 2020 [online]. In. ceskatelevize.cz [cit. 10.03.2020]. Dostupné z <https://www.ceskatelevize.cz/ivysilani/10117034229-168-hodin/220452801100209/obsah/749586-urednicke-milodary>.
- Reportáž pořadu 168 hodin s názvem Z moci úřední z 16. února 2020 [online]. In. ceskatelevize.cz [cit. 10.03.2020]. Dostupné z <https://www.ceskatelevize.cz/ivysilani/10117034229-168-hodin/220452801100216/obsah/751000-z-moci-uredni>
- Reportáž pořadu 168 hodin s názvem Život nejen pro Matěje z 19. ledna 2020 [online]. In. ceskatelevize.cz [cit. 10.03.2020]. Dostupné z <https://www.ceskatelevize.cz/porady/10117034229-168-hodin/220452801100119/video/745039>.

Kvalifikační práce

- JEŠÁTKOVÁ, Lucie. Sledování práce a rutin vybraných redaktorů/ek v investigativním pořadu Reportéři ČT. Olomouc, 2018. Bakalářská práce (Bc.). Univerzita Palackého, Fakulta filozofická, Katedra mediálních a kulturních studií a žurnalistiky, 2018-09-29.
- ŠTORKÁNOVÁ, Anna – Soukromé tiskové agentury na českém mediálním trhu po roce 1989 se zaměřením na Mediafax. Praha, 2010. Diplomová práce (Mgr.). Univerzita Karlova, Fakulta sociálních věd, Institut komunikačních studií a žurnalistiky.

Rozhovory

Rozhovor s Pavlem Klenerem, Praha 25. listopadu 2019.

Rozhovor s Jiřím Blažkem, Ostrava 27. listopadu 2019.

Rozhovor s Ivetou Fialovou, Praha 19. prosince 2019.

Rozhovor s Janem Chaloupeckým, Praha 19. prosince 2019.

Rozhovor s Ivanem Barešem, Praha 19. prosince 2019.

Rozhovor s Františkem Kölbelem, Praha 21. ledna 2020.

Rozhovor s Helenou Veselou, Praha 21. ledna 2020.

Rozhovor s Kristinou Cirokovou, Praha 23. ledna 2020.

Rozhovor s Kristýnou Dobešovou, Praha 27. ledna 2020.

Rozhovor s Michaelem Preissem, Praha 5. února 2020.

Rozhovor s Davidem Šťastným, Praha 5. února 2020.

Rozhovor se Stanislavou Raupachovou, Praha 12. února 2020.

Rozhovor s Ivanou Pultarovou, Praha 13. února 2020.

Rozhovor s Norou Fridrichovou, Praha 20. února 2020.

Rozhovor s Markem Wollnerem, Praha 25. února 2020.

Rozhovor s Janem Linhartem, Praha 26. února 2020.

Seznam tabulek a grafů

Tabulka č. 1 Sledovanost pořadu 168 hodin

Tabulka č. 2 Nejsledovanější díly za rok 2019 pořadu 168 hodin

Tabulka č. 3 Sledovanost pořadu Reportéři ČT

Tabulka č. 4 Nejsledovanější díly za rok 2019 pořadu Reportéři ČT

Tabulka č. 5 Sledovanost pořadu Černé ovce

Tabulka č. 6 Nejsledovanější díly za rok 2019 pořadu Černé ovce

Tabulka č. 7 Provázanost teoretických zpravodajských hodnot s odpověďmi respondentů

Tabulka č. 8 Zaznamenané rozdíly v pracovních rutinách skrze zkoumané pořady

Tabulka č. 9 Hierarchie úrovní uplatňování moci a vlivu do Johna Dimmicka a Philipa Coita

Graf č. 1 Struktura diváků pořadu 168 hodin (share v %)

Graf č. 2 Struktura diváků pořadu Reportérů ČT (share v %)

Graf č. 3 Struktura diváků pořadu Černé ovce (share v %)

9 Přílohy

Seznam příloh

Příloha č. 1: Rozhovor s Pavlem Klenerem.

Příloha č. 2: Rozhovor s Jiřím Blažkem.

Příloha č. 3: Rozhovor s Ivetou Fialovou a Janem Chaloupeckým.

Příloha č. 4: Rozhovor s Ivanem Barešem.

Příloha č. 5: Rozhovor s Františkem Kölbelem.

Příloha č. 6: Rozhovor s Helenou Veselou.

Příloha č. 7: Rozhovor s Kristinou Cirokovou.

Příloha č. 8: Rozhovor s Kristýnou Dobešovou.

Příloha č. 9: Rozhovor s Michaelem Preissem.

- Příloha č. 10: Rozhovor s Davidem Šťastným.
- Příloha č. 11: Rozhovor se Stanislavou Raupachovou.
- Příloha č. 12: Rozhovor s Ivanou Pultarovou.
- Příloha č. 13: Rozhovor s Norou Fridrichovou.
- Příloha č. 14: Rozhovor s Markem Wollnerem.
- Příloha č. 15: Rozhovor s Janem Linhartem.
- Příloha č. 16: Report z natáčení pořadu 168 hodin.
- Příloha č. 17: Report z natáčení pořadu Černé ovce.
- Příloha č. 18: Report z natáčení pořadu Reportéři ČT.
- Příloha č. 19: Rozpis střížen.
- Příloha č. 20: Rozpis redakce Černých ovcí.
- Příloha č. 21: Technické vybavení pro natáčení.
- Příloha č. 22: Přepis natočeného rozhovoru.
- Příloha č. 23: Scénář připravený ke stříhu.
- Příloha č. 24: Finální scénář po stříhu.
- Příloha č. 25: Vlastenecký betlém.
- Příloha č. 26: Scénář studia pořadu Černé ovce připraveného moderátorkou k natočení

Příloha č. 1: Rozhovor s Pavlem Klenerem

kameraman pořadů Černé ovce, 168 hodin, Reportéři ČT

0) Studium, bývalá zaměstnání? Jak dlouho pracujete pro českou televizi?

Od roku 2006 funguji na volné noze. Tudiž jsem živnostník. Pro Českou televizi pracuji 12 let, od roku 2007. Točil jsem pro mnoho pořadů. Momentálně pracuji střídavě pro pořady: TV klub neslyšících, 13. komnata, Lvíčata, Gejzír, Černé ovce, Reportéři ČT, 168 hodin, Wifina, Boží dar, Pošta pro tebe, Pětka z garáže, Všechno, co mám ráda. Současně ale funguji i pro komerční účely. Natáčím pro TV Nova, TV Barrandov i TV Prima. Věnuji se i dalším komerčním účelům, jako jsou například reklamní spoty. V České televizi tedy funguji jako takzvaný externista a jsem najímán na jednotlivé pořady. Pro Reportéry ČT dělám od roku 2008 a stejně tak pro Černé Ovce. 168 hodin mám tak sporadicky.

0) Zmniňujete, že pracujete jak pro veřejnoprávní, tak pro komerční televize. Spatřujete v tom nějaký rozdíl?

Nedá se to asi rozlišit podle toho, jestli je médium veřejnoprávní, nebo komerční. Jde spíše o to, kdo to vyrábí. Rozdíly ale můžeme vidět například v platebních podmínkách.

01) Jsou nějaká specifika, na která dbá vyloženě jen Česká televize?

Řekněme, že jde o to, jestli tu práci odvážíte dobře, nebo ne. Z vlastní zkušenosti bych zmínil kvalitativní zpracování obrazového provedení. Ale nedá se to tvrdit takto všeobecně.

02) Popište mi prosím svůj pracovní den. Je mi jasné, že při této práci se dny od sebe navzájem liší. Zkuste popsat váš nejběžnější den, kdy pracujete pro nějaký ze zmíněných pořadů.

Tak největší zkušenost mám jednoznačně s pořadem Reportéři ČT. Většinou zavolá produkce, zeptá se mě, zda mám třeba zítra čas a já buď mám, nebo nemám. Jedná se ale o čas, který musím mít většinou celý den. Musím si na takové pořady vyhradit prostor. Protože v momentě, kdy vám volá produkce, tak ani oni sami nevědí, jak dlouho bude natáčení trvat. Někdy vám zavolají reportéři, že mají na tenhle den domluvené třeba dva rozhovory, tak to se pak čas dá odhadnout. Protože u reportérů existuje určitý kruh respondentů, znalců, který se opakuje. Takže vy víte, jak to asi bude vypadat.

V průběhu toho natáčecího dne je pak rozdíl v tom, pro který pořad natáčím. Každý ten pořad má své specifika. Černé ovce jsou publicistický pořad, který se zajímá o uživatelské či právní

věci. Zabývají se spíše fyzickými osobami. U Reportérů ČT má pak téma většinou přesah. I když často se ty pořady prolínají. V mé práci to pak znamená to, že chodím za lidi, který mě neradi vidí, nechtějí být na kameru a podobně. V Černých ovcích se mi potom nestane, že na mě někdo volá, že mě odstřelí, pokud okamžitě nepřestanu natáčet. Rozdíl je v tom, že během natáčení pro dané pořady se zkrátka pohybujete v jiné sortě lidí. V Černých ovcích je to podvodníček, který vám dá maximálně ruku před objektiv. U Reportérů ČT člověk cítí tu závažnost a může to být i psychicky náročné. No a potom 168 hodin je takový mix všeho. Shrnutí týdne, kde se objevuje všechno.

03) Jak se to promítne konkrétně ve vaší práci? Jak vypadá váš den?

Když točím pro Reportéry, tak je to úplně jiný druh práce, než když točím například pro ty Černé ovce. Nedá se říci, že u méně závažných pořadů bych snad fungoval jen na 60 procent, ale rozdíl v tom je.

Jedna reportáž pro Reportéry pak zabere třeba tři až čtyři dny. A málokdy se stane, aby si to celý člověk natočil sám. Protože jako externista mám i jiné projekty. Stává se, že já dotáčím scény kolegům, nebo oni dotáčí scény mně. Je to rutina. Nikdo tenhle postup nevnímá jako problematický.

Hodně také záleží na přístupu jednotlivých reportérů / redaktorů. Někdy ráno vůbec nevím, co budu ten den točit. Některý redaktor se ozve předem a řekne, co se zhruba bude točit. Člověk pak ví, jestli pojedou natáčet nějakého ruského občana do Karlových Varů nebo jestli bude číhat v lese. Aspoň vím, jak se podle toho obléknout. Ale ne vždy ráno vím, co mě čeká. Pokud to téma nemám roztočené. Pokud mám nějaké informace, jsou spíše praktického rázu. Jakože mě čeká dlouhý den a podobně. Ale ono asi není ani potřeba si předem volat. Dělán jen obrazovou část, na to nepotřebuji dlouhé přípravy.

Ráno sedneme do auta, řekneme si, co a jak. Člověk zjistí, jestli téma bude příjemné, jestli nás respondent rád uvidí, nebo naopak. Člověk se tak naladí a promění se i jeho přístup k práci. V tom smyslu, jestli má být ostražitý, jestli bude na natáčení čas a tak.

04) V čem přesně spočívá vaše práce?

Já odvádím vizuální práci. V některých málo případech, kdy pracujeme v užším týmu, tak se starám například o zvuk. Běžné ale je, že jsme na tom place tři až čtyři. Redaktor, kameraman, technik a někdy režie. Technik neboli zvukař přiveze techniku. Buď je z české televize, nebo je také externě najatý. Externí technik ale bývá častější. Pokud se dostáváme do nějakých nestandardních situací, tak mi redaktor předem zavolá a řekne, co nás čeká. Já mu

pak povím, že třeba budeme potřebovat více vybavení, než používáme normálně. Například když potřebuji více světla, tak se obrátím na produkci, aby poslala dvě světla navíc. Doladuje se to. Většinou se ale vystačí s jednou lampou, kamerou a jede se.

Postarám se tak o obrazovou stránku a práci předám dál. Obsah postupuje do střihu, kde už se o to starají další lidé. Nijak už zpětně obraz s redaktorem nekonzultuji.

05) Ohledně natáčení vás oslovuje produkce, nebo jednotlivý redaktor?

Jak kdy. Jde spíše o to, že někoho znáte, víte, jak točí. Znáte jeho způsob práce. Osobní sympatie, kdy čtete mezi řádky. Víte, co ten druhý chce. Podle toho si pak redaktoři nahlásí na produkci, s kým by asi chtěli točit. Když nikdo nemůže, tak holt ať to aspoň někdo natočí. Někteří redaktoři pak volají už třeba napřímo nám, kameramanům. Potom jdou za produkcí s tím, že kameramana mají domluveného.

06) Seznamujete se před natáčením více s tématem? Pokud tedy víte, co přesně budete natáčet.

Ne. Není to potřeba.

07) Komunikujete s reportérem o obsahu. Uvedu vzorovou situaci – natáčíte nějakého respondenta a všimnete si, že jeho vyjádření třeba není dostatečně přesné. Redaktor si ale problému nevšimne. Mluvíte redaktorovi do obsahu?

Není to obsahem mé práce, nemám za to zodpovědnost. Když ale s někým pracujete delší dobu, tak víte, že ho můžete potichu upozornit. Řeknete, co vás napadlo, a on to může zvážit. Buď to přijme, nebo ne. Záleží na tom, který redaktor tu vaši připomínku přijme, a který ne. Zkrátka, někdo je za to rád, někdo ne. Ale že bych někoho takto jistil, se stává minimálně. Tohle je práce režiséra, který ne vždy je na place. Někdy si totiž režii dělá sám redaktor. V tom případě tam pak může chybět ta nezaujatá třetí osoba, která by si takové nějaké nejasnosti mohla všimnout. Ale jak říkám, někdy vyloženě i kameraman může spolupracovat na režii. Má nadhled, všimne si věci, které by si pak redaktor mohl všimnout až třeba ve střihně, a ulehčí tak redaktorovi práci. Za výsledek je ale zodpovědný redaktor.

08) Stala se vám situace, kdy jste musel z vaší pozice třeba doověřit nějakou informaci, která vám přišla nejasná?

To se nestává. Není to v mém popisu práce.

09) Na kolika reportážích pracujete zároveň během měsíce?

Nedá to říct přesně. Je to proměnlivé. Tahle práce je hrozně nestabilní.

10) Tak jinak. Kolikrát do měsíce natáčíte pro dané tři pořady, aniž by to musela být kompletně celá reportáž?

Byly měsíce, kdy jsem točil třeba dvanáct dní. Pak jsou měsíce, kdy netočím třeba ani jednou, protože jsem zas fixován na jiném pořadu. Záleží, kdo zavolá dřív. U Reportérů ČT je specifické, že volají většinou na poslední chvíli. Ne vždy mám následující den volno. Záleží na tom, zda jsem dopředu domluven někde jinde, nebo ne. V jednu dobu byli Reportéři ale nejčastější pořad, pro který jsem v ten daný měsíc natáčel. Teď už se to změnilo.

11) Jak to?

Tak hrají tu roli finance. Rozhodně to není z důvodu obsahu, já mám takový obsah rád. Ale když vám někdo zavolá měsíc dopředu, že pro vás bude mít lépe ohodnocenou a jistou práci, tak vezmete to. Lepší je jistota. Pak máte zase týden volno, ale ani jeden pořad vás zrovna nepotřebuje. Naposledy jsem vlastně natáčel před letními prázdninami.

12) S kterým pořadem se vám nejlépe spolupracuje?

Většinou se vykristalizuje tak, že s lidmi, s kterými začnete pracovat pravidelněji, pak spolupracujete i dál. Z Reportérů ČT to bylo asi 5 lidí. Teď se tam to obsazení trochu proměnilo. Každý má svůj styl práce a je přínosné, když si s lidmi sednete. Jak jsem říkal, že tak 5 reportérů, s kterými jsem dělal víc než dvě věci, a fungovalo to. Je přínosné, když víte, jak ten člověk pracuje. Někdo je rád, když jsem jako kameraman aktivnější, někdo je zase introvertnější. Nejde říct, že by mi jedno nebo druhé vyhovovalo víc. Je zábavné, že práce tak není monotónní. A zase je příjemné, že nepotkáváte pořad nové lidi.

13) Popište, jak by podle vás měla vypadat reportáž?

Reportáž by rozhodně neměla nudit. Nejde jen o audio. Vizuální složka je tam podstatná. Každá reportáž by tak měla být zajímavá nejen obsahově, ale i vizuálně. Dále by neměla být rušivá. Někdy si všímám nekvality, ale to je můj profesionální problém. Mě jako diváka ruší, když je třeba točeno na starší techniku. Stejně tak mi vadí i zvuková nekvalita.

14) Vidíte mínus i v tom, když si reportér svoji reportáž natáčí sám?

Ze svého profesionálního pohledu určitě. Na toho člověka je to velká nálož. Jako divák si pak všimnu určitých nedokonalostí, co je ale zajímavé, ony ty nedokonalosti vůbec nemusí tomu výsledku vadit. Pro běžného diváka to nehraje roli, a naopak ho to může více vtáhnout do děje. Má to svoje pro a proti. Já mám rád, když investigativní témata jsou hodně nasvícená a mají svoji určitou atmosféru. Tyto reportáže vyvolávají emoce a obraz by tomu měl přispívat.

15) Můžete říci nějaké obrazové prvky, které diváka nenudí, ale naopak zaujmou jeho pozornost?

Napadá mě práce s detailem. Ale nesmí se přehánět. Je nuda, když se divák dívá jen na celky. V detailu si můžete všimnout nových věcí, kterých jste si v celku nemuseli všimnout. Dostáváte se hlouběji. V obrazu jsou i velké rozdíly mezi tím, pokud děláte zpravodajství, nebo publicistiku. Jakože ve zpravodajství by neměla být hudba, i když tahle hranice se taky dnes už překračuje. Nebo třeba i zpomalené záběry. U publicistiky, jakou jsou investigativní pořady, pak záběry tohoto typu mohou fungovat. Investigativní reportáže jsou ale specifické. Často to jsou spíše dvanáctiminutové malé dokumenty. Tam už se dají pak používat i filmové prvky.

16) Stalo se vám někdy, že jste museli stejnou, již natočenou věc přetáčet?

Stává se, že se přetáčelo z důvodu techniky. Například chyběl zvuk. Což by se nemělo stát, ale zažil jsem to. Když se znovu točí rozhovor s tím stejným člověkem do stejné reportáže, tak to bývá z důvodu, že se změní situace. Nebylo by to z důvodu, že by si redaktor usmyslel, že to chtěl udělat jinak. To by málokdo udělal, že by do toho šel znovu.

17) Já vycházím spíše z informace, že když Marek Wollner kontroluje finální fázi reportáže, stává se, že se mu třeba nelíbí závěr a redaktorovi nakáže to předělat.

Ne, toho jsem nebyl přítomen nikdy.

18) Jak pracujete s etikou?

Mě se to úplně netýká. Ale někdy si všímám toho, že celkové vyznění reportáže nemusí působit odůvodněně. Nebo něco, co tam padlo, nezní tak odůvodněně, jako když jsme to třeba natáčeli. Člověk ví, jak to probíhalo, zná celý ten rozhovor. Pak nějaká promluva v celkovém vyznění reportáže může znít neopodstatněna, i když při tvorbě to tak nebylo.

Já si práce redaktorů nesmírně vážím. Často slýcháme různé útoky, a to nejen z médií. Jsme žoldáci a jsme zaplacení. Klasika. Respekt nad určitou houževnatostí redaktorů. Není to lehká práce, nejsou to obyčejné reportáže. Etický problém vidím v tom, že se na média útočí tímto způsobem. Člověk se během jednoho dne může tak psychicky vyčerpat, že jsem pak rád, že mohu pracovat i na jiných neinvestigativních tématech a pořadech.

Co se týče Reportérů ČT, tak za ně bych se postavil. Samozřejmě nikdo není dokonalý. Tenhle pořad je ale pod velkým drobnohledem. Je na ně kladen tlak, ať už zvenčí, tak i zevnitř. Jako tlak šéfredaktora na kvalitní práci. Ale nevybavuji si situaci, kdy bych se musel stydět. To bylo v jiných pořadech, zde určitě ne.

19) Stalo se vám někdy, že jste na nějakém tématu nechtěl spolupracovat?

Naopak. Často jsem byl u věcí, kdy se odkrývaly vážně silné příběhy. Na začátku to vypadalo, že někdo někoho třeba obtěžuje a podobně. Nakonec z toho byla kauza, která se týdný probírala v médiích. Jinak ne, nestalo se mi, že by pro mě nějaké téma nebylo dost dobré, dost prověřené.

20) Cítíte, že se dotýká přímo vaší práce z vaší pozice?

Myslím, že se to takto nedá říct. Nedotýká. Já ve své podstatě o ničem nerozhoduju.

21) Setkali jste se s takovou reportáží, kde jste museli přemýšlet nad etickou stránkou a probrat situaci s redaktorem?

Ne. Myslíte, že bych měl natáčet něco, co by se mi přičilo? To se opravdu nestává. Ta etická hranice je nastavena hodně podobně u všech lidí, co takové reportáže tvoří. Často nad tímto nepřemýšlíme. Etika je taková automatika v nás všech.

22) Jakou roli hraje při vaší práci Marek Wollner?

U mě konkrétně asi výrazně ne. Marek dělá obsahovou část a když pominu nějaké celoštábní schůzky všech lidí, co na tom dělají. Režiséři, kameramani, redaktori a tak dále. Bylo zde celé vedení včetně Marka, kde jsme si říkali, co a jak do budoucna, co změnit a podobně. Většinou se ale tyhle věci řeší přes redaktora, ti jsou s Markem v užším kontaktu.

23) Tyto celoštábní schůzky, o kterých mluvíte, bývají pravidelně?

Ne. Velice málokdy. Když chce vedení nějakou dlouhodobou změnu, nad kterou je potřeba si podebatovat. Například když něco vedení okoukne ze zahraničí. Nic, co se týče obsahu, ale spíše zaměřeno na vizuální hledisko.

24) Kdo všechno zasahuje do vaší práce?

Do mé práce zasahuje redaktor a režisér. A samozřejmě to ovlivňuje i kolega technik. Ale to už jdu do podrobností. Pokud mám špatnou techniku, tak se mi něco nepodaří tak, jak bych chtěl. Různé závady a podobně.

25) Komu se odpovídáte?

Jelikož jsem živnostník, tak se odpovídám sám sobě. Mně hrozí akorát to, že by mi nezaplátili.

26) Vnímáte rozdíl mezi vámi jako externistou a internisty? Myšleno z pohledu vaší práce jako kameramana.

Já rozdíl nevnímám. Všichni děláme svoji práci, někdo jí dělá lépe a někdo hůře. Kvalita nejde posoudit z hlediska toho, zda je třeba kameraman interním zaměstnancem České televize. Je to spíše o nějaké ochotě, ale to se týká lidí a jejich osobností. Všechno je o lidech. V České televizi je zaměstnáno spousta lidí, a ne s každým si sednete. Je to různé. Ale internista, když má službu, produkce ho šoupne natáčet Reportéry a nikdo se asi neptá na jeho zájem. Možná to bude tím. Ale tím nechci říct, že já bych si snad mohl vybírat, s kým chci pracovat, a s kým ne. Tady jde spíš o to, že reportéři si řeknou, že se jim se mnou dělá dobře, a ta spolupráce pak je dlouhodobější.

27) Přišel jste vy sám s nějakým tématem pro investigativní pořad?

Ne.

28) Setkal jste se se stížnostmi či výhružkami?

Že by mi chodily nějaké dopisy? To rozhodně ne. Jednou mi přišlo předvolání před soud, jako svědkovi. Byl jsem přítomen incidentu, byl jsem v práci, tak si mě dohledali. Ale to nebyla žádná stížnost. Vyhocené situace jsou spíše na místě natáčení. Vy držíte techniku a jste první na ráně. Někdy dojde i k fyzickému i ústnímu kontaktu. Různé strkanice, výhružky,

respondenti šahají na objektiv a podobně. Naštěstí mám většinou výškovou převahu. Každopádně nepříjemné situace nastávají.

Pamatuji si téma, kdy před námi zdrhal nějaký politik. Nedošlo sice k agresivitě, ale tenhle díl se jako zábavný moment vysílal i na silvestra. Člověk často neví, co se bude dít. Myslím, že tohle se odehrálo v Ústí na zastupitelstvu s Markétou Dobiášovou. Vyběhl jsem za politikem, technik za mnou vlál. No komické a bizardní. Politik se před námi zavřel za dveřmi a nehodlal je pustit. Skončilo to tak, že se zavřel na toaletě. A tak už jsme nešli. To je přesně ta etická hranice, kterou jsme neporušili.

29) V čem je vaše práce nejtěžší?

Práce je často fyzicky náročná. Někdy víc, někdy méně. Poté nějaká ta bystrost a ostražitost. Jde o to, být stále připraven na akci. Je třeba předvídat, což u běžných pořadů není úplně potřeba. U investigativy je to mazec. Samozřejmě i nějaká organizace času, ale to není jen u investigativních kauz. Každopádně jak už jsem říkal, u Reportérů ČT je vše na poslední chvíli. Žádný natáčecí plán neexistuje oproti dalším projektům. Tady je znám často jen nástup a předpokládaný konec, který se často mění. U Černých ovcí je odhadnutelnější ten čas. Můžete si to naplánovat. U Reportérů jsou ty kauzy tak složité, že i samotné rozhovory bývají velmi dlouhé. Samozřejmě je to reportáž od reportáže.

30) Vnímáte politický tlak?

Ten je cítit vždy, a to nejen poslední dobou. Tlak byl vždy. Teď je tu Andrej Babiš, předtím tu byl Petr Nečas. Ale i za Paroubka tu ten tlak byl. Vždy se více točí o tom, kdo je u vlády. To je logické. Není to o tom, že by Česká televize měla pifku na Andreje. Proti ODS se jelo pořád, na Praze 5 byla jedna reportáž za druhou. Hlídací prvek novinářiny tu funguje. Reportéři jsou poslední televizní investigativa, takže tlaky tu jsou. Pořad je v nepřízni politiků, ale to byl vždycky. Stejně tak i ta 168 hodin. Teď je otázka, jak se s tím Česká televize popere. Jestli si nějaký investigativní pořad udrží. Také záleží na lidech, zda to budou chtít. Tyhle pořady, který se jich tematicky týkají, lidi nemají rádi.

31) Vnímáte Českou televizi jako silnou instituci, která se dokáže za práci svých lidí postavit?

Nevím to osobně, jen zprostředkovaně. Za sebe si myslím, že pokud někdo svoji práci dělá dobře, není co řešit. V Reportérech bylo několik soudů a pouze v jednom se prohrálo. To o

něčem vypovídá. Ze své pozice jako kameramana považuji práci pro tyhle pořady jako prestižní. Přišlo na spoustu kauz.

32) Čím si myslíte, že je způsobeno to, že dneska už zveřejněný investigativní obsah nemá takovou sílu?

Všechno je odraz společnosti. To je můj osobní názor. Hodně se ve společnosti projevuje to, kdo je u moci a co všechno si dovolí. To se promítá i na lidech. Když si vzpomene na Stanislava Grosse a jeho kauzu s bytem. Neustál to, ale na druhou stranu aspoň s médii komunikoval. V té době si nemohl dovolit, že s médii nebude komunikovat. Dneska mluvčí prezidenta řekne, že se s nikým bavit nebude. Vždyť je to v jeho popisu práce. Mluvčí i často používá hodnocení někoho, což prostě není v jeho kompetenci. Ten má prostě odpovídat na dotazy, ať už jeho odpovědi budou, nebo nebudou relevantní. Dneska lidé, kteří jsou ve vysokých pozicích, se s médii nebaví. A to se mi hodně nelíbí. Žurnalistika je veřejnými osobami často negativně hodnocena, a to bez jakéhokoli důkazu. Je to házení bláta na zed'.

33) V čem vnímáte rozdílnost pořadů Reportéři ČT, 168 hodin a Černé ovce?

Jak jsem již říkal. Je to v obsahové stránce. Pro mě se práce jako kameramana nijak extrémně neliší. (viz otázka číslo 1)

Příloha č. 2: Rozhovor s Jiřím Blažkem

střihač pořadů Černé ovce a Reportéři ČT

0) Studium, bývalá zaměstnání? Jak dlouho pracujete pro českou televizi?

Já mám elektrotechnické vzdělání a do ČT jsem nastoupil jako technik. 25 let jsem v televizi. Už vlastně během toho, co jsem pracoval jako technik, tak jsme stříhávali. Ta práce mě chytla a dělám ji doteď. Bavilo mě to a naučil jsem se to praxí.

0) Na investigativním pořadu, ve vašem případě na Černých ovcích a Reportérech ČT, děláte jak dlouho?

To budou asi dva roky. Šlo to ruku v ruce s tím, že předtím jsem byl zaměstnancem ČT a dva roky jsem na volné noze. Což je otázka, jestli je to teď lepší. Jednou je práce hodně, jednou není žádná.

Na volné noze jsem asi tři roky. A přes jednu redaktorku, která dělá pro Reportéry ČT, jsem se dostal k této práci. Osvědčil jsem se a spolupracuji s nimi.

0) Vnímáte nějaký rozdíl mezi tím, že předtím jste byl stálý zaměstnanec, a teď jste na volné noze?

Jde spíš o to, co stříhám za pořady. Jinak v tom není rozdíl. Akorát se teď musím víc otáčet, abych si tu práci udržel.

0) Pro jaké všechny pořady pracujete?

No, bývalo jich více. Hodně se jich porušilo. Bývalo více týdeníků, Klékánice, Ta naše povaha česká atd. Ale teď hodně stříhám Šikuly, Náš venkov, Folklorika. To jsou fajn pořady, to člověka baví. Může se u toho tvůrčně rozvíjet. Nemá to pevně dané hranice. Potom samozřejmě Černé ovce a Reportéry ČT.

01) Popište prosím svůj pracovní den, kdy pracujete pro jeden ze zkoumaných pořadů.

Jelikož do Prahy dojíždím, musím brzo vstávat. Musím tam být většinou na devátou hodinu ráno. Prohlédnu si materiály, co natočili. Scénář už mám většinou předem poslaný, takže ho mám nastudovaný. No a začnu skládat takzvanou kostru neboli vláček. To jsou výpovědi poskládané za sebou, aby to mělo určitý vývoj. To většinou bývá delší. Reportáž má okolo 12 minut, takže tahle kostra má v základu třeba 30 až 45 minut. A to spolu s redaktorem

projíždíme. Některé věci, které jsou třeba dublované, tak hned vyhazujeme. Stejně tak i věci, které nemají význam. I když se z počátku zdálo, že mají význam, postupně zjišťujeme, že nejsou podstatné. Vláček přeskládáváme. To, co je na konci, jde třeba na začátek a podobně. Aby to mělo vývoj. To se skládá třeba do 17:00 až 19:00. Tam už vidíme, jak to asi bude. No a potom začneme pokrývat obrázky a muzikou. Hudba je důležitá, dává tomu určitý podkres. Někdy samozřejmě vadí. Nesmí jí být moc. Někde by zase neměla být vůbec. Ale dává obsahu charakter, podtrhne to. Dále pak přemýšlíme nad grafikou. Co dát do „okýnek“ a podobně. No, závěr je takový, že právě tu kostru pokryjeme.

Redaktor je tam celou dobu se mnou a spolupracujeme. Stejně tak spolupracujeme i s režisérem, který třeba přijde, když je postavený ten základní vláček. A spolu pak vybíráme třeba muziku. On pak dává tu představu, abychom věděli, co za obrázky. Za tu neděli tak stihnu jednu reportáž.

02) Jde vaše práce rozfázovat? Respektive lze práci na jedné reportáži (na jednom tématu) rozdělit do určitých fází? Popište fáze.

Jak už jsem zmínil výše. Lze. Zjednodušeně. Začínáme prvotním zhlédnutím obsahu, potom následuje kostra neboli vláček, poté postupné střihání. Následuje pokrývání obrázky a muzikou plus grafická úprava, jako jsou titulky a podobně. Tím pro mě práce v podstatě končí. Pak přijde schválení dramaturger, potom jde obsah do zvukárny, poté další schválení a je hotovo.

03) V čem se ve vaší práci liší Černé ovce a Reportéři ČT?

Rozdíl je v tematicce. Reportéři bývají mnohem složitější. Když je reportáž o bolavém kolenu, tak je to jednoduché. Pak ale přijde téma na nějakou mafii, ekonomické kauzy. To už je složité. Vysvětlit to divákovi, aby tomu rozuměl. Aby se zbytečně nezabíhalo do zbytečných podrobností a aby to mělo hlavu a patu.

Co se týče Reportérů, tak tam se střihá vždy v neděli. To znamená, že musí být nastoupení většinou tři střihači. Protože Reportéři mají tři reportáže během jednoho dílu. Negunguje to tak, že by byli vyhrazeni střihači jen pro jeden pořad, prostě produkce zavolá tomu, kdo má čas. Samozřejmě někdy se použije reportáž, která už je hotová týden. Takové ty konzervy. Ale většinou se snaží, aby byl obsah co nejaktuálnější. Naposledy jsem stříhal Gorilu, ty odposlechy na Slovensku. Černé ovce se pak střihají v týdně. Tam to ale není určitý den v týdně, spíš jak je potřeba.

Ale jak říkám, liší se to podle tématu, kauz. Když to jsou politické složité kauzy, kde jsou třeba nějaké daňové úniky, tam má samotná kriminálka problém to rozkrýt. Redaktor to musí vysvětlit, v tom jsou Reportéři složitější. Samotná práce se pro mě ale asi neliší. Bývá to složitější postavit ten vláček. Bývá to delší. Když někomu v Ovečkách propíchnou gumičky, tak je to samozřejmě jednodušší. Spíš vidím rozdíl v tom, když nepracuji s investigativním obsahem. Například u pořadu *Náš venkov*, tak tam je široké pojetí, je to o tom venkovu. Ta práce je hezká, jsou tam srnky, ptáčci, lesíky. Kameraman natočí rosu, pohraje si s tím. Je to hezká práce. U publicistiky a investigativního obsahu se musí kolikrát jít na úkor toho obrazu.

04) Jak se vaše práce v historii proměnila?

Tak úplně původně se točilo na film. To už se teď nedělá. Pak byly takzvané betakamy (Betacam). Ty kazety se musely nahrát jedna ku jedné do počítači. I když původně se stříhalo na těch kazetách, jak kdyby VHS spojené s nějakým ovládním, a ty kazety jezdily tam, kam potřebovaly, podle toho časového kódu. A stříhalo se takzvaně na jednu další. Byly tři playery a jeden recordér. Na recordér se nastavilo, že od 5. minuty 12. sekundy bude z prvního stroje 10. minuta a 30. sekunda střižena od tehdy do tehdy. Člověk to našel a pak potřeboval další záběr. A ten byl třeba na konci kazety, tak to musel jet zas na konec kazety, tu nastříhnout a přehrát ten kousek na ten recordér. S vývojem počítačů se to nahrávalo do paměti. Sice se ještě točilo na kazety, ale ty kazety se musely jednu ku jedné nahrát do paměti toho počítače. A tam už se dalo stříhat hned. Člověk už mohl skákat z hodiny na vteřinu jedním tlačítkem. Enter, buch a je tam, kde potřebuje, napíše si kód a je to. A stříh je potom rychlejší, člověk dokáže víc, než když byla éra kazet. Teď už se točí na disky a ty disky už se nemusí nahrávat jedna ku jedné. Dříve byla hodinová kazeta a ta se musela hodinu jedna ku jedné natahovat do počítače. Teď už je to desetina času. Nějakou dobu to trvá, ale je to daleko rychlejší, ty datové toky. To ale většinou dělávají takzvané ingest pracoviště. Tam se dají materiály, disky a ty to natáhnou. Čili já přijdu do střižny a ty materiály mám natažené. Pak tedy přijde kostra a to, jak jsem už říkal.

Moje práce končí tím, že to schválí dramaturg Marek Wollner. Ten přijde, popřehazuje to podle jeho představ a pak je hotovo. S tím, že pak následuje zvukárna. Máme totiž v reportáži třeba až sto zvukových stop. Třeba jen osm stop jsou ruchy, muziky. To pak vše postupuje do zvukárny, kde oni to namixují. Aby najížděla muzika, aby bylo všechno dobře slyšet. A seděly poměry. To už jsou ale detaily. Reportáž je hotová i s titulky. Pak když obsah vyjde ze zvukárny, tak přichází další schvalování. Přijde takzvaná schvalovací projekce, kde to všichni

šéfové shlídnou, zda je to v pořádku technicky a obsahově. Když to projde touhle schvalovačkou, tak je to připraveno na vysílání.

05) Kolik hodin vám trvá jedna reprotáž?

Všeobecně se říká, že minutu stříháme hodinu.

06) Když se bavíme o tom, jak se práce na jedné reportáži posouvá od jedné profese k druhé? Kdy přichází na řadu stříh?

Já přicházím na řadu, když natočen veškerý materiál. Respektive když mám natahané všechny materiály v počítači. Tedy přede mnou je obsah v ingest pracovišti.

07) Kdo na reportáži pracuje poté, co ji dostříháte?

Jak jsem říkal, obsah jde do zvukárny. Tedy nějaký zvukový mistr.

08) Kolik lidí se na jedné reportáži podílí?

Vše začíná produkcí. Potom zvukař, kameraman, redaktor, režisér, stříhač. Následuje zvukový mistr, který pracuje v té zvukárně, jak jsme se bavili. Závěrečné slovo má dramaturg. To znamená osm osob. Samozřejmě to může být i víc. Klidně devět až deset lidí.

09) Na kolika reportážích pracujete zároveň?

Vždy stříhám jednu věc, nefunguje to tak, že bych měl rozstříháno více témat.

10) Stala se vám situace, kdy jste musel upozornit na nějakou nejasnost, které jste si všiml při stříhu?

Jasně. To je přesně ta tvůrčí práce. Samozřejmě se to liší podle toho, s kým zrovna pracujete. Ale s lidmi, s kterými nevyházím, tak nepracuji. Je to kolegiálně, o společné práci. Člověk, který tu reportáž tvoří, tak o tom ví samozřejmě vždycky více. A já, když něčemu v té reportáži nerozumím, tak na to upozorním. Protože by tomu nerozuměl ani divák. Tak pak následuje nějaká společná diskuze, aby obsah byl ideální.

11) Kdo se na vás obrací, když je potřeba stříhače?

Produkcce. Souvisí to i s tím, že mám svůj okruh reportérů nebo redaktorů, se kterými spolupracuji dlouhodobě. A to jak v rámci Reportérů ČT, Černých ovcí a dalších pořadů.

12) Jak často se stává, že dramaturg nechá obsah předělat? Myslím to tak, jak často se povede reportáž nastříhat na první pokus?

Víc hlav víc vidí. Reportáž se tvoří v průběhu, nikdy se nestane, že by reportáž byla na první dobrou. To neexistuje. Někdy se ze začátku stane konec a opačně.

13) V čem je vaše práce nejobtížnější?

Je to v čase a v postupujícím věkem. Ty dvanáctihodinové šichty jsou mazec.

14) Popište, jak by měla vznikat reportáž od začátku do konce?

Vždycky má reportáž něco přinést a vysvětlit. Špatná reportáž může vzniknout i tehdy, kdy by obsahově byla zajímavá, ale byl špatný kameraman a reportáž by zničily špatné obrázky. Z mé profese mi vadí, když je špatný obraz. Pokud se dlouho řeší jen samotný obsah reportáže a je málo času na část obrazovou, je to znát a je to špatně. Potom mám co dělat, abych to dal dohromady. Může se stát, že třeba obrázků je málo nebo se přímo netýkají toho, co by v té reportáži mělo být. Kolikrát je vize, jak má reportáž vypadat, a v průběhu té tvorby se reportáž vydá trochu jiným směrem. Ty obrázky, které vznikly na začátku, jsou zbytečné. Potom se ale používají takzvané archivy a člověk použije přesně to, co potřebuje.

15) Kolik bývá obrázků na jednu reportáž?

Hodně se to různí. Když se stříhá po slovech, je potřeba pokrýt střihy. Kolikrát mám problém, abych se vešel s titulkem, který musí být vidět alespoň pět nebo šest vteřin. Takže v průměru mám 12 minut a každých deset vteřin je střih. V průměru na dvanáctiminutovou reportáž mám na začátku třeba osm čtyřicetiminutových záznamů. Nebo i šest, je to různé. Jak kdo to natočí.

16) Jak pracujete s novinářskou etikou?

Já jsem pořád zavřený na střížně. Jen dávám pozor, ať se v reportáži něco nepřestřelí. Stačí selský rozum. Samozřejmě to nezávisí jen na mně. Máme dramaturga, režiséra, redaktora, ale mám svůj podíl. Mě se to přímo nedotýká, respektive stříhám, jak mi nařídí. Venkovní záběry já těžko ovlivním.

17) Setkali jste se s takovou reportáží, kde jste museli přemýšlet nad etickou stránkou a probrat situaci s redaktorem? Příklad.

Může se stát. Hlavní slovo má režisér. Na něm je ta zodpovědnost. Já jsem jen nástrojem. Spolupracuji s nimi, ale nemám odpovědnost.

18) Stává se často, že se zamýšlíte právě nad etikou?

To se týká spíše politických kauz. Ta politika sama o sobě je neetická. (smích) Ale ne, nestává. Člověk cítí, kdy už něco bylo moc.

19) Jakou roli hraje při vaší práci Marek Wollner?

Já se s ním setkávám až tehdy, kdy přijde schválit výslednou formu reportáže. On se střídá ještě s Anetou Snopovou občas. Podle toho, kdo z nich má vysílání. Ale on je ten hlavní. Marek Wollner je šéfdramaturg a má pod sebou své dramaturgy. Třeba Jana Chaloupeckého, který má Ovečky.

20) Kdo všechno zasahuje do vaší práce? Komu se odpovídáte? Kdo je váš nadřízený?

Asi produkce. Pokud se třeba nestíhá nebo tak. Mě najímá produkce. Nemám žádného nadřízeného. Musím práci dělat dobře, aby mě najali zase příště.

21) Přišel jste vy sám s nějakým tématem pro investigativní pořad?

Ne. Na to nemám čas. To nechávám na nich.

22) Když jsou například v Reportérech ty reportáže na pokračování, dbá se na to, aby i další díl stříhal stejný střihač?

Asi ani ne. Respektive pokračování točí stejný redaktor jako první díl, tím pádem to většinou spadne i na stejného střihače, ale není to podmínkou.

23) Setkal jste se vy sám se stížnostmi od diváků? Nebo dokonce výhružkami?

Mě se to netýká. To jde na hlavu redaktora. Ke mně se nic nedoneslo. Je to tím, že nemám odpovědnost.

24) Vnímáte v poslední době zvyšující se politický tlak?

Tlak ani ne. Spíš člověk vidí, kolik nepravostí se tu děje. Kolikrát to, co všechno ví redaktor, se ani do té repky nedostane. Jelikož s těmito tématy pracuji, vím o tom více a mám větší obzor.

25) Jak myslíte to, když říkáte, že to tam redaktor nemůže dát?

Třeba že není dostatečně velká stopáž a všechno se tam nevejde.

26) Vnímáte Českou televizi jako silnou instituci, která se postaví za práci svých lidí?

Pnutí cítím v tom ohledu, že je vyvíjen tlak na to, aby se ČT stala státní institucí. To v kuloárech zní. Záleží, jak to napadne. Ale vím o tom prd. Ale doba se mění, dřív jste odvysílali reportáž a padla vláda. Dneska lidi otupěli. Asi se toho děje moc. Je ale pravda, že nejvíce šťourá Česká televize, proto je pak Česká televize pořád pod palbou. Doufám, že se nám tu investigativní pořady udrží. Jestli je ale Česká televize silná, to nemůžu soudit. Tak daleko nedohlédnu. Ve své práci se cítím svobodně a to mi stačí.

27) S jakou technikou pracujete?

Stříháme v programu Avid Media Composer. V tomto pořadu stříhám já. Tedy v tomhle stříháme jak Reportéry, tak Černé ovce. 168 hodin se stříhá v jiném programu. Avid je dobrý v tom, že má více možností na trikování. Dělají se v něm různé inscenace, pohádky. Umí víc věcí. Ve zpravodajství mám pocit, že používají Premieru (Adobe Premiere Pro). Tam je zase výhoda v tom, že je to rychlejší. Na Kafkách je asi dvacet těch Avidů a na zpravodajství jsou jen tři.

28) A proč se zrovna 168 hodin stříhá v jiném programu?

Ve zpravodajství si potřebují rychle hrábnout pro nějaký záběr do archivu a hned jim to funguje. Kdežto ten Avid si ty záběry potřebuje naimportovat a to trvá. Avid toho více umí, ale není tak oprativní jako ty jednodušší stříhové programy pro zpravodajství.

Příloha č. 3: Rozhovor s Ivetou Fialovou a Janem Chaloupeckým moderátorka a dramaturg pořadu Černé ovce

0) Kde a co jste studoval/a, kde pracoval/a?

Iveta: Já jsem vyučená prodavačka s maturitou. Od dětství jsem byla trochu komediant, a proto jsem pořád chtěla dělat něco jiného, než na co jsem se soustředila při studiích. Hledala jsem, co by tomu odpovídalo, až jsem narazila na městské vysílání v Kladně. Tam jsem se přihlásila, pracovala jsem tam. Točili jsme zajímavosti ze středních Čech a spolupracovali jsme hlavně tehdy s Novou. Potom se stalo, že redakce v Kladně zanikla a na Nově zrovna bylo místo. Jedna kolegyně odtud právě odcházela. Takže jsem začala pracovat ve zpravodajství na Nově, kde jsem byla až do jejího rozdělení, kdy se to rozdělovalo na Barrandov a tu další část. Posléze jsem se dostala do České televize. Hodně lidí tehdy z Novy šlo právě sem a mě vzali s sebou. Tady tehdy vznikala nová redakce pořadu Černá bílá, měl to být magazín a měl se vysílat denně. Udělala jsem konkurz na moderátorku a vysílalo se to dva roky. Bylo to živé vysílání, bylo tam víc rubrik a jedna z těch rubrik zůstávaly Černé ovce. No, a protože se tady měnilo vedení, tak někdo přišel s něčím novým. Vznikl pořad Černé ovce a tam jsem zůstala. Do České televize jsem přišla v roce 2000. To bylo zrovna, když tu byla ta stávka. Nastoupila jsem těsně před stávkou. Od té doby jsem vedená jako internista. Od června 2005 jsem také moderovala pořad Před půlnocí na kanále ČT24.

Jan: Já jsem studoval pedagogickou fakultu – češtinu. Pak jsem pracoval v mnoha profesích. Od dělníka po číšníka. Potom jsem pracoval v tiskové agentuře IAM, která měla být v 90. letech konkurencí ČTK. Ještě byla druhá, Arteria. Chvíli to fungovalo, ale ten model nebyl ekonomicky únosný. Pak se objevil konkurz v televizi, že hledají redaktory do zpravodajství České televize, kam mě vzali. V České televizi jsem od 1. června 1993. Byly nabídky, kdy Nova tvořila redakci. Ale pro mě to je do dneška téměř nepředstavitelné. Soukromá televize. Já asi až fanaticky věřím veřejnoprávním médiím. Nemám tu žádný problém s nezávislostí. Zažil jsem to tu v mnoha politických turbulencích a nějakou kontinuitu a slušnost si ta televize drží pořád. Potom se mi ozval Čestmír Kopecký, což byla persóna. A od roku 1995 pracuji na Černých ovcích.

01) V čem přesně spočívá vaše práce?

Iveta: Přicházejí témata a ty já společně s dramaturgem Janem Chaloupeckým probírám. Řešíme, zda by stálo za to je točit, jestli je dostatek příležitostí a důkazů. Potom se tyhle případy rozdělují mezi redaktory. Mojí prací je to, že všechny příspěvky, které redaktori

natočí, tak já musím vidět. Abych věděla, o co jde, musím vidět scénáře. Potom sestavuji to průvodní slovo, takzvaná studia. Tam to musí ve 4 větách vystihnout podstatu problému a nalákat diváky, aby se na to chtěli podívat. To se natáčí v úterý. Tam natočíme všechny 4 dny, protože natáčíme od pondělí do čtvrtka. Pak se to jen poskládá a protřídí.

Iveta: Potom máme rubriku Návrat, kdy se vracíme k starším tématům. To zařadíme někam do týdne, podle potřeby. Udělá se tedy stručný seznam, co se natočilo za ten týden a potom jsou Spotřebitelské novinky, a to je krátká, dvouminutová rubrika, kde jsou třeba varování České obchodní inspekce, dTest a tak dále.

Jan: Když vezmu nějakou denní rutinu. Začnu třeba od té středeční porady. Musím se připravit na poradou, což spočívá v tom, že hodnotíme reportáže odvysílané v minulém týdnu. Ono ani nejde tak moc o hodnocení, jen rámcově. Ono to nejdůležitější si řekneme s tím redaktorem ve střížně. Tam ty chyby vychytáváme. Ale aby se to zobecnilo a dalo do zápisu a vyslechli si to i ostatní. Potom mi chodí mailové náměty a ty nějakým způsobem distribuují po těch reportérech. To je před poradou a na poradě už jsou na tyhle témata připraveni. Reportéři tak nabízejí, co by mohli natočit a my vybíráme. Korigujeme, co ano, a co ne. Tady se netrhnu dveře. Teď tu sice moc nikdo není, protože je před Vánoci, ale jinak je mazec. Ale reportéři i já máme potřebu o reportážích mluvit a o všech fázích té reportáže. Koho mají respondenti oslovit a tak. No a potom je střížna, kam průběžně přicházím. No a ten den je ještě nějaká schvalovačka té konkrétní reportáže, tak to taky dělám já. Pak je nějaký kontakt i s dalšími profesemi, s kamerou nebo stříhem. Kdy se o tom nějakým způsobem taky bavíme a korigujeme naše postupy. Potom ještě píšu věci na internet. Charakteristika pořadu, co vám vyjde v EPG. Jsem v kontaktu s pořadem Sama doma, kam každý týden v pondělí chodí jeden reportér říkat, co ten týden se u nás bude vysílat. Potom ČT24, kam chodíme v neděli také anoncovat nějakou reportáž z příštího týdne.

02) Kolik vás na pořadu spolupracuje?

Jan: Jsme tři. Já, Iveta a stálá redaktorka Kateřina Blechová. Potom máme řádově desítky spolupracovníků, reportérů.

03) Kolik reportáží je roztočených zároveň?

Jan: Výjimečně se nám stává, že máme i nějaké roztočené reportáže delší dobu. Stane se buď z mé strany, že nejsem s nějakým výsledkem spokojen a reportáž skončí v půlce příběhu. Tak teoreticky se může stát, že půl roku ji necháme, až příběh někam dospěje a my to potom

dotočíme. Ale to rozhodně není pravidelné v haldě všech těch reportáží. Ale v zásadě roztočených je najednou šest až osm věcí.

04) Marek Wollner mluvil o tzv. konzervách. Máte taky něco takového?

Jan: Ne. Marek víc plánuje. Přesně ví, že tahle reportáž bude za 14 dní. Já mám spíš množinu reportáží, ze kterých vybírám. Aby to nějak fungovalo a neopakovala se témata. Dva týdny dopředu ale máme natočeno. Pro můj klid. Sem tam se stane, že se mi do sestavy těch čtyřech reportáží po jedenácti minutách nějaká nehodí, tak si počká na další týden. Ale nic dlouhodobě neskladujeme. Ve středu střih a v pondělí vysílat? To ne.

05) Vy jako dramaturg jste součástí reportáže od začátku až do konce?

Jan: Ano, člověk samozřejmě nemá patent na rozum. Snažím se ty náměty nabízet. Nabízet jich co nejvíc. Za ta léta samozřejmě máte zkušenost a víte, z čeho něco bude a z čeho ne. Ale ta partička reportérů je tak pestrá, že i věc, o které si nemusíte nic slíbovat, tak může dopadnout velmi dobře. A to na základě toho, že ten člověk bude velmi kreativní a dojde daleko v pátrání. Snažím se opravdu jim toho nabízet co nejvíc.

06) Kdy se vy jako moderátorka dostanete k reportáži? Jak postupuje práce na jedné reportáži v rámci redakce? Myslím tím to, jak se práce posouvá od jednoho člena k druhému.

Iveta: Když natáčím v úterý, tak všechny reportáže, co se budou vysílat, jsou připravené. V podstatě se dostávám jako poslední k obsahu. Samozřejmě témata znám, jelikož jsme je předtím s Honzou vybírali.

07) Jak vypadá váš vztah s redaktorem? Jde spíše o spolupráci, nebo máte vy hlavní slovo?

Iveta: Ne, my jsme si rovni. Vše je postaveno na spolupráci. Začíná to tím, že se přijde redaktor poradit ohledně námětu. Společně s redaktorem i s Honzou nad tím diskutujeme. Potom, když se rozhodne, že se tohle téma půjde natočit, tak redaktor jde dělat svoji práci, potom se to sestříhá a my se na to potom jdeme s Honzou společně podívat. No a my s Honzou, plus ještě režisér, máme připomínky. Třeba upozorníme na pasáže, které jsou pro nás nesrozumitelné. Jde o to, aby obsah byl co nejsrozumitelnější.

08) Přicházíte i vy s nějakými tématy?

Iveta: Funguje to tak, že s návrhem může přijít jak redaktor, tak my mu téma přidělíme. Náměty nám chodí mailem nebo poštou. Něco tak přijde mailem přímo reportérům a něco nám. Témata se rozebírají tím způsobem, co je komu blízké. Na náměty odpovídáme všem, i když je hned jasné, že se to točit nebude. Máme tu dvě asistentky, které se tu střídají a ti lidem odpovídají. Radí jim, na koho se obrátit a jak jim pomoci. Takhle funguje i spolupráce s Reportéry ČT. Pokud nám třeba přijde návrh, který se spíše hodí jim, přeposíláme si to a naopak.

09) Jaká jsou kritéria pro to, aby se dané téma natočilo?

Iveta: Kritéria jsou taková, že téma musí zaujmout a musí se to týkat lidí. Aby to nebyla jen nějaká jednotlivost. I když někdy je i jednotlivost zajímavá, protože to potká i někoho jiného. Většinou to jsou spotřebitelská témata, i když teď čím dál tím víc máme i investigativní **věci**, **kdy** se setkáváme vyloženě s podvodníky, i když takhle to do vysílání říct nemůžeme. My se jim snažíme dostat na tu jejich dřev. Reportéři je všude hledají, a to už je docela slušná investigace. Kolikrát jsou úspěšnější než policie. To je teď takový naše gró. Podvodníků je teď hodně, v mnoha oblastech. Vždycky objevíme nějakou oblast, o které nikdo netušil, že by v ní mohli být podvodníci. To je pro lidi vždy varování.

10) Dá se tedy říct, že podnětů máte spíš víc než méně? Myslím teď od diváků.

Iveta: Určitě. My to stavíme hlavně na podnětech, které ti diváci posílají. Není to tak, že bychom ta témata intenzivně hledali a zpovídali lidi. Je to z toho, co nám lidé pošlou a těch témat je šíleně. Mně chodí každý den třeba pět témat. Ale je to těžké spočítat, každopádně zahlcení jsme pořád. Ale taky je hodně velký odpad. Některý lidi nám třeba píšou ve chvíli, kdy jsou naštvaní. Reportér jim potom zavolá a oni už si ani nepamatují, že nám psali. Spoustu věcí se třeba vyřeší i tak, že diváci někomu pohrozí tím, že to napíšou do Černých ovcí. Tohle je ale blbé, když se stane, když máme roztočino. Reportáž se začne točit a respondent si to potom rozmyslí, že už si to třeba vyřešil po svém, to pak je nepříjemné. Někdy jsou takové vyhrocené situace, kdy se respondent sekne a řekne, že dál už nechce. To se potom nedá nic dělat, i když je roztočino.

Iveta: Ze začátku jsem reportáže dělala taky. Ale asi je to věkem. Myslela jsem si, že budu odolnější. Ale čím jsem starší, tím hůř jsem to nesla. Je to toxické, samá negace. Takže jsem postupně ubírala a ubírala. Říkala jsem si, že by mě to zničilo. Štvalo mě, že jsem se v mnoha případech nemohla ničeho domoct. Některé repky vyjdou. Teď se stává, že každá druhá repka

je úspěšná vzhledem k respondentovi. Opravdu se podaří problém vyřešit. Tím těm lidem pomáháme jako blázen. Ale stávalo se, že to bylo neprůstředné, a to mě ničilo. Když jsem viděla, jak je to nespravedlivé a jak ten člověk trpí. Nespala jsem z toho, měla jsem skoro až deprese. Musela jsem ubrat. Teď už mám skoro před důchodem, takže to bude dobrý. Ale mám pocit, že i když teď netočím, ten odstup je dobrý. Dřív jsem v tom byla moc ponořená a nedokázala jsem věci objektivně posuzovat. Teď hned vidím chybu. Odstup pomáhá, než když je v tom člověk hodně ponořen.

11) Máte hlavní slovo při schvalování témat?

Iveta: Ano. Já a Honza.

12) Popište, jak by měla vznikat reportáž od začátku do konce?

Jan: To je těžká otázka. Měla by obsahovat pouze ověřené informace, měla by být vyvážená a objektivní. Měla by odpovídat kodexu České televize. Měla by být zajímavá, aby mě nepřestala po páté minutě bavit. Protože samozřejmě jedna věc je ta konkrétní kauza, co se má rozklíčovat. Ale druhá věc je, že jsem televize, na kterou by se lidi měli dívat, a musí to diváka zaujmout.

Iveta: Samozřejmě souhlasím s Honzou v objektivitě, to je samozřejmost. Potom pokud možno by měla být reportáž i obrazově zajímavá. Protože některá témata se dají těžko obrazově zpracovat. Když je to banka například.

Jan: Nebo když s pánem nekomunikuje brokerská firma, které svěřil svoje peníze.

Iveta: Potom musí být šikovný kameraman a redaktor musí mít nápad.

13) Takže i kameraman může dostat volnou ruku?

Jan: Určitě. Právě ta skupina kameramanů, o kterých jsem mluvil, tak o nich víme, že jsou kreativní a že s tím tématem poradí. Protože reportér, který ručí za celou podobu reportáže, tak má při natáčení dost svých starostí s obsahem. Kameraman vychází z nějakého nápadu, ale i tak kameraman tvoří velkou část práce.

14) Kdo všechno do toho zasahuje? Jmenujte pracovní pozice.

Jan: Takže jsem to já s Ivetou, potom nějaký redaktor, režisér, kameraman, technik. Dále střihač a Marek Wollner. No a prakticky i produkce, i když ta se o téma nestará. Tam jde o finance.

15) Kdo v Černých ovcích rozhoduje o financích?

Iveta: To má na starosti produkce. Ta nám vždy akorát řekne, jestli přetékáme, nebo ne. Pokud máme brzdit. To se týká jednak cest, třeba když jedeme někam do Olomouce. Nebo se to týká i testů. Protože děláme i testy a někdy se povede, že by bylo dobré zadat test nějakého výrobku. Jenže to bývá většinou drahé. To je pak na dohodě s produkcí, jestli si to můžeme dovolit, nebo ne. Takže všechny peníze hlídá produkce. Je to všechno o komunikaci a spolupráci.

16) Omezuje vás to? Cítíte někdy, že by bylo potřeba víc peněz?

Iveta: Samozřejmě. Kdyby bylo víc peněz na testy, to bychom byli za vodou. To by šly dělat velké věci. Ale nějak konkrétně nás to asi nikdy neomezilo. Ale samozřejmě musíme s tím počítat. Musíme počítat s tím, že to musíme mít natočené v jednom, maximálně dvou dnech. Když se točí víc dní, pak se to prodražuje. Reportéři ČT to mají jinak. Oni si musí počkat, až někde něco, tam je to složitější. Mají ty reportáže i delší. Ale u nás ty dva dny jsou ideální. Jeden den se natočí to gros, vyslechne se respondent, případně se hledá protistrana. Druhý den pak máme reakce odborníků, právníků. To doplňující. Ti, co to celý vysvětlí.

17) Jak pracujete s etikou?

Iveta: To je složité. S tímto problémem se setkáváme u skrytých kamer. Musíme získat vyjádření a víme, že jinak to nejde. Stává se, že jsme na pochybách. Kolikrát si firma počká, až to odvysíláme, a vidí, že jsme použili skrytou kameru, tak nás žalují. Pokud je to firma bohatá a mohou si to dovolit. Zkouší to. Pak je na řadě spolupráce s našimi právníky. A když si nejsme jistí ještě před odvysíláním, tak to necháme zkouknout naší právníčkou. Ta řekne, jestli nám hrozí nějaké nebezpečí.

Iveta: Pak se samozřejmě řídíme podle kodexu. To je jasný. Potom jsou mezní situace, kdy my víme, že vyjádření protistrany nešlo jinak získat, tak ho použijeme. Takže pak se řídíme názorem právníčky.

18) Cítíte, že se dotýká přímo vás z vaší pozice?

Iveta: Jakožto moderátorky ne, ale jakožto dramaturgie už ano. My s Honzou to musíme schválit. Stejně tak i skrytou kameru.

19) Setkali jste se s takovou reportáží, kde jste museli přemýšlet nad etickou stránkou?

Jan: Stává se to často. Hodně diskutujeme právě při použití skryté kamery. Věci děláme ve veřejném zájmu, ale do jisté míry je to věc razance. Je to metoda. Ale o tom hodně diskutujeme. V kodexu to je poměrně věcně, tam zní, že skrytou kameru můžeme použít, pokud ta daná věc, co potřebujeme, nelze získat jinak. Ale neděláme to mechanicky, diskutujeme. Diskutujeme o míře zásahu do soukromí.

20) Kdo všechno nad tím diskutuje?

Jan: Poslední slovo v praktických věcech mám já. Ale formálně ještě šéfredaktor, Marek Wollner. Pokud jde o nějakou věc, která by byla fatální, tak s ním.

21) Kdo je váš nadřízený?

Jan: Nad námi je Marek Wollner. To je šéfredaktor. A potom já jako dramaturg.

22) Jakou roli hraje při vaší práci Marek Wollner a kdy (přesně v jakých momentech) zasahujete do reportáže?

Iveta: Pokud opomeneme tyhle mezní situace, tak v praxi každý týden. Všechny reportáže musí vidět.

23) Jak často má zpětné připomínky?

Iveta: Stává se to, ale velmi málo.

Jan: Mechanismus je takový, že my to přes týden vyrobíme. Ty čtyři díly na další týden. V pátek je schvalovačka. On se na to podívá a podepíše to. Potom mi buď volá, když má pocit, že je něco špatně. Ale jak říká Iveta, to se stává málokdy. A potom máme další týden ve středu poradu, na které ty reportáže hodnotíme. Tam k tomu má Marek spíš takové připomínky. Ne konkrétní, protože ty se snažíme vychytávat, ale spíš takové koncepční. Pořád se o tom bavíme, aby se to někam posouvalo.

24) Kdo všechno je přítomen na těchto poradách?

Jan: Šéfredaktor a všichni reportéři a já a Iveta. No a poslední dobou chceme, aby chodili i střihači a třeba i kameramani. Samozřejmě to není povinné. To jsme dřív nedělali. Ne že bychom jim chtěli něco tajit, ale spíš nás to ani nenapadlo. Uvědomil jsme si, že oni do týmu taky patří. Občas si člověk stěžuje na práci druhého a je dobré, aby i oni byli na poradách.

Iveta: Ještě produkce.

25) Jaké reakce se objevují po odvysílání reportáže?

Iveta: Diváci jsou vždycky hrozně chytrí. Většinou nám píšou na Facebooku. Někdy se reakce objeví ještě před tím, než tu reportáž viděli. Někteří diváci jsou pozorní, ale někteří se chytí jedné věci v reportáži a vezou se po ní a rozpitvávají ji. Věc, která jim přijde blízka, ale ta reportáž o tom vůbec není. Jak to tak bývá na sociálních sítích. Lidé se chytanou něčeho, čemu rozumí, a už to jede. To se stává. Naštěstí tam potom jsou další diváci, kteří jim oponují. Dost často si tam mezi sebou vyměňují názory. My tam do toho ani nezasahujeme.

Iveta: Reakce tak chodí spíš na Facebooku.

Jan: Tam jsou ty reakce. Námety pak mailem, ale i poštou. Třeba tak tři dopisy denně. A třeba 10 až 12 námětů denně mailem. Ale ty ohlasy ne. Tam je rychlá metoda přes sociální síť.

26) Setkáváte se v poslední době s vyšším tlakem ze strany diváků?

Iveta: Asi ne. Já si myslím, že my jsme tak zvláštní skupina, že ti lidé vědí, že jim chceme pomoci. Samozřejmě se někdy ozve někdo, komu pomoci nemůžeme. Slibujeme, že jim pomůžeme. Máme v heslu Chraňte svá práva. A pak najednou jim odepíšeme, že jim pomoci nemůžeme. Samozřejmě z opodstatněného důvodu. Jsou tam faktory, které jsou pro nás těžké. Ale ten člověk to nechce slyšet. Je přesvědčený, že má pravdu, že mu bylo ublíženo. Ale z našeho hlediska mu není možné pomoci. Napíše třeba, že slibujeme, jak pomáháme, on že si platí televizi a my mu nepomůžeme. Ale tohle chodí hrozně málo. Víc chodí ohlasy, kde lidé děkují. Jak říkám, daří se nám hodně lidem pomáhat a když už ne, tak je alespoň nasměrovat, kde jim pomohou.

Jan: Počet námětů, které nám chodí, je stabilní. Je to v určitých vlnách, které neumím pojmenovat. Třeba po prázdninách je jich víc. Nebo třeba když se změní čas a je brzo tma, tak zase začne chodit víc námětů. Asi člověk už neběhá venku po zahradě, ale radši píše náměty. Ale v zásadě to je marginální.

Iveta: Nebo odvysíláme téma a pak se nám ozvou další lidi, že jich se to to taky týká. Jenže už je to odvysílané a my už s tím nijak nakládat nemůžeme.

27) Setkáváte se v poslední době s vyšším tlakem ze strany svých nadřízených? Tím mám na mysli jak přímé nadřízené, tak i radu či generálního ředitele.

Jan: To je vyloučené. S tím jsme se nesetkali. Spíš na nás tlačí ty firmy, advokáti. Ti, o kterých točíme. Žaloby, výhrůžky. Ale spíš tlak kultivovanou formou. Pokud nějaký tlak zažívají naši nadřízení, tak k nám se rozhodně nic nedostává. My jsme naprosto chránění a svobodní.

28) Vnímáte politický tlak?

Jan: To už hodně teoretizujeme. Na konci každé naší třetí kauzy je nějaké zastupitelstvo nebo starosta. Ale tam to naštěstí ještě nedošlo, že by nám volali z nějakých politických stran, aby něco ovlivnili. My točíme o problémech firem, o jejich vztahu k zákazníkům. Když točíte o globálním, světovým výrobcí omítek, tak to se někdo ozve. Ale co se týče politiky, vůbec.

29) V čem vnímáte rozdílnost pořadů Reportéři ČT, 168 hodin a Černé ovce?

Iveta: My točíme z toho, co nám posílají lidé. Jde to odspodu. Netýká se to velkých politických hnutí. My jsme schopni lidem pomoci. Skoro bych řekla, že v 50 % případů. Kdežto 168 je trošku satiričtější, ale místy má případy, kdy jsou podobní s Reportérama. Kolikrát i to téma mají stejné, jen jinak zpracované. Ti zase vycházejí z událostí politických. My jsme úplně odlišní od nich. My jsme jinak zaměřeni.

Jan: Myslím, že pěkná charakteristika Černých ovcí pochází od Čestmíra Kopeckého. Ten Černé ovce asi v roce 1992 zakládal. Ten říkal, že po komunistické éře, kdy televize byla nějak jako mauzoleum, kde padaly komunistické hlášky. Tak producent Kopecký chtěl udělat pořad, který zlidší televizi v očích diváka. A bude to takový starší bratr těch bezmocných lidí. A to myslím, že nás přesně charakterizuje.

30) Existuje nějaká spolupráce v rámci těchto pořadů?

Jan: Myslím, že moc ne. To nejde. To má jen Marek, jako šéf těchto tří pořadů. Ale do zelí si nelezeme. Ale i když děláme stejné téma, tak ho děláme různě. Marek to v Reportérech udělá víc globálně a náš princip je příběh člověka. Od toho se pak třeba odvíjí nějaké zobecňování. Marek to pak dělá více v souvislostech, my chceme pomoci člověku.

Iveta: Tam je třeba nejnovější případ z toho Varnsdorfu. Jak je teď ve vazbě starosta Varnsdorfu a místostarosta, jak oni vydělávali na radarech. Točili to Reportéři už kdysi, potom jsme to točili my. Naše reportérka to dostala do ruky jako problém toho jednoho diváka, který musel neoprávněně platit pokuty. Tak my jsme to natočili na tom jeho případu a

bylo to zase úplně jiný. Potom se k tomu znovu Reportéři vraceli, protože to je zase aktuální. Ale tady přesně vidíme jedno téma a více zpracování.

31) Mísí se i redaktoři mezi pořady?

Iveta: Například naše redaktorka spolupracuje zároveň i se 168. Jde to, jelikož jsou to všichni externisti. Jinak je to oddělené. Výjimečně se to stane. Někdo od nás dostane téma, které je vhodné pro reportéry a Marek řekne, ať to natočí. Je to spíš výjimečný, jednou za rok.

32) A co štáb?

Jan: Máme okruh spolupracovníků, kteří to dělají stabilně. Je to třeba pět lidí nebo sedm kameramanů a ti dělají pro další pořady. Takže vzájemné propojení těchto lidí mezi Reportéry, námi a 168 existuje. Je to o tom, kdo je k dispozici. Kdo si s kým sedne a tak. I v rámci duševní hygieny kameramana nemůže pořad natáčet jen Černé ovce. Ale jsou kameramani, kteří tohle dělat nemohou. Radši jdou točit Manželské etudy. Tam je člověk vítaný. Neříkám, že tady jsou nějaké velké konflikty, snažíme se s respondenty mluvit normálně, a ne příliš konfrontovat. Ale někomu tenhle žánr nemusí být úplně příjemný.

Jan: Pokud to jde, tak využíváme interní štáby. Ale to je spíš otázka na produkci. Jsou specifické situace, kdy potřebujeme, aby na autě nebylo logo ČT.

33) Kdy se u vás stříhá?

Jan: My stříháme prakticky každý den. Dneska třeba jedeme na třech střížnách. Je to podle potřeby, podle potřeby reportérů. Nejprve sestavíme tu literární podobu věci a pak se to pokrývá. Záleží na složitosti tématu a každý reportér má jiný přístup. Je reportér, který má hotový scénář, který se moc nemění. Někdo naopak řeší věci až na místě. Sice scénář má, ale testuje si to až na výsledku. Ze scénáře hodně věcí poznáte, ale taky ne všechno. Někdy ty věci jinak fungují s obrazem a jinak když respondent mluví. Jedenáctiminutová reportáž v zásadě se stříhá den a půl. A stříhá se jenom v Praze. S tím, že když se jede dál, tak jede redaktorka sama a vezme si třeba brněnský nebo ostravský štáb. Ale stříh se z praktických důvodů odehrává tady. Stříhači jsou vždy všichni externí, stejně tak kameramani. Stejně tak štáb. Ten je sice interní, ale jen auto s technikem. Ale kameramani jsou všichni na volné noze a stejně tak režiséři. Před rokem 89 bylo samozřejmě mnohem víc internistů, teď se to ale z ekonomického hlediska nevyplatí.

Iveta: To býval i osvětlovač. To si pamatuji, to býval hrozně velký štáb.

Jan: Hrozně se to zracionalizovalo. Když jsem sem přišel v roce 1993, tak to bylo i ve zprávách. Jedním autem jen přenosák a v druhém, to byla volha, která žrala neskutečně, v té

seděl osvětlovač se světly a jelo se na vládu. Ale s příchodem soukromých televizí to rychle přestalo. Je to ale i z praktických důvodů. Čím méně lidí, tím lépe. To byl asi pozůstatek z předchozího režimu. Nejlepší bylo, že samozřejmě vyjetý štáb nebude jíst někde po Praze. On se samozřejmě vrátí na Kavky do závodky. To byly šílený boje. To je samozřejmě minulost 30 let zpět. Tohle už dneska nikoho nenapadne. Dneska přece jen ta motivace je jiná.

34) Je u vás také běžnou praxí, že redaktor si sám dělá režii?

Jan: No, my máme dva režiséry. Oni se hlavně věnují práci ve střížně a kompletaci. Je to Sanjin Mirić a Františel Kölbel. Jejich funkce také spočívá v tom, že když máme nového kolegu, ale i kameramana, aby si řekli, co je od něj požadováno. Nebo když si ten redaktor vyžádá režiséra na plac, že to bude náročnější. Ale v zásadě před tím natáčením plní funkci konzultační, že se s nimi redaktoři poradí, jak dané téma schválit. A jelikož natáčíme pořad, tak na place si je režisérem sám redaktor. A režie se pak věnuje finální podobě reportáže ve střížně. A kompletaci natáčecích spojováků s Ivetou. A kompletaci jednotlivých vysílání.

Příloha č. 4: Rozhovor s Ivanem Barešem režisér pořadů Reportéři ČT a 168 hodin

1) Jste v České televizi vedený jako externista?

Ano.

0) Pro jaké pořady děláte režii? Děláte pro všechny tři investigativní?

Pro Reportéry ČT a 168 hodin. Černé ovce nedělám.

0) Kde jste studoval? Pro které všechny pořady jste natáčel?

Vystudoval jsem v roce 1995 na FAMU, a to konkrétně dramaturgii a scenáristiku, dokumentární tvorbu. Předtím jsem ještě pracoval jako asistent produkce ve Filmovém studiu Barrandov, a to v letech 1983 až 1984, do roku 1991 jsem potom vykonával asistenta režie. V roce 1993 jsem nastoupil do Renata film, kde jsem byl jako pomocný režisér. Od roku 1991 do 1998 jsem se pak chvíli zabýval hlavně reklamou. Ve společnosti Attack jsem dělal uměleckého ředitele. Důležitým rokem ale pro mě byl 1991, kdy jsem založil firmu Pragoart, která se zabývá výrobou dokumentárních filmů, publicistických pořadů, videoklipů, reklam a propagačních materiálů. Poté jsem pod firmou Česká produkční 2000 od roku 2000 až 2004 působil jako dramaturg, pracoval na pořadech Chcete být milionářem, Rady ptáka Loskutáka, Riskuj, Nejslabší! Máte padáka!, Deníček Ivety B., Zastavárna, Pálí vám to. Když jsem dělal milionáře, tak byla podmínky, že musím být zaměstnancem Novy, to byly jediný roky, kdy jsem měl stálý úvazek a nebyl jsem na volné noze. V té době na to koukaly dva miliony lidí, nepřekonatelné. A od roku 2004 se jako externista podílím na pořadech Reportéři ČT, 168 hodin, U nás v Evropě, Fenomén Dnes, Fokus ČT24, Objektiv, Neznámí hrdinové, Retro. Takže dnes jsem vedený jako OSVČ. Momentálně pracuji pro Gejzír, Toulavou kameru. A pak jsou samostatné pořady, například teď dělám hodinový polohraný dokument o Boženě Němcové.

Pak jsou věci, které jsem odmítl. Například točit pornografií. Nebo třeba KSČM mi nabízela, abych jim dělal kampaň. Postavil bych si za to barák. Před svými dětmi bych pak vypadal jako hlupák, stejně jako točit pornografií. Ale točil jsem jeden kontroverzní projekt, o kterém jsem dlouho přemýšlel, jestli do toho jít, nebo ne. Točil jsem seriál o Kajínkovi pro Primu. Já, Kajínek. Přesvědčilo mě to, že všichni státní zástupci u tohoto člověka chtěli revizi procesu. Říkal jsem si, že to asi nebude úplně jednoznačné. Je to hodně kontroverzní téma. Nakonec z toho byl nejúspěšnější dokument od roku 1990. Na to koukalo milion sedm set lidí. Lidi se

divili, že točím o Kajínkovi. V zahraničí je to ale běžná praxe. To jsou přesně ty okamžiky, kdy člověk váhá. Ale Kajínek byl výzva. Nejvíce to kritizovali lidé, co to neviděli. Poslední díl je kritický a ten je o tom, co jsme za lidi a národ, že hvězdou a oslavencem se stává člověk, který dostane milost po tom, co je obviněný z vraždy. Lidi se s ním fotí, dávají mu do rukou miminka. A poslední díl přesně tohle kritizuje. Dřív byl celebritou někdo, kdo namaloval obraz, složil operu a teď? Propuštěný vrah.

A abych nezapomněl, 168 hodin. Tam si ale na přesný rok nevzpomenu.

01) V čem přesně spočívá vaše práce?

Mým úkolem je udělat vizuální stránku toho příspěvku tak, aby to nevypadalo jako v Televizních novinách. To znamená, aby to bylo spíš publicisticko-dokumentární než zpravodajské. Aby to bylo koukatelné, protože ty stopáže v Reportérech jsou třeba 15 minut, 18 minut i delší. Aby to nebylo monotematické a bylo to atraktivní pro diváka. Může to být obsahově atraktivní, ale to může být i novinový článek. Ale tohle je televize. Divák by neměl 20 minut koukat na mluvící hlavy.

02) Máte nějaká zaručené prvky, které se musí v reportáži objevit?

To jsou dané prvky, které vychází z toho, pokud je nějaká citace. Nebo se někdo odmítá vyjádřit na kameru a chce to udělat formou nějakého písemného sdělení. Nedílnou součástí těchto formátů je grafika. A ta taktéž musí být udělána atraktivním způsobem, aby oslovila. Nejde jen o výpovědní hodnotu. Mojí rolí je pak to udělat vizuálně atraktivní.

03) Popište mi prosím svůj pracovní den. Je mi jasné, že při této práci se dny od sebe navzájem liší. Popište prosím ale takový nejběžnější.

Probíhá to tak, že než jedeme na natáčení, musím dostat prvotní informace, o čem to je. V čem je problém, jakou kauzu točíme, s kým a kde. Vždy mi volá redaktor nebo redaktorka. Například vím o tom, že se má stavět bazén v Karlových Varech, jehož výstavba je nějakým způsobem problematická. Takže přemýšlím, že třeba v téhle reportáži by byl dobrý dron. Nebo třeba použít GoPro, kterým bychom udělali záběr pod vodou. Pak mě zajímá, koho v reportáži budeme mít za respondenty, abych si promyslel, jaký záběr jim věnovat.

Když natáčíme, tak spolupracuji s kameramanem, nechávám ho předkládat nápady. Stejně tak spolupracuji s redaktorem. Úlohou redaktora je starat se o obsahovou část, naším úkolem je obraz. Obvykle se třeba ještě zeptá nás, jako zbylého štábu, zda nás třeba ještě něco nenapadá. Protože my jsme všichni tomu rozhovoru samozřejmě přítomni. My s kameramanem

určujeme, kde kdo bude sedět, jak to bude snímané, jak to bude, nebo nebude svícené. Jestli to bude na židlích, nebo v chůzi. Ale na co se redaktor ptá, je čistě jeho věc. Já ale musím být obeznámen s tématem, situací. Když respondent mluví o domě, který chátrá. Já musím vědět, který dům myslí a že ho musíme mít natočený. Nejlépe vzít redaktora a respondenta tam, ať v pozadí ten dům máme. Nebo se domem prochází nebo chodí okolo něj. Tím je to mnohem víc atraktivnější než mluvící hlava někde na židli. Potom přichází řešení obrazové části, která často probíhá bez účasti redaktora. Vezmu štáb, nebo jedu sám a točíme další záběry, které jsou potřeba. Stejně tak pak například skenujeme dokumenty, fotografie a podobné věci.

04) Kdy se vy jako režisér dostanete k reportáži? Jak postupuje práce na jedné reportáži v rámci redakce? Myslím tím to, jak se práce posouvá od jednoho člena k druhému.

Téma se ke mně dostává v tu chvíli, kdy mi redaktor zavolá a obeznámí mě s problémem. Pak probíhá ta samotná práce, kterou jsem teď popisoval, a následuje střih, u kterého jsem samozřejmě přítomen. Když natočíme materiál, tak ten se nechá nabít do serveru České televize, a to potom dostanou studenti vysokých škol, kteří si přivydělávají tím, že to takzvaně scriptují. To znamená, že to naposlouchávají a přepisují to v text. Kdo co mluví, kdo se co ptá a podobně a doplňují to timecodem. To znamená, třetí minuta, patnáctá sekunda, desáté okno říká pán XY tohle a tohle. Takhle celý materiál doplňují, abychom se v tom já a redaktor lépe vyznali. Natočí se několik hodin materiálu a kde najít onu určitou respondentovu větu. Redaktor pak tento přepis dostane a vybere si obsahově, co potřebuje, a následuje střih. Redaktor se střihačem sestaví takzvanou kostru. To znamená mluvící hlavy a komentáře. Potom přijdu já a mám tam – komentář na černý, mluvící hlavu, komentář na černý, grafika a tak dále. Tím úloha redaktora končí a nastupuji já, kdy tomu musím dát nějakou vizuální složku a tvář, aby to bylo zajímavé. Za nastavení určitých pravidel, například že respondent se musí představovat formou titulku apod. Například já osobně nemám moc rád mluvící hlavy, pokud ovšem neříkají něco závažného. Pokud se třeba nesvěřuje matka, že kvůli zanedbání zdravotnické péče jí zemřel syn. To na ní budu pak koukat třeba minutu, na ty emoce. Je to případ od případu.

Potom přijde dramaturg a podívá se na ten výsledek. Obvykle něco změní, nechá nás to zkrátit a podobně. Ale samozřejmě to může schválit na první dobrou. Ale my, jak jsme s redaktorem v tom tématu ponoření, tak nám chybí odstup, který by měl mít ten dramaturg. První, kdo má odstup, je střihač. Já jako režisér si můžu dupnout a bude to po mém, ale ctím třetí oči. Pokud usoudíme, že dramaturgova slova jsou opodstatněné, tak to změníme. A někdy se těžko

vzdáváme daných scén. Já a redaktor víme, jaké úsilí jsme museli při nějakém natáčení vyvinout, a nakonec se to má vyhodit do koše. Jakou práci nám třeba dalo přesvědčit nějakého respondenta, aby šel na kameru. Pak přijde někdo a řekne, že tahle hlava je tam úplně zbytečná.

05) Jak vypadá váš vztah s redaktorem? Jde spíše o spolupráci, nebo máte vy hlavní slovo?

Vždycky se snažíme, aby šlo o spolupráci. Pracuji s lidmi, s kterými se znám. Sedíme si osobně. To je na tom důležité. Navíc jak jsem říkal, hlavní slovo má pak stejně ve střížně dramaturg.

06) Reportéři kolikrát natáčí na etapy, jak pak vypadá práce režie? Je u každého natáčení?

Nemusím být u každého natáčení, třeba u mluvících hlav. Pokud redaktor jede natáčet rozhovor s mluvčím ministerstva, tak to je taková rutina, že tam nemusím být. Ale u vizuálních věcí se snažím být.

07) Stává se, že jedna reportáž má více režisérů?

Nestává.

08) Spolupracujete stále se stejnými redaktory?

Redaktoři se různí a většinou se na mě obrací stálí redaktoři, s kterými spolupracuji už delší dobu. Je to na osobní stránce.

09) Přicházíte i vy s nějakými tématy?

Jelikož dělám i svoje reportáže, tak ano. Vyloženě autorské reportáže dělám třeba pro Reportéry. Takové reportáže dělám jenom já, tedy jako redaktor, režisér, kameraman, stříhač. Odevzdávám pak kompletní dílo. Tenhle princip funguje třeba u Gejzíru. To je pořad, který kupuje produkt. Gejzír nezajímá, jak já produkt natočím. Zajímá je výsledek. U 168 to nejde, tam dělám režijní supervizi. Tam se natáčejí třeba 4 reportáže týdně, a to není v lidských silách u toho být. Takže jsem jako konzultant na telefonu. Kdy mi třeba redaktoři volají, jak mají udělat stand-up. A to jsem hlavně při kompletaci. Jelikož 168 je více satirická, můžeme si tam dovolit víc než v seriózních Reportérech. Můžeme si z lidí trochu udělat srandu. Použitím hudby třeba trochu zdiskreditovat Babiše. Třeba že mu tam šoupneme nějakou

balkánskou dechovku a on pak vypadá jak blbec. Tohle v Reportérech nejde. Ve 168 jedou čtyři štáby ve stejný den na různá místa. Oni mají ve středu mají poradou, kde si mluví o tématech a natáčejí čtvrtek a pátek. Čtyři redaktori pak ve dvou dnech mají natočit reportáže, které mají mít třeba 6 minut. Což je šílenost.

10) Popište, jak by měla vznikat reportáž od začátku do konce?

Reportáž by hlavně měla být atraktivní. Na začátku by měl být definovaný problém, o čem to bude. To je stejné jako u celovečerního filmu. Zápětka, drama a pak nějaké rozuzlení. I když Reportéři nemůžou radit a dávat soudy. Ti mohou jen ukazovat stav. Ti nemohou říct, že podle nás by to bylo nejlepší takhle. To nejde. Mělo by to ale diváka pořád držet v pozornosti a napětí.

11) Kdo všechno do toho zasahuje? Jmenujte pracovní pozice.

Redaktor, režie, dramaturgie, technik, kameraman, střihač. Zasahuje do toho samozřejmě i produkce, bez finančních možností by se něco těžko natáčelo. Hodně pozic se ale mění. Všechno, tím myslím redaktora, režii, střihače, technika, kameramana, zvládne jeden člověk.

12) Jste placen od toho, kolika reportážím děláte režii, nebo jak to funguje?

Pokud jde o Reportéry, tak s problémem jdu za dramaturgem. Jemu se de facto odpovídám. V tomhle případě jde o Marka Wollnera. Moje finanční ohodnocení je pak tabulkové. Za jednu reportáž je jednotná odměna. Nikdo nezohlední, jak dlouho se to točilo, jestli je to dobré, nebo špatné. A placen jsem pouze za odvysílanou reportáž. Kolikrát se stane, například v Reportérech, že se pořád točí a točí. Nakonec se ale zjistí, že to není až taková kauza. To nám pak ale nikdo nezaplatí. Reportáž se nikdy neodvysílá, ztratí platnost. Nebo se i stává, že samotné natáčení vyvolá aktivitu toho kritizovaného člověka nebo problému, a ten to okamžitě začne dávat do pořádku. V tu chvíli se v průběhu natáčení ztrácí smysl. Ale naštěstí se tohle nestává zas tak často. Třeba jedna z deseti.

13) Dotýká se vaší práce nějak finanční omezení? Respektive omezuje vás to nějak?

Obvykle se to nestává. Naše požadavky na produkci jsou většinou opodstatněné. Když se točí o nedovolené těžbě v nějaké velké lokalitě, tak se může klidně pronajmout letadlo. Stačí, že produkce pochopí, že když chceme ukázat, jak se devastuje prostředí, tak to musíme vidět ze vzduchu. Nebo použití dronu. Česká televize má svůj vlastní, takže jde jen o přesouvání

nějakých interních nákladů. Stejně tak GoPra, to všechno Česká televize má. Není ale problém i použít externí prostředky, třeba to letadlo.

V Reportérech je obvyklé, že mají 4 až 5 dní na natočení reportáže, což je čas, který obvykle u běžné reportáže stačí. To jde ale spíš o příběhy než o kauzy. Třeba znovuobjevené nahrávky Karla Kryla, který skládal hudbu pro Divadlo na Vinohradech. To bylo za tři dny natočené, ale to není kauza. Ale pak jsem třeba s Markétou Dobiášovou, kdy točíme o senátorce doktorce Sykové, a tam to natáčení zabere třeba deset dní. Je to téma od tématu. Dělam na určitém tématu, a to téma s postupným natáčením roste. A já musím jet na místa, která v prvotním plánu nebyla. Lidé vás posílají do jednoho k druhému. To je to pátrání.

Nedá se ale říct, že by Reportéři potom pro mě byli méně zábavní. Všechno mě baví, kauzy i Toulavá kamera. Člověk pozná tak zajímavé lidi. U pořadů jako Objektiv a Toulavá kamera je ta výhoda, že respondenti jsou vstřícní. Nepouští na nás psy, nenadávají nám, nestrkají nám do kamery a nezdrhají před námi. Protože v těchto reportážích vystupují dobrovolně a prezentují sebe sami, jak něco dokázali nebo vymysleli.

14) Je rozdíl v rámci pořadů?

Není. Jde jen o to přesvědčit produkci a vysvětlit jí, že to má smysl.

15) V čem cítíte, že je vaše práce obtížná?

Možná je v některých případech časově náročná. Člověk při téhle práci nikdy nemůže odpovědět na dotaz, kdy se vrátí. Až to natočím. Což může být v osm večer nebo ve tři ráno. Prostě až to natočím, ale to je stejné jako se stříhem. Kolikrát se stalo, že jsme jeli točit a respondent, kterého potřebujeme, se vrací v deset večer. No tak potom čekáme. Nedá se tu nic moc plánovat.

16) Jak pracujete s etikou?

Jsou sporné situace. Například situace: Natáčíme pracovní rozhovor před samotným natáčením a respondent neví, že je natáčen. Já pak prosazuji to, že by se to nemělo použít. Nebo to použít formou citace ebo komentáře, že tenhle nám mimo záznam řekl to a to. Kdyby pak někdo šel proti tomu, my máme ten záznam, důkaz. Redaktor třeba pak v reportáži řekne, že se ze svých zdrojů dozvěděl, že viníkem je pan Novák. Kdyby pak někdo protestoval, tak my pro soud nebo policii máme natočen ten záznam, kde jsme informaci získali. Takže skryté kamery jsou pak současně i krytí pro samotné redaktory. Nejde o dehonestaci respondentů, ale

o krytí redaktorů. Ale jsem proti, aby se skryté záznamy používaly. Pokud to není vyloženě lump, pak je to ve veřejném zájmu.

17) Diskutujete pak obsahy i s právníky?

Samozřejmě, řadu věcí. Česká televize má intenzivní spolupráci s právním oddělením. Věci konzultujeme většinou dopředu. Ještě než se jde do střížny. Posoudí se náležitosti veřejného zájmu, jestli se to může pustit, nebo ne. Zváží se, zda žaloba, kterou nám někdo vyhrožuje, Česká televize ustojí, nebo ne.

18) Cítíte, že se dotýká přímo vás z vaší pozice?

Samozřejmě. Jsem natáčení a tvorbě přítomen celou dobu. Cítím odpovědnost.

19) Stalo se vám, že jste v redakci měli etické rozepře? Že jste každý měl etickou hranici nastavenou jinak?

Vždycky musíme být objektivní, musíme se shodnout. Případně se udělá nějaký kompromis. Můžeme se hádat, jasně. Redaktorka má svoji hlavu, já mám svoji hlavu. Naštěstí se to nestává často. Po těch letech máme na etické otázky jednotný pohled.

20) Komu se při své práci odpovídáte? Kdo je váš nadřízený?

Jelikož jsem OSVČ, tak vlastně nikomu. Jde o to, abych se líbil. Aby Česká televize byla s mojí prací spokojená a znovu mě kontaktovala. Samozřejmě pak je tu Marek Wollner, takže s nejasnostmi se mohu obrátit na něj.

21) Jakou roli hraje při vaší práci Marek Wollner?

Přichází do střížny jako dramaturg zhlédnout výsledný produkt. Pak samozřejmě na poradě konzultuje téma. Na pravidelných týdenních poradách redaktori nabízejí témata a Marek chce vědět podrobnosti. Kdo tam bude, jak to bude. On v prvopočátku ta témata schvaluje. Snahou v Reportérech je být unikátní. Jde o to, co vypátrali Reportéři, ne točit věci, co už se objevili třeba v Respektu. Pokud to Marka zaujme, řekne: běžte do toho. A na další poradě se Marek ptá na vývoj. Většinou se na tom pracuje třeba 14 dní, pokud to není vyloženě nějaká aktuálka. Jak to dopadlo, koho jste chytli a podobně. A řekne svoje návrhy, prostě to podléhá diskuzi, i ostatní redaktori. I já se někdy těchto porad účastním. Není to mojí povinností, ale chodím tam, když nabízím svá témata. Tohle jsou úterní porady v poledne. Předtím je v 10 ještě dramaturgická porada, kdy se s Anetou probírají témata, kdy ona je ten předvýběrčí těch

témat. Tam se konzultuje. Jsou tam všichni redaktoři a každý se k tomu může vyjádřit. Pak se téma přednese na velké poradě, která je v poledne.

22) Kdy (přesně v jakých momentech) zasahujete do reportáže?

Je u prvotního schválení tématu. Bez jeho slova se nic netočí. Potom přijde na konci a zhlédne výsledek a řekne co změnit, nebo zda je vše v pořádku.

23) Jaké reakce se objevují po odvysílání reportáže?

Na webu se zrušila diskuze, tam byly jen sprosté urážky a výpady. Takže od diváků se ke mně nic moc nedostává. Ale třeba respondenti ano. S Anetou jsme teď točili o rodině, kde vychovávají postižené kluky. Rodina nám pak zpětně psala a děkovala, že jsme jim moc pomohli. Ke mně se reakce diváků nedostanou. Pokud ovšem nejde o stížnost. Kolikrát už jsem se k něčemu vyjadřoval. Když si někdo stěžoval na blbé natáčení nebo že neměl pauzu na oběd nebo na jinou kravinu. Většinou to ale není z jejich hlavy. Staršímu pánovi něco nakuká jeho dcera, oni to pak zkouší a my musíme napsat oficiální vyjádření. Ale tohle se stává tak dvakrát až třikrát do roka. Nebo lidi rovnou podávají žalobu. Což je zajímavý fenomén. My někoho v reportáži ukážeme, jak je bezcharakterní a jak se chová. No a on hned podá žalobu a pak se samozřejmě všude chlubí, jak podal na Českou televizi žalobu. No a na lidi to potom působí tak, že on nám to teda natřel. Přitom podání žaloby nic neznamena. Po měsíci už nikde nezmíní, že jeho žaloba byla úplně nesmyslná a bezdůvodná. Ale zní to hezky, že podal žalobu.

Diváci se tak obrací třeba na tiskové oddělení. Nám teď chybí ten kanál. Ta diskuze na webu, kde reakce byly vidět. Lidi tam ale jen uráželi, pouštěli se do všech menšin, Romů. Vyhrožovali smrtí a podobně.

24) Setkáváte se v poslední době s vyšším tlakem ze strany diváků?

Jak jsem říkal, ke mně se zpětná vazba nedostává. Tlak ale cítit je. Lidé jsou náročnější a v dnešní době hlavně zmatení. Neví, čemu věřit.

25) Setkáváte se v poslední době s vyšším tlakem ze strany svých nadřízených? Tím mám na mysli jak přímé nadřízené, tak i radu či generálního ředitele. Příklad.

Při práci pro Českou televizi se cítím svobodněji než při práci pro jiné televize. Tam je komerční diktát a jsou tam striktnější pravidla, jak má vypadat výsledný produkt. V České televizi je relativní volnost.

I když proměnilo se to v čase, je to mnohem více svázanější legislativou a společností. Lidé si teď mnohem víc všimají detailů a dávají si na ně pozor. Na naši práci jsou kladeny stále vyšší nároky. Musíme být rychlí a všechno musí být provedeno v absolutní kvalitě.

26) Proč nemá investigativní žurnalistika takový vliv jako dřív?

To je tím, kdo nám vládne. Kdo je na Hradě. Jde o to, jaký má předseda vlády PR. Dneska už je pomalu Česká televize sprosté slovo. Dřív byla Česká televize výkladní skříň, lidé se tím chlubili. Teď se Babiš nad Reportéry ČT ofrňuje a tvrdí, že jsou zaplacení. Potom si na Facebook napíše svoje vyjádření a jeho 30 % to vnímá a šíří to dál. Lidé slyší na poplatky, to se jim nelíbí. 10 korun denně (pozn. výše poplatku pro ČT vychází na 4,5 Kč na jeden TV vysílač denně) lidi dokáže rozčilit. Ovčáček, Zeman, Soukup, Prchal. V tomhle smyslu je to mnohem hroší než dřív. A tohle všechno se šíří i on-line, nejde jen o televizi. Tohle je ta masáž a dehonestace České televize. ČT ztrácí kredit. Zrušíme ČT, neschválíme jim tři zprávy a odvoláme radu. Co to je za úvahy? Je to šílený. Česká televize je jediný kanál, kde je investigativní žurnalistika. Na vlastní oči zrušili kvůli reklamám, kvůli tlaku reklamních agentům. Firmy chtěli dávat inzerci na Novu, ale v Na vlastní oči o nich točili nepřívětivě. No tak se to zrušilo. Protože je to komerční televize, která má vydělávat peníze. Jim nestojí za to přijít o silného inzerenta. Tak máme bulvárek Štěpíny.

Nastupují ale internetové formáty Slonková s Kubíkem. Ale problém je, že se to nedostane k lidem. Je to jen pro ty, kteří si to najdou. Teď jsem viděl skvělý seriál na Mall.TV s názvem Marty is dead. Doporučila mi to střihačky, co mi teď stříhá tu Boženu. Fakt skvělý. Skvěle natočené. Je to o internetové šikaně, tvůrci s tím teď budou objíždět i školy v rámci nějaké edukace.

27) V čem vnímáte rozdílnost pořadů Reportéři ČT, 168 hodin v rámci vaší práce?

Reportéři mají daleko silnější a větší výpovědní hodnotu. Dávají větší prostor umocnění příběhu vizuální složkou. U 168 to je o tom, co týden dal. Tam je spíš odlehčenější formát, i když tam občas jsou hodně dobré věci a je mi líto, že to běží jen na ploše šesti minut. Třeba jak dělal Honza Novák tu nenávisť lidí proti stavbě ubytovny pro postižené. Kde se celá vesnice vzepřela proti výstavbě za záminkou toho, že by ty postižené viděly děti. No strašný. Za tohle dostal i nějakou cenu. Silné téma. U tohohle tématu je přesně škoda, že měl jen 6 minut a mohl mít klidně 15. Babiš a jeho kauzy jsou vděčný téma. O něm točí oba pořady. Ale každý jinak. Reportéři musí mít všechno podložené a 168 hodin jsou zase více satiričtí a odvázanější. I ve volbě slov a komentářů může být 168 hodin víc drsnější. Před lety RRTV

řešila, proč ČT nemá žádný satirický pořad. Odpovídala tak na nějaký dotaz od lidí. A Rada odpověděla, že přece ČT má satirický pořad, je to 168 hodin. 168 hodin je oficiálně satirický pořad a ten si může z lidí dělat legraci. Nikdo nemůže říct ani prd. Pak tam jsou všechny přereky, koktání, Schillerová, jak neumí anglicky. Taky je pak samozřejmě snaha tyto formáty zrušit.

Co se týče mé práce, tak u každého pořadu vykonávám jinou pozici. Pro Reportéry točím a ve 168 dělám režijní supervizi.

28) Jaký myslíte, že bude mít Česká televize vývoj?

Věřím, že se udrží tak, jak ji máme dnes. Vždyť je to podstata demokracie. Kdo by byl hlídacím psem dění tady kolem než investigativní formáty na veřejnoprávní televizi? Vždyť to má BBC a další velká média. Co jiného? Dávat pořad dokola Karla Šípa a jeho hosty?

29) V čem se podle vás pořady Reportéři ČT, 168 hodin a Černé ovce liší?

Tak když do toho zařadíme ještě Černé ovce, tak tam jde o nějaké spotřebitelské problémy. Není zde žádný veřejný nebo politický přesah. Pořad je to ale důležitý, má své diváky. Lidé mají místo, mají pořad, na který se mohou s leccím obrátit.

Příloha č. 5: Rozhovor s Františkem Kölbelem

režisér pořadu Černé ovce

0) Jste v České televizi vedený jako externista nebo internista?

Jako externista.

0) Kde jste studoval a jaká je vaše praxe v oboru?

Vystudoval jsem katedru hrané režie na filmové akademii FAMU. Promoval jsem v roce 2000. Od té doby jsem pracoval jak pro Českou televizi, tak pro další televize. Dělal jsem reklamu, dokumenty, publicistiku a další projekty. Černé ovce dělám s přestávkami dvanáct let. Pracoval jsem na Deset století architektury, Šedesátka, Třicet návratů, Soumrak vynálezců. Většinou to byly dokumenty pro Českou televizi. Teď ale pro Českou televizi dělám jen na Černých ovcích.

01) V čem přesně spočívá vaše práce?

Je určující, že jde o aktuální publicistiku. Ale tím, že vysíláme čtyři dny v týdnu patnáct minut, tak je to velký objem. Takže se musíme prolínat proti pořadům, které vysílají jednou za týden. My musíme to tomu divákovi musíme naservírovat tak, aby to pro něj byl hotový pořad. Aby se na něj dalo dívat a aby bylo vše tak, jak má být. To znamená, že režisér musí být všude. To ale fyzicky nejde. Je potřeba být u té přípravy, realizace až po to dokončení. Když víme, že nějaké téma je komplikovanější na natáčení, tak být i tam. Když je nějaká reportáž komplikovaná obsahově, tak je potřeba být ve střížně. Pak k tomu samozřejmě přibývá ta vlastní kompletace. Když je reportáž hotová a schválená, tak se musí poskládat pořad jako takový. To znamená, že buď dvě kratší reportáže, nebo jedna delší a k tomu se točí úvodní vstupy Ivety. Ve zkratce představí tu reportáž. Dá se tam úvod a nějaký závěr, titulky. Kompletace zabere den práce, aby se to v tom tvaru dalo obrazově odvysílat. Pak se to ještě musí smíchat, přidat se hudba, míchaní technické a zvukové a pořad je připravený k vysílání.

02) Chápu to dobře, že tedy nejste u každého natáčení s každým reportérem?

Ne, to ani nejde. My vysíláme čtyři krát dva – tedy i osm reportáží týdně. Když vezmu v potaz, že každá reportáž se natáčí dva dny, tak to prostě nevyhází. Zrovna zítra jedu na natáčení s Dášou Horkou, protože před kamerou má být pět lidí, tak je potřeba další člověk, co to tam bude korigovat. Takže režisér na place je potřeba, když jsou složitější témata. Dále jsem u spojováků a ve střížně a při kompletaci.

Když by se to bralo z druhé strany, tak já pro Českou televizi, pro dramaturga a vedoucí produkce jsem zodpovědný za to, co se odvysílá. Ne tak moc obsahově, tu věcnou stránku věci si musí pohlídat dramaturg a redaktor. Ale to, jak ten pořad vypadá, jak je řemeslně udělaný, tak za to odpovídám já.

03) Mluvil jste o tom, že s Ivetou točíte spojováky. Jak to probíhá?

Tak vybereme nějakou vhodnou lokalitu, aby se to hodilo k tématu. Když je reportáž o bytech, tak točíme na sídlišti. Iveta si pak napíše text. Ona píše velice vtipně a věcně, takže to je dobré. A natáčíme vždy v úterý. To místo většinou vybírám já.

04) Jak vypadá vaše spolupráce se Sanjinem Miričem?

My se střídáme. Jako třeba dneska. A zároveň se musíme doplnit, protože ty čtyři dny jsou hodně. Když je toho hodně a jeden musí jít na natáčení, tak za něj druhý musí zaskočit při natáčení spojováků nebo ve střížně. A samozřejmě při dokončovacích pracích. Jsme kolegové, je to věc diskuse o tom pořadu. Zeptáte se kolegy na jeho názor, vždycky je tu možnost se poradit i profesně. Naše práce je tak podobná a navzájem se doplňujeme.

V podstatě do České televize docházím každý den. Z objemu té práce vyplývá, že to je každodenní činnost. Máme teď takovou novou technologii, že paradoxně měla být rychlejší, ale den nám to ubrala. Když my ten pořad dokončíme, tak ten proces, než se to dostane do vysílání, je technicky delší. Pátek je ale takový klidnější den, většinou se stříhá už na ten další týden. Ve čtvrtek odpoledne by mělo být smícháno a hotovo schváleno, pokud něco nemusíme opravovat. To pak ten pátek slouží k ladění detailů.

V úterý tak točíme ty spojováky, pro nás oba to tedy znamená ty spojováky natočit. Pak podle toho, když je střížna, tak jdeme do střížny. Případně když je s redaktorem potřeba připravit další reportáž. Po natáčení jde Sanjin do střížny a kompletuje dva dny a já vlastně taky dva dny. On tedy kompletuje dneska (v úterý) a já zítra. Pro stříhače ta technická výroba spočívá v kompletaci, děláni titulků. Všechno se musí vypočítat, takže kompletace je docela dlouhá. Trvá to celý den. Stříhače tu máme na vysoké úrovni. Kromě toho, že stříhači jsou schopni formálně sestříhat reportáž, tak reportáž funguje obsahově. Oni musí být zdatní i technicky, protože nasazujeme titulky, děláme triky. Na Avidu jde dělat skoro všechno. Pondělky jsou většinou ve jménu střížen, nebo natáčení reportáží. Stejně tak jsem i jako poradce pro redaktory na telefonu. Především kolegyně točila test dětských nápojů. Byli jsme domluvení, měli jsme vyhlídnutou kuchyni někde na place. Jenže štáb tam přijel a zjistil, že

kuchyň je rozebraná. V takovém případě je potřeba se poradit, protože redaktor má svoji práci v obsahu, s komunikací s respondenty. Nemá čas a možnosti přemýšlet o té scéně.

05) Účastníte se porad?

Chodím na porady. To si myslím, že je hodně důležitá věc, protože to je první seznámí s tématy, tak i s tím, jak k tomu přistupuje redaktor. Je to první seznámením s tím, co se bude dělat a dít. To, když se rozhoduje, zda se bude točit, nebo nebude, vzniká na základě obecné diskuse. Redaktor přednáší téma před plénem a spousta věcí se tak ukáže. Například slabá místa v tématu, nebo naopak to, čím je to nosné. Je to takový brainstorming. Je to společná práce.

06) Máte nějaké zaručené prvky, které se musí v reportáži objevit?

Tam to začíná výběrem tématu. Pokud tedy mluvíme o tom, aby to bylo přitažlivé pro diváky. To téma musí být takové, že každý, kdo se na to dívá, musí mít možnost se s tím tématem sjednotit. To jsou právě běžná každodenní témata – bydlení, spotřebitelské věci, nákup, prodejní akce. Když je téma z každodenního života, mělo by být alespoň jednou za týden. Pak je zárukou to, že ve vývoji tématu se může něco odehrát. Stane se zápletka. Pak je potřeba, aby tento konflikt byl rozveden. Kde je zakopaný pes. Z malichernosti se stane problém. Například že dětský kočárek nelze reklamovat, přestože je v záruce. V tu chvíli je potřeba, aby ten problém byl srozumitelný a zřetelný. Aby měl divák možnost pochopit, o čem to téma je. Byť pro „druhou stranu“ je nepříjemné, musí se to řešit. Většinou je to to, že lidi tu službu nechtějí nebo neumějí dělat tak, jak by se mělo. Tou neochotou pak dojdou k tomu, že z malichernosti je problém.

Z pohledu ČT je jednoznačná premisa toho, že téma musí být ověřené a musíme dát prostor protistraně. Musíte jí jasně vyzvat k tomu, aby se k tomu vyjádřila, aby řekla svůj názor a pohled na věc. My nejsme vyšetřovatelé ani soudci. My prezentujeme příběh kauzy. Takže to mi přijde důležité. Ověření si informací, zda jsou pravdivé, dát prostor protistraně a přistupovat k tomu nestranně.

07) Vy jako režiséři máte přehled o všech tématech, které se natáčí?

Měli bychom. Prostřednictvím porady jsme v tématech. Tam se prezentuje vše. Je to fórum, kde každé téma je prezentováno. Ne každá se pak reálně natočí, ale diskuze nad tématem proběhne. Takže potom, když mám v kompletaci kauzu, tak jsem o ní určitě slyšel. Byť jsem třeba nebyl u střihu, protože tam byl Sanjin.

08) Jak vypadá váš vztah s redaktorem? Jde spíše o spolupráci, nebo máte vy hlavní slovo?

Společná práce je na komunikaci a dohodě. Protože si myslím, že výsledek neexistuje jeden nejlepší. Nejlepší tvar, ke kterému se musíme dostat a klíč od něj má ten režisér. Teď možnosti, aby reportáž byla výborná, je několik a je potřeba se se k němu dobrat. Ze své zkušenosti k tomu vede cesta přes komunikaci s redaktorem a společnou dohodou, jak k tomu dojít. Z mé strany není tak důležité, kdo má poslední slovo, ale jde o to dospět společnou cestou k nejlepšímu cíli.

09) V případě, že je něco potřeba rozseknout, tak kdo do udělá?

Tím nechci říct, že nikdo neřekne, jak to má vypadat. Ve chvíli, kdy je tam nějaká nejistota, nevíme, jak něco udělat, objeví se nejasnost ve střihně, tak má hlavní slovo režisér. Redaktor je s tématem dlouho, je v tom ponořen a rozumí tomu. Když se pak na to podívám já, nezaujatýma očima, tak ty nejasnosti vidím. Takže mu řeknu, kde jsou ty momenty. I když redaktor má pocit, že to jasné, protože už na tom pracuje tři týdny. Ale měl jsem na mysli to, že to není o tom, že si režisér sedne do křesle, nechá si udělat kávu a jen říká, jak má co vypadat. Tak to není. To je trochu zkreslená představa.

10) Pokud má redaktor nějaké potíže, tak podle čeho se rozhoduje, zda volá vám, nebo vašemu kolegovi?

Když jde o nějakou kauzu, tak volá Sanjinovi. Mně volají třeba, pokud jde o nějaký test, nebo o naši rubriku Vyzkoušeli jsme. Většinou tyto problémy ale vycházejí už na poradě, je jasné, že věc bude komplikovaná. Zítra jedu točit s Dášou Horkou Vyzkoušeli jsme. Víím, že tam budeme s odborníkem a dalšími pěti lidmi, takže víím, že tam musím být. A víím, že budu i ve střihně, takže s Dášou jedu já. Je to i tom, jak si ty témata rozdělíme. Ale včera jsem se třeba radil s Darinou Vlkovou o její reportáži, ta zase potřebovala vědět nějaké informace o nákupu auta. Je to záležitost brainstormingu. A abych nevynechal Honzu. Když se budeme bavit čistě obsahově, pak je to otázka na Honzu. Přece jen jsme v televizi, divák se na to kouká, na obraz. Přibývá zde takzvaná obrazová řeč, a to je to, co je pouze na režisérovi. To, co natočí kameraman na place a co donese do střizny, tak z toho se to musí odvyprávět. Máme informační linku zvukovou, týkající se komentů a výpovědí, ale vedle toho musí být i linka obrazová. Obrazově musíte odvyprávět to, aby to bylo zřetelné, o co se jedná. Teoreticky, když si vypnete zvuk, tak by vám i obraz měl říct, o co jde. A právě toto, mimo jiného, je práce režiséra. Redaktor na to na place nemá čas, radí se s kameramanem.

11) Přicházíte i vy s nějakými tématy?

Někdy ano, někdy mě něco napadne. Co se týče kauz, tak ne. Z kodexu České televize, tak nemůžeme přijít a natočit si sousedský spor. Ale řeknu: Pojdme natočit Vyzkoušeli jsme. Změnila se legislativa ohledně stáčení tachometru, stal se z toho nově trestný čin. Pojdme natočit, jak se to projevilo v autobazarech. Na téhle úrovni třeba s tématem přijdu. Ale kauzy přichází jen od diváků. Další návrhy částečně jsou i naše.

12) Popište, jak by měla vznikat reportáž od začátku do konce.

Je potřeba se zaměřit na to, že reportáž děláme pro televizi. Pořad sám o sobě má určitá specifika, v tištěném médiu si můžete dovolit dvojstránku, my jsme pořád omezeni tím časem. Musí se to vejít do sedmi minut a tam je potřeba hodně extrahovat z toho tématu. Je to taková intenzivnější komunikace s tématem. Třeba když nám přijde nový kolega, tak režisér je s ním na place. I v případě, že nejde o nějak složité téma. Ale redaktor si to během třech reportáží osahá a ví, v čem je ta práce jiná.

13) Jste placen od toho kolika reportážím děláte režii, nebo jak to funguje?

Já jsem fakturován za vysílání jako takové, když odevzdám kompleťovaný hotový pořad, tak za takzvanou kompletaci jsem zodpovědný já. A je jedno, jestli jsem byl více ve střížně nebo více na place. Placen jsem za odevzdaný pořad. Kdybych neodevzdal kompletaci, byť by reportáže byly hotové, tak já bych nedostal zapláceno. I z tohoto důvodu si to s kolegou dělíme na dva a dva díly. Ani by nešlo, aby všechny čtyři díly dělal jeden režisér, je to velký objem. To bych jen seděl na míchačce a míchal.

14) Dotýká se vaší práce nějak finanční omezení? Respektive omezuje vás to nějak?

Samozřejmě, jsme veřejnoprávní médium a je tu dán limit Českou televizí. Jsou témata, která jsou náročná na přípravu, co se týče techniky, skrytých kamer a podobně. A právě se skrytou kamerou máme problémy docela trvalé, protože finance jsou omezené a nemáme možnost mít techniku jen pro sebe, aby to byla špičková technika. Různě se to půjčuje, opravuje a tak dále. Vždycky může být financí víc.

15) Je rozdíl mezi třemi pořady?

168 se blíží zpravodajskému tématu, oni dělají hodně aktuální témata. Tam je to jasné. Je to samozřejmě taky publicistika, ale z obrazového hlediska je to spíš taková zpravodajská glosa. Je to aktuální téma, mělo by to něco rozkrýt, mělo by se to k tomu vyjádřit. Je to takový

televizní sloupek. Je potřeba, aby tam byl jasný pohled. Pro nás aktualita trochu odpadá. Co se týče Reportérů, pokud bychom nepočítali tu četnost vysílání, tak já myslím, že oni jsou zaměřeni na „velká témata“ týkající se složitějších problémů, kde figuruje víc lidí. Pokud se téma bude týkat problému bydlení, tak u Reportérů to bude o H-systému. Musíte se tomu věnovat na velké ploše. Pak samozřejmě politická témata, která přichází. To my neděláme. My potřebujeme v uvozovkách malá témata, ale malá v tom smyslu, že jsou to spotřebitelská témata. Tím nechci, aby to vyznělo zprofanovaně. Musíte se s tím tématem jako běžný člověk setkat alespoň jednou za týden. Tam bych si to takhle definoval, v tom je rozdíl. 168 je rozdílná i formálně, je to jiný typ pořadu. Reportéři jsou skutečná publicistika, pro ně spotřebitelská témata jsou málo. Potřebují komplikovanost a my potřebujeme každodennost.

16) V čem cítíte, že je vaše práce obtížná?

Obtížné je to v tom, jak se vcítit do diváka a jakým způsobem mu odevzdat celek. Jde o to, aby on to pochopil na jedno kouknutí a aby od té televize neodešel. Byť jsem v České televizi, ve veřejnoprávním médiu, kde sledovanost není tím hlavním ukazatelem. My to děláme proto, aby divákovi se to líbilo a pořad byl atraktivní. Aby to diváka zaujalo a aby byl pořad oblíbený. Je to trochu takové věštění, protože vy nemáte možnost se večer po Ovcích vypravit a chodit po barákách a ptát se, jak se vám to líbilo, jestli jim to bylo jasné, jestli to pochopili. Myslím si, že je důležité, což je i gros té naší diskuze na poradách, aby to lidem bylo jasné. Zásadní je, prezentovat to tak, aby to lidé pochopili a aby to pro ně bylo atraktivní. Od tématu až výsledný celek.

17) Jak pracujete s etikou?

Samozřejmě se mě to dotýká. Máme kodex České televize, musíme být objektivní. Je to o tom, že musíte dát prostor protistraně, výběr tématu. Musíte udělat všechno, abyste si ověřila veškeré informace. Co se týče natáčení, tak samozřejmě ten respondent s tím musí souhlasit, nemůžete točit někoho přes jeho vůli. Pakliže se použije skrytá kamera, je jasně definováno, v jakých případech se to může. To jsou jednotlivosti, které mají jasná pravidla, ale opět je to případ od případu.

18) Když má dojít k použití skrytých kamer, kdo rozhodne, zda to udělat, či nikoliv?

Tam to vychází z toho, že byste neměla použít skrytou kameru, jestliže máte možnost to natočit normálně. To znamená, že skrytou kameru použijeme jen v případě, že jinak to nejde. Natočení na skrytou kameru by mělo být ve skrytém zájmu. Mělo by to být použito, protože

je evidentní, že dochází k určitému pochybení. Úředník, který nedělá svoji práci, je to veřejná osoba, v tu chvíli můžete jít jako člověk z ulice na úřad a zeptat se, jak to tedy je s povolováním toho a toho. Nebo pokud si někdo říká o úplatek a podobně. Vychází to tedy z diskuze, ale hlavní slovo má Honza.

19) Stalo se vám, že jste v redakci měli etické rozepře? Že jste každý měl etickou hranici nastavenou jinak?

Hlavní slovo má Honza Chaloupecký. Má praxi, je to novinář, tam je to jasné. Já bych řekl, že tuhle diskuzi máme velmi usnadněnou v tom, že my neděláme bulvární témata, tak se nám vyhýbá to, že jdete někoho tajně natočit. Netočíme nikoho doma v papučích. My potřebujeme natočit toho úředníka, který na tom úřadě buď není vůbec, nebo si říká o úplatek. To je chvíle, kdy my můžeme použít skrytou kameru. Skrytá kamera musí mít opodstatnění. I v případech, že na 80 % víme, že nám dotyčný nedá rozhovor, volí velkou kameru. Přijde o materiál, kdy by skrytou kamerou mohl být natočen rozhovor, ale na velkou kameru máme to odmítnutí. A pak je otázka, co je silnější. Tady pak vzniká ta debata. Ale je to spíš věci dramaturgickou a obrazovou, ne tolik etickou. Nedokážu si ani představit, jak bychom tu etiku porušili. Nemůžete to odvysílat. Zákony jsou dneska jasné, pokud bychom poškodili respondenta nebo protistranu, tak si vykopete vlastní jámu. To nejjednodušší, co pak ta strana může udělat, je, že jsme porušili novinářskou etiku a v té chvíli je všechno špatně.

20) Komu se při své práci odpovídáte? Kdo je váš nadřízený?

Já se formálně odpovídám Heleně Veselé, ta se mnou podepisuje smlouvu. Ona je zástupcem České televize, takže já jsem právně zavázán prostřednictvím jí. Kdybych nedodržel pravidla, která mám ve smlouvě, tak na základě této smlouvy mě může Česká televize žalovat a tak dále.

21) Jakou roli hraje při vaší práci Marek Wollner?

Ten je šéfredaktor redakce. Dochází na naše porady, i on je tedy přítomen výběru témat. Musím říct, že v tomhle je velmi aktivní. I on slyší, co se točí za témata, jak k tomu přistupují redaktoři a ve výsledku schvaluje všechny vydání. Ve chvíli, kdy ve čtvrtek odevzdám díl, tak on ho musí odepsat, to znamená, že si ho pustí, vidí, co tam je, a samozřejmě má hlavní slovo. Takže i kdyby byl pořad nakrásně smíchaný, tak on má hlavní slovo a právo říct, že se mu to nelíbí. On samozřejmě nechodí do stížny, protože by pak nedělal nic jiného, než že by schvaloval. Když by došel k tomu, že se mu něco nezdá, měl vážné výhrady, tak my to

musíme předělat. Má hlavní slovo, schvaluje a má hlavní slovo na poradách. Takže je přítomen výběru i případnému zamítnutí témat. Takže i kdyby se to ve čtvrtek nějak nepovedlo a mělo se to předělat, tak pátek víceméně slouží i k opravě chyb. Není to tak, že něco škrtneme a přepíšeme. Musí se to celé v podstatě předělat.

22) Pokud se objeví špatné reakce na odvysílanou reportáž od veřejnosti, pocítujete to osobně? Nebo stížnosti jdou mimo vás?

Pocitově to jde samozřejmě i za mnou. Pokud někdo napíše, že se mu to nelíbilo, protože to byla nuda, tak mě to samozřejmě mrzí a dopadá to na moji hlavu. Zamýšlím se nad tím, kde byla chyba. Ten divák měl nějaký důvod se ozvat. Naštěstí takových situací není příliš. Velmi často se nám stává, že třeba starší diváci nám píšou, že to bylo málo slyšet. Teď je otázkou posoudit, kde je ta pravda. Samozřejmě je to objektivně změřené na té míchačce a většinou je to otázka sluchu diváků. Ale ani tohle nepodceňujeme, když nám zavolají čtyři babičky a říkají, že nás pravidelně sledují a najednou to neslyší, tak samozřejmě i tu míchačku přizpůsobíme. Ubereme hudbě a přidá se mluvení. Byť objektivně by se dalo říct, že to slyšet je. Naštěstí nám diváci většinou píšou, že jsou rádi, že Ovce jsou. Třeba je to inspiruje i k tomu nám napsat, že se jim stalo něco podobného. Kritika je vždycky prověřená. Na poradách se o tom bavíme a zvažujeme, do jaké míry je to adekvátní. Stížností ale není tolik.

Kompetenčně by záleželo, na koho to padá. Když protistrana řekne, že je hrozné, že o nich točíme, ale obsahově jsme se jen trefili do černého, tak nutně neznamená, že to je špatně. Samozřejmě, když se protistrana ohradí proti České televizi právně, má na to nárok. My nejsme vyšetřovatelé ani soudci. Oficiální cestou podá na podatelnu nějakou svoji námitku a s dramaturgem to potom řeší právní oddělení. Je třeba ale říct, že za celou dobu trvání Černých ovcí jsme neprohráli žádný soud.

Jinak diváci osobně se na mě neobrací. V hokeji se tomu říká „nosiči vody“, jsem tu na černou práci. V titulcích jsme sice napsáni, ale je to černá práce. Redaktor je vidět v obraze a ten dává ty góly, my to musíme jistit zezadu. Takže děkovné dopisy nám nechodí. Většinou se obrací na Ivetu, ta je velmi populární, a na redaktory. Ale je to týmová práce a když diváci něco pochválí, tak si toho vážíme všichni.

23) Jak vnímáte Českou televizi jako instituci? Stojí za prací svých zaměstnanců?

Česká televize je veřejnoprávní a o jejím významu jsem bytostně přesvědčen. Veřejnoprávní médium v dnešní době má obrovskou funkci. Je to obrovská firma, která má velmi široký

záběr. Říkám to proto, že naši práci vnímám jako úsilí našeho týmu, za kterým stojí šéfredaktor. Vnímám to jako naši týmovou práci.

24) Pociťujete nějaký tlak ze strany nadřízených?

Na nás rozhodně není žádný tlak vyvíjen. Nic takového jsem ani nikdy nepocítil. Jsem ve své práci svobodný. Jinak to ani nejde. Nikdy jsem se v tomhle smyslu necítil nekomfortně. I když to srovnám v průběhu času. Je to ale samozřejmě i zásluhou Honzy, který je velmi zásadový člověk. Je to jasně definované.

25) Máte k dispozici přepisy natočeného materiálu?

Takzvaný script si dělá redaktor výhradně sám, nejlépe ví, co k tomu tématu je, a co není. Která odpověď je adekvátní. Skript vzniká z toho přepisu, z toho tvrdého materiálu. Udělá si z toho výtah a s tím přichází do střížny. Já do materiálu nevidím, až v případě, kdy reportáž takzvaně pokrýváme. To znamená, že dáváme dohromady obrazovou stránku. Řešíme, kde co chybí, co potřebujeme a podobně. Takže se podíváme do materiálu a dáme to tam. Do natočeného materiálu se koukám většinou ve chvíli, kdy v reportáži potřebuji něco dořešit, doukázat. Věcné výpovědi si řeší redaktor. Ve chvíli, kdy se to takzvaně natáhne do počítače, tak kopii dostane redaktor a ten si včetně timecodu může připravit tu střížnu.

Příloha č. 6: Rozhovor s Helenou Veselou produkce pořadu Černé ovce

0) Kde jste studovala a jakou máte praxi v oboru?

Nemám vystudovaný mediální studia, ale dostala jsem se do televize víceméně náhodou. Když jsem byla na mateřské, tak jsem chodila na brigádu do ranního vysílání Studia 6. Tam si mě vyhlídl tehdejší šéf produkce Michal Hofman a ta parta kolem Studia 6 v čele s Honzou Kovaříkem a Vašek Žmolík, Blanka Hrdinová a Jura Kavan. To byla parta, která začínala jako první ranní vysílání od šesti. Potom jsem po mateřské nastoupila jako asistent produkce. Bylo to v roce 1995.

01) V čem spočívá vaše práce jako produkční?

Produkce může být různá. Tady ve Zpravodajství jsou produkce aktualitních štábů, produkce vysílací směny, produkce dokumentů, produkce hrané tvorby, produkce zábavných pořadů, produkce sportu. Já mám takový širší záběr. Dělam velké přímé přenosy, eventy, které jsou v České televizi. Patří sem volební vysílání, pohřby. Když se někde něco stane, tak děláme tyhle živé přenosy. Potom děláme dokumenty a pak publicistiku. Na příklad u Černých ovcí, tak produkce je středobodem celého štábu. Je uprostřed dramaturgie té kreativní složky a na druhé straně je realizace. Produkce má za úkol dát tyhle dvě složky dohromady. Když začínám nějaký pořad, tak se sejdou s dramaturgem, protože ten má nápad. Autor, tvůrce, moderátor, dramaturg. Ty si něco vymyslí a pak pozvou produkci a té říkají, co si představují. Představovali bychom si takový a takový pořad, byl by půlhodinový, věnoval by se tomuhle tématu, točilo by se to na jednu kameru v exteriérech. Všechno si to poslechnu a diskutujeme o tom, jak by se ten pořad dal vyrobit. Černé ovce prošly taky velkým vývojem. My jsme byli i ve studii, kde se točí spojováký. Zrovna Černé ovce jsou pořad kombinovaný. To znamená, že se točí reportáže a pak se ten pořad složí ze spojováků. My tu máme dlouhou dobu Ivetku Fialovou, která dlouho vystupovala s Vladem Štanclem, který před třemi lety zemřel. Je to kombinovaný pořad, kdy se zvlášť tedy točí reportáže, o které se stará dramaturg Jan Chaloupecký. Máme porady, kde rozebíráme témata, která by se dala točit a on je zodpovědný za redaktory. On je zodpovědný za obsah, vše musí kontrolovat a vede reportéra k tomu, jak by mělo téma vypadat. My, jako produkce, zařizujeme pro redaktora štáb, kameramana, režiséra, místo na střih a když je potřeba nějaké povolení, například, že se bude točit v poslanecké sněmovně. Redaktor nám to řekne a my to zajistíme. My jsme realizační servis, aby redaktor mohl reportáž natočit. To jsem ale odskočila od vytvoření pořadu. Takže když se

pobavíme o představě, tak já musím udělat rozpočet. Musím udělat takzvaný aproximační rozpočet, je to odhad nákladů, o kterých si myslím, že budou potřeba na základě diskuze. Samozřejmě pořad prochází dalším vývojem. Musí se schválit na takzvané kreativní radě, jestli rada vůbec souhlasí s tím, aby se pořad takového typu vysílal. Pak je ještě skupina Výrobního úkolu, tam se zase schvalují finance. V okamžiku, kdy mám budget na pořad, když ještě není udělaný tým (i když většinou už se na začátku ví, kdo se osloví). Kdo bude režisérem, protože i ten by měl spolu s dramaturgem spolupracovat na výrobě toho rozpočtu. Spoluodpovídají za to. Mám budget a začne se vyrábět. My jsme tedy produkce a zde se sbíhají všechny požadavky na ten pořad – podle typu pořadu. Když se vrátím k Ovcím, tak Ovce jsou kombinovaný pořad a všechny jeho celky se tu pak sejdou na Avidu a tam se to kompletuje. Pak samozřejmě může být typ pořadu, jako je dokument, kdy jsme dělali třeba s Olgou Sommerovou – Neznámí hrdinové, což byl moc krásný cyklus. Tak to je takzvaná nezáběrová technologie, a to se točí všechno jenom venku, v exteriérech. To se potom stříhá na Avidu a vyjde z toho třeba půlhodinový pořad. Pak jsou tu pořady jako Reportéři ČT, kdy Reportéři dělají kauzu, tu natočí a ty takzvané spojováký jsou ve studiu. Ty dělá Marek Wollner a zase se to kompletuje na Avidu. Pak se samozřejmě každý ten pořad musí smíchat na zvukovém pracovišti, aby byly vyvážené zvuky. Někdy, jako u Ovcí, se namlouvá. Ve zvukové režii. Namlouvají se asynchrony nebo posynchrony. Takže to je další pracoviště, které je k tomu potřeba.

168 se dělá taky tady, produkční je Ivana Pultarová a je to v podstatě to samé. Dělají se reportáže venku a Nora Fridrichová dělá spojováký ve studiu, což je každou neděli.

02) S kým z jednotlivých pořadů spolupracujete?

Jak jsem říkala, středobodem je produkce a je to průsečík všech profesí. To znamená, že spolupracujete od dramaturga, režiséra, redaktora, stříhače po zvukaře. Prostě komplet celý spektrum profesí. Jinak jsme tým tří lidí, co má pořady na starost jako produkční. Mám dvě kolegyně: Martinu Gajerovou a Kateřinu Kessnerovou.

03) Účastníte se porad u všech tří pořadů, na kterých děláte produkci?

Vlastně ano. Produkce musí být u všeho.

04) Jako produkční pracujete pro specifické pořady? Jaké?

My tu máme Černé ovce a Fokus Václava Moravce.

05) Zaměříme se teď na investigativní pořady. S kým primárně komunikujete v Černých ovcích?

Hlavně s redaktory, těm domlouvám štáb. Potom samozřejmě i dramaturg Honza Chaloupecký. A samozřejmě štáb, který povolávám.

06) Soustředíte se i na výsledný obsah?

Samozřejmě že zajímáme o obsah. Například Fokus Václava Moravce je přímý přenos, takže jsem u vysílání od začátku do konce. Jsem u instalace až po úklid. A co se týká Ovcí, tak za obsah redaktor a nejvíc dramaturg. Mě volají, jen pokud jsou sporné nějaké autorské problémy nebo se záběry. Pokud si někde chtějí vzít nějaké záznamy, tak jestli neporušujeme autorská práva. Produkce ale do témat jako takových nemluví.

07) Jak by podle vás měla vypadat reportáž?

Jako produkční nemluví do obsahu, tyhle věci jsou mimo moji funkci. Určitě by ale neměla nudit.

08) Jak se podle vás tři pořady liší?

Vše je o lidech. Produkce je z mnoha procent založena na umění komunikovat a kolektiv stmelovat. Což je velkou úlohou produkce. Když je produkce spokojená s redaktory a redaktoři s produkcí, tak samozřejmě ten výsledek je lepší. Když se dramaturg nehádá s režisérem. Je to důležité. Důležité je stmelovat a hodně komunikovat. Je to hodně vzrušující povolání, protože jste pořád s lidmi. Takže pořady se pro mě liší jen tím, kdo na nich dělá a s kým komunikují. Tady nejde o formát.

09) Co všechno schvalujete či pro pořady zařizujete?

Vlastně všechno, co se týká financí, a všechno, co se týká bezpečnosti práce. Když si režisér vymyslí, že chce vysílat z Pravčické brány, tak já řeknu ne. To má mnoho nebezpečí, jak lidské, tak technické. Já mám poslední právo říct ne.

10) Co všechno v těchto případech zohledňujete?

Musím dbát na ochranu zařízení, tak ochranu lidí. Třeba teď je mínus 5 stupňů a my moderujeme venku. Takže když jsme někde v exteriéru, je důležité řešit i otázky, kam ti lidé půjdou na záchod. Protože jim je venku zima, tak potřebují něco teplého na pití, tak zařídím nějaký čaj. Když jedeme s Fokusem, tak už máme asi 45 lokací. Pokaždé něco jiného.

Pokaždé začínám znovu, není to rutina. Vždycky se musím s tím prostředím seznámit. Jedu tam na obhlídku s režisérem, dramaturgem a kameramanem, jestli je vůbec možné z toho místa vysílat. Když si řekneme, že ano, tak tam vezu celý velký štáb – osvětlovače, techniky, všechny možné profese, abychom dali dohromady technické zajištění. Tam už pak dramaturg nemusí, ten jede jen na tu první obhlídku. Jeho pak zajímá obsah, realizace je čistě na nás. Tam samozřejmě mám to poslední slovo říct ne, tady je to přes čáru, sem se mi nevejdou auta. Tady to nemůžeme dělat. To je ze zkušeností a je to kolektivní práce. Není to práce jednotlivce, všechny pořady jsou dílem kolektivu.

11) Jak zařizujete pro pořady štáby?

Prvně samozřejmě volíme internisty, což je principem. Nejenom, že platí zákoník práce, ale je tady takzvaná kolektivní smlouva, která vymezuje nějaké věci. Třeba že zaměstnanci, když někam jezdí, tak mohou spát jen ve dvoulůžkových pokojích, nemůžu je dát do nocležny. Pak je tu Rozhodnutí generálního ředitele, Rozhodnutí finančního ředitele nebo Rozhodnutí ředitele výroby. To jsou vlastně návody, jak já mám postupovat. Jak by produkce měla postupovat a je to samozřejmě závazné pro všechny zaměstnance.

Já vím, že když máme Černé ovce, my jsme oddělení aktuální publicistiky, tak na nás interní štáby moc nezbyvají, jelikož v tomhle baráku se dělá hlavně zpravodajství. My bereme hodně interní štáby z vejškovky, tedy z vedlejší budovy. Kde je celé oddělení jednokamerových přenosových vozů a velkých přenosových vozů. Česká televize disponuje 20 jednokamerovými vozy a pěti vícekamerovými vozy. Máme i patnáctikamerový vůz. Tři osmikamerové vozy a jeden pětikamerový vůz. Takže zavoláme na oddělení přenosové techniky a oni nám řeknou, že mají volné auto a já si tedy беру interní štáb. Když nemají, tak najímám externisty. Máme portfolio externích dodavatelů techniky a s těmi spolupracujeme. A interním štábem se rozumí auto vybavené kamerou, zvukem, světlem a technikem. K tomu já si najmu kameramana. Sice tu máme interní kameramany, ale ti zase dělají jen studia. Většina spolupracovníků je tedy externích. Ale je to tak půl na půl. Někdy se podaří sehnat interní vůz, někdy ne.

12) Podle čeho vybíráte, které externisty oslovíte?

Máme šéfkameramana, který má portfolio kameramanů, a ten je nasazuje na zpravodajství. Prostě dlouhodobě máme nějaké portfolio, historicky. Lidi přicházejí, odcházejí. Redaktor přivede svého oblíbeného kameramana. Jsou pak dva typy redaktorů. Redaktor, který se domlouvá rovnou s kameramanem, protože jsou na sebe zvyklí a dobře se jim spolupracuje.

Nebo redaktor, kterému je to jedno. Pak mu někoho vyberu. Když se stane, že nikdo nemáme, tak jdeme po svých kontaktech nebo se radíme mezi kolegy a dáváme si typy. Takhle jede někdo nový, osvědčí se a my už ho píšeme do seznamu. Takhle to funguje. Samozřejmě zohledňujeme to lidské hledisko. Na place je větší pohoda, když si ty lidi sednou.

13) Jak je to s finančním ohodnocením externích zaměstnanců? Jsou placeni například za „střih“ odvysílané reportáže, nehledě na dobu práce?

Jsou nějaké sazby, historicky dané sazby. Po příchodu nového ředitele Petra Dvořáka, který si sebou přivedl další lidi do managementu, tak máme šéfproducenta Daniela Juříčku, a ten tady zavedl takzvané rámcové smlouvy a sazebníky pro externisty. Většina externích spolupracovníků tak ví, za co bude pracovat. Je to blok, sazebník, kde jsou profese a práce rozepsané s penězi. Ale upozorňuji, že to je místní zpravodajská záležitost, takže ta publicistika se pak trochu liší. Ale tam jsou dané sazby, kameraman pro publicistiku v tomhle roce točí za tolik. To je domluva mezi barákama, televizema. Mediální rybník není tak velký, aby byly extrémní rozdíly. Většinou se stane to, že se přetahují lidi. Teď byl Seznam, ten nám přetáhl lidi, protože jim dal víc peněz. Nebo teď Prima a CNN a lidé odchází. To funguje. Ale spousta lidí se pak vrací. Česká televize je Ferrari a byla a bude vždycky. Je to spolehlivý partner.

Jinými slovy, pro zpravodajství existují sazebníky pro nejrůznější typy práce. Ale je to pro takové to denní zpravodajství. Pak teda mám ještě já kameramany, pro které existují denní sazby. Ale když vám pojedete na druhou stranu republiky a vrátí se po dvanácti hodinách, tak se s ním samozřejmě domluvím a přidám mu. Je to na mé domluvě s externím spolupracovníkem. Co se týče režisérů, tak na začátku každého pořadu si řekneme, za kolik peněz to bude dělat. Liší se to teda i v rámci pořadů. Ne třeba u kameramanů, ale může se to lišit už v honoráři režiséra. Investigativní pořad je náročnější, složitější, dělá ho delší dobu, takže je i jinak ohodnocen. Liší se i redaktorské, mám ten pocit. Nemyslím nějak horentně, ale můžou se lišit. Technické realizační profese, jako je kameraman, střihač, zvukař, tak tam jsou ty sazby stejné víceméně.

14) Někdy nastane situace, kdy je v Reportérech ČT redaktor zároveň i kameraman. Jak se za to platí?

Tam to budou dva platy. Jeden autorský plat za kameru a druhý za přípravu reportáže. Redaktoři jsou placeni za scénář a realizaci pořadu. Teď jsou tu dokonce režiséři, kteří si točí i

svoji kamerou. Je to všechno o domluvě, pak také dostanou nějakou částku za tu kameru, za pronájem kamery.

Myslím, že existuje i redaktorský sazebník, ale já ho nemám. Já s ním nepracuji. U Černých ovcí a Reportérů je většina interních zaměstnanců. Ale v Černých ovcích to řeším já s Honzou Chaloupeckým. On ví a zdá detailně tu reportáž. My máme budget a řeknu Honzovi, že letos pro redaktory má třeba 100000 na měsíc. Což je samozřejmě jen příklad. On si pak podle toho honoruje redaktory, není tam sazba. Máme samozřejmě tabulky, že dlouhá reportáž se pohybuje od do. Ale poslední slovo má Honza. Protože to se zase liší tématem. Máme dlouho reportáž, co je udělaná hned, a pak další, která trvá týden. Všechno se ohodnocuje a bere se ohled. Skutečně kus od kusu.

15) Podle slov Ivana Bareše se honoruje až potom, co je reportáž odvysílána. Jak je to s tímhle?

To v podstatě není správně. Ale nějak se to tady zabydlelo, ale nevím, jak vypadají nové smlouvy. Když jsem ale dělala dokumenty, tak jsem třeba režiséra platila natřikrát. Třetinu po natočení, třetinu po sestříhání a finální po odvysílání nebo odsouhlasení. Protože každá věc, co jde do vysílání, tak musí být dramaturgicky odsouhlasena. V okamžiku, kdy dramaturg odsouhlasí reportáž, tak by měla být proplacená. U Černých ovcí je denní výroba, takže nám to po odvysílání dělá nějaký pořádek. Víme ty náklady, je to přehlednější v nákladech. Vezměte si třeba situaci, že se natočí reportáž a v týdnů jich je třeba deset.

Každý pořad má takzvané identifikační číslo pořadu. Je to dlouhý číslo, ze kterého si přečtete, co potřebujete. Máte tam místo výroby, rok, středisko, tělo pořadu a za lomítkem je MMDD. Měsíc, měsíc, den, den. Třeba Fokus VM. Idec: 2 (Pražská redakce). Kdyby tam byla trojka, tak je to Brno. 20 je rok. 411 je středisko zpravodajství. 452 mají Černé ovce a Reportéři, to je středisko publicistiky. 03053 je pak tělo pořadu, takže víme, že je to Fokus. A za lomítkem, protože jsme vysílali první díl, tak je tam 0101. Dobré ráno se vysílá každý den 2041101010/01 a den. 01 je leden a další jsou dny vysílání. A tomuhle pořadu se vážou náklady. Chci vám vysvětlit, že Černé ovce mám deník a kdybych to platila tak, jak je to správně, opravdu v tom týdnů. Nebo i v jednom dnu se může stát, že mám hotových pět reportáží a schválených, tak mě by se hrozně rozhodilo to účetnictví. Ale není to nesprávné, protože já sice mám rozpočet na každý díl Černých ovcí, ale pracuji s budgetem. Přelévám peníze. Když mám na jeden díl 60 tisíc, tak nemusím mít na každém díle načteno 60. Ta částka je samozřejmě hloupost. Stejně se potom dělá kvartální čerpání a zjišťujeme, jak na tom jsme. Samozřejmě je nejdůležitější na konci roku, abych nepřekročila rozpočet. To samé

je s Fokusem, protože každý ten díl je úplně jiný a z jiného místa a je jinak náročný. Když jedu do exteriéru za Prahu, tak mě to stojí hrozně peněz. Jeden rozpočet tak překročím o 30 % procent, ale pak zase nedočerpám. Je důležitým úkolem produkce si to hlídat. Tohle tak stojí na mně.

U honorářů to úplně jen na mně nestojí. Realizace technická na mně stojí. Ale redaktorská a mozková práce je věc dramaturga a on stojí za honoráři. Ale samozřejmě o tom diskutujeme, protože tu položku musím mít v rozpočtu. Takže vím, s čím můžu počítat. Je to tak na Honzovi, ale spolu jsme ty peníze spočítali, abychom věděli, kolik nás to tak může stát.

16) Jaké jsou rozpočty pořadů?

Já si myslím, že týdenní Černé ovce stojí jako jeden díl Reportérů ČT. Nevím sice přesně, jaký mají Reportéři rozpočet, ale bude to tak, jak říkám (následně ověřuje u produkčního Reportérů ČT Michaela Preisse).

17) Kolik je přibližně rozpočet na reportáž u Černých ovcí?

I to se hodně liší. Jedna reportáž se točí v Praze jeden den a druhá je na konci republiky, jede se tam dvakrát kvůli dotáče a ty výdaje jsou najednou mnohonásobné. U Černých ovcí je možná předběžná příprava. Mohou se na to připravit, takže tam se točí tak den a půl. Reportéři to mají hroší, ty můžou reportáž dělat tři měsíce. Ale částku vám neřeknu.

18) Chápu to tak, že na daný pořad je určitý budget a podle něj vy plánujete. S tím souvisí i zahraniční cesty a podobně. Co jsou mezní situace, kdy produkce takzvaně nepustí peníze?

Budget je na každý díl pořadu. Když vezmu Fokus, tak to je jeden díl za měsíc, takže mám rozpočet na jeden díl. Ale dílů mám během roku deset, takže ty peníze si mohou přelívat. Jeden díl je levnější, druhý dražší. To samé je u Černých ovcí, tam je to čtyřikrát týdně. Reportéři jsou pak týdeník, takže na každý týden mají jeden rozpočet.

Musím ty rozpočty průběžně kontrolovat a pak mám právo říct ne, tohle se už točit nebude. V případě Fokusu například zjistíme, že tahle lokace je už velmi drahá a musíme se přizpůsobit jinému řešení. V průběhu roku to hlídám. Dokážu odhadnout z prostředí, jak to bude nákladný díl. Na každý díl si musím udělat aproximační rozpočet. Teď jsme ale na začátku roku, ten je volnější. Vždy se snažíme šetřit na květen, červen a září. Protože je hezky a chceme být venku, tudíž budou potřeba větší peníze. A venku jsou samozřejmě další náklady. Jste v přírodě, nejsou tam záchody, musíte najmout toiky a tak dále. To ale mluvíme

o Fokusu, Černé ovce naštěstí nejsou tak složité. Každá lokace ale má svou zákonitost. Když máte kusové pořady, jako je třeba Politické spektrum. To je pořad, který se točí tady ve studiu. Víte, že ho natočíte za nic. Každý týden stejně. Nikam nejezdí, nic se nedotáčí. Ten rozpočet se pak liší už v tom, pokud je nasazen internista, nebo externista. Jinak tam není žádný výkyv, ale u Fokusu, tam může být třeba sto tisíc. Stejně tak velké volební superdebaty, tam je taky velký rozpočet. Třeba před lety se mi stalo, že jsme byli v Kongresovém centru. Bylo tam osm politiků a dva dny před vysíláním přišel generální ředitel a řekl, že chce, aby každý politik měl svoji kancelář s televizí. To samozřejmě zařídím, ale je to dražší. Takže tohle se může stát. Ale u publicistických pořadů se to prostě stává, ten rozpočet není nikdy stejný.

19) Stane se, že zbydou na konci roku peníze?

To se samozřejmě může stát. Ty se pak takzvaně přes výrobní úkol vrací. Já mám pořad na ČT1, takže by se ty peníze měly vracet programu ČT1. Stejně má televize pořad jeden budget, ale máme zpravodajství, máme sport, hranou tvorbu. Rozpočet má víc částí. Zpravodajství má svůj budget, pod kterým jsme i my. Ten si hlídá šéfproducent. My mu dáváme jednotlivá plnění a on si to shromažďuje. Dál máme ekonomku, která si všechna tato data shromažďuje.

20) Dotýká se vás nějak novinářská etika?

Asi ano. Ale jak říkám, obsah jde mimo mě. Na mě pak padá například chování štábu na place. Ale to už mluvíme o etice jako takové.

21) Kdo je váš přímý nadřízený?

Šéfproducent.

22) Jak vypadá vaše spolupráce s Markem Wollnerem jako zaštiťující osobou pro všechny tři pořady?

Za Fokus tu mám ještě kreativní producentku Andreu Majstorovičovou. Máme vlastně čtyři tvůrčí skupiny. Je tu zpravodajství, to je Petr Mrzena. Potom je aktuální publicistika, což je Marek Wollner, kam patří 168 hodin, Černé ovce a Reportéři ČT. Potom je tu producentská skupina Andrei Majstorovičové a pod ní patří Otázky Václava Moravce, Fokus VM a Kultura plus. Nově je tu kreativní producent Jiří Vondráček a pod něj patří Michaela Jílková, Politické spektrum a Archiv ČT24. Takže máme 4 skupiny, ale jednoho ředitele, což je Mrzena.

Wollner je pak šéfredaktor svých pořadů. A pak máme dva kreativní producenty, což je tedy Andrea a Jirí Vondráček.

Pokud jde o Černé ovce, tak my jsme taková samostatná jednotka. Občas nám chodí na porady, ale Reportéři jsou pro něj tak stěžejní pořad, že se stará hlavně o ně. My nějak nepotřebujeme jeho pomoc. Schvaluje samozřejmě finále, jelikož on je za to odpovědný, ale Honzovi nechává volnou ruku.

23) Pokud se objeví špatné reakce na odvysílanou reportáž od veřejnosti, pocítujete to osobně? Nebo stížnosti jdou mimo vás?

Většinou to jde přes Honzu, protože to jsou obsahové věci. Ke mně by to přišlo, pokud by si stěžovali na kameramana, že byl sprostý. To by šlo za mnou. Ale jinak soudy a podobně řeší právní oddělení a Honza k tomu musí většinou dát stanovisko, a dokonce i redaktoři někdy musí jít k soudu. Pokud na nás teda někdo podá žalobu. Máme vlastní právní oddělení, s kterým potřebné věci diskutujeme.

24) Jak vnímáte Českou televizi jako instituci? Stojí za prací svých zaměstnanců?

Já se cítím svobodně.

25) Všímáte si nějakého zvyšujícího se tlaku, politického či společenského tlaku?

Tlak je, byl a vždycky bude. Co se týče České televize, zde bych nějaký tlak vyloučila. Dělam svou práci svobodně tak, jak mám. Pokud je nějaký tlak zvenčí, tak padá na mé nadřízené a ke mně už nic neprosákne.

26) Změnilo se to nějak v čase?

Určitě, jako všechno. Souvisí to s i technologií. Jsou jiné postupy. Běhali jsme z pracoviště na pracoviště, teď se vše digitalizuje a je on-line. Všechno sice máme v počítačích, ale stejně tu stále máme papírové složky všech pořadů. Ke každému pořadu, co vyrobí, tak máme složku pořadu. Je tam název, identifikační číslo. Složku máme u Černých ovcí na každý týden. I na tohle existuje rozhodnutí generálního ředitele, co ta složka má obsahovat. To jsou vnitřní předpisy, protože my musíme vědět. Nejde to dělat tak, že to každý bude dělat podle svého pocitu. Máte vodítko, jak co má vypadat. Stejně tak se projeví i podmínky, za kterých pracujete. To se povětšinou mění s novým ředitelem, se změnou managementu.

27) Co taková složka tedy obsahuje?

Obsahuje všechny smlouvy. Kopie podepsaných smluv. Faktury od dodavatelů. Každá složka by také měla obsahovat rozpočet, ale u těchto periodických pořadů mám jeden rozpočet na začátku u prvního dílu. Potom když se pořad vyrobí, tak se musí takzvaně zlikvidovat. Píše se se zpráva o výrobě a tam se píše, kdo ten pořad připravil, co v tom pořadu bylo použito za znělky, hudbu. Musíme hlásit OSE, co použijeme. Na to jsou taky formuláře. U Černých ovcí toho není tolik, zejména ty smlouvy a zpráva o výrobě. Když jsou ještě pomocné práce, což je další způsob výplaty, tak to je pro lidi, co nám pomáhají. Například nám půjčí svoji kuchyň, tak jim dáme na ruku 500 korun jako odměnu. I tohle tam musí být. Potom účty, kopie účtů, když se něco kupuje. U Fokusu tam mám smlouvu s tím partnerem, u kterého vysílám. Mám tam výkres od architekta, protože každý Fokus je jiný. Fokus je jeden z nejnáročnějších pořadů, co tu máme.

28) V čem vnímáte vaši práci obtížnou?

Komunikace s lidmi mě baví, ale nejtěžší jsou ty papíry potom. Ta administrativa. Je to hodně časově proměnlivé. Teď momentálně čekám, co bude s Kuberou, protože mám dělat ten pohřeb. Nejhorší je ale lidský faktor, kdyby mi někdo chtěl házet klacky pod nohy. Ale to se našťestí moc nestává.

Příloha č. 7: Rozhovor s Kristinou Círokovou
redaktorka pořadu 168 hodin

0) V ČT jste vedená jako internista?

Ano.

0) Kde jste studovala a jaká je vaše praxe v oboru?

Vystudovala jsem gymnázium v Praze a pak jsem studovala Fakultu humanitních studií na Karlově univerzitě. To jsem ale nedostudovala. V médiích jsem začala pracovat hned po maturitě, což bylo v roce 1997. Začínala jsem v Mladé frontě dnes, v pražské příloze. Od roku 2000 jsem začala pracovat v tehdejší televizi TV3. Byla to regionální pražská televize. A v roce 2002 jsem začala pracovat ve zpravodajství na Primě, kde jsem byla dlouho. Do roku 2014 a během toho jsem měla pauzu, protože jsem byla na mateřské. Během mateřské jsem ještě dělala dramaturgii diskuzního pořadu Partie, to bylo asi rok. Po mateřské v roce 2014 jsem tam skončila a nastoupila jsem tady. Takže jsem tu šestý rok. Ale nebyla jsem tehdy hned internista. Nastoupila jsem ale hned do pořadu 168 hodin.

01) Pracujete jen pro pořad 168 hodin?

Ano. Jenom jednou jsem točila jeden pořad do Reportérů ČT.

02) V čem spočívá vaše práce?

Moje práce je, že na základě tématu, které vznikne na poradě, si domlouvám rozhovory s respondenty. Téma se samozřejmě odvíjí od toho, co se ve společnosti zrovna odehrává. Potom jedu rozhovory točit, což následně zpracovávám. To spočívá v tom, že dělám scénář k reportážím. A následuje střih se střihačem ve střížně.

03) Popište mi svoji práci v týdenním režimu. Neptám se na den, jelikož je mi jasné, že každý den vypadá jinak.

Ve středu máme přípravu natáčení. Po poradě, která je ten den. Pokud o tématu nic moc nevím, tak si musím rychle něco nastudovat. Musím vymyslet, jaké respondenty oslovit. Ty pak musím i následně obvolat. To je ta střeční práce, která často pokračuje dlouho do noci doma. Protože si to téma musím nastudovat a udělat si rešerše. Musím být na rozhovory připravená. Čtvrtek a pátek teda točíme. Plus v pátek večer, když už máme všechny materiály sesbírané, tak začínáme psát tu reportáž, ten scénář. Což je proces, který mnohdy trvá i

v sobotu dopoledne. Někdy je to téma velmi složité, takže to není rychle napsané. A v sobotu se stříhá.

04) O tvorbě scénáře mluvíte v množném čísle, kdo se na tom s Vámi podílí?

Poslední dobou děláme reportáže ve dvou. Povedlo se nám za poslední dva roky posílit ten náš tým. Dřív jsme byli opravdu čtyři redaktori na čtyři reportáže, což bylo opravdu náročné. Když někdo onemocněl, tak to potom byl velký problém. V časovém presu je to někdy v jednom člověku velmi náročné. Reportáže teda děláme povětšinou ve dvou. Buď je to tak, že oba točí rozhovory, nebo třeba jen jeden. Tenhle týden je to tak, že rozhovorů netočím tolik, protože dva rozhovory se točí v krajích. To pak točí krajské redakce, protože respondenti nejsou k zastížení v Praze. Na momentální reportáži dělám se Zuzkou Tunovou. Ta tento týden dělá spíš tu redakční práci. To znamená, že vyhledává rešerše, archivy a další podobné potřebné věci.

05) Jak funguje archiv České televize?

Archivem se myslí video archiv. Tam se zadávají klíčová slova, datum. Je to podobné jako v Newtonu.

06) Lze vaše práce rozdělit na určité fáze? (Myšleno na jednom tématu)

Asi ano. Jsou to rešerše, kontaktování respondentů, natáčení, tvorba reportáže. Tím je myšleno psaní scénáře a následně střih.

07) Kdo u vás přináší témata?

Témata se rozdělují ve středu na poradě. Já dělám většinou tu politickou agendu, to vždycky vychází z nějaké aktuální věci, co se děje. Pokud tedy budu mluvit o sobě, tak je to často o tom, vymyslet ten úhel pohledu, který zvolíme. Snažíme se o to, aby reportáže nebyly jen souhrn událostí. Měly by nějakým způsobem tu událost analyzovat z úhlu pohledu, který si řekneme. Ale samozřejmě, že témata si vymýšlíme. I když u nás to hodně dělá Nora jako dramaturgyně.

08) Kdo má při schválení poslední slovo?

Nora ta témata většinou navrhuje a potom má i poslední slovo.

09) Když přicházíte vy sama s tématem, jaké to může být? Co musí splňovat?

Několikrát už jsem se věnovala tématu Českého svazu bojovníků za svobodu. Naposledy jsem to tedy netočila já, protože jsem zaskakovala za Noru, protože ta tančila ve Stardance. Ale šlo o to, že ten svaz je hodně kritizovaný. Tentokrát šlo o nějakou dotaci. Členové svazu si stěžují na neprůhledné hospodaření a vedení svazu. Hodně lidí odešlo. Tomuhle tématu jsem se hodně věnovala, přišli jsme s tím, že jsem získala jednu audionahrávku z jednoho jejich zasedání. Vylučovali tehdy jednu členku toho svazu. Nakonec se ukázalo, že člověk, který tam vedl to jednání, je člověk, který pracoval na STB. To jsou třeba takové věci, že od nějakých kontaktů se dozvím něco navíc. Nebo jsem měla audionahrávku ze sjezdu hnutí SPD před dvěma lety, kde zazněla ta slavná věta o neexistujících koncentračních táborech. Tak to bylo třeba taky moje téma. Tenkrát ho ale nevydala sněmovna, dokonce jsem kvůli tomu byla na výslechu.

10) Jaké jsou vaše zdroje?

Většinou jde o lidi, které jsem potkala během své praxe v oboru.

11) Po natočení jste si vzala od techniků disk a ten donesla takzvaně „nahrát“ do systému. Kdo s materiálem pracuje poté?

My v každém počítači tady máme do toho systému vhléd. Je to program, přes který se dostaneme k těm materiálům. Ty si pak následně přepisujeme. Částečně nám je přepisuje jedna externí paní přepisovatelka, ta ale nepřepíše všechno. Velkou část si ale přepisujeme sami. Já osobně přepisuji velkou část, nedokážu si přepsat jen tři věty, které vím, že do reportáže dám. Někteří to dokážou, já ne. Nepřepisuji úplně vše, ale většinu. Poznám, co je zbytečné, a co ne.

12) Jak se jmenuje ten program, v kterém vidíte své záznamy?

Octopus.

13) Po přepsání tedy tvoříte scénář a pak jdete do střížny?

Ano. Mezitím ten scénář musí schválit Nora, která ty texty po nás čte. S Norou vlastně řešíme i strukturu té reportáže. Bavíme se s ní tom, jakou má představu. Jakou my máme představu. Aby ta reportáž měla nějakou hlavu a patu. Musí to být promyšlené a mít to strukturu. U mých otvíráků to ještě čte pro jistotu Marek Wollner.

14) Takže Marek Wollner nezkoukne celý díl, ale jen první aktuální otvůrák?

Ano. V neděli dopoledne Nora točí studio. A potom do dvou hodin to musí být zkompletované.

15) Spolupracujete s režisérem?

Máme Ivana Bareše a Davida Šťastného. Někdy se s nimi bavíme a radíme už dopředu, pokud je téma složitější. Fungují jako poradci na telefonu. Pokud jde o obrazově složitější reportáž. Řešíme s nimi podobu stand-upu. V sobotu ještě točíme jezdit stand-upy. Někdy, když holky dělají takové ty příběhové reportáže, nebo ty jednodušší reportáže, tak si stand-up natočí už během reportáže. U složitějších věcí to moc nejde. Potom by to do textu nesedělo. Kolikrát dopředu nevím, jestli by se mi tam ten stand-up hodil. To točíme v sobotu, a to často s režiséry konzultujeme. Obzvláště pokud je to něco jako politika, což není vizuálně atraktivní. Ten režisér do toho vymyslí grafiku, nebo místo. Ne vždycky pak dokáží pak kameramani splnit režisérovu představu. Nutno dodat.

16) Kdy se 168 hodin stříhá?

V sobotu.

17) Kdo má pak poslední slovo? Dramaturg?

Dramaturg.

18) Kdo je dramaturg?

Jenom Nora Fridrichová.

19) Na kolika reportážích pracujete zároveň?

To u nás nejde. Nemáme na to kapacitu. Nemůžeme si nic předtočit. Musíme to téma natočit do týdne. Ani nemáme tolik štábů, aby se to stihlo. A hlavně nemáme čas. Žádné konzervy nemáme.

20) Popište, jak by měla vznikat reportáž od začátku do konce?

Asi tak, jak jsme už řekly. Důležité je nosné téma, které je schválené dramaturgem. Nemůžeme se věnovat banalitám. Potom vymyslet úhel, pod kterým se to zpracuje, protože nejsme zpravodajství. Dále rešerše, nakontaktování lidí a natáčení. Tvorba scénáře a ucelení práce. Střih a následné schválení dramaturgem a v mém případě ještě Markem Wollnerem.

21) Jaké vlastnosti nebo hodnoty by měla reportáž vlastnosti mít?

Budu mluvit spíš o mých reportážích. Máme vždy první téma, které je politické. U druhého tématu se snažíme mít téma sociální. Třetí téma bývá zahraniční, ale s přesahem k nám. Čtvrté téma je většinou příběh. Není to úplně vždy. Nemusí se to dodržet. Ale ta základní skladba tohoto pořadu taková je. Od toho se odvíjí, jak ty reportáže vypadají. U těch mých by to neměl být souhrn aktuálních 168 hodin. Ale vždy by to mělo přinést něco nového. Minimálně nový pohled na dané téma. U politických věcí se snažíme o nějakou kritickou analýzu. To, co politikům vadí, je to, že jsme kritičtí. Nejsme zpravodajství, které informuje. My se snažíme dívat kritickým úhlem pohledu, samozřejmě si musíme zachovat objektivitu.

22) Jak pracujete s etikou?

Etické otázky se vždy řeší s Norou. I třeba ohledně skryté kamery a podobně. Pokud by došlo na nějakou vážnou a hodně nestandardní situaci, tak by se to asi řešilo i s Markem Wollnerem. Nemyslím si, že bychom často využívali skrytou kameru. Ale občas samozřejmě ano. Každopádně diskuze stojí na Noře, nebo na Markovi. Použití skryté kamery musí mít nějaký důvod, který si dokážeme obhájit.

23) Setkali jste se s takovou reportáží, kde jste museli přemýšlet nad etickou stránkou?

Ke konfliktům nedochází. V tomhle se shodneme. Není to nic, kvůli čemu bychom měli nějaké rozbroje. Kdyby ale ke konfliktu došlo, stojí na Noře a Markovi.

24) Jaký má vliv na vaši práci Marek Wollner?

Marek Wollner bývá na začátku na poradě. Ta střeďeční porada je s Markem. Jsou tu všichni reportéři a Nora. Režiséři fyzicky přichází až v sobotu, když jsme ve střížnách. Režisér nejvíc řeší obrazovou podobu reportáže, hudbu, věnuje se zadávání grafiky. My samozřejmě máme nějakou představu, ale režisér pak s grafiky vymýšlí ty podoby grafik. Ten je tedy až v sobotu. Marek Wollner je na začátku u vybírání těch témat. Nora s ním pak třeba ještě konzultuje. Když to téma má nějaký vývoj. Často se nám stává, že to téma se nám mění. Na poradě si něco vymyslíme a pak se zjistí, že to z nějakého důvodu nejde. Respondenti nemají čas, nebo se změní situace. Nebo se zjistí, že téma, které se zdálo jako nosné, tak není. Potom to Nora s Markem všechno ještě konzultuje, aby měl přehled o tom, co točíme.

25) Takže se nemůže stát, že byste točili něco, o čem Marek Wollner neví?

Nemělo by se to stát.

26) Kdo je váš přímý nadřízený?

Nora Fridrichová. Nevím, jak je to oficiálně. Ale když bych to brala tak, že Nora je dramaturg, tak by to bylo tak. Ale víc je pak určitě Marek.

27) Jaké reakce se objevují po odvysílání reportáže?

My máme facebookovou stránku, kde máme s diváky a ohlasy největší kontakt. Tam se samozřejmě objevují jak hejty, tak pozitivní reakce. Občas nám nějakí diváci i napíší. Obrátí se na divácké centrum. A to nám to pak zpětně přeposílá. Někdy si diváci najdou i přímou adresu a obrátí se přímo na redaktory nebo Noru. Ale nestává se mi to moc často, že by mi přišel e-mail od diváka. Největší ohlasy jsou na sítích.

28) A co nápady od diváků?

Určitě píší, ale to spíš chodí Noře, protože z diváckého centra to přeposílají jí. Mně teda přišel teď jeden e-mail. Byla to reakce na reportáž, kde ten divák i posílá nějaké nad rámec informace, které by se daly použít k dalšímu tématu.

29) A co zpětná vazba od politiků?

Tak to je různé. Samozřejmě se jim to často nelíbí. Je i vidět, že s námi nechtějí bavit. Například Andrej Babiš. To samé je u Reportérů ČT. To jsou tady dva pořady, které jsou určitým okruhem politiků ignorovány, nebo se těmto pořadům vyhýbají. Například SPD nemáme ani šanci natočit, protože se k nim nedostaneme. Pokud někde nevystupují veřejně mimo sněmovnu. Ve sněmovně se dostat s kamerou k poslanci moc nejde. My nemůžeme do kuloárů, tam se nesmí točit na kameru. Když si chcete natočit rozhovor s poslancem, tak si musíte domluvit, aby za vámi přišel o patro níž, do tiskového centra. Nebo stojíte před tiskovým centrem na chodbě, kde občas ti poslanci procházejí. Tam se teoreticky může někdo načapat. Další varianta je čekat před vchodem do sněmovny, ale těch je tam víc, takže to nemusí vyjít. Ale třeba SPD, tak tam je to velký problém. Když chceme od nich nějaké vyjádření, tak přes tiskovou mluvčí to nikdy nedopadne. Tam je jediná šance, že by se účastnili někde nějakého veřejného vystoupení. Když mají briefing, tak neodpovídají. Slýcháme od nich různé řeči o tom, jak jsme lživí a tak dále. Podobná reakce je i od Babiše. Někdy bývají problémy i s KSČM. Předseda komunistů se s námi taky nebaví.

Dělají to chytře. Nedávají rozhovory do kritických pořadů, ale samozřejmě zase vědí, že kdyby nekomunikovali se zpravodajstvím České televize, tak by to byl problém. Oni potřebují na té obrazovce být vidět. My toho tedy někdy využíváme. Třeba když máme otázku a víme, že redaktor ze zpravodajství s někým takovým bude točit, tak redaktor dostane z celého baráku otázku. Pokud je to třeba premiér, tak i do zpravodajství se točí vícero reportáží k vícero tématům, ke kterým se to vyjádření premiéra hodí. Ten reportér se pak ptá na vícero témat. Politici jsou na to i zvyklí. Je fakt, že v poslední době se stává, že ten politik se zeptá: „A do kterého je to pořadu?“ Takže když je to pro nás, tak neodpoví. Je to výhoda televize, že má velké zpravodajství. Když se politik nebaví se Seznamem, tak tam úplně ta šance není. Stejně jako třeba s Deníkem N. Ale my, jak jsme velká televize a máme tady víc šuplíčků, kam se ty věci točí, tak je to pro nás výhodné.

30) Setkáváte se v poslední době s vyšším tlakem ze strany diváků?

Samozřejmě to, co tady všichni vnímají, tu rozdělenou společnost na zjednodušeně dva tábory, tak tak je to i ve vnímání České televize. Tlak vidím ve zvyšujícím se počtu reakcí převážně na sociálních sítích, dále také v rétorice lidí směrem k České televizi. Negativní vnímání je hodně způsobené vinou politiků, kteří dlouhodobě televizi kritizují. Z mého pohledu neoprávněně. Vlastně ten negativní obraz televize vytvořili právě tito politici. To se samozřejmě projeví. Teď všichni žijeme dvojím životem a ten druhý se odehrává na sociálních sítích, tak se to projevuje právě tam. Já jsem měla zkušenost, že mi chodily sprosté zprávy. Bylo to v době, kdy jsem točila pro SPD, tak mi chodily zprávy přes Messenger. Nebo diváci, nebo spíše častěji trollové, psali na Facebook. Potom se to objevuje na desinformačních webech. Vycházejí zde různé články. To hodně schytává Nora. Mně se to dělo v době, kdy jsem dělala SPD. Tehdy vyšel jeden opravdu ošklivý článek na Vlasteneckých novinách. Na Facebooku mám uzamčený profil, ale ten článek z Vlasteneckých novin jsem sdílela veřejně. Pak mi tam začali psát nějací trollové, až se tam potom objevil jeden hnusný a nepříjemný útok, který mi přišel hodně za čáru. A tenkrát jsem i zvažovala, že podám trestní oznámení. Nebudu to dál ale rozpitvávat.

31) Jak vnímáte Českou televizi jako instituci? Stojí za prací svých zaměstnanců?

Myslím si, že v tomhle to tu funguje. V některých případech si myslím, že by měla být důraznější. Myslím to ve smyslu, že v době, kdy se začaly dít právě slovní útoky od pana Okamury nebo i od Babiše. Označovali nás za lháře a že Reportéři ČT jsou pakáz, tak v některých v těch případech se mohlo postupovat důraznější. Dát například žalobu a

vyžadovat omluvu jako je tomu na západě. Jednou nám jeden člověk na Facebooku napsal, že by nás chtěl postřílet. Jeřábek se jmenoval. Tam se to nějak vyšetřovalo, tam bylo trestní oznámení. Ale podpora televize tady je.

32) Pociťujete nějaký tlak ze strany nadřízených?

Ne. V České televizi to zatím naštěstí takhle není.

33) Cítíte se při vaší práci svobodná?

Ano.

34) A když byste to porovнала s Primou, kde jste dlouho působila?

V době, kdy jsem byla na Primě, tak Prima byla úplně jiná. Prima se změnila po prezidentských volbách, kdy nastoupil Zeman. To se začala proměňovat. To jsem byla na mateřské, takže jsem to nezažila a jsem za to velice ráda. To, co se z toho stalo, je šílené. Ale tehdy na Primě, pokud bych to srovnala, tak to bylo zhruba stejné. Tehdy jsem byla ve zpravodajství, nedělali jsme nějaké kritické věci. Myslím si, že tehdy tam žádné tlaky nebyly. Občas se něco drobného objevilo, ale to je asi zanedbatelné. V porovnání s tím, co se tam děje teď, tak to nemá cenu mluvit.

35) Všimáte si nějakého zvyšujícího se tlaku, politického či společenského tlaku?

Určitě. Jakási arogance ze strany politiků byla i dřív. Určitě nebyli rádi i dřív, když jim někdo pokládal kritické otázky. Ale to, že by nějaká strana, třeba teda SPD, zakázala některým vybraným médiím nebo novinářům přístup na jejich sjezd, tak to si nevybavuji. Ani si nevybavuji, třeba se mýlím, ale já jsem se s tím nesetkala, že by některý politik vyloženě řekl, že pro ten a ten pořad nebude dávat rozhovory. Rozhodně si myslím, že tlak je teď mnohem větší.

36) V čem vnímáte vaši práci obtížnou?

Je to rozhodně čas. Natočit reportáž, která musí být aktuální a mít nějakou stopáž, je hodně náročné.

37) V čem vnímáte rozdílnost pořadů Reportéři ČT, 168 hodin a Černé ovce?

Reportéři ČT mají samozřejmě mnohem více času na zpracování témat. Mohou se do toho hlouběji ponořit. Oni opravdu mají být ti investigativní. My můžeme být investigativní jen do

určité míry, protože na to téma máme málo času. Takže často se stává, že by naše téma mělo mnohem větší potenciál, ale nemám čas na to, jít víc do hloubky. Trvá to hodně času. Reportéři mohou pracovat na vícero tématech dohromady a mohou to téma mít rozpracované třeba měsíc. To my nemůžeme. V tom je ten největší rozdíl. U Černých ovcí se přiznám, že tu redakci až tak moc neznám. Ale oni dělají spíš spotřebitelské věci a myslím si, že na nich taky pracují déle než jeden týden. Ale nevím. V každé reportáži se snažíme mít nějaký aktualizací moment. Tak tomu říkáme. Proč zrovna tohle tenhle týden hrajeme.

Příloha č. 8: Rozhovor s Kristýnou Dobešovou

redaktorka pořadu Černé ovce

0) Jaká je vaše profesní historie a co jste studovala?

Studovala jsem Fakultu sociálních věd Univerzity Karlovy na bakalářském studiu a na magisterské studium jsem si vybrala obor masová komunikace se specializací na televizi. Už jako studentka jsem začala psát scénáře pro dětský pořad Magion. V Magionu vždy vystupovalo dítě, které bylo nějakým způsobem hendikepované. Pořad byl v rámci socializace hendikepovaných. Hodně mě to bavilo a výhodou bylo, že to šlo dělat při škole. Posléze jsem nějakou dobu působila i v ekologickém pořadu Nedej se. Z toho jsem kontinuálně přešla do pořadu Černé ovce, protože mi pořad Černé ovce vyhovoval. Jednak vedením, tak koncepcí.

0) Před tím jste byla jako internista?

Chvilí jsem byla jako internista. V pořadu Nedej se jsem byla ještě jako studentka, takže vedená jako externista. Posléze jsem v Nedej se pracovala jako internista a v dětském pořadu jsem byla v jeden čas vedena také jako internista, a to z důvodu, že jsem tam dělala dramaturgii. Ještě jsem neuvěděla, že jsem potom dělala dramaturgii dětských pořadů. Například Kouzelná školka. Dělali jsme i Studio kamarád, Raníček s Dádou Patrasovou. Tam jsem byla nějakou dobu jako externí dramaturg. Potom jsem přišla do jiného stavu a posléze jsem se vrátila do televize jako externista, protože v Černých ovcích to jinak nejde a mně ten pořad vyhovuje.

0) V tuto chvíli pracujete jenom pro Černé ovce?

Ano a zvažuji, protože děti už jsou trochu větší, že bych se vrátila do dětské redakce. V dětské redakci mám pořád kolegy, kamarády, kterých se zeptám, jestli by byla možnost psaní scénářů. Zvažuji to v tuto chvíli, kdy už mám více času a děti jsou větší.

01) Popište mi svoji práci v týdenním režimu. Neptám se na den, jelikož je mi jasné, že každý den vypadá jinak.

Určitě. Naše práce se skládá nejdříve z toho, že musíme odezvonit námět od lidí. To, co je pro nás zpracovatelné, sepíšeme a potom o námětech mluvíme na poradě společně s dramaturgem a kolegy, kde se definitivně rozhodneme, jestli námět dělat budeme, nebo nebudeme. Spolupráce s ostatními nám pomáhá. Když už je námět schválený, tak můžeme jet na natáčení, přičemž nejdříve se musíme domluvit s respondenty, s konkrétními úřady a

nastudovat různé materiály. Poté jedeme na natáčení. Následující fáze je přepisování rozhovorů a příprava scénáře do střížny. Následuje práce ve střížně a posléze už je reportáž hotová a musí se schválit.

02) Dá se říct, že by se nějaký druh této práce dělal v určité dny?

Vůbec ne. Všechno je promíchané, jednu reportáž dokončuji a do toho obvolávám další náměty. Do toho mám třeba ještě střížnu. Člověk dělá více věcí, prolíná se to. Určitě to není tak, že bych v pondělí rozvolávala náměty. Je to prostě tak, jak se to hodí. Jediný pevný bod jsou porady, které jsou ve středu v půl jedné.

03) Kdo všechno se jich účastní?

Porad se účastní pan dramaturg, kolegové redaktori, režie a produkce.

04) Pokud tedy řešíte různá témata, tak to vychází z diskuze?

Ano, určitě z diskuze. Téma musí být schválená panem dramaturgem, abychom na něm mohli začít pracovat. Produkce se nepodílí na výběru témat, ta je tam proto, aby zajišťovala realizační stránku. Když je potřeba něco nakoupit nebo kolik peněz mohu dát nezávislému znalci. Takže produkce je na poradách z těchto důvodů.

05) Témata přinášíte vy jako redaktori a zároveň i dramaturg?

Nejvíce témat přináší pan dramaturg, popřípadě nám chodí napřímo na televizní e-maily. Nebo si diváci nějakého redaktora vyberou, protože se na něco specializuje, nebo je mu prostě sympatický. Témata máme od známých, kamarádů, kolegů, když jejich známí mají nějaký problém. Často dávám lidem vizitky třeba po natáčení, ten dotyčný se pak může ozvat za nějakou dobu kvůli jiné kauze. Stejně tak se zas může ozvat jeho známý. Nejmenší počet témat může přicházet od kolegů, že někdo v jeho okolí má námět.

06) Takže to funguje tak, že si člověk udělá okruh kontaktů?

Určitě. Známi vědí, že dělám Černé ovce, takže se na mne mohou kdykoliv obrátit, nebo můžou dát kontakt na mě kolegovi, kamarádovi, kterého já třeba neznám. Neznamená to ale, že bychom byli na ty lidi nějak napojení, že by to byla nějaká protekce. Zároveň to ale neznamená, že bychom nemohli dostat námět tímto způsobem. Námět musí být samozřejmě schválený panem dramaturgem.

07) A je třeba někdo, kdo se Černým ovčím ozývá pravidelně s tématy, například nějaký divák?

Ne. To se nestává. To jsou potom takoví ti notoričtí stěžovatelé. Když natočím s někým Černé ovce a on se mi ozve za rok znovu, tak je to podivné. Může se mi za pět let ozvat s něčím novým, stává se. Jinak to nemám ráda, že bych točila s jedním člověkem vícekrát.

08) Když dotočíte, co se děje s materiálem? Kdo s ním nadále pracuje? Vy jste materiál nesla po natáčení takzvaně nabít. Pak s ním tedy opět pracujete vy?

Já si myslím, že se k tomu dostanu ještě dnes. Půjdu k sobě do kanceláře a na flashku si dám materiály z centrálního počítače, tzv. NAP. Pomocí jednoho kliknutí na ikonu se dostanu do AVIDU, kde nemohu materiály mazat, ale můžu si ho dát na flashku, abych si to mohla vzít domů a dívat se na to doma. Dívám se na tzv. LOWRESY, což je nějaká nižší kvalita, protože vysoká kvalita, se kterou posléze stříháme, tak by se nevešla na flashku.

09) K tomu má přístup každý? Například k tomu, co jste tam dneska dala.

Určitě ne. K tomu máme přístup my jako redaktori. Je tam přímo kolonka publicistika, Černé ovce. Já se dostanu jenom ke svému materiálu, možná že i k reportérům, nejsem si jistá.

10) V rámci pořadu se můžete navzájem na materiály podívat?

Můžeme, ale neděje se to moc. Pouze kdybychom se domluvili.

11) Jak vypadá spolupráce ve dvojici?

Také jsem jeden čas pracovala ve dvojici. Právě s manželkou Honzy Hellera, se kterým jsme točili. Ona se zaučovala a já jsem byla ráda, protože jsem do toho dělala dětské pořady. Pracovaly jsme tak ve dvojici nějakou dobu.

12) Jak to, že už nejste?

Je to složitější, samozřejmě i finančně. My jsme dostaly za tu reportáž jeden honorář, který jsme musely dělit na půl. Takže ona, jakmile se to naučila, začala dělat svoje věci samostatně.

13) Kdy se pořad Černé ovce stříhá?

Stříhá se také průběžně. Ve chvíli, kdy mám materiál připravený, kdy mám všechno natočené, nakoukané, připravený scénář. Někdy ho mohu poslat dopředu panu dramaturgovi, aby se podíval například na komentáře. Aby mi řekl, že se mu tento komentář nelíbí, pomohl mi ho

předělat. To je spíše taková jeho ochota a můj zájem, abych to posléze už nemusela opravovat ve střížně. Posléze jdu do střížny, kde připravím hrubý stříh se stříhačem. Po přípravě hrubého stříhu se stříhačem přijde pan režisér. S ním potom dáváme celou reportáž dohromady. Stříhání trvá jeden den. Stříhá se od 9 do 11. Okolo jedné hodiny odpoledne přijde pan dramaturg, který má také připomínky. Ty my posléze ještě zapracujeme do reportáže. Takže to vidí několik lidí, než to jde do vysílání.

14) A pak to musí vidět Marek Wollner?

Všechny reportáže schvaluje Marek Wollner. Toho my už se neúčastníme. Společně se díváme na reportáž s režisérem a dramaturgem Honzou Chalupeckým. Marek Wollner už se na to dívá sám. Když on má připomínky, tak je řeší s Honzou a my jsme případně přizváni. Nestává se to.

15) Mluvené slovo v reportáži se namlouvá ve střížně?

Nenamlouváme to ve střížně, namlouvám to buď ve Velínu, což je součást zpravodajství, anebo jsou zde namlouvací studia. Tam kde je možnost namluvit si komentář, si ho já namluvím. Odtud mi ho posléze pošlou zase na společný počítač a z toho si to vezme stříhač. Komentář se dává dohromady úplně na začátku, na začátku dne. Stříhač pak dává dohromady můj komentář a synchrony lidí.

16) A kdy natáčíte stand-upy?

Stand-upy, tedy nějaké vstupy do kamery, točíme průběžně. Jak jsme vyšly z krajského úřadu, tak jsem přemýšlela, jestli tam mám dát stand-up nebo raději komentář. Mohla jsem udělat stand-up, ale už jsem ho měla v povodí Labe. Pro lidi to je atraktivní.

17) Překvapilo mě, že to děláte průběžně. Myslela jsem, že to je práce nakonec. Například jak to dělají ve 168 hodinách.

Děláme to průběžně. Protože se postavím před krajský úřad a řeknu, která varianta zvítězí. Jde o to, že i obrazově využijeme ten krajský úřad. Musíme si to tedy připravovat dopředu. Já je nemám moc ráda, ale jsou potřeba. Teď je takový trend, že by reportér měl být hodně vidět v reportáži. Máme vystupovat z auta, chodit mezi lidi. Nám, jako starším redaktorům, to moc nevyhovuje, zviditelňovat se. Mladí to mají docela rádi. Je to trochu honba za tím, abychom to měli trošku jako Nova a komerční stanice.

Chápu, že to na lidi funguje. Prostě když někam přijedeme, tak lidé nás mají zosobněné. Má to asi působit, že za ty lidi kopeme. Což ale nejde to ruku v ruce s tím, že jsme nezávislí. Musí to tedy být někde uprostřed.

18) Máte tedy rozpracovaných více témat naráz?

Mám. Třeba tři, čtyři. Jeden je třeba ve fázi obvolávání, dva točím. Je to praktické z důvodu, že když domlouvám natáčení a rozhovory, tak ne všichni lidé, co jsou v té kauze přítomni, mohou v jeden daný den. Dneska to tak nebylo. Často si ale točím v jeden den dvě kauzy, ráno jedu na krajský úřad, pak mám rozhovor s právníčkou k něčemu jinému, nebo u právníčky točím dvě tři věci. Dneska to tak taky nebylo, protože byla zaneprázdněná, tak jsem jí nechtěla posílat tři věci najednou. Vlastně využiješ štáb plně a natočíš více věcí najednou.

19) Když jdete k produkci pro štáb, tak musíte nějakým způsobem doložit, že dokážete pokrýt celý den prací?

Nemusím, už je to tak dané. Oni vědí, že to tak děláme. Žádný formulář není. Přijdu, štáb si objedná na konkrétní den. Objednám si kameramana, řeknu, co to je za kauzu či kauzy. Buď si tam produkce napíše jednu kauzu, nebo obě. Takže oni mají jistý přehled, co my děláme. Neříkám jim přesně rozhovory, které ten den dělám. Není to zase tak striktní. Funguje nějaká důvěra.

20) Pokud jsou kolegové placeni za den, může si je Česká televize půjčit třeba na půlden, jede to taky?

Jde, můžeme si půjčit štáb na půlden. Děláme to neradi. Pokud by to hrozilo, domluvíme se s kolegy redaktory. Jdu na produkci, kde řeknu, že na pondělí mám jeden nebo dva rozhovory, nechce někdo další točit? To je taky možnost. Přijdu na produkci, že mám na pondělí jeden rozhovor, tak si štáb rozdělíme s kolegou. Já ho mám třeba dopoledne a on ho využije odpoledne. Pokud se nikdo nenajde, vezmu si aktualitní štáb. To je štáb zpravodajství, který my máme možnost někdy využívat. Bereme si ho neradi, protože se s těmi lidmi neznáme. Oni tu kauzu taky neznají, takže to děláme neradi. Ale když máme například nějakého znalce, který odněkud přijede, a máme fakt jeden rozhovor za den, nebo právníka, tak to není problém.

21) Aktualitními štáby myslíte ty interní?

Přesně tak. Někdy je to ale třeba kombinace. Mám interní vůz s technikem a k tomu externího kameramana. Kdežto když je aktualitní štáb, tak máš interního kameramana i technika. Nevím, jak přesně to chodí na zpravodajství.

Pro nás je zásadní to, že když mám aktualitní štáb, tak jsou to zpravodajci a musím počítat s tím, že ten kameraman není tak zručný. Oni by to neradi slyšeli, ale je to tak. Když jdu točit rozhovor a obrázky, tak bych nikdy nechtěla aktualitní štáb. Když děláš rozhovor jenom s právníkem a potřebuješ zabrat pouze hlavu, tak si můžeš vzít tento štáb. Dělán to nerada, ale je fajn, že je tady ta možnost.

22) Cítíte nějaká finanční omezení, které mají vliv na vaši práci?

No, napadá mě jeden příklad. To jsme natáčeli někde za Ostravou a došlo na takový krok, kdy jsem s Honzou kameramanem jeli z Prahy vlakem a až v Ostravě nám přidělili štáb. To bylo zajímavé.

23) Můžete říct, jak dlouho děláte na jedné reportáži?

Každá reportáž je velmi individuální. Mělo by to být co nejrychleji zpracované, protože jsme aktuální publicistika a tlačí na nás pan dramaturg. Mně třeba vyhovuje to, že to nechám chvíli odležet. Jsem nadšená, říkám si, že to udělám takhle a když to nechám odležet, tak se mi pak to téma lépe dělá, když nabydu odstup.

24) Jaké vlastnosti nebo hodnoty by měla mít reportáž pro Černé ovce?

Aby to mělo smysl, měl by tam být nějaký respondent, který je s něčím nespokojený, abychom mu mohli pomoci, ne dosáhnout svého, ale něco vyřešit. Měli bychom něco vyřešit a dát tomu respondentovi ale i divákům nějakou radu. Reportáž by měla mít nějaký vývoj. Často se nám jedno téma vrací opakovaně. Lidé se na nás podobnými tématy obrací, jelikož to viděli v jednom z dílů. Nemůžeme pak pokračující a nekončící kauzu ignorovat.

Není to zpravodajství, není to informování o něčem. Reportáž by měla mít výstup, kdy někomu poradíme, jak v obdobné situaci postupovat. Měla by tu být nadstavbu, zároveň si musí zachovat objektivitu. Není to pouhé informování o tom, jak to je. Proto máme v reportáži buď nezávislého právníka, nebo znalce, který je schopen poradit, jak postupovat. Přinejmenším by tam měla být rada, že se má obrátit na soud. To je taková univerzální rada. Dáváme ale i radu, jak postupovat, jakou dát žalobu, trestní oznámení. Prostě jak by měl ten člověk postupovat dál. Někdy se stává, že tu situaci vyřešíme. Přijede štáb Černých ovcí a

něco třeba nejde, tak najednou to jde. Pokud to mám říct hodně obecně. Lidí se na nás obrací s důvěrou, že jim pomůžeme. Samozřejmě nestojíme za každou cenu na straně diváků.

25) Jak pracujete s etikou? Mířím tím například i ke skryté kameře.

Určitě. Skrytou kameru používáme ve chvílích, kdy máme pocit, že je to ve veřejném zájmu. Pak jdu a skrytou kameru použiji. Je to ve chvílích, kdy vím, že ta protistrana by se mnou nekomunikovala normálním způsobem. Když vyčerpám všechny jiné možnosti, abych kontaktovala protistranu, tak potom už mohu použít skrytou kameru.

26) Poslední slovo má pan Chaloupecký?

My se rozhodujeme sami, kdy skrytou kameru použijeme. Pouze pokud máme nějaké pochybnosti, tak to konzultujeme s dramaturgem. Skryté kamery konzultujeme často s dramaturgem, protože je to takový tenký led. Protože lidé na nás mohou dávat žaloby, mohou si na nás stěžovat Radě České televize. Takže jsme v tom opatrní. Přiznám sama, že se raději poradím s kolegou / kolegyní a často i s dramaturgem.

27) Zmiňovala jste se o tom, že skrytou kameru máte třeba v kabelce. Jaké jsou další druhy?

Skrytá kamera v brýlích, tužce, batohu, v tašce. Mám-li být upřímná, tak jsem hrozně nespokojená s tím, v jakém jsou skryté kamery technickém stavu. Často se nám stane, že když si půjčíme televizní skrytou kameru, tak nefunguje. Potom zjistíme, že to není natočené. Takže jsme šíleně naštvaní. Řešíme to už léta s produkcí. Půjčujeme si skryté kamery také od externích, například skrytou kameru si půjčujeme od kameramana Vítka Pražana, který má skrytou kameru v pořádku. I tak je to skrytá kamera, která je v kabelce a je podle mě zastaralá. Už je odhalitelná. Myslím si, že by se nad tím Česká televize měla zamyslet a obnovit stávající techniku.

28) A externí firmy je tedy běžně mají?

Mají je. Máme ale jen jednu firmu, takže když dva štáby potřebují skrytou kameru, tak nastávají problémy. Česká televize by se nad tím měla velmi zamyslet. Je problém, že to není profesionální technika. Každý mi to vysvětlí, jako že je to těžké, že je to drahé. Rozumím tomu, a že technika může zklamat. Ale myslím si, že v dnešní době by mohla být kvalitnější technika.

29) Setkali jste se s takovou reportáží, kde jste museli přemýšlet nad etickou stránkou?

Často dochází k debatě. Potom i ve střížně třeba. Někdy to nastříháme a zjistíme, že tam skrytá kamera nemá svoje místo a použijeme tam jenom písemné vyjádření od protistrany. Je to fakt tenký led, hodně o tom diskutujeme i s panem dramaturgem, jestli použít, nebo ne. A to nejen nad kamerou. Diskutuje všechno.

30) Může do tohoto zasáhnout i Marek Wollner?

Může. Určitě může.

31) Kdy zasahuje do vaší práce?

Já bych řekla, že má důvěru v dramaturga Honzu Chaloupeckého, který nás „hlídá“, který s námi konzultuje věci. Nestává se často, že by nám do toho Marek Wollner zasahoval. Chodí na porady, ale ne na každou radu. Zajímá se o to, co děláme.

32) Pan Chaloupecký je tedy i přímý nadřízený? I externistům?

Ano.

33) Jaké reakce se objevují po odvysílání reportáže?

Objevuje se vděk. Někdy je to opravdu dojemné, že někomu opravdu pomůžeme, že se něco pohne. Třeba jsou stavební úřady nečinné a na základě toho, že my tu reportáž natočíme, tak se něco začne dít. My jsme třeba točili x-krát o nějaké jímce, kterou nevyváželi nepřizpůsobiví občané a když jsme to začali natáčet, tak se situace zlepšila. Stavební úřad konečně začal něco dělat. Takže určitě máme ohlasy lidí.

34) Většinou jsou to tedy ohlasy od lidí, kterých se to týká?

Ano, od lidí, kterých se to týká.

35) Jaké jsou ohlasy od ostatních diváků?

Máme Facebook, na který lidé píšou. Já na to moc nejsem. Máme obrovskou sledovanost. Nevím, jestli vám ty čísla říkal Honza Chaloupecký, ale máme sledovanost půl milionu. Takže máme větší sledovanost než Reportéři ČT. Což se může zdát překvapující. Je to ale lidem bližší, tak možná proto.

36) Jak vnímáte Českou televizi jako instituci? Stojí za prací svých zaměstnanců?

Určitě důvěřuji České televizi jako organizaci. Jsem ráda, že pro ni pracuji. Asi bych už nechtěla pracovat pro jiné médium než veřejnoprávní. Já bych nechtěla být zaměstnanec, mě vyhovuje určitá svoboda. Ale když je někdy nějaká složitá kauza, tak mám obavy z nějakých žalob a trestních oznámení. Mám důvěru v Honzu Chaloupeckého, že se za nás postaví. Ta obava tu ale je. Je otázka, kdybychom byli interní zaměstnanci, zda by ta obava byla menší. Někdo může stále dát žalobu na mě, jako fyzickou osobu, nehledě na to, zda jsem externí nebo interní.

Takže mám důvěru v televizi, vždycky se mě jako instituce zastala, když byly nějaké soudní spory. Vždycky nás zastupuje právník České televize. Paní doktorka je výborná právnička. Dobře se s ní spolupracuje. Takže si myslím, že to je v pořádku.

37) V čem ještě vnímáte výhodu, že pracujete pro veřejnoprávní médium?

Vnímám ji v tom, že mi nikdy v životě nebylo zakázané nějaké téma. Když jsme probírali nějaký námět, tak mi byl zamítnut třeba z důvodu, že se pro nás nehodí, nebo že není v pořádku respondent, že ty věci nejsou tak, jak respondent řekl. Nikdy to téma nebylo zamítnuté, protože bychom měli nějakého sponzora, nebo že by ho vedení zakázalo. Je tady ohromná svoboda toho, co můžeme zpracovat. Myslím si, že ta televize je pořád nezávislá. Alespoň Černé ovce jsou nezávislé na nějakých politicích a podobných věcech. To mi hrozně vyhovuje.

38) Takže nějaký tlak ze strany nadřízených lze vyloučit?

Určitě.

39) Proměnilo se to nějak v čase?

Je to takhle od začátku. Od začátku je dramaturgem Honza Chaloupecký. Takže je otázka, kdyby se změnil dramaturg, jestli by se změnila i situace. Je to možné. Marek Wollner tam nebyl celou dobu, ve vedení se střídali jiní lidé, ale já jsem ten strach nepocítila. Vždycky jsme měli strach, že se to může stát a ten strach mám pořád. Ty obavy tady jsou. Protože víme všichni, jaká je politická situace. Zatím si myslím, že Česká televize je nějakým způsobem pořád svobodná a nezávislá.

40) V čem vnímáte svoji práci jako obtížnou?

Možná v konfliktních situacích, do kterých se dostáváme. Rozhovory nejsou pouze o tom, že je něco hezké, ale mohou být i konfliktní. Takže se člověk dostává do nepříjemných situací. Nejenom s úředníky, ale i s lidmi z různých firem. Někdy jsou ty rozhovory nepříjemné. Samozřejmě si na nás posléze stěžují dramaturgové, Radě České televize. My musíme ustát tíhu, nejen zodpovědnosti, že chce člověk dělat tu práci dobře, ale i ustát třeba to, že někdo nechce, aby se o něm natáčelo. Jde apriori proti nám, i když k tomu vlastně nemá důvod.

41) Podepíše se to posléze na výsledku reportáže?

To ne, spíše je to o té psychice. Ustát to. Když někdo píše, že na nás dá trestní oznámení, my to přesto natočíme, protože si myslíme, že je to v zájmu té reportáže. Potom je to o psychické síle.

42) Z pohledu redaktorky, jaký vidíte rozdíl mezi pořady 168 hodin, Černé ovce a Reportéři ČT?

Myslím si, že je to určitě v tématech, které zpracováváme. Spíše bych to srovnávala s Reportéři. Oni mají více politické kauzy, my máme kauzy blíže lidem, je to více spotřebitelský servis. A možná i ve způsobu zpracování. My jsme začali jako spotřebitelský servis, teď už se věnujeme i závažnějším tématům, ale pořád jsme blíže lidem. Neděláme politické kauzy. Já jsem třeba teď dostala námět o tom, že někdo prodal nějaký zámek, který je národní kulturní památka. Přesto se o to Ministerstvo kultury nezajímá. Námět jsem předala Reportérům ČT, protože si nemyslím, že to je téma pro nás. Takhle to funguje ve výběru témat a ve zpracování.

43) Existuje ještě nějaká jiná spolupráce mezi vámi jako pořady?

Komunikujeme. Stane se, že my uděláme nějaké téma a potom se to téma rozšíří a dělají ho Reportéři zase z jiného úhlu. Taky se to stalo, že my se zastaneme určité osoby a Reportéři to posléze pojmu více ze široka.

44) Ještě se vrátíme k tomu, jak jsi jako externista ohodnocená finančně, jak to funguje?

Dostáváme honorář za odvysílanou reportáž, což je v pořádku. Problémem pro nás jsou prodlevy, například v prosinci se nevysílá a celé léto, takže červen, červenec a srpen my nevysíláme. Tím pádem my nemáme plat. Je ale problém pro mě, reportérku Černých ovcí,

dělat něco jiného. Spousta věcí, jako třeba reklamní kanceláře, jsou v rozporu. Jako redaktor takového publicistického pořadu si nemohu dovolit pracovat tři měsíce v reklamce, to je střet zájmu. Takže cokoliv si najdu, musím konzultovat s panem dramaturgem a já sama cítím, že je to střet zájmu. Takže co já můžu dělat? Střetem zájmu nebyla ta dětská redakce, jenomže v létě se pořady pro děti také nedělají. Takže je to pro nás dlouhá pauza, nepříjemná pauza a je to velký problém. Televize by to měla řešit. Protože my tři měsíce nemáme práci a někteří chodí i na úřad práce, což si myslím, že není úplně důstojné, aby redaktor České televize chodil na úřad práce. Ale někdy prostě není zbylí. Na druhou stranu, na úřadu práce mi mohou říct, ať si najdu práci novou, ale pro mě je problém, najít si něco, co není v rozporu s tím, co dělám. Takže tady si myslím, že je mezera, a že by to mělo vedení televize řešit. My jsme to řešili s panem dramaturgem. On to řeší dál. Vyřešil by to třeba nějaký paušál, když nás všechny nezaměstnají. Rozumím tomu, že není kapacita míst. Těžko říct. Mělo by se to nějak vyřešit, protože je to problém.

45) Mění se částka za odvysílanou reportáž?

Určuje ji pan dramaturg. Spravedlivě to zhodnotí, jak ta reportáž byla zpracovaná, jak byla náročná. To je na něm. Myslím si, že to spravedlivě hodnotí. Například některé reportáže jsou až z Brna, z Ostravy, jedeme dál natáčet, něco je z Prahy. Něco je samozřejmě náročnější. Jinak je hodnocená reportáž se scénářem na 10 minut a jinak na 20 minut. Toto má v rukou pan dramaturg. Já bych neviděla problém v tom ohodnocení, ale v těch pauzách, kdy my nevysíláme.

46) Hypotetická situace, kdybyste natočila reportáž pro Reportéry, šlo by to?

Určitě. Já si myslím, že není problém se dohodnout, protože Reportéři ČT měli tu pauzu v létě kratší. Někdo z našich kolegů tak snad točil chvíli pro Reportéry. Myslím, že není problém, pokud mě to téma zajímá, je to moje srdeční záležitost a chtěla bych si to udělat pro Reportéry, tak můžu zajít za Markem Wollnerem a zeptat se, jestli bych si mohla. Já se přiznám, že jsem Černým ovčím celkem věrná, ale určitě by to takto šlo, udělat si téma pro někoho jiného.

47) Šlo by to i mezi jinými pořady, když jste pod jednou institucí a nejste zavázaní k jednomu pořadu?

Asi by to šlo. Nejsme, ale pokud bychom chtěli dělat cokoliv jiného, tak musíme mít na paměti, že je to nezávislý publicistický pořad a určitě by bylo dobré, konzultovat to s panem

dramaturgem. Práce v reklamní kanceláři je určitě v rozporu. Víím, že k tomu došlo. Jedna kolegyně si našla práci v reklamce a musela skončit v Černých ovcích.

48) Z toho vyplývá, že nemůžete do jiného média?

Přesně tak. Nevím, jestli bych nemohla pro jiné médium dělat něco, ale určitě bych nemohla dělat publicistické pořady. To určitě ne a asi ani na obrazovce bych být nemohla. Je to problém no.

49) A to máte předem ve smlouvě?

Nemáme. Určitě je to v kodexu České televize, co já jako reportér publicistického pořadu mohu, nebo nemohu. Smlouvu pak mám na každou reportáž, kterou podepisuji s produkcí. Ve smlouvě je pak i částka, kterou za ni dostanu.

50) Takže to víte dopředu?

Ne. Já tu smlouvu dostanu, až když je ta reportáž hotová. Po jejím odvysílání. Já ty smlouvy podepisuji někdy až potom, co je ta reportáž odvysílána. Nevím, jestli bychom to neměli podepisovat nějak dříve. My chodíme na produkci podepisovat smlouvy. Nevím teda v jaké fázi, ale ta reportáž musí být hotová. Pan Chaloupecký už musí vědět, jak byla ta reportáž kvalitní a jaké byly podmínky.

51) To mě překvapuje. Myslela jsem si, že je to na nějaké časové období. Takto to mají všichni externisté jako redaktoři?

Nevím. Já jenom víím, že například režiséři, když podepisují smlouvy, tak si to hlídají. Mají tam například, že dostávají peníze za reprízy. My jsme kdysi dříve také dostávali peníze za reprízy. Teď je tam nějaký bod, kdy my peníze za reprízy nedostáváme. Tak to prostě je.

52) Jak je to u režisérů?

Myslím si, že našich pořadů ne. Ale režisér, který dělá nějaký dokument, anebo i hrané filmy, a trvá na tom, tak samozřejmě dostává peníze za reprízy. To záleží na tom, na čem trvá on. On si tu smlouvu přečte a jejich smlouvy vypadají jinak. My máme všechny smlouvy stejné, ale taky s nimi musíme souhlasit. Ale například za reprízy už nic nedostaneme.

Příloha č. 9: Rozhovor s Michaelem Preissem produkce pořadu Reportéři ČT

0) Kde jste studoval a jakou máte praxi v oboru?

Já jsem studoval gymnázium. Pak jsem dělal strojírnou, kterou jsem nedokončil. Co se týče praxe v oboru, tak jsem tady začínal u přenosových vozů. Jako technik. Potom jsem dělal ve zvuku. Potom jsem si udělal soukromou zvukařskou školu. Z toho zvuku jsem přešel na produkci. Dělal jsem produkci vysílací směny. Tudiž Události a noční zprávy. Ze zpravodajské produkce jsem se dostal k produkci publicistické. Reportéry dělám minimálně 15 let. V České televizi jsem 30 let. Dne 5. 2. 1990 jsem nastoupil do České televize.

0) Jste internista?

Ano.

01) V čem spočívá vaše práce jako produkčního?

Spočívá v tom, že objednáváte štáby a kameramany na natáčení. Režiséry ani ne, ale střihače a střižny. Píšete jim autorské smlouvy. Odbavujete faktury. Různá komunikace s institucemi a podobně.

02) Jako produkční pracujete pro specifické pořady? Kromě Reportérů ČT?

Dělám Reportéry a Historii.cs. Mění se to. Dřív se to nejmenovalo Reportéři, ale Fakta. No a potom to bylo přejmenováno na Reportéry ČT. Před Historií byly taky jiné pořady. Byla to Vertikála a Retro. Byly to vždycky třeba dva pořady najednou.

03) V čem je práce pro Reportéry specifická?

Historie je klidnější. To se točí ve studiích na Kavčích horách, na vejškovce. Tam se to týká toho, že je moderátor a tři hosté. Kameramani jsou studioví. Potom jedna či dvě dotáčky někde v exteriérech. Jako rozhovory s respondenty. Kdežto Reportéři, tam se točí všechno venku. Mám za den čtyři štáby, to je situace zítřejší. Možná budu mít pět, kdy se vyjíždí mimo Prahu, nebo po Praze a točí se rozhovory. V neděli se to pak všechno dává dohromady a stříhá.

04) Vaše kolegyně H. Veselá mluvila o různých typech produkce, jako je například produkce aktualitních štábů, produkce vysílací směny, produkce dokumentů, produkce hrané tvorby. Jaké všechny produkce tu jsou?

Jedna sekce je produkce zpravodajství. Kdy je to myšleno ne žánrově, ale je to dáno budovou zpravodajství, ve které se nacházíme. To pak obnáší různé pořady, které tam jsou. Jako Dobré ráno, Černé ovce. Otázky VM, Fokus VM, Zprávičky, Máte slovo, zpravodajské speciály, studia. Celou ČT 24. Dělá se tu Objektiv, Toulavá kamera, zahraniční pořady, Týden v politice, Newsroom, Věda. Dělá se toho hodně. Je tu asi 5 pět kanceláří pro publicistiku a 4 pro zpravodajství. A pod publicistiku spadají pořady, jakou jsou Reportéři ČT, Černé ovce, Máte slovo a Moravec. Jsme rozděleni a kdo jakou má kapacitu, tak se mu přidělí pořad. Samozřejmě se i občas ty produkce mění. Reportéři jsou u mě stabilně, ale když přijde na řadu nějaký dokument, tak to dělá ten, kdo má čas. Momentálně i hodně spolupracujeme se zpravodajstvím, hodně se prolíná. Nejde to jednoznačně určit. Třeba Reportéři jsou náročnější, proto mám jen dva pořady. Helena Veselá teď taky dělá dva pořady, ale hodně často k tomu dělá dokumenty a přímé přenosy se zpravodajstvím. Hodně se to prolíná. Je tak sekce zpravodajství a publicistika. Obojí se hodně prolíná, a to má své kanceláře, které mají rozdělené pořady. To pak rozděluje šéfproducent.

05) Kdo všechno dělá na Reportérech? Jaký je váš tým?

Naše skupina. Já a moje dvě asistentky Monika Kekrtová a Magda Štamfestová. Obě dvě dělají Reportéry a Historii.

06) Jak vypadá vaše spolupráce s dalšími vedoucími produkce jako třeba s H. Veselou nebo s Ivanou Pultarovou na 168 hodin, nebo s kýmkoliv dalším?

Ani to není potřeba. Každý si jede po své linii. Jediná spolupráce je, že například voláme Černým ovcím, jestli mají volný štáb nebo kameramana. Když nemůžeme sehnat. Dohazujeme si takhle lidi. Jinak nespolečujeme.

07) Jak vypadá váš pracovní den pro Reportéry ČT?

Je to o tom, že vám pořád někdo volá. Volají vám, že chtějí štáb a v kolik mají nastoupit. Mezitím zařizujete faktury a děláte objednávky. Do toho vám někdo zavolá, že zítra jede do parlamentu. Takže musíte zajistit akreditaci do parlamentu. Pak někdo přijde s tím, že pátek až neděle jedou točit do Trenčína. Beru to teda zrovna podle tohoto týdne. Musíte napsat zahraniční cestu, musíte zajistit pojištění techniky i lidí. Zajistit jim hotel. Pořád dokola.

08) S kým primárně v Reportérech komunikujete?

Hlavně redaktoři a na druhém místě jsou režiséři. V první řadě přijde redaktor, který si objedná štáb. Řekne, kdy je nástup štábu na druhý den, a řekne, jestli jedou točit po Praze, nebo jestli jedou do Ostravy a na kolik dní.

09) Reportéři si sami řeknou, kolik potřebují dní?

Ano. Je sice dáno tabulkově, že by jednu reportáž měli točit čtyři dny. Ale vše je o domluvě a složitosti tématu. Někdy se točí třeba i osm i devět dní.

10) Účastníte se porad?

Ano. Máme ji jednou týdně v úterý s dramaturgem. Je tam tedy produkce, Marek Wollner a redaktoři. Občas i nějaký režisér.

11) Můžete mluvit do obsahu reportáže?

Ne. A ani nechceme.

12) Jak by podle vás měla vypadat reportáž?

Tohle si řídí Marek Wollner. Ten řekne, o čem by to mělo být, jakou má představu, kdo by měli být respondenti. Oni mu řeknou svůj námět a on to doladí a řekne, za kým vším by bylo ještě dobré jet. Dá tomu linku. Já pak nemám, co k tomu říkat.

13) Dramaturgem je tedy jen Marek Wollner?

Ano. Nově má k sobě i Anetu Snopovou. Ta spolumoderuje. Je to takový menší dramaturg. Oficiálně je jako editor.

14) Mimo jiné zařizujete pro pořady štáb, jak?

V první řadě sahám po interních štábech, které mám nasazené z vejškovky. Tam jsou studia, režie a je obklopena technikou. Jsou tam přenosy. Je tam dispečink přenosů a přenosové vozy. Takže tam já volám a tam objednávám interní štáb. Mám je dané od úterka do pátku. Když jich potřebuji víc na ten den, tak tam volám, zda mají volno, nebo ne. Protože s interním štábem je to nejlevnější.

Dá se říct, že se natáčí každý den. Víkendy bývají taky, ale minimálně. Stejně tak pondělí je minimální. Úterý až pátek se točí docela dost.

Interní štáb vždy obsadím. A pokud je plno, šaháme po externích. Naopak máme málo interních.

15) Podle čeho vybíráte externí štáb?

Kdysi dávno to prošlo nějakým výběrovým řízením. Takže mám 4 různé firmy, kterým volám, zda mají na ten daný den štáb. Když nemají, tak volám další firmě. Jsou to firmy Pro TV, ADV, firma Jenčík a Cason.

16) Jak je to v případě, kdy si sám redaktor domluví kameramana?

Vycházíme mu vstříc. Jsme raději, když si ho přivede. Nám potom odpadá třeba půl hodinové telefonování. Děláme věci ze dne na den, takže dobrý kameramani samozřejmě mají práci. Je náhoda, když se trefojí a oni můžou točit. Samozřejmě, že všichni chtějí ty nejlepší kameramany. Není to jednoduché. Nejsme klasický pořad, který funguje na dlouhodobé naplánování. Jako třeba u filmové produkce. Tady holt sháníme kameramany neustále.

17) Jak je to s finančním ohodnocením externích redaktorů?

Píšeme jim vždy novou autorskou smlouvu ke každé reportáži. Kameramanovi píšeme také autorskou smlouvu. Napíše se, na které reportáži spolupracuje a napíše se mu i honorář. Ten je pak placen za natáčecí den. O interní techniky se nestaráme, tam jen vždy v pátek pošlu objednávku na dispečink na týden následující. S externím technikem dělám vlastně totéž. V pátek pošlu do té firmy objednávku na týden a oni pak pošlou fakturu, kde mi to rozúčtují, kolik který den stál.

18) Externí spolupracovníci tak vědí dopředu, za kolik pracují?

To jsou domluveni s Markem Wollnerem, za kolik budou točit reportáž. Pokud se bavíme o redaktorech. Jinak za režii je stálá částka, a to je vše. Ten dostává za autorskou spolupráci a za scénář. Marek Wollner si řeší redaktory a zbytek řeším já.

Jsou ale různé situace. Redaktor si třeba dělá sám režii. Nebo je redaktor a k tomu má režiséra. Pak dostává dvě smlouvy, dvě výplaty.

19) Zohledňuje pak Marek Wollner například náročnost reportáže?

Zohledňuje jedinečně to, že na tom dělají dva redaktori. Částku rozpůlí. Délku a náročnost nezohledňuje. Já to ale u režie zohledňuji. Do deseti minut má určitou částku. Když je to patnáct, dvacet minut, tak mu za režii dám víc. Délka přípravy se ale nezohledňuje. Ale takhle to je u nás, nevím, jak je to jinde.

20) Je pravda, že lidé, co na obsahu pracují, jsou vyplaceni až po odvysílání?

Ano. Platí to jak pro redaktory, tak režiséry. Technici jsou placeni vždy. Ti jsou placeni za natáčecí den. Je jedno, jestli se reportáž hraje, nebo ne. Stejně tak kameramani. I když se pak reportáž neodvysílá, tak Marek Wollner jim nějakou částku vyplatí. Jak redaktorům, tak režisérům. Na konci roku s Markem si sednu a projíždíme každou neodvysílanou reportáž. A říkáme, kolik mu dáme za režii, kolik za autorskou spolupráci. Letos jich bylo 38. Dává sem jim tak přibližně půlka.

21) Jak je to se střihači? Ti jsou také externí a interní.

Ne, my máme jen externí. S pomocí Davida Šťastného jsme si vybudovali nějakou síť. Najímám je měsíc dopředu. Respektive měsíc dopředu jim píšu, jak mohou ty neděle, kdy my stříháme. Z 99 % stříháme jen v neděli. Oni mi napíší, jak mohou a nemohou a já si je tu potom poskládám do střížen. K určitým datumům. Střížny máme tři. Historie se pak stříhá jednou za 14 dní čtyři dny. Střížny tu jsou pořád v provozu. Ti jsou taky placeni od času.

22) Jak dlouho se stříhá?

Záleží hodně na tom, jak je ta reportáž náročná. Někdy jí mají hotovou za 6 až 8 hodin. Někdo jí stříhá třeba 16 hodin nebo tři dny. Většinou zahraniční reportáže se dělají dva dny, musí se dělat překladové titulky a podobně.

23) Jaké jsou rozpočty pořadu na rok?

Mám každoroční budget, který se nijak zvlášť nemění. Ten nastavují nám nadřízené pozice. Budget se snažím dodržet, ale v Reportérech to jde hodně těžko. Některé repky jsou hodně náročné. Někdo to natočí za týden a někdo točí dva měsíce. Logicky to všechno naroste. Za kameramany, za štáby, za střihače, protože se to stříhá dva dny. Když je to pak hodně dlouhé, tak zase musí narůst honorář režisérovi. Udržet budget je těžké. Většinou překračujeme.

24) Jaký je průměrný rozpočet na jednu reportáž?

Když jsou tři reportáže, tak na jednu vychází 68 tisíc. Ale externích nákladů. Když jsou dvě reportáže, tak by to mělo být okolo 100 tisíc. Do 200 tisíc se musíme vejít. Pořád ale mluvíme o externích nákladech, takže do toho třeba není započítaná práce interního redaktora. U Černých ovcích jsou jenom externí, takže tam by se to do toho počítalo. Platíme kameramana, režiséra, produkci, štáby. Někdy překlady, někdy dabing.

25) Co jsou mezní situace, kdy produkce takzvaně nepustí peníze?

Ty jsou pořád, ale nikdo na to nedbá. Pořád se musí točit. Loni bylo tedy 38 neodvysílaných reportáží. Často se dělá aktuálka, kterou přebije ještě větší aktuálka. Takže ta se přestane točit a točí se ještě větší aktuálka. Máme roztočeného třeba Janouška, pak ale přijde nějaká bomba s Babišem a na Janouška se zapomene. Respektive upozadí se. Všechno se pak sune, až se to neodvysílá.

Těžko se říká, že nejsou peníze. Natočit se to musí.

26) Vezměme si situaci, kdy redaktor by jel rád za respondentem do zahraničí, ale nakonec rozhovor proběhne přes Skype. Jaké jsou ty podmínky?

Hodně se to teď dělá. Ale jde o autenticitu, někdy se to prostě musí udělat tak, že se zaplatí ta zahraniční cesta. Rozhodne o tom dramaturg. I když já říkám, že to bude drahé, stejně se letí. Opět zde záleží na tématu.

27) V čem je výhoda mít více interních redaktorů než externích?

Za ty reportáže pak neplatím honorář. Je to o to levnější. Internisti mají stálý plat, který je po domluvě s Markem Wollnerem. O to já to mám levnější.

28) Dotýká se vás nějak novinářská etika?

Ne. Jde mimo nás obsah, tak se to dá vyloučit.

29) Kdo je váš přímý nadřízený?

Daniel Juříčka.

30) Jak vypadá vaše spolupráce s Markem Wollnerem jako zaštiťující osobou pro všechny tři pořady?

V úterý je porada, kde se řekne, co by se mělo točit a stříhat. Někdy v tom bývá docela guláš, protože se objeví jedna aktuálka a záhy druhá. To, co se řeklo v úterý, tak potom vůbec neplatí. Ve čtvrtek nebo v pátek mu pak ještě volám, co se tedy nakonec bude stříhat a co se bude dělat. Pak když máme nějakou aktuálku, je dobré mít rezervu, kdyby náhodou aktuálka nevyšla. Takže se bavíme, jestli to vůbec jsme schopni ustříhat. Jde hodně o to, co se v neděli bude stříhat a zda náhodou nemáme v sobotu volné střížny, že by se sestříhala nějaká ta záloha. Další spolupráce je v tom, že pokud se letí do Anglie, já jsem tu od toho, že říkám, že to bude hodně drahé. Je to ale rovina spolupráce.

31) Dostávají se k vám nějaké zpětné reakce?

Tohle hodně padá na dramaturga a poté se to dozvídají redaktoři. My jsme ti třetí, kteří se to dozvídají. Nechci říct, že se dozvídáme minimum, ale dostanou se k nám jenom ty hodně velké reakce. Hlavně se i tohle řeší na úterní poradě.

32) Pokud by přišla stížnost, jak se to potom řeší?

Přes dramaturga. Ten za to odpovídá. Ten se pak odpovídá Radě České televize.

33) Jak vnímáte Českou televizi jako instituci? Stojí za prací svých zaměstnanců?

Já ji mám rád. Jsem tu 30 let.

34) Cítíte se při vaší práci svobodný?

Ano. Vnitřní tlaky bych vyloučil, spíš z vnějšku.

35) Změnilo se to nějak v čase?

Myslím si, že je to horší. Je to o tom, že se věnujeme Babišovi. Potom chodí tlaky právě z této strany. Dřív to tak nebylo. Je to horší.

36) V čem vnímáte vaši práci obtížnou?

V komunikaci s lidmi. Stejně tak časová náročnost. Že je víkend, to neexistují. Pořád něco průběžně řeším. V televizi jsem od pondělí do pátku a potom na telefonu.

Příloha č. 10: Rozhovor s Davidem Šťastným režisér pořadu 168 hodin a střih a režie pořadu Reportérů ČT

0) Jste v České televizi vedený jako externista?

Pořád pro Českou dělám externě. A zaměstnancem bych asi být nevládl. A jsem tu přes 13 let.

0) Kde jste studoval a jaká je vaše praxe v oboru?

Studoval jsem digitální a telekomunikační techniku už na střední škole. Sem mě přivedl zájmový kroužek dětská televize. Tam jsme stříhali a točili, dělali zpravodajství na festivaly. Vlastně už od 13 let. Jezdili jsme na festivaly do Ostravy, Zlína nebo i na Letní filmovou školu. Tam jsem později zajišťoval produkci. Dostal jsem se tak do hlavního štábu Letní filmové školy. V té době jsem pořád dělal v dětské televizi. Pak si mě přetáhli do jedné reklamky, která dělala i věci pro Letní filmovou školu. V té době už jsem stříhal Reportéry ČT. Což už je 14 let zpátky. Zároveň jsem dělal postprodukci v té reklamce, kde jsem se naučil hodně věcí. To mě dovedlo k tomu, že jsem začal dělat režii v České televizi a vlastně i režii 168 hodin. Prošel jsem si spoustou typů pořadů.

Momentálně dělám režii 168 hodinám. Dělával jsem i střih, ale to už nestíhám. Momentálně jsou tři střižny a stříhají se čtyři reportáže v sobotu. Já pak obíhám všechny střižny a zařizuji třeba grafiku. Jako kolega Ivan Bareš. Dělám to asi 4 roky.

Pro Reportéry dělám občas režii a stříhám, plus zajišťuji spolupráci s grafickým oddělením. Řízení kompletací. Abychom dodržovali grafický manuál. Dále pak koordinaci psaní grafických manuálů pro další střihače.

Jednu dobu jsem stříhal i Černé ovce. Momentálně ale pracuji tedy na dvou pořadech. Dál pak stříhám Archiv ČT24, Spektrum, Gejzír, Sama doma. Dřív jsem dělal hudební pořady, chvíli taky na Krausovi, Talkshow. Když byl ještě přičetný Barrantov, tak jsem dělal zábavné pořady i tam. Moje spektrum je zábava, hudba a publicistika.

01) Pro 168 hodin tedy děláte režii s Ivanem Barešem. Co ta práce obnáší?

Střídáme se s kolegou Ivanem Barešem. Naše práce je stejná. Jde o režijní supervizi. Pro mě to obnáší v sobotu přijít, pobavit se s redaktory, jaká mají témata, zda mají všechno nebo jestli nepotřebují nějaký materiál. Vymyslím grafiky na komentáře. Případně někde udělat stand-upy. Potom přijdu do střižny a podívám se, jak to poskládali, což pak následně upravuji. Jak to rámcově pokryli záběry. Většinou to jde předělat nebo upravit a dále také nasadit hudbu.

To je všechno. Plus jsem samozřejmě na telefonu. Někdy se mnou redaktoři konzultují obtížnější témata. Například jak natočit něco neobrazového. Například jsme dělali reportáž, která byla o tom, že lidé nesmí být vidět. Jak to vyřešit obrazově. Ale běžný muštr 168 hodin je daný. Není potřeba tak chodit přímo na plac, jen výjimečně, pokud jde o něco neobvyklého.

02) Stand-upy tedy točíte až v sobotu?

Záleží na redaktorovi. Ve středu mají poradou, ve čtvrtek mají přípravu, nebo už točí a v pátek rovněž natáčení. Mají to hodně nahuštěné. Stand-upy dělají v sobotu, když už mají hotový scénář a vědí, co bude na stand-up potřeba. Někdy i v pátek. Kompletace je v neděli. Tam je dopoledne zkracování, lehké úpravy, začištění a kontrola. Od 12 hodin, když jsou hotová studia, tak se to poskládá a zkoprujeme to.

03) Na středeční porady chodíte?

Ne, to jde mimo mě. Občas s nějakým tématem přijdu, něco nabídnu. Ale porad se přímo neúčastním.

04) Jak vypadá vaše spolupráce s Ivanem Barešem?

Střídáme se po týdnů. Je to dané tím, že Ivan má střídavou péči. Řídí se to podle něj. Jako režiséři jsme ve střizně a poté při kompletaci.

05) Kdo dělá kompletaci?

Střihač. Máme střihače, kteří se tam mění podle směny. Kompletace je v tom, že se natočí studia, repky se dají za sebe. Zrevidují se znovu chyby, protože občas to ulítne. A to je vše. Máme tři střihače, kteří dělají reportáže. Další střihač dělá Malostranské korekce. A další střihač to kompletuje. Lidí se tu protočí dost. Do toho máme ještě asistentku Denisu Šindlerovou, která chodí v neděli dřív a už zapracovává různé věci. Ta řeší zkracování a různé úpravy v neděli, protože ta se na to ještě večer kouká, než to pošleme do systému. A ta si zaslouží velký obdiv.

Když je všechno poskládané, tak se na to s Norou ještě všichni koukneme a koprujeme to. Pak teprve jde na míchačky na míchání zvuku, kde sedím zase já a vidím to znovu, a potom to jde na technickou schvalovačku. Ta spočívá v tom, že všechny pořady České televize procházejí technickým schvalováním. Jde o správnost formátů, jestli nejsou vypadlé framy. Jde o technickou správnost. To už je poslední tečka.

06) V čem přesně spočívá vaše práce jako střihače?

V případě stříhu u Reportérů ČT má práce spočívá v tom, že vlastně Reportéři ČT i Černé ovce to mají podobné v tom, že střihač se na tom hodně podílí. Musí umět myslet a je to první člověk, který se vyjadřuje k té kostře. Ráno přijde redaktor, který má přepsaný scénář slovo od slova, a poskládáme to podle toho scénáře. Psané slovo a to, co pak my vidíme na obrazovce, se často liší. Vyzní to jinak. Nějak to pak s redaktorem musíme dát do kupy. Učeseme to, zjednodušíme to. Dostaneme první feedback. Potom přijde režisér, s kterým se to obrazově pokrývá. Přičemž výrobní doba je velmi dlouhá. Použiji slova Davida Vondráčka: Když se něco takového dělá na Západě, mají na to několik dnů, my na to máme i se schvalovačkou a koprem jeden den. To znamená, že je to hodně nahuštěné a člověk se nezastaví. U Reportérů je to na 10 až 15 hodin. Protože jedna minuta se stříhá hodinu.

07) Když říkáte, že redaktor přijde se scénářem, tak v něm má jak promluvy respondentů, tak i své komentáře?

Ano. Má celou kostru na papíře. Tu pak složíme a zjistíme, jak to vypadá. Když stříháme třeba s Janou Neumannovou, tak kostra má třeba 18 minut. Pak si to ale pustíme a vybereme ty hezčí synchrony. Lépe to vyzní, je lepší vizuál a zbytek vyházíme. Za hodinku pak z toho máme 12 minut. Velmi snadno se to potom protřídí. Papírová kostra je hodně užitečná pomůcka, ale na obrazovce to pak může působit jinak.

08) Komentář redaktora pak děláte taky při stříhu?

Ano, to se dělá taky při stříhu. Mají to napsané, a to pak namluví. My to tady nasadíme do reportáže. Když pak upravujeme synchrony, tak občas musí dojít komentář přemluvit. Když to srovnám se 168 hodinami, tak tam se to méně přemlouvá. Tam to mají více schválené dopředu. Asynchronem se tedy myslí komentář. Synchron je sjednocený zvuk s obrazem.

09) V čem se pro vás liší 168 hodin a Reportéři ČT?

To je úplně jiná práce. Z mého pohledu režie. U Reportérů musí ten režisér téma s reportérem připravovat hodně dopředu. Děláme na jednom tématu delší dobu. Je potřeba i redaktora hlídat, aby se vešel do hlavních linek. Nejdůležitější věcí režiséra je to, že potom ve střížně se klidně ta reportáž úplně otočí. Nebo se tam objeví komentář, na který nebude co dát. Dost často se tahle věc s komentářem stává. Pokud se mluví o lidech nebo domech, je to jednoduché. Pak tam může být komentář o nějakých papírech a zakázkách, které ještě ke všemu nemáme, a co teď. Nebo mluvíme o lidech, kteří něco udělali, ale my ani nevíme, jak

vypadají. To už musí člověk přemýšlet. A musí to být vymyšlené dopředu, než se vůbec taková věc objeví. A objeví se vždycky.

10) Jaké by měla reportáž mít hodnoty?

Hlavní je objektivita a potom by reportáž měla být sdělná. Měla by mít hlavu a patu, aby si ten člověk z toho něco odnesl. I za cenu toho, že tam poskytnu méně informací. Musí být zřetelná, čitelná a objektivní, nezavádějící, neupravená, nevytržená z kontextu.

11) Kdy se jako režisér Reportérů ČT dostanete k tématu?

S Lukášem Landou jsem poznal, jak to mají Reportéři ČT těžké. Přicházejí jim nabídky na témata a oni začnou prověřovat. Z deseti témat vyjde jedno. Musí si ověřit, zda to téma je nosné. Jestli stojí za to to natočit. Jestli ti lidé nekecají nebo nemají jen špatné informace. Všechno musí z několika zdrojů ověřit. Potom teprve jdou točit. Taky se stane, že tři dny natáčíme a pak to můžeme celé hodit do koše. Člověk u dalších výpovědí zjistí, že to je celé jinak. Nebo ta kauza je pro Reportéry nevhodná. Kauza tam je, ale je to malá věc, která na reportáž nestačí. Občas se téma třeba hodí do Černých ovcí nebo naopak. Děje se to minimálně. Lidé dělají poctivě svou práci, takže často odhalí dopředu, jestli to má smysl točit, nebo ne.

Redaktor mě může oslovit v různých fázích. Někdy jsme se bavili už dopředu, ještě před prověřením. Někdy až později. Většinou ale až ve chvíli, kdy to téma je natáčení schopné. Pak je potřeba se s redaktorem pobavit o tématu, jet třeba i na natáčení. Vymyslet si koncepci té reportáže. To znamená, že když jsme třeba natáčeli o D8, tak jsem si sehnal kompletní materiály o výstavbě v Ústí nad Labem. Do toho jsem si řekl, že chci záběry z dronu. Plus jsme vymýšleli, jaké grafické věci budeme chtít. Je důležité si i říct styl, jakým to budeme natáčet. Bývám i na natáčení. Potom dotočíme a následuje střih. A samozřejmě před tím ještě příprava redaktorova scénáře.

12) Redaktoři pak dávají disk nabít. Jak to funguje?

Přinesou disk z kamery do technické místnosti, kde se to dá nabít. A to ve dvou variantách. V jedné náhledové, podle které pak redaktor tvoří scénář, a ve druhé, která je v plné kvalitě. S tou se potom pracuje u střihu.

Jednoduše si to pak natáhnu do Avidu. Když to dám tady nabít, tak to znamená, že na tom pracovišti mají třeba 10 až 20 XDCAMů. Sedí tam člověk a strká tam XDCAMy a systému říká, nahraj to do Sonapsu, nahraj to na disk a tak. Je to výrobní linka. Redaktoři tedy do té

technické místnosti nesou XDCAM. Je to malá věc, co se strká do kamery. Další člověk si pak ze sítě vezme a může s tím pracovat. V rámci tak velké zpravodajské produkce, jako má Česká televize, je možno si tyhle věci zjednodušit. Ta technická místnost je pak servis pro všechny. Jak pro zpravodajství, tak pro nás nebo pro sport.

13) Pokud se obsah dostane do systému, tak k tomu mají přístup všichni na střížnách?

Konkrétně k Reportérům máme přístup jen tři střížny. Plus někdo, kdo má přístup k těm místům. Když vezmeme Sonaps, tak přes to jede 168 hodin. Je to televizní vysílací systém. Tak tam má přístup taky jen určitá část lidí. Ne každý redaktor ze zpravodajství se dostane do publicistiky. Přístup je nějak rozumně omezen a rozdělen.

14) Proč se tedy 168 hodin dělá v jiném programu než Černé ovce a Reportéři ČT?

Jsou tu nějaké technologické systémy a bohužel Česká televize, jako státní podnik, musela udělat na takový systém výběrové řízení. V podstatě bohužel je to nastavením zákonů, ne nějakým člověkem. Hodně jsem se po tomhle pídlil, protože mě to štvalo. Udělalo se výběrové řízení na ten systém a požadavky byly dobře vymyšlené a v té době to nebylo schopno splnit moc firem. Oni přišli s řešením až třeba o tři roky později. Ale jelikož se do výběrového systému přihlásily firmy, jedna to vyhrála a ostatní se odvolaly, tak ta realizace se posunula až asi o sedm let od výběrového řízení. Je to obrovská zakázka. Je to systém na řízení celého televizního zpravodajství. Tehdy to vyhrála Sony se Sonapsem. To zajišťuje střížny, odbavovací systémy a další věci. Proto zpravodajství tu funguje úžasně. Bohužel tím, jak se to všechno protáhlo, tak tady už se dělalo na jiných programech – na Avidech. Máme teda tři střížny, které dělají Avid. Na to jsou zase i jiní stříhači. Pokud chcete dobrého středního stříhače, tak toho tu najdete. Pak tu máme pár super kluků, kteří dokáží ustříhat 168 hodin. Samozřejmě, že jsou tam i lidi, co to jen tak tak dokáží poskládat. Ten typ Černých ovcí a Reportérů vyžaduje schopnější stříhače, kteří jsou schopni stříhat filmy a dokumenty. Člověk u toho musí víc myslet, musí mít zkušenosti a nějakou rychlost. Když se pak řešilo to, že už by celá budova přešla na Sonaps, což jsou tak 4 roky, tak se zjistilo, že ten program by plně vyhovoval, až na jednu jedinou věc. Jde o klíčovou věc. V Reportérech i Černých ovcích hodně pracujeme s dokumenty, papíry. A abychom mohli udělat nějaké efekty a zoomovat, tak je tam v Avidu speciální efekt, který umí pracovat s tím vysokým rozlišením. Když naskenuji dokument co nejlépe, tak si ho pak krásně mohu nazoomovat a vidím jednotlivé věty a přečtu to. No a v Sonapsu to nejde. Jde o banalitu, ale zároveň o klíčovou věc. Tím

pádem se tu nechaly Avidy. Avid není starý systém, je funkční, upgradovaný. Takže se to tu nechalo. To je ten důvod dvou technologií. Byl tu velký tlak na to to změnit. Na druhou stranu nechat tu Avidy nic nestojí. Proč se zbavovat technologie, když to není potřeba. Tím se to vyřešilo.

15) Je tedy běžnou praxí, že střihači umí v obou programech?

Ne. V Avidu umí stříhat jen střihači České televize. Tam se řešilo to, že by se ti lidé museli zaučit. Schopný střihač se v tom ale naučí za jedno odpoledne. Pro zkušené střihače to pak spočívá jen v tom, přenastavit si klávesnici.

16) Jak dlouho se stříhá?

Dá se říct, že jedna minuta odpovídá hodině. Někdy to jde rychleji, někdy pomaleji. Je to téma od tématu. Mnoho produkčních to chtělo spočítat, nacenit a podobně, ale nepovedlo se jim to. Stává se to, že člověk udělá propracovanou reportáž, z které je velmi kvalitní osmiminutovka. Nedá se to nacenit.

17) Jak vypadá váš vztah s redaktorem? Kdo má hlavní slovo, když vy jste režisér?

Je to na redaktorovi. Nadřizený je jen dramaturg. Režisér má hlavní slovo ohledně obrazu. Kde by co mělo být. On za to odpovídá. Redaktor odpovídá za obsah, režisér za to, jak to vypadá. Oba dva se odpovídají dramaturgovi, který řekne, jestli ano, nebo ne. To je celé. Pak tedy ještě Marek Wollner. Ten ale například u 168 hodin funguje opravdu jako vyšší dohled. On nechodí do střížny, vidí až komplet. Přichází pak zpětná vazba třeba na poradě. Marek funguje jako dramaturg u Reportérů ČT, u dalších pořadů už je ve vyšší pozici a má pod sebou dramaturgy.

18) Redaktor si vybírá vás? Nebo jste přidělen produkcí?

Pokud dělám režiséra u Reportérů ČT, vybírá si mě redaktor. Produkce mě nepřiděluje. Lidi si musí sednout, je to vyloženě o osobním kontaktu a jak se jim spolu dobře pracuje.

19) Proč si tedy někdo u Reportérů ČT dělá režii sám a někdo má režiséra?

Je to jednoduché. V momentě, kdy jste externista, tak si děláte i režii. Jde o peníze. Když jsem před 13 lety začal dělat pro Reportéry ČT střihače, tak se platily ty samé peníze, jako se platí dnes. V celé České televizi se to nezměnilo, nebo minimálně. Je to boj. Režisérům pro změnu kdysi ještě ubrali.

Externista si tak dělá co nejvíc práce. V momentě, kdy v Reportérech je více internistů, dá se říct, že je i víc práce pro režiséry. Je to i dané tím, že externisti více dělají příběhové reportáže. V pořadu jsou témata rozdělena na jedničky, dvojky, trojky a externisti dělají ty poslední dvě. Příběhy. Aktuality na jedničce většinou nedělají. U jedničky je cítit, že to dělal jeden člověk a že chybí druhé oko, které by mu s tím pomohlo. Redaktor jde a stará se o respondenta, mezitím se režisér může bavit s kameramanem, co natočí. Je to výhoda. Mají na práci čas. A režisér má i dohled nad kameramanem. To, že si pak redaktor dělá práci sám, může být i na škodu.

Kdysi dávno jsme to řešili, že se to projevilo na nějaké reportáži. Jde spíše o kauzy, kde je těžká obrazová složka. Tam se to řešilo, protože ve střížně se to pak často vymýšlí až na místě a sahá se do archivů. Pokud chcete někam poslat samotného kameramana, aby točil záběry, chce to mít dobrého kameramana. Je to tak, že i externisti mají své oblíbené kameramany, kteří jsou také velmi schopní. Tam si to mohou dovolit.

20) Co pak říkáte na to, když si redaktor dělá sám režii i kameru?

Jo, to dělá hodně David Macháček a ten to dělá velice dobře. Byly to věci, kdy na to měl čas a klid. Když věděl, že kameramana potřebuje, tak si ho samozřejmě vzal. On si sedl do auta a čekal před továrnou. Tam nedonutíte čekat celý štáb. A i kdyby šli, tak produkce z toho vyroste, protože máme nějaký rozpočet. Tohle je v nějakých věcech opravdu boj. David je skvělý fotograf, je schopen točit, má na to oko.

21) Přicházíte i vy s nějakými tématy?

Ano. Ale to jsou takové věci, které se dozvím třeba v hospodě. Je to o náhodě. Nemám žádné svoje zdroje. Je to tak, že člověk se k tomu dostává dost podpultově. Kamarádi pracují na daných místech, já s nimi pak chodím na pivo a dozvídám se, co se třeba děje na magistrátu.

22) Jak probíhá vaše vyplácení ve 168 hodinách, kde se po týdnu střídáte s Ivanem Barešem?

Tam jsem placen za díl. Je tam fixní platba za díl a hotovo.

23) A u Reportérů?

Tam za reportáž.

24) Dotýká se vaší práce nějak finanční omezení? Respektive omezuje vás to nějak?

Mě ne, ale stane se. Ale dost málo. Boj je o to, když se natáčí s drony, protože nejsou levné. Najdete samozřejmě i levnou službu, ale ta kvalita tomu pak odpovídá. Na druhou stranu, prosadil jsem si jednu dronaře za 18 tisíc. To bylo u té D8. A to bylo ještě po slevě. Byla to skupina, která točí reklamy pro Západ, a byli úžasní. Natočili jsme přesně to, co jsme chtěli. Potom jsme ty záběry poskytli celé České televizi, takže zpravodajství z toho žije dodnes. Vše se poslalo do databanky České televize. To je výhoda toho systému, který to umožňuje. Sonaps to umožňuje a každý v tom může hledat.

Také jsme s Davidem Macháčkem točili o nové trase metra D. To jsme stihli na vejškovce vyrobit obrovské nápisy stanic metra, které se potom dávaly na ta místa, kde mají být stanice. Taková kulisa na natáčení. A zvládlo se to vyrobit v České televizi.

25) V čem cítíte, že je vaše práce obtížná? Jak režie, tak střih.

Obtížné je to v tom, že střih je časově náročný. Oba dva pořady se vysílají týdně, takže nemůžeme odejít, dokud to není hotové. Režie mě i víc baví, ale střih mám samozřejmě taky rád.

26) Jak pracujete s etikou?

Dotýká se mě to jako střihače, tak i režiséra. Nemohl bych dělat něco, co je mi proti srsti. Naštěstí se to stalo asi jednou, kdy jsem říkal, že tohle nestřihnu. Bylo to v Reportérech. Nepamatuji si, co to bylo. Ale když jsem jim řekl proč, dalo se mi za pravdu a vyřešilo se to. Je to ale už dost dávno. Vysvětlili jsme si to a k žádné manipulaci nedošlo.

27) Stalo se vám, že jste v redakci měli etické rozepře? Že jste každý měl etickou hranici nastavenou jinak?

Kdybychom se dostali do problému, tak to budeme řešit přes Marka, přes dramaturga. Nedělala by se z toho věda, jen by se společnou diskuzí došlo k tomu, čí pohled je ten správný. Ale nijak zásadně k tomu nedochází. Jak v 168 hodinách, tak v Reportérech.

28) Komu se při své práci odpovídáte? Kdo je váš nadřízený?

Dramaturg. Neřeší se, zda jsem externista nebo internista. Je nějaká pozice, je tu určitá hierarchie. Nahoře stojí dramaturg a střihač je nejnižší. Redaktor a režisér si řeší každý svoji část.

29) Jak často se v Reportérech ČT stává, že se musí reportáž předělávat po zhlédnutí dramaturga?

Záleží. Jsou lidé, kteří to mají jednoduché. To je třeba Jana Neumannová nebo Aneta Snopová. Přijde Marek, zkoukne to, nechá změnit pár slov, komentář a je hotovo. Details a jednoduché změny. Někdy to dopadne ale tak, že to celé překopeme a můžeme začít znovu. Někdy se stane, že to úplně nesedne. Dokud to ale člověk nevidí ve střížně, tak se to těžko hodnotí. Je to téma od tématu. Ale kompletní předělávky často nejsou. Třeba jedna z dvaceti, ani to ne. Někdy se stane, že se to stane třikrát po sobě a pak se to nestane celý rok. Je to také o tom, jak oni si to na začátku s Markem vysvětlí. Řeknou si třeba koncept na začátku, a nakonec z toho vyleze něco jiného, to pak je Marek trochu překvapený.

30) Pokud se objeví špatné reakce na odvysílanou reportáž od veřejnosti, pociťujete to osobně? Nebo stížnosti jdou mimo vás?

Dostává se to částečně i ke mně. Pokud se zajímám, tak ano. Zeptám se, vidím to na Facebooku nebo se to řeší na poradách. Na porady teď moc nechodím, protože mám malého syna. Pořád se ale na porady Reportérů snažím chodit. Na 168 pak zajímavé reakce politiků odvysíláme. Tam si to můžeme dovolit. Na reakci Babiše vždycky říkám, že jestli nás někdo platí, tak už bych konečně chtěl ty peníze vidět.

31) Jak vnímáte Českou televizi jako instituci? Stojí za prací svých zaměstnanců?

Tlaky jsou a jsou velké. Je to nastavením celého systému, který je nad Českou televizí a podobně. Ale musím říct, že klobouk dolu před Markem, který to dokáže ustát a poslat to do háje. Za ta léta vím, že jediným důvodem, proč tyhle porady existují, je Marek. Bez něj by to někdo dokázal zastavit. On svou osobností a autoritou to drží a ty porady fungují. Pokud tedy nějaké tlaky jsou, vše padá na Marka Wollnera. K nám se nic nedostane a naše práce je tak svobodná.

On musí obhajovat, proč má tolik zaměstnanců, co dělají a podobně. Je to jednoduché říct a posuzovat. Vezměme si třeba Dalibora Bártka, ten odevzdá něco jednou za půl roku, ale jsou to neskutečné kauzy. Má spousty schůzek se svými kontakty, které nesmí uveřejnit. Má čas na to dělat dlouhou investigativní práci. Je to i tom, že nějaká témata se třeba i dlouho vyšetřují. To, co jsme odhalili a udělali, tak to bylo na dlouhodobou práci. Jen přesvědčit lidi, aby dali informace. Je to umění. Na druhou stranu, vysílat se musí. Pak je tu skupina lidí, kteří to trochu oddřou za ty ostatní. Musí dělat častěji reportáž. Marek pak musí celý tenhle kolotoč řídit. Také hodně komunikuje na Facebooku, což je samozřejmě jeho volba. Do toho ještě

musí čelit dotazům v rámci řízení České televize. Stejně musí také řešit nějaké právníkové spory a žaloby. Když pak chodí do střížny, tak tu reportáž musí pustit v takové kvalitě, aby potom ten tlak dokázal ustát zvenku. Proto to ve střížně může být někdy i docela ostré. Redaktoři totiž tohle nezohledňují. Reportáž musí být neprůstřelná.

32) Změnilo se to nějak v čase?

Liší se to několika věcmi. Mění se politická morálka lidí v tom, co je přípustné a nepřípustné. Dřív za to, co dělá Babiš, padaly hlavy hned po tom, co vůbec kauza vznikla. V dnešní době je trestně stíhaný a pořád je u moci. Řekne, že je to kampaň proti němu a tím je to vyřešeno. Lidí na to přistoupili. Dřív to nebylo myslitelné. Tím pádem je tlak na nás větší. Navíc i v rámci vývoje za třináct let i nemůžeme dovolit to, co na začátku. Dřív stačilo nějaké věci jen nařknout, naznačit. Dneska se za to dá žalovat. Právníci se dokáží bránit proti tomu, když o někom ukazujeme jeho pletichy. Vezměme si třeba Grossův byt, co to tenkrát vyvolalo.

33) V čem vnímáte rozdílnost pořadů Reportéři ČT, 168 hodin a Černých ovcí?

Nejjednodušší práci a život mají Černé ovce. Ty dělají jednoduché malé kauzy. Samozřejmě to dělají precizně. Ale redaktoři mají výhodu v tom, že vidí přímý dopad. Každý kauza má výsledek, který je viditelný. 168 hodin má výhodu v tom, že má velký ohlas. Je trochu víc satirická. Dělají si z toho trochu legraci, v tom je to zajímavější. Taky ale často točíme o tom, jak jsme lidem pomohli. Reportáž má taky efekt, který je viditelný. Reportéři ČT na tomhle často vyhoří. Dělají reportáže typu jako je Babiš a nikam to nevede. Není tam přímý dopad, je to mnohem složitější. Syndrom vyhoření sem tam u reportérů proběhne. Seberou se a točí dál, ale je to náročnější. Černé ovce pomáhají a informují lidi na té nejnižší úrovni. 168 hodin je více populističtější a utáhne jiné spektrum diváků. Reportéři mají záběr ještě menší. Je to pro ty, co se zajímají o to, co se děje. Reportéři mají největší dopad v tom, že mají největší počet zastavených korupčních zakázek a podobně. Velká témata. Když jsme dělali s Janou Neumannovou na velké super zakázce, tak to byl geniální majstrštyk. Připisuje se to Kalouskovi. Nikoho za to neodsoudili, ale jen díky tomu, že jsme na to upozornili, se to zastavilo. To byla taková díra asi za miliardu.

**Příloha č. 11: Rozhovor se Stanislavou Raupachovou
redaktorka pořadu Reportéři ČT**

0) V ČT jste vedená jako externista?

Ano.

0) Většina reportérů má ale interní úvazek, tak proč vy ne?

Historicky to bylo nastavené tak, že třetina lidí v Reportérech byli externisti. Takže to má původ v historii a mně to osobně vyhovovalo, protože mám dvě děti a tu práci jsem si podřizovala svému času. Tím, že jsem nebyla zaměstnanec, tak jsem nebyla nucená příspěvky odevzdávat tak striktně.

0) Jaká je vaše praxe v oboru?

Pracovala jsem u Krátkého filmu. Potom v soukromém rádiu, dále TV Prima zpravodajství asi 12 let a taky Radiožurnál. Tam jsem doteď, mám tam teď vlastně novou smlouvu a tam jsem vedená jako internista.

0) Jak dlouho a na čem spolupracujete s ČT?

V roce 2011 jsem začala s Reportéry ČT.

01) Pracujete jen pro pořad Reportéři ČT?

Už jsem natočila i věci pro jiné pořady, ale to z důvodu, že to Marek nechtěl a mně toho tématu bylo líto. Třeba do Minut z metropole a podobně.

02) V čem spočívá vaše práce?

Smyslem je vyhledávání témat. Člověk si musí najít své vlastní téma. Když jsem před lety začínala, tak to pro mě bylo složitější. Vyhledávání bylo těžké. Teď už jedu v rozjetém vlaku a lidi se sami na mě obracejí. Je to daleko jednodušší.

03) Takže najdete téma, poté se děje co?

Nejdřív o tématu musím zjistit, co se dá, abych Markovi vysvětlila, o čem to bude. Takže teď mám téma o autorských právech na Golema. Což mi přijde hodně zajímavé. Dělala jsem už i nějaké rešerše, ale ta problematika je mnohem složitější. Takže než mu to nabídnu, tak se

tomu budu muset ještě trochu pověnovat. Když to poté schválí, tak hurá a jde se natáčet. Pak už je to všechno v mojí režii, to mám hrozně ráda. Začnu plánovat rozhovory a natáčení.

04) Lze na této práci najít nějaké rutiny?

Naštěstí ne. Pouze v těch postupech.

05) Když dotočíte, co se děje s materiálem? Kdo s ním nadále pracuje?

Každý to dělá jinak. Až je materiál v systému, tak někdo si ho třeba přetáhne na flashku a dále si ty materiály zpracovává. Já si nepřetahuji nic, já si všechno pamatuji. Ale my máme oproti Černým ovcím velký bonus, že máme kolegy na přepis rozhovorů. To nikdo jiný v televizi nemá, to máme jenom my. Čili já to odevzdám a pak mi přijde přepis těch rozhovorů. Někdy nastanou legrační situace. Paní na přepis mi nerozumí a přepíše jiná slova. Točila jsem v domově důchodců, kteří byli tím domovem okradeni. Jedné paní jsem se tam ptala na názor. Později jsem koukala do přepisu a vidím, že se bavíme o psech: „Rubáška psy nemá“. Ale vůbec jsem si nepamatovala, že jsme se o něčem takovém bavily. Hledala jsem tak ta slova v záznamu a našla jsem větu „Rubáš kapsy nemá“. Takže to se člověk i zasměje. Mám tak k dispozici přepis, co se verbálně odehrávalo. A zbytek ohledně toho, kde se točilo a co se tam odehrávalo, tak to si pamatuji. Dívám se, jak kameraman točí, a vím, co v záběru bude. Zároveň si totiž dělám i režii, takže o to je to náročnější. Na základě citací a záběrů si pak vytvořím scénář.

06) Co všechno scénář obsahuje?

Obsahuje obrazovou a verbální stránku. Každý si to taky píše jinak. Nějak se to učí ve školách. Na jedné straně je, co respondent říká, a na druhé straně je obraz. To je ale zbytečné. Na druhou stranu to ale děláme propracovanější než ve zprávách, kde to takzvaně pokrývají černou. Nasekají tam mluvící hlavy a pak na to dají obrázky, které s tím tématem souvisí. Tady s obrazem pracujeme víc. Při natáčení na to musím myslet a natáčet všelijaké věci. Například teď, když jsem točila v Myšicích, tak jsem potřebovala natočit pařez po 350 let starém dubu. A jak natočit zajímavě pařez? A jak ukázat, že to byl opravdu velký strom? Tak mě napadlo, že vezmu metr a se starostou a ještě s jedním chlapíkem jsme tam ten pařez obíhali a měřili.

07) Redaktor, který teda režii nedělá, tak obrazovou složku nemusí vůbec řešit?

Ne. Ten to nemusí vůbec řešit. Ten se stará jenom o obsah. Přejde režisér a ten si vezme scénář a potom se stará o obsah. Ale třeba i když není scénář ještě hotový, tak samozřejmě přemýšlí o tom, jak to obrazově pojme. Když to takhle dělají rozděleně, tak režisér si většinou poslední den toho natáčení vezme kameramana na natáčení těch obrázků. Ví, co v reportáži bude, takže potom jde jen po tom, aby dotočil ty obrázky. Já si to točím paralelně. Navíc práce s obrazem mě baví. Někdo ve střížně, když má režiséra, tak poskládá takzvanou kostru a jde domu. Mě by to trápilo to mé dílo někomu svěřit.

08) Na kolika reportážích momentálně pracujete?

Dodělávám Myšice, které jsou odevzdané, ale jelikož to ještě není odvysílané, tak se do toho dá pořád hrábnout. Proto jsme dneska zkoušeli naposledy toho Janovského. Dokud to není odvysílané, tak na to pořád myslím. Není to pro mě ještě vyřízená záležitost. No a momentálně už si zjišťuji věci ohledně toho Golema. Nějaká paní si usmyslela, že má autorská práva na Golema a chce po firmách docela hodně peněz. Jedna firma si u dálnice postavila velkého Golema a byl tam chvíli a hned jim přišla žaloba na milion a půl. Takových firem je víc. Někde to vyřešili tak, že v jedné restauraci mají Golema ve znaku, tak mu přehodili přes hlavu hadr. Takže to znamená práce s archivy, protože se to zakládá na filmu z 50. let s Werichem Císařův pekař a Pekařův císař. Je to zajímavá věc. Ta paní s tím nemá nic společného a dostala se k tomu tak nějak prapodivně. Přestože už kdysi nějaké soudy vyhrála, tak si myslím, že by se daly sehnat důkazy proti tomu jejímu zděděnému autorství. Nepřijde mi to jednoznačné.

09) Říkáte, že jste v sobotu tuhle reportáž stříhala. Stříh si taky děláte sama?

Nestříhám. Se stříhačema a střížnama je problém. Máme málo střížen. My fakticky máme stříhat jen v neděli. Takže pokud se má stříhat mimo, tak je to z důvodu, že někdo nevyužije střížnu a my po ní okamžitě skočíme. K tomu se samozřejmě musí objednat stříhač. Naše reportáže se stříhají hrozně dlouho. Teď jsem stříhala se stříhačem reportáž o novinářích z bývalého východního bloku. A ta reportáž měla 20 minut a stříhalo se to 50 hodin. Poslední reportáž jsem měla připravenou, nic jsme nehledali, všechno klaplo a dělali jsme to 12 hodin. Rekord je 7 hodin, ale to bylo hodně jednoduché. Taky záleží na tom, jakého máte stříhače. Na tuhle sobotu mi byli navrženi dva stříhači. A u jednoho vím, že je to starší pán a já věděla, že budu potřebovat digitální vychytávky. A vím, že u něj by to bylo na dlouho. Takže do určité míry jsem si mohla vybrat. Produkce ví, že kdyby to tenhle stříhač nedodělal a půlka

reportáže by byla nedodělaná, tak by museli objednat další střižnu a dalšího střihače, takže by nás to stálo další čas a peníze. Takže to není o tom, že by nás produkce tak milovala a chtěla nám vycházet vstříc. Je tam taky praktická stránka věci.

10) Kdo a kdy ten díl kompletuje?

Kompletuje se v pondělí odpoledne. To je masakr. Člověk si říká, že kdyby se něco stalo, tak jak by se to potom řešilo. Taky už byly situace, kdy se stříhalo do šesti do rána a pak se pokračovalo. Jeden střihač odpadl a přišel druhý. Na kompletaci máme zase specialisty, kteří dělají jen vyloženě to. Protože to se musí spojit se studiem, musí se to osázet znělkami, hudbou. Potom se to jako exportovaný celek exportuje. Při kompletaci se udělá kopr. Jsou u toho autoři, dramaturg, tedy Marek nebo Aneta. Potom mistr zvuku a další specialisti. Vyloženě ti, kteří se dívají na technickou stránku věci. Stalo se, že do vysílání šlo něco, co nebylo v patřičné kvalitě. Na některých obrazovkách to pak kostičkovalo. Ti tedy dohlížejí na technické provedení. Autoři a dramaturg ještě naposledy sledují obsah. Je to poslední možnost, kdy udělat nějaké úpravy. Ale už ne v délce reportáže. Stopáž výsledku už je daná, nejde to prodloužit ani zkrátit. Jde vyměnit nějaký záběr, přemluvit komentář, ale člověk se musí vejít do časového úseku té předchozí verze, předchozího komentáře. Zvuk už jde pak přemluvit jen na takzvaných míchačkách. Jsou to speciální hlasatelny se zvukovou režii. Namluví se to rovnou do zkompletovaného celku. Pak to převádějí do digitální podoby a vypaluje se to asi na CD, je to složité. Odveze se to druhé budovy, do vejškovky. Což je odbavovací pracoviště, odtud se to vysílá. Ve čtyři odpoledne to prochází míchačkama a to už někdy volají z vejškovka, kde to je. Oni pak mají docela hoňku, aby to stihli.

Studia se pak točí v neděli dopoledne.

11) Jaké musí mít reportáž vlastnosti?

Měla by být objektivní, nestranná, nad věcí. Nesmí hodnotit, musí být podložená. Samozřejmě by také neměla nudit. Důležitý je i zajímavý obraz.

12) Jak pracujete s etikou?

Novinářská práce je jedna velká autocenzura. Už od začátku. Už od tématu, které si vyberete. Přemýšlíte ano, ne, proč.

13) Dnes jsme natáčeli se skrytou kamerou. Kdo rozhoduje, že je na čase ji použít?

Je to na reportérovi. Použití skryté kamery je jen malý článek celého toho komplexu.

14) Na jakých pak záleží faktorech, zda se skrytá kamera použije, nebo ne?

Každý redaktor to má jinak. Bavily jsme se o tom, že jít za rodiči toho pána, kterého hledáme, mi přijde přes čáru. Přijde mi to zbytečné, když už teď vím, že to je fingované bydliště. Přišla bych za staršími lidmi, musela bych jim vysvětlit, proč jejich syna sháním. A jak bych pak použila jejich obrázky? V reportáži bych řekla, jeho jsme nesehnali, ale máme jeho rodiče? Proč? Vždyť ty nic neudělali. Ukázala bych tam jen obličej nějakých vyděšených lidí, kteří by stejně jen řekli, že neví, kde jejich syn je. Co asi jiného by mi mohli říct?

15) Setkali jste se s takovou reportáží, kde jste museli přemýšlet nad etickou stránkou?

To se redakčně ani neřeší. Reportáž si řeší redaktor s Markem Wollnerem ve střížně, kde on to poprvé vidí. On jako dramaturg je opravdu excelentní, on má talent. Tam se řeší nejen etické věci a vyváženosti, ale třeba taky může říct: „Hele, to je zbytečné, vyhod' to.“ Skrytá kamera nemůže být sama o sobě, samoúčelná. Dneska mám použitou skrytou kameru, ale nedám to tam. Proč? Je to slepá ulička. Jen abych ukazovala, že jsem pracovala se skrytou kamerou. Proč?

16) Představme si hypotetickou situaci. Marek Wollner by chtěl, abyste někde použili skrytou kameru. Vám by to ale přišlo neetické. Jak by se potom situace řešila?

Kdyby mi to bylo nepříjemné. Kdybych měla pocit, že to je tak zásadní věc, která mi není komfortní, tak bych to neudělala. Řekla bych mu, promiň, Marku, a že to tam podle mého názoru nepatří.

17) Kdo v danou chvíli rozhodne, co je etické a co není?

Stojí to na Markovi.

18) Oproti našemu minulému setkání se změnilo, že Marek Wollner už není sám dramaturgem, ale má u sebe i Anetu Snopovou. Jak vypadá vaše spolupráce s ní?

Ona má jedno vysílání za měsíc. To si celé dramaturguje. Znamená to, že si vybírá příspěvky, z kterých si to postaví, a potom to ve střížně zkopruje. Řekne i o úpravy, které tam chce mít, a potom si to i odmoderuje. Takže celý to vysílání je jakoby její. Role Marka Wollnera je pak v tomhle díle nulová.

19) Kdo je váš přímý nadřízený? Pokud jste externista.

Marek Wollner.

20) Jak se oproti našemu minulému setkání proměnil tlak na vaši práci? Před dvěma lety jste říkala, že pořád máte nad situací nadhled. Stále to platí?

Ano.

21) Jak se proměnil váš pohled na Českou televizi jako instituci, která stojí za prací svých lidí. Minule jste říkala, že instituce za vámi stojí.

Určitě bych vyloučila, že to, že se nám teď hodně proměnila redakce, je vinou instituce. Je to spíš shoda náhod. Přístup vedení je konzistentní. Na to se nic nemění. Jediné, co vnímám, tak to, že se změnilo složení televizní rady. Ta se bude zase měnit. Situace v médiích je nešťastná. Na Českou televizi a konkrétně na Reportéry ČT se pořád útočí. Útoky nemají s realitou nic společného, jsou jen o zlobě, která je částí společnosti tolerovaná. To dřív nebylo.

22) Před dvěma lety jsme mluvily o špatném technickém vybavení České televize, změnilo se to nějak?

To se zlepšilo. Každý štáb má svou odraznou desku. Nakoupila se světla. Dokonce i LED světla. Štelovací, bez zásuvky na baterky. Dokonce máme i monitory pro režiséry. Zlepšilo se to.

23) Platí stále to, že od produkce máte 4 natáčecí dny?

Ano, ty další musím vyškemrat.

24) Jak vypadá vaše komunikace s produkcí? Komunikujete přímo s Michaelem Preissem?

Reportér má právo na to vybrat si svého kameramana. Nepsané právo. Lépe se dělá, když jsou na sebe lidé zvyklí a vzájemně si věří. Pokud je dobrý i technik a práce v té trojici klapě, tak je to pak úplně o ničem jiném. Pokud je to možno, tak točím s jedním svým dlouholetým kamarádem kameramanem. Já mu říkám, že je můj dvorní kameraman. Pokud to je v souladu s tématem, tak se prvně zeptám jeho, kdy má čas natáčet. Podle toho naplánuji celé to natáčení. A Preissovi to jen oznámím. Napíšu mu e-mail, že potřebuji štáb a on potřebuje vědět pět věcí. Potřebuje který den, které město. To je důležité, aby dal buď interní, nebo externí štáb, protože u externích se platí najeté kilometry, tak kvůli penězům. Peníze jsou pro

produkcí to nejdůležitější. Který kameraman, v kolik hodin mají nástup a kde. A jak se ta kauza jmenuje. Ve chvíli, kdy je reportáž schválená, tak tomu produkce přidělí číslo. To číslo pak s tou reportáží putuje celou dobu a já mám to číslo i ve smlouvách.

Pokud kameramana nemám, tak se obracím na produkci, aby mi někoho sehnala.

Jinak komunikace s produkcí je nesmírně korektní. Michael Preiss a jeho podřízení jsou profesionálové, kteří se snaží každému vyhovět. Nezaznamenala jsem nějaké zvyšování hlasu nebo něco podobného.

25) Jak je to s natáčením třeba v Brně nebo v Ostravě? Narážím tím na odpověď jedné redaktorky Černých ovcí, která jela na natáčení do Brna vlakem a tam si až vzala místní štáb.

Slyšela jsem o tom. Naštěstí jsem nebyla před něco takového postavena. Ale vím o tom. V Reportérech snad ale asi ne. Ale když jsem točila něco v Ostravě, tak už na začátku toho tématu vím, že to bude napůl v Ostravě a napůl v Praze. V Ostravě máme kolegyni Silvii Klekovou. Takže optimální je, že se se Sylvii domluvíme, že to uděláme společně. Ona udělá ostravskou část a já zbytek.

26) V Brně taky někoho máte?

V Brně zrovna ne. Ale tam ona zajede případně. I když to Brno už je takové, že tam se dá dojet. Hodně reportérů není z Prahy. Z Prahy jsme asi jen dva a ostatní dojíždí.

27) Jak to vypadá s nákladnějším natáčením. V jakých situacích se stává, že produkce řekne ne?

To říkají z principu vždycky. Když se na poradě bavíme třeba o tom, že by bylo dobré jet do Švýcarska, tak Preiss „to rozhodně ne.“ On to pak musí vzít z toho rozpočtu, který má na ten pořad. Vždycky, když je nějaké zahraniční natáčení, tak je tam samozřejmě hodně znát, že se šetří. I my sami přemýšlíme o penězích. Kolega točil s nějakým veteránem, žijícím pilotem. Ten tehdy omylem bombardoval Prahu. Jenže ten člověk žije v Americe a reportér za nim letět nemohl. Tak se to muselo udělat přes Skype. Ale to ztrácí autenticitu.

28) Co všechno po produkci požadujete?

Modré z nebe. Třeba zařizuje skryté kamery nebo když bych chtěla dron. Zařídí všechno možné. Kolegové třeba točili o tom, že bude celá nová trasa metra. Přemýšleli tak, jak to udělat. Jak natočit něco, co neexistuje. No tak produkce nechala vyrobit cedule těch budoucích stanic. Nebo třeba samolepky. Točilo se o Babišovi a nechaly se udělat samolepky

Vodňanské kuře a tak. Nepamatuji, co s tím potom dělali. Ale samolepky jsou u nás v kanceláři pořád. Takové podobně věci je schopno vyrobit i nějaké jiné oddělení České televize. Nemusí se to zadávat externě, takže náklady jsou jakoby nulové. My sami přemýšlíme u těchto situacích, jak to udělat, aby to nestálo hromadu peněz.

Třeba jedu točit někam dál. Co s přespáním? Produkce teda zařizuje hotely. Má už vytipovaná svá místa. V případě, že to je v Brně nebo v Ostravě, tak tam jsou ubytovny České televize. Takže to je zadarmo. Pokud je tam volno, je to pro produkci optimální řešení, protože je to nestojí ani korunu. A jsou perfektní. Je to jako hotel. Převlíkají postele, ručníky. Jako hotel. Jediné, čím se to liší, je, že nedělají snídaneň.

Slouží to zaměstnancům, a to nejen zpravodajství samozřejmě. Dělají se dokumenty a všechno možný. Televize to hojně využívá. Má to ale i Český rozhlas. U ČT je to Praha, Brno, Ostrava.

29) Jako externista s produkcí sepisujete vždy novou smlouvu ke každé reportáži?

Ano. Je toho hodně papírování. Na každou reportáž mám tři smlouvy a každá z nich má mnoho stran. Mám smlouvu jako autor, jako režisér a pak mám smlouvu za scénář. Každá ta část je nějak honorovaná. To pak dělá celkově peníze za reportáž. To jsou tři smlouvy pro mě, tři pro Českou televizi. To, když se podepisuje, tak je to autogramiády a velká škoda papíru. Marek Wollner se pak podepisuje jen pod tu část, kde je reportérská práce. U těch ostatních stačí, když je podepsaný Michael Preiss.

30) Od čeho se pak odvíjí vaše ohodnocení? Určuje to produkce, nebo do toho zasahuje i Marek Wollner?

Marek Wollner může mluvit do té části, která je ta autorská. Ta reportérská. Dřív dokonce dělával to, že když se mu na tom něco nezdálo, nebo se muselo víc opravovat, tak strhával peníze. To už našťestí nedělá. Samozřejmě může i přidat, žádné velké peníze a hýbat s tím může. Pořád se to pohybuje okolo stejné částky. Částka za režii je pevně daná. S tou se nikdy nijak nehýbe. Částka za scénář se liší. Je tam sazba pro scénář do dvaceti minut a jak je scénář delší než dvacet minut, tak už je ta částka větší.

31) Víte dopředu za kolik pracujete?

Vím to zhruba. Vím, jak se ty částky pohybují.

32) V čem vnímáte vaši práci obtížnou?

Zodpovědnost.

33) V čem vnímáte rozdílnost pořadů Reportéři ČT, 168 hodin a Černé ovce?

Každý je zaměřený na něco jiného a dělá to jiným stylem. 168 hodin reflektuje dění, co se odehrává v tom týdnu a leckdy to dělá s nadhledem a satiricky. Černé ovce, ty dělají spotřebitelská témata, která dělají naším stylem, akorát to dělají na omezené ploše a mají na to jen dva natáčecí dny.

Příloha č. 12: Rozhovor s Ivanou Pultarovou

produkce pořadu 168 hodin

0) Kde jste studovala a jakou máte praxi v oboru?

Od roku 1973 do roku 1977 jsem studovala Střední školu filmovou průmyslovou, tehdy ještě v Čimelicích. Pak jsem nastoupila do zpravodajství Československé televize, v níž jsem doposud. Pracuji tu 45 let. Potom jsem ještě dálkově studovala produkci na FAMU. Od středoškolských studiích jsem v oboru. V České televizi jsem začala ve studiové výrobě a potom jsem přešla do zahraniční redakce, kde jsem vlastně taky do teď. Tehdy to bylo trochu jiné vysílání. Jeden čas, když jsem se vrátila z mateřské dovolené, protože moje místo bylo obsazené, tak jsem byla v Pražském večerníku. Což bylo něco, jako jsou dnes Regiony. Pak jsem se zase vrátila do zahraniční redakce. Zpočátku více než produkci jsme zpracovávali materiály, které přicházely ze zahraničí. Se zahájením ČT 24 se produkce úplně oddělila od této zpracovatelské složky. Lidé přešli vyloženě pod hlavičku zahraniční redakce na pozici obrazových redaktorů. Vzniklo mnohem víc pořadů. Dnes už zase nejsou, ale dělala se třeba Prizma, Týden v Evropě. Chtělo už to vlastní produkci.

0) Jste internista?

Já jsem interní zaměstnanec na pozici vedoucí produkce a nově asi rok jsem zástupce šéfredaktora.

01) Jako produkční pracujete pro specifické pořady? Kromě 168 hodin?

Já mám nyní na starosti pořady zahraniční redakce. Mám dneska Horizont, Objektiv, starám se o zahraniční zpravodaje, starám se o zahraniční cesty. Například když někam jedou, musím všechno zařídit. Vzhledem k tomu, že sedím na zahraničářské chodbě, tak někdy jsem trochu jejich máma a táta. U 168 hodin mi zavolal tehdejší vedoucí produkce, že takový pořad bude vznikat a ani nevím jak, ale domluvili jsme se, že to budu dělat já. Dělám to vlastně od začátku toho pořadu. Ani nevím, kolik to je let. Dříve jsme také dělali pořad Deutsche Welle. Dále pracujeme na různých speciálních vysíláních. 17. listopad. Helenka zařizovala exteriéry, já naopak byla v interiérech a zařizovala studia. Není to tak jako u Michaela Preisse. U mě je to víc o tom, co je potřeba. Když to řeknu zjednodušeně.

02) V čem je práce pro 168 hodin specifická?

Je to hodně aktuální pořad. Navíc to natáčení je rozvrstvené často po celé republice. Hodně věcí se řeší ad hoc. Máme nasazené, domluvené, ve čtvrtek tři natáčecí štáby a v pátek dva. Spolupracujeme se štáby takzvané z Kavčích hor. Zpravodajství má svoje vybavení, svoje reportážní štáby. Ty by ale nestačily pokrýt ještě naši výrobu. Jsou přednostně určené k natáčení pro denní vysílání. 168 hodin má štáby z dispečinku na Kavčích horách. Dá se říct, že tím pádem ty štáby nejsou tak flexibilní jako ty štáby, které jsou ve zpravodajství. Tady je na každý den nasazen určitý počet štábů s kameramany a tak dále. Je tam tedy počet lidí, kteří jsou ve skupinách a v určitých časech nasazeni. Redaktoři jim pak posílají svoje požadavky a oni to pak k večeru naplánují. Mají k tomu nějaký program. Rozdělí to, aby to vycházelo. Samozřejmě se stane, že to někdy nevychází. Pak řeší, zda je to natáčení nutné, anebo jestli objednat externí štáb.

U 168 máme dané štáby a oni se do toho musí poskládat, a ne vždy se jim to daří. Někdy potřebují jet do Ostravy nebo Brna. Potom podle situace tam buď jedou s pražským vozem, nebo se to domlouvá v tom městě, jestli mají volný štáb a natočí nám to. Ostravský redaktor pak dostane pokyny a dojede ten rozhovor natočit. Je to o tom, že na výrobu toho pořadu jsou dva dny. V sobotu se jde do střížny. Máme sice dané frekvence, ale někdy to je vabank, jak to vyjde. Pokud redaktor do noci v pátek zpracovává materiály, tak nejde hold v sobotu v osm ráno do střížny. Tam se musí nějak poskládat. To je svým způsobem konec. V neděli se už jen točí studia.

Dřívější systém výroby byl takový, že se natočilo studio a za to se takzvaně přilepila reportáž. Ale co se přešlo na digitální střížny, tak se pracuje způsobem, že se natočí studia. Ty se uloží do našeho systému a potom zase na střížně se to poskládá. Udělají se úpravy a jde to na zvukovou postprodukci. V tu neděli to je taky různé. Může to být velice rychle hotové, někdy vzniknou problémy. Většinou do šesté až sedmé hodiny se to digitálně posílá na odbavovací pracoviště, které je takzvaně na velkých Kavkách. Dříve se to tam nosilo ručně na disketách. O tom je to jiné než jiné pořady. Ty se dají nějakým způsobem trochu dopředu připravit. I jak je mi známo, tak Reportéři ten finiš mívají hutnější. Ale často točí reportáže s určitým předstihem. Není to jako u 168, kdy je to o tom, co se stalo v tom týdnu. 168 hodin bylo hodně aktuální, ale teď i vyhledávají nadčasová témata. Sociální a lidské příběhy. Hluboký lidský příběh. To bývá to nejjednodušší. Problém je, že ten daný člověk třeba žije v Ostravě. Už to nemůže vyřešit regionální štáb.

03) Co všechno schvalujete či pro pořady zařizujete?

Štáby, autorům se píšou smlouvy. Objednávky. Když nevychází štáby, tak to řeším. V nejhorsím případě objednávám externí štáb. Na dispečinku si musím s týdenním předstihem objednávat kameramany. Domlouvat střížny. Potom různé věci. Například sehnat tlumočnicka, archivní záběry. Produkce je holka pro všechno. Co je potřeba zařídit, to se zařizuje. Redaktoři 168 jsou soběstační a samostatní. Všechno je hodně na honem, takže musí být. Některé věci v krajích si třeba domlouvají sami. Ale jsou věci, které padnou na mě. Někdy sama musím pátrat, jak danou věc vyřídit.

04) Vaše kolegyně H. Veselá mluvila o různých typech produkce, jako je například produkce aktualitních štábů, produkce vysílací směny, produkce dokumentů, produkce hrané tvorby. Jaké všechny produkce tu jsou?

Je tu zavedeno, že je vedoucí produkce a ten má pod sebou produkční. Dříve se tomu říkalo asistent produkce. Ve zpravodajství oproti třeba dětským pořadům je to trochu jinak. Tady musí všichni umět všechno. Navzájem se zastupovat. Například kolegyně je produkční, ale na pořadu Objektiv de facto vykonává pozici vedoucí produkce, protože jsme se tak dohodly. To samé u Michaela. Má tam externistky, které vyloženě nemohou být vedoucími produkce. Ale ony taky pořady připravují a realizují samy. Podle mě Historii určitě. Je to na dohodě, jak si to vedoucí produkce nastaví. Někdo si to nastaví tak, že jeho kolega bude vykonávat práci podle jeho pokynů. Někdo zase kolegům svěří pořad.

Vedoucích produkce je tu devět, ve zpravodajství. Potom jsou ještě sportáči. Martin, Helenka, Jarmila, Kristýna, včetně toho je vlastně i produkce vysílací směny, která má na starost živé vysílání. Tedy ČT 24, Proud, Devadesátka, Události, Události komentáře, Horizont. Různé speciály. Potom Kristýna má na starost ranní vysílání. Studio 6, Události v kultuře a tak dále. Dá se říct, že je tu devět skupin, které nějakým způsobem pokrývají pořady. Potom ještě i vedoucí produkce aktualitních štábů. Pak jsou samozřejmě ještě produkce v krajích.

05) Jak vypadá vaše spolupráce s dalšími vedoucími produkce jako třeba s H. Veselou nebo Michaelem Preissem za Reportéry ČT, nebo s kýmkoli dalším?

Na 168 hodinách asi ne. Každý má své. V globálu ano. Navzájem spolu spolupracujeme, radíme se a ptáme se na různé věci. Ty pořady jsou ale tak specifické, že nedochází k žádné potřebě spolupráce.

06) Na 168 hodinách pracujete jen vy? Jaký je tým?

Dá se říct, že mám taky tým. Jako to mají kolegové Veselá s Preissem. Já mám jednu kolegyni Renatu Počtovou. Na začátku jsem tu měla externí spolupracovnici, která po nějaké době řekla, že už se všechno naučila a šla dál. Takhle se mi to tu střídalo. Momentálně tu mám kolegyni s částečným úvazkem, jelikož se vrátila z mateřské. Ta se stará přednostně o Objektiv. Měli jsme víc pořadů, ale pozrušovalo se to. Až bude na hlavní pracovní poměr, tak to bude, jak říkáte. Ona je produkce a já vedoucí produkce. Hierarchie je stejná.

07) Máte seznam všech interních a externích reportérů?

Hodně se to střihá. Momentálně je to Nora Fridrichová jako dramaturg. Na politická témata je tam Kristina Ciroková. Potom Jana Gerleová, Zuzana Černá, Martin Mikule. To jsou internisti. Potom se tam v určitých směnách střídají tři externisti Mario Kubaš, Martina Houdková a Kateřina Stibalová a Zuzana Tunová. Pak je tu ještě redaktorka, která dělá hodně přípravné práce, Denisa Šindlerová. Ta třeba zpracovává Malostranské korekce od pana Koreckého, který je také externista.

08) S kým primárně ve 168 hodinách komunikujete?

Se všemi.

09) Účastníte se porad? Jakých?

Ne. Chodívala jsem na ně. Ale nemělo to pro mě moc význam. Hodně dlouho už na ně nechodím. Já pak za nimi přijdu a oni mají nahoře tabuli, do které píšou svoje požadavky. Nebo mi to volají, nebo sem přijdou. Já se za nimi chodím koukat, co se děje.

10) Jak by podle vás měla vypadat reportáž? Můžete mluvit do obsahu reportáže?

Do obsahu nemluví. Není to moje náplň práce. Samozřejmě se o tom bavíme, ale nechci jim do toho vůbec zasahovat.

11) Mimo jiné zařizujete pro pořady štáb, jak?

168 hodin jde hodně po interních štábech. Ale to je nařízení pro všechny pořady. První zájem musí být interní. Pořad má svůj rozpočet, který se musí dodržovat. Někdy se samozřejmě nedaří dodržet to, že by každý díl byl za ty peníze, které má stanovené. Ale koukáme na celkový průměr, který se daří udržet. Redaktoři ve 168 jsou tak půl na půl externí a interní. Těm externistům se vystavují autorské smlouvy. Ve zpravodajství jsou takzvané rámcové

smlouvy. Oni pak odevzdávají výkazy a faktury. Musí se také nasadit hudební režisér, který odpovídá za ozvučení pořadu. Ten se musí zaplatit. Stejně tak režiséři jsou externisti. Někdy přijdou, že je potřeba tlumočnick. Třeba například teď s koronavirem. Máme tu spolupracovnici Kateřinu Procházkovou a čínsky umí. Tak byla požádána o spolupráci. Také jsem jí musela zaplatit. Někdy mají i vstupy od zahraničních spolupracovníků, ne zpravodajů. Těm se také platí. Je to kus od kusu.

12) Máte pak seznam externích spolupracovníků, které oslovujete?

Ano. Máme seznam lidí, kteří mají vybavení a s kterými se pak obsah řeší. Stejně tak tu jsou kameramani externí, které nasazuje dispečink. To je ale dané. I přesto, že to jsou externisti, tak to jsou lidé, co jsou tu pořád. Já to nijak neřeším. Osloví je dispečink, který jim nasadí práci podle požadavků. Technik s vozem je interní a kameramani bývají často externisti.

13) Jak je to v případě, kdy si sám redaktor domluví kameramana?

Máme jednoho kameramana, který si jezdí sám autem a kamerou. I když to auto mu také na dispečinku objednávám já. Toho si před dávným časem reportéři vyžádali, že jim vyhovuje. Je takový flexibilnější než kameraman, který musí jet se štábem. Ti mají určitým způsobem taky omezenou pracovní dobu. Jsou dopředu objednaní, trvale zamluvení na nějaký den a čas. Potom je s nimi horší komunikace, nejsou pro mě natolik dostupní, pokud se stane nějaká změna. Náš kameraman, který je nasazen trvale, je flexibilnější. Taky to je externista.

Do jisté míry jsou pak redaktoři rádi, že točí s tímhle a tímhle kameramanem s technikem. Ale není to úplně pravidlo. Tak, jak to dispečink nastaví, tak to je. Redaktoři do toho nemluví. Zatím se nestalo, že by si na někoho stěžovali nebo někoho nechtěli. Sami si je nedomlouvají. Sami nevědí, ani co se bude dít. Oproti reportérům, kteří se řeknou, co pojedou točit příští týden a zmluví si na to svého oblíbeného kameramana, tak to my nemůžeme.

14) Jak je to s finančním ohodnocením externích redaktorů?

Externí redaktoři to řeší s Norou. Sepíše se autorská smlouva, tam mají určitou částku. Když je to ta rámcová smlouva, tak dávají výkaz. Je to stejná částka, ale je rozdělena do denních sazeb. Ta částka je stejná, ale ta autorská smlouva je o tom, že tedy redaktor vytvořil tu reportáž. Je tam celá částka. Ale moc bych do toho nezabíhala. Prostě externisti pracují za určitou částku, kterou si domluví s Norou. Vědí dopředu, za co pracují. Částka je stejná. Pouze v některých případech přijde Nora a řekne, že bychom jim za tuhle reportáž měli přidat,

protože to bylo náročné téma nebo to udělali hezky. Domluvíme se na nějaké částce, ale samozřejmě se musí dodržovat rozpočet, nemůže to výrazně moc ulítávat.

15) Je pravda, že lidé, co na obsahu pracují, jsou vyplaceni až po odvysílání?

Ano. Ve 168 hodinách se na 100 % neděje, že by se ta reportáž neodvysílala. Je to aktuální. Spíš se stává, že se roztočí reportáž a z nějakého aktuálního důvodu se musí téma změnit. Nebo nemohou sehnat respondenty, protože jde třeba o hodně citlivé téma. To se stává. Občas se stane, že se něco odvysílá až příští týden. Pokud to nejsou hodně aktuální věci, může se to stát. Nezažila jsem, že by se něco vůbec neodvysílalo.

16) Když na tématu dělají dva redaktori, je jejich výplata dělena napůl? Že dostanou vlastně poloviční výplatu než obvykle?

Platí se oběma. Nestává se to, až teď začali pracovat ve dvou. Většinou to je spolupráce internisty a externisty. Oni si čas odpracují. Takže částka se nesníží oproti tomu, kdyby na tom například dělal sám. Je to o tom, že tady musí být.

17) Externista vždy podepisuje novou smlouvu?

Dá se říct, že ano.

18) Jak je to s finančním ohodnocením externích zaměstnanců, jako je technik / kamera / střih? Jsou placeni například za „střih“ odvysílané reportáže, nehledě na dobu práce?

Technikové a kameramani mají dané sazby na den. Opět se může stát, že z nějakého náročného důvodu třeba jejich pracovní den trval 14 hodin. Pak se jim podle sazebníků ten honorář samozřejmě zvýší. Střihači jsou zaměstnanci interní i externí. Tam je to složitější. Režiséry máme dva, kteří se střídají, a ti mají stálý stanovený honorář.

19) Vy osobně hlídáte rozpočty?

Ano. Pořad má svůj rozpočet. Hledí se na roční budget. Je dáno, kolik má stát jeden díl, ale tam ty částky nejsou stejné. Musí se hledět na roční budget, aby se nepřekračoval. Publicistika se nedá na jeden díl dodržet. Mění se to. Máme i kvartální sledování, pokud si to člověk nestihá hlídat. Se šéfproducentem se pak to překročení řeší.

S dramaturgyní se domlouváme. Ona na to slyší a chápe, že je někde potřeba šetřit. Společně se o tom bavíme.

20) Jaké jsou rozpočty pořadu na rok?

To asi říkat nemůžu.

21) Co jsou mezní situace, kdy produkce takzvaně nepustí peníze?

Zrovna včera jsem jim zamítla nějakou jízdu do Ostravy. Těžko říct. Jednu dobu jsme měli nějak moc externích redaktorů. To se potom řešilo na vyšší úrovni. Nora pak řeší, že chce tabulkové místo a interního redaktora. Vychází se z toho ročního budgetu ale. Málokdy se stane, že se něco zakáže. Samozřejmě jim domlouvám. Včera nastala situace, kdy dva štáby chtěly jet do Ostravy. Po nějaké diskuzi se to vyřešilo jinak. Uznali, že výlet dvou štábu do Ostravy je mrhání penězi. Nebo přijdou, že potřebují ukázky z filmů nebo zahraničních záležitostí, a zjistí se, že by to stálo moc peněz, tak holt tohle vynecháme, protože na to nemáme.

22) Dotýká se vás nějak novinářská etika?

Ne. Nemluví do obsahu.

23) Kdo je váš přímý nadřízený?

Pan Juříčka.

24) Jak vypadá vaše spolupráce s Markem Wollnerem jako zaštitující osobou pro všechny tři pořady?

Je to vedoucí dramaturg a nechodím na porady. Nijak nemáme potřebu se potkávat. Dřív, když jsem tam chodila, tak jsem si postěžovala, že mě redaktoři zlobí. Ale teď ne. Kdyby šlo do tuhého, kdyby se dělo něco závažného, tak bych za ním šla.

25) Dostávají se k vám nějaký způsobem reakce od diváků?

Ani ne. Samozřejmě se o tom třeba bavíme s redaktory, když na to přijde řeč. Ale produkce je několikátá v řadě.

26) Jak vnímáte Českou televizi jako instituci? Stojí za prací svých zaměstnanců?

Jsem takový srdcař a jsem tu ráda. Navíc můj čas se nachyluje, mohla už bych být v důchodu. Ale zatím to pro mě není nutné. Spíš mě žádali, abych tu zůstala. Zvláště od té doby, kdy jsem se stala zástupcem toho šéfproducenta.

27) Pociťujete nějaký tlak ze strany nadřízených?

Samozřejmě jsem nějakými věcmi limitovaná. Jsou tu určité věci. Tlak je spíše z redakční složky na realizační. Ne vždy se nám podaří to sladit a úplně dokonale zajistit jejich potřeby. Nemáme vyloženě rozpory, ale jsou určité situace, kdy nestíháme. I když na školách se to učí, že produkce je hlava týmu společně s režisérem, tak tady ve zpravodajství to zcela logicky nemůže platit. Redakce potřebuje vysílat, informovat. V mnoha případech se dá domluvit. Je to na kompromisech a my si můžeme myslet své. Tlak z vrchu bych ale vyloučila.

28) Změnilo se to nějak v čase?

Čím dál tím víc jsou větší tlaky na realizaci. Vysílání ČT24 je neustálý tok informací. Když se začínalo, byla tam studia. Nyní se jede neustále a pořád a mnohem víc. Aktuálně se reaguje. Umře pan Kubera a tady se to neskutečně rozjede. Jezdí sem spousta lidí. Nebo třeba vichřice. Lidé nastupovali na natáčení o půlnoci. Studio 6 se jelo od pěti od rána. Logicky, musí to být. Je to prostě živý organismus.

29) V čem vnímáte vaši práci obtížnou?

V čase. Je potřeba mít nějaké organizační nadání. Stejně tak komunikace s lidmi bývá někdy obtížná.

Příloha č. 13: Rozhovor s Norou Fridrichovou moderátorka a dramaturgyně pořadu 168 hodin

01) Jak se nastolují témata pro 168 hodin?

Já jsem dramaturgyně pořadu a vnímám, že primární odpovědnost za obsah jde za mnou. Jsem jedním z těch předních tvůrců. Snažím se, aby pořad měl nějaký rukopis. Aby diváci věděli, co od toho pořadu v neděli na obrazovce čekat. Aktivně témata hledám a snažím se, aby agenda byla i naše vlastní. Abychom jenom nekopírovali souhrn týdne, přestože to je souhrn týdne. Vytváříme si vlastní agendu, otvíráme vlastní věci. Naposledy to byly problémy úřadů práce, jak schvalují sociální dávky. To je jedno z našich témat, které jsme teď otevřeli a zvedli. My se s týmem potkáváme ve středu na poradě u Marka Wollnera. Kdokoliv, kdo přijde s vlastním tématem, tak to téma obhajuje. Velmi často je to týmová práce, ale já jsem v tom dost aktivní. Nenechávám to jen na nich. Ať si každý vymyslí, co bude točit, ale dost mi záleží na tom, co v neděli odvysíláme. Snažím se hledat a vymýšlet témata. Mám své zdroje, obvolávám svoje lidi. I když mám volno, tak permanentně a celoživotně se rozhlížím kolem sebe, hodně čtu. Přemýšlím o tom, co se děje a co to znamená. Přemýšlím o tom, jak pak z tématu udělat širší záběr. Snažím se na události dívat jinak, z jiné strany a úhlu. Nesnáším recyklaci známých věcí. Náš týdeník nevnímám tak, že smetákem na jednu hromadu nameteme všechno, co se ten týden stalo, a jenom to shrneme. Novináři občas inklinují k tomu stylu práce, že jen zopakují již známé. Nesnáším tenhle pracovní postup. Občas ho vidím kolem sebe a bráním se mu. Snažím se vždy přinést nový úhel pohledu. Nebo to zasadit do širšího úhlu. Snažím se to posunout tak, abychom v neděli večer řekli divákovi ještě něco nového. Divák s tím počítá, že se v neděli dozví ještě něco navíc. Možná proto máme i přes 785 tisíc diváků na jedno vysílání.

02) Poradu máte vždy ve středu. Co se natočí, se řekne tedy až tam?

Přesně tak.

03) Máte reportáže, které nemusí být v tom daném týdnu (např. Život nejen pro Matěje, což bylo o chlapci, který potřebuje transplantaci kostní dřeně.). Jak dlouho máte tyto druhy reportáží předtočené?

Myslíte konzervy. Ty nemáme. To je věc, která nás od jiných odlišuje. Málokdy. Spíš ne. Já nemám nadlimit reportérů, kteří by točili do šuplíku. A konzervy nesnáším. Pro mě je ta věc důležitá v ten moment. Moje profesní krédo ve stávající práci je informovat o tom, o čem se

lidé baví ráno v tramvaji. Co je zrovna štve, co se kolem nás děje. Aby to mělo prst na tepu doby. To říkám trochu ironicky. Ale abychom lidem předestřeli to, o čem se sami baví a chtějí se o tom dozvědět něco víc. Nemáme ani možnost natáčet konzervy, není čas. S konzervami je to tak, že jakmile už vám leží nějaký čas, tak už pak nevyleze. Nerada suším. Nejsem příznivec tohohle typu novinářiny. Má to jít ven. Máme věci, kdy když to sušíte, tak to působí dojmem, že nad tím spekulujete. Zpravidla, pokud to jsou důležité věci, tak je ani sušit nemůžete a dáte je rovnou. Ale obecně to nemám ráda. Pokud pro mě něco není tak důležité, abych to odvysílala teď, tak to nebude důležité vysílat nikdy.

04) Nastolují témata i sami redaktoři?

Jasně. Kdokoliv. I diváci. Je to dost organický proces. Pokud má někdo něco zajímavého, co za to stojí, tak to jde ven.

05) Kristina Ciroková dělá převážně aktuality, je to uvnitř nějak rozděleno, kdo jaká témata dělá?

Je to i podle toho, jak je ten člověk profesně daleko. Třeba Kristina je typ novináře, co toho má hodně za sebou. Je opravdu vytočená. Může dělat politické a ekonomické analýzy, protože to dá. Ale spousta lidí na tom ještě není tak, aby to zvládla. Kristina dělá jedny z nejtěžších reportáží. Každý týden vidím, že u této novinářiny jsou léta praxe strašně znát. Nedá se to ošidit. Jestli někdo má pocit, že přijde do novin, televize, rádia a hned půjde moderovat a bude ve studiu, tak to nejde. Tu praxi už nikdy nedožene a nenaučí se to. Nedá se to ošidit. Mám názor, že analytickým novinářem se člověk stane věkem, musí do něj dorůst. Nemyslím zpravodajem, to je jiná práce. Samozřejmě stejně důležitá. Do analytického novináře ale musí člověk dorůst. Myslím si, že analytický novinář pod třicet je spíš úkaz. Ten člověk musí i osobnostně dozrát, aby mohl jít natočit konfrontační rozhovor s politikem. Není to lehká disciplína. Mladšího člověka si ten politik namaže na chleba snáze než staršího. Tak to prostě je. I v politice máte generaci, která nepatří mezi ty nejmladší. Myslím si, že i ta profesní hierarchie v médiích platí strašně moc. Někdy je na novinářské práci znát, že to dělají hodně mladí lidé. Stejně tak třeba na tiskových konferencích. Nemají takové profesní sebevědomí, jaké je potřeba právě na politiky.

Kristině je 40 plus a je to hrozně znát. Já to vidím v tom týmu. Když se ptáte na to, jak je to rozdělené. Tak třeba Martin Mikule dělá zahradu, zahraničí. Umí pět jazyků. Zároveň se ale ta témata snažím rozdat tak, aby jim to sedlo. Pokud to tomu člověku nesesedne, tak se pak moříme do konce týdne. Někdy se to stane. Ne vždy se zrodí témata ideální pro každého.

Řeknu vám, že tohle je na té práci to nejtěžší. Vyladit to a natočit to v časovém presu tak, aby vše fakticky sedělo, a přinést něco nového. Je to moc úkolů najednou, je to pro nás makačka.

06) Jak nebo kdo rozhodne, jestli se bude pracovat ve dvojici?

Rozdělíme to podle náročnosti. Oni dost brečeli, že dělat to v jednom nejde. Že mají málo času a že já mám velké požadavky, což je pravda. Pokud máme tu možnost, tak větší téma točí dva lidi, kteří si navzájem pomáhají. Aby nám nic neuteklo a stihli jsme vše natočit. Protože nemůže se každý týden dí, že se autor otvíráku hroutí, protože je zavalený. Oni to píšou třeba z pátku na sobotu v noci. Šichta pátek až sobota je opravdu náročná. Spí se málo. Tvoří se to finále, to je nejtěžší. Stávalo se mi, že autor otvíráku v pátek o půlnoci v naprosté panice volal, že neví, co s tím. Dostanete se do presu a ztratíte jistotu, že to dáte. Je to hrozně nepříjemné. Proto jsme personálně posílili, aby to lidi zvládli a aby nám vydrželi.

07) Popište mi prosím svůj pracovní týden z pozice dramaturga. Je mi jasné, že při této práci se dny od sebe navzájem liší.

V pondělí hledám témata. V úterý víc než v pondělí. Jak kdy, co se děje. Ve středu jim předestřu svoji představu. Šéfredaktor řekne, co se mu líbí, a co ne. Na poradě si řekneme, jak bychom to mohli udělat. Často se ale stane, že nemáme čtyři témata nebo že nám něco spadne pod stůl. Takže během středy ještě intenzivně hledáme. Někdy hledáme i ve čtvrtek, stane se to. Například před dvěma týdny se dělo, že autorce Katce postupně popadala čtyři témata. Jedno bylo lepší než druhé. Ale respondent nemohl, druhý nechtěl, třetí byl nemocný. Někdy je to blbé. Dejme tomu, že v ideálním případě ve středu postavíme pořad. Pak ladíme a vymýšlíme, koho oslovíme. To se radí se mnou. Ve čtvrtek oni točí a během rána jsme ještě vyladili, jak to teda vypadá. Kam se teda jede točit a co jsme zjistili. Celý den se na mě obrací s tím, jak to vypadá. Často se totiž něco nedaří, tak za pochodu vymýšlíme alternativu. Plus já do toho ještě budu stříhat Malostranské korekce, což je rubrika v našem pořadu. S kolegyní Zuzanou vybíráme ty videoklipy, které pak posíláme Mirkovi Koreckému, který podle toho píše ten text. Ten mi pak posílá ve čtvrtek v noci. Já ho buď ve čtvrtek v noci, nebo v pátek ráno čtu a schvaluji. On to pak v pátek točí. Dnešek (čtvrtek) je pro mě tedy volnější, pokud máme postaveno. Mám to volnější v tom, že nemusím nikam volat kvůli respondentům, ale už ladíme ten obsah stávajícího dílu. Někdy se stává, ne často, ale stává se to, že někdy i točím. Třeba minulý týden se stalo, že jsem do otvíráku dotáčela Skype v pátek. Snažím se do toho i autorsky přispět, aby to bylo dobré. Ne proto, že já. Ale víc lidí, víc nápadů. Víc možností, jak posbírat všechny respondenty. Řekla bych, že do toho autorsky dost vstupuju. Někdy možná

moc, ale na pracovní synergii hrozně věřím. Nemám to tak, že já jsem šéf a jen schvaluji a dávám razítka. Jsme malý tým a všichni si pomáháme navzájem. V pátek pak stříhám upoutávky. Ale ve čtyři třeba můžu jet domu. Oni tady chudáci zůstávají. Někdy večer mi jeden po druhém volají a vymýšlíme tu finální formu. Jsem vytočená, takže mám představu, jak by to mělo vypadat a aby to fungovalo jako příběh. Aby ta reportáž chytla. Jde mi o to hodně, aby divák byl uchvácený od začátku do konce. Aby skladba a formulace příběhu lidi bavila. Pro mě složka infotainmentu je zásadní. Chci, aby to i řemeslně a obrazově a příběhově byla dobrá práce. Potom to chudáci pak přes noc nebo v sobotu dopoledne píšou. Já, jakmile vstanu, tak sedám k počítači a čtu ten výsledný text. Pokud je potřeba, tak upravuji. Je to týmová práce. Vnásím tam první divácký pohled. Upravujeme to a potom redaktoři točí stand-upy. Potom jdou na střížnu, složí to, pokrývají to obrázky, zadávají se grafiky. V sobotu večer doma píšou studia, protože mám dálkové připojení. V noci, když to stihnu a neusnu, tak si ještě pouštím hotové reportáže. Nebo potom v neděli ráno. Tím to pro reportéry sobotou večer končí. V průměru máme šestiminutové reportáže a minuta je hodina na střížně. Jsou tak ve střížně půl dne. Střížna je malý prostor s jedním člověkem. Občas, když stříhač nemá den a stříhá se dlouho, tak to není úplně příjemná práce. Oni končí v sobotu a já v neděli nastupuji. Zkouknu to, vychytám chyby v grafice nebo v obrázcích. Své asistence napíšu, co bych kde upravila. Já jedu do práce, připravím Malostranské korekce, upoutávku, headlinery. Běžím do maskérny, načtu studia. Potom jdeme do střížny, kde to celé složíme. Zkontrolujeme to několikrát. Děláme kopr, kontrolní projekci. Ve tři zhruba odjíždím, ještě ta neděle docela trvá. Pak to jde do hudební režie, kde se to všechno míchá s hudbou. Celé to pak jde na odbavovací pracoviště a večer to jde do vysílání. Vzniká to do poslední chvíle. Ani ten pořad vlastně není konzervou. Vychází to. Nemáme problém, že bychom nestíhali, ale je čerstvý dílo.

08) Do kdy to finální dílo musí být odevzdané?

Do vysílání. Oni s tím už potom nepracují, od nás jde to finále. Když už si tu reportáž v sobotu večer pouštím, tak už vychytávám chyby. Vím, co tam bude, znám ten text. Někdy se na něm i autorsky podílím. Jen kontroluji obrazovou složku a hledám chyby. Překlepy v titulcích a podobně. Stává se to každý týden. Snažím se, abychom chyby neměli.

09) Pracují redaktoři na více reportážích zároveň?

Ne. Na to nemáme místo, ani lidi.

10) Popište, jak by měla vznikat reportáž od začátku do konce?

Mám ráda kontroverzní témata, na které neexistuje jeden univerzální názor. Téma, které rozděluje společnost. Je dobré o těch věcech mluvit. Vyjasňovat si věci. Často, když vyjdou najevo nějaké nové skutečnosti, tak se téma třeba úplně otočí. To se stává docela často. V poslední době, jak se trochu proměnila nálada ve společnosti a jak se změnila politika, tak vnímám debatu ve společnosti o pravdě a lži. Dost akcentuji témata, která se týkají nakládání s pravdou. Je to trend doby a také se té době říká postfaktická. Evokuje to, že můžeme být ovlivněni lží. Je tu riziko, že můžeme být ovlivněni lží. Může to ovlivňovat naše rozhodování, což považuji za nebezpečné. Kritika mocných je strašně důležitá věc. Domnívám se, že bez ní by ta společnost nemohla být považována za svobodnou a demokratickou. Plus hodně se snažím, aby pořad byl sociální. Aby stál na straně slabých, lidí nemohoucích nebo v nouzi. Já mám ráda ten trend, kterému se říká advocacy journalism. Vytváříte obhajobu nebo oporu člověka proti systému. Třeba ta situace na úřadech práce, které špatně nakládají s lidmi v nouzi, je ti přesným příkladem. To je novinářský směr, který je mi blízký a který ráda dělám. Plus máme humory na stranu politiků. Je to takový folklór, který je tam od začátku.

11) Dotýká se vaší práce nějak finanční omezení? Respektive omezuje vás to nějak?

Produkce to hlídá a hlásí mi to. Ale nemám s tím problém. Já jsem šetřivá. V tomhle si dávám pozor, a i se ptám, jestli je vše v pohodě. Mám spíš snahu šetřit. Jsem schopna říct externistovi: nechod' do práce. Ráda ušetřím, protože se to může hodit jinde.

12) Jak tedy externisty nasazujete?

Oni jsou vždy na nějaký kratší úvazek, ideálně dvakrát nebo jednou do měsíce. Mají poloviční úvazek. Teď ale myslím, že budu krátit. Vidím to na rozložení redakce. Abychom si ušetřili trochu polštář na podzim. To se dělá a hodí se to.

V minulosti jsme měli velké personální potíže. Někdo onemocněl, tak to pro nás byl obrovský problém. Teď mám čtyři externisty plus Zuzku, která pracuje víc. U té bych časem chtěla, aby přešla na interní pozici, ta má hezky našlápnuto. Ale externisti chodí na málo, ale držím se jich, abych jimi mohla vycpat díru, která vznikne nemocí. Dlouho teď nebyl nikdo nemocný, ale loni i předloni se děly nemoci a bylo to hrozně stresující. Problém byl i v tom, že mám děti, a právě jejich nemoci pro nás byly komplikací. Nemáme možnost sáhnout do nějaké rezervy. Nemůže doma někdo sedět a čekat, jestli nebude náhodou práce. Nemám ráda, když se zbytečně utrácí. Jedu to tak tak. Nesázím na jistotu.

Daří se nám budget udržovat. Kdyby ne, tak bych asi měla problémy a vyslechla si to.

13) Kdo jsou všechno externisti?

Martina Houdková, Mario Kubaš, Kateřina Stibalová. A pak máme baby reportérku, která hodně točí, Zuzanu Tunovou, to je ještě studentka. Ale ti tři chodí jen někdy.

14) Máte slovo při přerozdělování financí v rámci pořadu?

Všechno jde přes produkci. Já jen občas mohu zvýšit plat za povedenou reportáž. Ale to jsou detaily.

15) Pokud se budeme bavit o platech externistů, nastavuje to jen produkce, nebo máte slovo i vy? Třeba že se zohledňuje náročnost reportáže.

Máme jednu taxu. Za reportáž máme danou cenu. Když ten člověk podá lepší výkon, tak to trochu zvedneme, ale moc se to neděje. Nechci být v roli, kdo tady uděluje nějaké milodary. Máme nějakou cenu, která odpovídá nasazení za ty dny. Ale třeba teď u těch úřadů práce si myslím, že ta autorka dostane přidáno. Jinak máme pevnou cenu. Máme nějaký rámeček, abychom si to mohli dovolit a aby to také odpovídalo cenám v baráku. Máme podobné ceny jako ostatní a odpovídají počtu natočených dnů.

16) Setkali jste se s takovou reportáží, kde jste museli přemýšlet nad etickou stránkou?

U témat jako takových se to neděje. Ale byla tu debata vůči té redakci. Tedy zbytek baráku řešil stížnosti politika, když jsme ho pustili v nějaké situaci. Někteří kolegové v České televizi, zejména nadřízení, měli pocit, že z toho jsou problémy. Občas byly. Uvnitř ale máme jasno. Tenhle styl novinářiny je nám blízký a nemáme s ním žádný etický problém. Občas ale vůči nám se debata objevila. Stane se to tak jednou za rok. Jestli tohle bylo nutné. Nebo jestli tohle puštění je obhajitelné. Ale vždy, když pouštím politika, tak přemýšlím, zda je to obhajitelné. Pro mě tam musí být nějaký veřejný zájem, jinak bych to nepustila. Abych tam pouštěla nějakého politika, který je primárně zesměšňován, protože ho píchne vosa, tak to bych asi nepustila. Některé situace jsou ale jenom komické, tak proč je nepustit. I bych řekla, že politici mají rádi, když je diváci vidí v takzvaně lidských situacích. Někteří to ale nemají rádi. Smysl pro humor je dost specifická věc.

17) Můžete uvést příklad té situace, která tehdy probudila diskuzi v České televizi?

Před rokem, mám pocit, že to byl pan Hamáček z ČSSD. Tomu tam při vstupu nadával soused, že mu ta kamera svítí do okna. Ten soused křičel trochu sprostě, což jsme tedy

vypípali. Ale bylo to komické v tom, že předseda tam tu situaci klidnil. Vlastně tu situaci zvládl výborně. Ale bylo to zajímavé a ze života, bylo to na vesnici, kde má chalupu. On to vzal trochu vážně, nelíbilo se mu to. Psal pak nějaké statusy a odsud se posílaly nějaké omluvy. Přišlo mi to ale přehnané. Na to, že se vlastně nic nestalo. Občas nějaký politik má pocit, že tohle jsme nemuseli. Ale na druhou stranu je to na tom politikovi, který před tou kamerou je. Politici podle mě vědí, že je to dost na nich, co před tou kamerou předvádějí. Dost si vymezují prostor, kam ta kamera smí, a není ho mnoho. Takže když už kamera někam smí, tak ať se laskavě podle toho chovají. Je to na nich. Zároveň si myslím, že oni vědí, že i negativní reklama je reklamou. Lidí v politice je hrozně moc a tato lidová videa mají lidé rádi. Jsou to hvězdy YouTube. Když se na to podíváte, tak v těch scénkách se stane velký prd. Už jsou ale zvyklí a nerozčilují se. Co mi říkají kolegové z parlamentu, tak oni to dost sledují. Někteří jsou fakt rádi a je to na nich poznat, že to před kamerou hrají. Chtějí být vtípní, ale jsou trapní.

18) Jak vypadá vaše spolupráce s Markem Wollnerem?

Velmi dobře. Marek je lidsky někdy protivný a štve mě. Je na mě moc prudký. Ale profesně je skvělý. Je to pro mě hrozně formující osoba, jako novinář. Nechci mu tady vysekávat nějakou poklonu, to mi není moc vlastní. Ale on mi dodal dost profesní sebevědomí. Řada lidí v novinářině, těch šéfů, jsou jiní. On je zapálený a angažovaný. Tlačí na pilu. Tenhle styl je mi dost vlastní. Marek je pro mě formující, obohacující a inspirativní osobnost. Já to neříkám veřejně, ale vám to říct můžu. Kdybyste zažila nějakou poradu, tak byste to pochopila hned. Přestože mi někdy vadí, jaký je, tak od prvního momentu porady s ním stojí za to. Novinářsky je to hrozně zajímavé. Občas se na poradě přijde někdo podívat. Třeba když prodáme účast na poradě na nějaké charitativní burze. I to už se stalo. Někdo zaplatil peníze na nějaký bohubilý projekt, a koupil si naši poradě. Stalo se to asi dvakrát. Dneska prodáte kde co. Vždycky jsem věděla, že nabízím dobrý produkt, že to stojí za to. Na poradě se bavíme hodně otevřeně. Vždy, když se novináři baví otevřeně, tak to je zážitek. Jsme dost odbrždění, protože se radíme, jak něco udělat. Marek se zas velmi rychle rozčílí. Nikdy nemůžete vědět, jestli se něco nestane v budoucnosti. On je ale pro mě moje opora tady. To je cenná věc, protože to není samozřejmost. Nadřízený novináře je ten klíč a ta cesta ke zničení profesního novináře. Vás nebude vyhazovat nějaký předseda partaje, ale váš šéf. Je to klíčová postava. Nejsem si jistá, že to tu platí u všech, ale u něj si zatím jistá jsem. Nemám ani jednu špatnou zkušenost.

18) Kdy (přesně v jakých momentech) zasahujete do reportáže?

Účastní se porad. A dneska jsem mu volala k tématům. Radím se s ním, zvláště u některých citlivých reportáží. Pokud víme, že si stěžovatel rád stěžuje, tak to po mně Marek ještě čte, aby mi tam neutekla ani myš. Pak to vidí až ve vysílání. Ví všechno ode mě a já jsem pro něj garantem. On to zná ode mě, ale finální schvalovačku dělám já s režisérem.

19) Kdo spravuje stránky a Facebook?

Já. To je podle mě nejstarší českotelevizní pořad na Facebooku. Tenkrát, asi v roce 2009, jsem ho založila a přišlo mi to jako dobrý nápad. Samozřejmě to nespravuji denně. Jsou tu jiné stránky, které od té doby vznikly, které tu fungují co minutu. Primárně to slouží proto, že tam dávám úspěšné reportáže. Tam je zajímavé sledovat ty reakce lidí. Oni hodně některé reportáže sdílí a komentují.

20) Jak s tím pak pracujete?

Někdy to i uvádíme. Když vidím, že kolem nějaké reportáže je frmol, tak děláme třeba pokračování. Ale děláme to z důvodu, že ten příběh má nějaký zajímavý vývoj. Často ten zájem lidí ale zmiňujeme. Je to určité měřítko. Třeba u sociálních dávek byl veliký zájem. Tam se nám potvrdilo, že tady ta zpětná vazba funguje. Je to hned a máte to celkem ověřené. I z debat, které byly pod těmi sociálními dávkami obrovské, tak z toho člověk vidí, že tu negativní zkušenost má u nás velká část populace. Je to měřítko něčeho.

Debaty ale často bývají zatrolené, zvláště pokud se týkají politiky. Reportáže typu lidské tragédie nebo bezpráví vůči lidem ze strany státu, tak to na sociálních sítích rezonuje velmi silně. Na tom vidíte, že tohle jsou věci, které lidi trápí.

21) Setkáváte se v poslední době s vyšším tlakem ze strany diváků?

Příznivci některých partají a politiků jsou verbálně velmi expresivní. Rozumíte jejich požadavkům, někdy jsou velmi vulgární. Příchod sociálních sítí tohle zradikalizovat a zvětšil. Zpřítomnil mnohem víc než kdykoliv v minulosti. Paradoxně, když jsme teď dělali tu první reportáž o sociálních dávkách, což tedy bylo již minulou nedělí, tak tam byl příběh samoživitelky s dvěma dětmi a třetím na cestě. Pro mě bylo zajímavé sledovat jednak reakce na Facebooku pořadu, tak u mě na soukromé stránce. Tam se rozjela debata, která nesla ten moralistický aspekt. Jakože matka si má dávat pozor, s kým počíná a tak. Já jsem s těmi lidmi diskutovala, ale nešlo si nevšimnout, že tam stále rozjízďejí debatu fejkové profily. V jeden moment tak ten fejkový profil jen provokoval. Už to túroval, tak jsem se s ním rozloučila.

Nelze tu debatu na sociálních sítích brát moc vážně, protože je řízená. Je řízena provokací a má jiný účel než probrat téma.

22) Na soukromé síti jste se tedy diskuze účastnila, děláte to i na stránkách pořadu?

Tam moc ne. Tam to nechávám lidem. Tehdy jsem reagovala na vlastenecký betlém. Dávala jsem to na stránku pořadu jako přání k Vánocům. Dala jsem tam takový vlastenecký betlém. Hodně to sdílely desinformační weby. Tam jsem tedy reagovala, protože ta smršť byl obrovská. Jak bylo volno, tak trollové a vlastenci měli dost času. Takže ti se do toho pustili. Tam jsem to bránila, ale nemělo to moc smysl. Nesmysly jsem jim tam vyvracela, ale nemá to moc smysl. Ale považuji za důležité to tam napsat, že vyvracíte tu lež. Ale autory těch profilů nepřesvědčíte. Bylo patrné, že jakmile ta diskuze byla zatrolená, tak to spustilo další smršť. Nikam to nevedlo. Když jsem udělal nový status, kde už nebyli ti trollové, tak tam už se ta debata rozjela normálně. Byla běžná. Diskutovali tam lidé, kteří tu stránku sledují dlouhodobě. Ale ten první příspěvek byl roztroušený hodně.

23) Setkáváte se v poslední době s vyšším tlakem ze strany svých nadřízených? Uvnitř instituce.

Ne. Ale neberu to jako samozřejmou věc. Myslím si, že když je člověk znám tím, že se vymezí, tak tím kolem sebe vytvoří nějaký ochranný val. Novinářská asertivita je hrozně důležitá a člověk nemá ustrašeně stát v koutě, ale má se ozvat. Takže ne. Je to díky tomu, že bych se nedala ovlivnit a že mám šéfa, který mě nenechá ovlivnit a zároveň o svou nezávislost dost stojí. Stejně jako o svůj profesní kredit. Myslím, že Marek Wollner si nechce pošpinit svou novinářskou čest. To je také to jediné, co novinář má. Jeho profesní čest. Je to hrozně důležitá věc. Nechci mluvit samozřejmě za Marka, ale řekla bych, že žádný handl nestojí za to si pošpinit renomé nebo jméno. O tento novinářský postoj je nutno pečovat.

24) Proměnilo se to nějak v čase?

Jo. V redakci publicistiky jsem od té doby, kdy odešla Daniela Drtinová. Tehdy, když jí odsouvali z Událostí komentářů, tak já jsem stála za ní. Většina stála za vedením. Oni ji přesunuli z redakce zpravodajství do redakce publicistiky. Mně pak i s pořadem taky odsunuli. Moc mě tam nechtěli. Ale paradoxně pro mě i ten pořad to byla výhra. Odchod k Wollnerovi byla výhra. Pokud se nás chtěli zbavit, tak ten pořad tím posílil. Ohledně odchodu Daniely Drtinové to byla celkem kritická věc. V redakci se poškodily určité věci, které už jsou nevratné. Odchod mě a toho pořadu byl vyústěním toho. Ale pořadu to

paradoxně velmi prospělo. Přešli jsme pod novináře, který má velmi kritický pohled na svět. Profesně růst vedle takového člověka mi hrozně pomohlo.

Tehdy vedení zpravodajství a publicistiky mi to odůvodňovalo tím, že je to logičtější, což souhlasí. Protože my jsme pořad, kde respondenti vyjadřují různé názory. Děláme hodnocení. Je to věc více publicistická než zpravodajská. To zpravodajství, jak vypadá tady, je spíše popisné, ale my se dopouštíme hodnocení a analýz. Fakticky i formálně spadáme víc do publicistiky. Ale historicky ten pořad vznikl ve zpravodajství. Osm let tam byl a přesunuta jsem byla tedy po téhle kolizi uvnitř redakce. Ale bylo to dobře ve všech ohledech. Tehdy nad tím stál Petr Mrzena, šéfredaktor zpravodajství. Ten člověk je ale osobnostně úplně jinde než Marek Wollner. Bohužel to je tak, že kdyby Wollner nebyl na své pozici, tak je to úplně jinak. Takhle málo stačí. Tohle se teď ve veřejnoprávních médiích objevuje, i v rozhlase. Různé redakce v rámci média vydávají různé výkony. Třeba když se podíváme na irozhlas.cz, tak ten dělá dost tvrdou analytickou kritickou žurnalistiku, kdežto jiná redakce méně. Tam máte Radka Kedroně, což je novinářská osobnost. Já si myslím, že tak je to i u nás. Když politici nebo desinformační servery útočí na nějaká jména, tak jsem to já, Wollner a Moravec. A i ty pořady jsou takové dost tvrdé a kritické. Je to tak, stojí to na pár lidech. Rozhlas používám jako příklad, abychom nemluvili o sobě. Řekla bych, že spousta věcí v rozhlase je už dneska velmi problematických. Třeba některá angažmá některých moderátorů. Ale třeba ten irozhlas.cz působí jako úplně z jiné planety, protože tam je Kedrix. Takhle niterné to je, že to závisí na jednom člověku, který postaví tým. Dokud tam ten člověk bude, tak to bude takhle vypadat. Pak padne a bude to jinak. Samozřejmě pokud by Kedrix odešel a šel tam někdo podobného typu, tak ne. Je to bohužel hrozně proměnná věc a visí na jednom člověku. Takové ostrůvky v médiích to jsou.

Příloha č. 14: Rozhovor s Markem Wollnerem

dramaturg a moderátor pořadu Reportéři ČT šéfredaktor Reportéři ČT, 168 hodin a Černé ovce

01) V čem vidíte důvod, že se redakce Reportérů ČT v poslední době poměrně proměnila?

Myslím, že 15 let je 15 let. Na tomhle strašně proměnlivém trhu jsme měli hodně stabilní redakci. Měli jsme v zásadě až na malé výjimky 15 let stálý tým. Teď si člověk musí analyzovat, co se děje. Na redakci se stupňují tlaky a ty jsou velice koncentrované. Pochází od lidí, kteří mají možnost ovlivnit chod televize. Svými lidmi obsazují rady a dávají najevo, že náš pořad se jim nelíbí, a že by se měl změnit. K tomu se přidává i jistý pocit vyhoření u spousty lidí. Ta práce je strašně náročná a nese s sebou hrozně moc negativní energie. Ve chvíli, kdy se vám přestane úplně dařit, tak vnímáte jen tu negativní energii. Dřív nebo později se to stalo každému v redakci. Někdo to překoná a někdo ne. Když se k tomu přidají nějaké osobní věci, tak se ti lidé zkrátka rozhodnou změnit buď úplně profesi, což se několikrát stalo, nebo se pokouší přejít někam, kde ta práce nebude tak náročná. Čili bych řekl, že to je individuální. Mě to často i mrzí, ale na druhou stranu si uvědomuji, že to je dobré pro obě strany. Já jsem se v mnoha případech dlouhodobě snažil pomáhat těm lidem, kteří nepřicházeli s tématy. Měli absolutně na každou poradu prázdný stůl. Věděl jsem, že k těm lidem mám nějaký vztah, něco jsme prožili. Ale prostě se to projevuje i na chodu redakce. Když přestanete nosit zajímavá témata, tak se zvyšuje tlak na ostatní, kteří ta témata mají. Nedělá to dobrý vzduch a atmosféru. Řekl bych, že v tom je kousek lítosti nad tím, že skončila nějaká etapa s lidmi, se kterými mě spojovalo budování redakce, a momenty, které z nás udělaly tým. Ale na druhou stranu, nic se postaru nedá dělat do nekonečna. Kdysi jsem slyšel větu od Bulata Okudžavy, že životnost dobrého divadla je 15 let. Za 15 let vyšumí původní energie a potom se režisér snaží hledat s novými herci a štábem něco nového. Je otázka, jestli to najde, nebo ne. Přesně o teď zapadá do naší atmosféry, která nám dříve nebo později řekne, jestli tady bude existovat investigativní žurnalistika ve veřejnoprávní televizi. Jak vůbec bude vypadat veřejnoprávní televize. Ve všech postkomunistických zemích je veřejnoprávní televize již zcela podřízena politice. Maďarsko, Slovensko, Bulharsko, víceméně Polsko.

02) Dříve bylo více redaktorů na externí úvazek, nyní převažují internisti. Proč?

Jako externista se neužíváte. Televize vám není schopna platit takové peníze, aby to bylo na život. To umí jen velice málo lidí. Máme Davida Vondráčka, který to umí, ale je na úplné hraně. Přestože z externistů byl vždy nejplodnější. Svou výkonností kolikrát překonal i tu interní redakci. Ale i on má problémy. Řešíme, jak jeho budoucnost stabilizovat. Ale to jdeme do nějaké osobní roviny, do kterých bych nerad zabrušoval. Problém je i v letní pauze. Třeba David přes léto musel pracovat jako barman, aby měl na život.

Abyste si nějak vydělala, tak musíte mít minimálně jednu reportáž měsíčně. A budete žít na úplné hraně. Ale i v konkurenci mých interních zdrojů je i pro dobrého novináře těžké se jednou za měsíc do vysílání dostat. Mít své vlastní důležité téma a udělat ho tak dobře, aby se třeba nemuselo dotáčet. Pokaždé, když se musí dotáčet, tak ta lhůta se zmnožuje. Je to hrozně složité, ale zas tolik mě to netrápí. Trápí mě to, že na trhu nejsou dobří novináři, které bych já mohl do redakce získat. Také nám tu vznikly nové projekty, u kterých mají novináři pocit, že perspektiva je tam. Já jsem rád, že jsem získal některé lidi, kteří jsou cenná posila redakce. Ať už jde o generačního soupevníka a kamaráda Hanuše Hanslíka, který je skvělý televizák s velkou historií. Nic ho nemusím učit a stále má nápady. Tak mladý kluk Ondřej Golis nebo Adéla Paclíková, která přešla z domácí redakce. Jsem rád, že něco takového je, ale rád bych si vybral další lidi, ale oni nejsou. Tuhle zkušenost nemám pouze já, ale mají to i další novináři. Je to rozebrané, nepřicházejí mladí lidé. Asi se úplně nechtějí zabývat touhle žurnalistikou, která není procházka růžovým sadem.

Je to i nejistou dobou. Máte jít do redakce, která je předním terčem na žebříčku seznamu nepřátel politiků.

03) Proč to tak nemají i další pořady – 168 hodin a Černé ovce?

U 168 se nám docela podařilo tu redakci ustálit. Máme čtyři internisty, což jsme vždy chtěli. Doplňují to externisti. Na internistech jsme potřebovali mít postavený základ, a to se povedlo. Na to, že ten pořad vychází každý týden, jsou i čtyři lidé zoufale málo. Žádná velká slušná televize na západ od nás by něco takového v naší kvalitě nebyla schopná dělat. Je důležitá role dramaturga, který to bere na sebe a vymýšlí a předělává věci. Je to podobné jako v reportérech. V Černých ovcích je to tak, jak říkáte. Je to postavené na externistech. Je to hrozně nepříjemné. Pro externisty jsou tam ještě menší peníze než u nás v Reportérech. Oni mají velký rozpočet, ale vychází čtyřikrát týdně, tudíž se tam protočí těch reportáží mnohem víc. V zásadě až na jednu výjimku to dělají všechno ženy. Pokud mohu být takto genderově

nekorektní, tak zřejmě ty ženy doma zajišťují jejich mužské protějšky. Živit tím rodinu je skoro vyloučené.

04) Proč teda televize reportéry nepřijme jako internisty?

Protože televize je zvyklá na to, že to funguje, i když jsou náklady osekáné na naprosté minimum. Za cenu toho, že to dělají lidé s velkou osobní motivací a bez ohledu na to, že je to nikdy nemůže dostatečně finančně uspokojit. Kdybychom chtěli obměnit redakci a najmout novináře, tak bychom to nemohli zaplatit.

05) Proti našemu minulému setkání jste k sobě přivzal Anetu Snopovou jako dramaturgyni. Proč?

Já jsem od začátku pořadu v pozici dramaturga a před čtyřmi lety mi k této náročné a vyčerpávající práci přibyly ještě dva pořady, protože jsem se stal šéfredaktorem reportážní publicistiky. Na chod redakce jsem měl o něco méně času a viděl jsem, že u některých lidí je potřeba se pokusit je rozhýbat. Já na to nemám úplně kapacitu. Nemám čas na to, abych s nimi rozebíral témata a pořad je motivoval. To je vyčerpávající, obzvlášť v kombinaci s dalšími pořady. Aneta se na tuhle práci cítila silná v kramflecích. Zdálo se, že by mi chtěla pomoci. Měla chuť tuhle redakční práci dělat. Znamená to spíš práci dovnitř. Já jsem stále rozhodující dramaturg. Ona dělá takovou tu práci, kterou já nestíhám. Teď právě jela na ranní pořadu, která je v 10. Ta předchází velké poradě ve 12, kde už je i produkce. Jde o to, aby se nestávalo to, že lidi ve 12 přijdou a nemají mi co říct. Porada v 10 je navíc, aby se na poradě ve 12 už rozhodovalo mezi nabídkou témat, a ne abychom teprve ta témata vymýšleli. Je to pomoc dovnitř redakce. Zároveň jsem cítil, že když bude dělat něco navíc, tak by si zasloužila, aby byla víc vědět. Tudíž jsem se rozhodl, že jednou v měsíci bude pořad moderovat. Já si tím zároveň odpočinu. Bude mít svoje vysílání, kdy samozřejmě to není jen o moderaci, ale i o nedělní dramaturgii ve střížnách.

06) Může si tedy i vybrat témata, která chce do svého vysílání?

Témata vybíráme na poradě ve 12, kde nakonec rozhodnu já. Ale ona v tom hraje tu roli, že je u vzniku těch témat. Ona i témata nabízí. Nedá se říct, že ona má svoje témata a já svoje. Jsme pořád jedna redakce. Plánujeme každé vysílání s nějakým předstihem. Stále víc máme aktuálních věcí. Vidím, že je po tom mnohem větší poptávka než po nějakých investigativních kauzách, které míří mimo aktuální obzory. Redakce je jeden celek a jaké téma na koho vyjde, neřešíme. Myšleno na mě, nebo na Anetu.

Ta porada o desáté je taková předporada. Když jsem pracoval v Respektu, Respekt měl domácí rubriku, která se skládala ze třech členů. Ze mě, Jardy Spurného a Jindřicha Šídla. A my jsme si také dělali malou poradu, abychom byli připraveni na toho šíleného kata Ivana Lampera. Abychom se podpořili v tom, proč máme daná témata vybraná a jakými argumenty je budeme obhajovat. Řekl bych, že je to něco v tomhle duchu.

07) Váš kolega M. Preiss mi sdělil, že tento rok bylo 38 neodvysílaných reportáží. Je to hodně oproti jiným rokům a proč nebyly odvysílané?

Vůbec to neumím srovnat. Ten úbytek máme. Jednou jsem byl na nějaké besedě, kde se mě ptali, kolik procent reportáží neodvysíláme. Nevěděl jsem, kam tím míří. Někaké procento to je. Ti lidé říkali, že mě tím nechtěli kritizovat, ale spíš chválit. Nevysíláme tak za každou cenu všechno. Nedáme umělé věci. Během natáčení jsme zjistili, že ta věc je jiná, než jaká byla na začátku. Někdo vám to vysvětlí a kauza končí. Nebo se to nedá dokončit, protože něco nedokážete zjistit. Zdá se vám to podezřelé, ale nemáte, jak si tu informaci ověřit. Nebo se někdo rozhodne a nechce vypovídat. Většinou to je ale tak, že původní impuls neměl potenciál na to, aby z toho mohla vzniknout reportáž. Potřebujete odhalení. Nemůžete to dělat jako ve zprávách, že jedna strana říká to a druhá něco jiného. Je potřeba něco zjistit.

08) Jaké by reportáž měla mít hodnoty?

Aktualita. Relevance. Po mně lidé na Facebooku chtějí, ať natočím, jak se pohádali s lékařem v ordinaci. Většinou se chtějí někomu pomstít. Toho bývá hrozně moc. Píší mi to známí a neznámí. Lidé mají pocit, že to, co se děje jim, je vždy hrozné a strašné. Hned by u toho měla být televize. Tyhle věci neděláme. Například na Facebooku dostáváme zprávy o tom, proč nenatočíme to, že Daniela Drtinová je údajně placená Sorosem. Mě to vůbec nezajímá. Protože sedí v nějaké Sorosově nadaci? Jaký to má význam? Soros je hejkal pro dospělé a mně to nepřijde významné. Stejně tak pro nás nejsou významné malé komunální kauzy. Jde o kauzy, které by se měly dotýkat každého, kdo sleduje dění v téhle zemi. Relevance je klíčová věc, a ne vše projde sítí. Potom býváme napadáni, že děláme jen to, či ono. Tak to ale není. Děláme jen kauzy, které mají význam. Ne každý komunální problém je hodný se dostat do celostátního investigativního pořadu.

Pravdivost je taky hodnota. Musí být jasné, že vysíláme něco, za čím si můžeme stát. Nemůžeme vysílat dohady. Vše je v podezření, nemůžeme určit co je a co není trestný čin. Řekněme, že je tam morální problém. Nemusí to být zrovna základ pro trestní oznámení či stíhání. Například konflikty zájmů u významných osob jsou tím tématem a trestné to není.

Řekněme morální prohřešek u lidí, jejichž význam je pro tuhle zemi nezanedbatelný. Ano, je tu jistá nerovnováha. Protože u nějakého bezvýznamného člověka z nádraží je jeho střed zájmu pro mě k ničemu. Kdežto u premiéra je významný.

09) V čem přesně spočívá vaše práce moderátora?

To je taková tečka. V pondělí dopoledne je točíme. Spočívá to v tom, že si musím napsat scénář.

10) Jak, nebo kdo rozhodne, jestli se bude pracovat ve dvojici?

Většinou to je o tom, že jde o aktuální věc, kterou potřebujeme rychle dostat do vysílání. Pak se to často zdvojuje. Velice často je to, například když jedeme točit třeba Slovensko, které potřebujeme dostat brzo do vysílání. Nebo si zrovna nemůžeme dovolit hrát nějaký otvírák, na kterém dlouhodobě pracujeme. Není hotový a je nutné udělat vysílání. Dlouhodobě jsme se motali v takovém delším, méně aktuálním rytmu, ale ta doba se změnila. Čas od času nacházíme svoje vlastní úhly pohledu na aktuální věci a ukazujeme je. Byla to i původní filosofie redakce, pak se z toho stal víc analytický podnik. Ne každému bylo jasné, co to vlastně analyzujeme. Teď se jde spíše tou cestou aktualit. Ani aktualita, na kterou máme vlastní pohled a máme k ní nějaké nové informace, pro nás není špatná.

11) Pokud pracuje internista a externista na jedné reportáži, jak je pak externista finančně ohodnocen?

Internista je placen stále. A externista nemá plnou sazbu, jak kdyby dělal tu reportáž sám, má poloviční sazbu. Může se stát, že to režíruje, tak dostává plnou režii. Když to režíruje někdo jiný, tak dostává jen redakční složku.

12) Jak funguje hospodaře s penězi?

Všechno řeší produkce. Ale nikdy mi nemohou říct ne. Ale může mi to vymlouvat. Produkce je většinou tak strašně spořivá, že naši lidé dostávají ty nejhorší hotely, které jsou vůbec možné. Na konci města u lesíčka. Zapadlý, špínou čpící blivajz. V zásadě to vždy nějak dopadne. Zahraničních interních cest je hrozně málo. Teď jsem dělal reportáž z Bulharska a tu jsem pořídil jen díky tomu, že jsem tam byl pozvaný na besedu a cesta mi takto byla hrazena. Řekl jsem si, že tam tedy natočím, jak se bulharským novinářům pracuje. Byly to tři dny, které jsem měl placené jinde. Takže jsme pak zaplatili jen režiséra a bylo to za minimum nákladů. To je běžná věc.

Naštěstí máme lidi, kteří mají chuť jezdit a které to baví. Je to jejich vedlejšák. Základní příjem mají někde jinde. Pro nás to dělají, protože jim to dělá reklamu, prestiž a protože je to baví.

13) Pokud se budeme bavit o platech externistů, nastavuje to jen produkce, nebo máte slovo i vy? Třeba že se zohledňuje náročnost reportáže.

Do značné míry máme nastavenou formu ohodnocení. Moc s ní nehýbeme. Jsou tam dvě složky, režijní a redakční. Velice zřídka se stává, že s tou redaktorskou hýbu. S režijní se nehýbe vůbec. Myslím si, že je i stanovena mimo mě producentem. Pak je redakční, se kterou mohu drobně pohnout. Například za předpokladu, že šlo o nějakou extrémně náročnou reportáž. Pokud jde ovšem o externistu. Internista má stálý plat. O finance se jinak stará produkce. Já neplatím kamery, ani střihače a další složky. Všechno vyplácí produkce. Ani na to nekoukám, protože tenhle systém kontroly má pod sebou producentská složka.

14) Pokud by mělo dojít k zahraniční cestě. Kdo to rozhodne?

Já. Nemůžeme si moc zahraniční cesty internistů dovolit, je to drahé. Jednou za čas. Ale máme mnohem víc zahraničních reportáží, než bychom byli schopni zaplatit a utáhnout. Je to tím, že to dělají pro nás externisti. Na špatném trhu jsme alespoň jistota, že nějaké peníze dostanou a nevyjdou z té cesty úplně naprázdno. Možná jim pokryje náklady a nic víc, ale nevyjdou na prázdno. Oni nám to vyrábí za náklady domácích reportáží. Je to úplně neuvěřitelné, že žijeme v takové situaci. Někdo si myslí, že máme nějaký finanční polštářek, se kterým se od rána do večera miliskujeme. Je to osekáné na absolutní minimum.

15) Setkali jste se s takovou reportáží, kde jste museli přemýšlet nad etickou stránkou?

Takové situace nenastávají. Opět by to stálo na mně jako dramaturgovi. Pokud má někdo problém se zákonem, tak není co řešit. Například Babišův marketing o tom, že mu honíme jeho děti a že to je neetické. Problém je v tom, že nešlo o děti, ale o třicetileté dospělé osoby. On je zatáhl do kauzy, ne my nebo novináři. On na ně převedl podíly a policie zjistila, že ten převod má znaky trestného činu. Čili to byli spolupodezřelí v trestní kauze, která se doposud vyšetřuje. Slovo „děti“ je emočně vydírající a nemá s realitou nic společného.

16) Komu se při své práci odpovídáte? Kdo je váš nadřízený?

Nade mnou je ředitel zpravodajství Zdeněk Šámal. Čistě právně či technicky jsem na druhém stupni řízení. Ředitelé jsou na prvním stupni řízení. Čili jsem něco jako střední management. A mně se odpovídají dramaturgové pořadů.

17) V čem spočívá vaše práce pro ČERNÉ OVCE a 168 hodin?

U 168 hodin dostávám scénář otvíráku většinou. Toho hlavního politického materiálu. Ale ve střížně nejsem. Ani tedy u nějakého posledního schválení. To má na starost dramaturg. Já jsem tomu věnoval více času na začátku. Poté, co se ale pořad zaběhl a více jsme si v redakci rozuměli v tom, jak mají věci vypadat, jsem to nechal na dramaturgyni. U Černých ovcí mám pravidelný kopr v pátek celého následujícího týdne. Ve střížně nejsem, ale finální produkt vidím ještě před tím, než jde do vysílání.

Nemělo by se tak stát, že se bude vysílat něco, o čem nebudu vědět. Teoreticky ano, třeba když jsem na dovolené nebo na služební cestě. Moje pravomoc pak přechází na dramaturga, který to podepisuje.

Porad se účastním. U 168 hodin je můj podíl jasný. Bavíme se o tom ve dvojici. Nora je silná osobnost a výměny o tom, co se točí, nebo netočí, jsou mezi námi. Pořad Černé ovce je velice dobře zaběhlý, i tady chodím na porady. Spíš bych řekl, že mám tendenci do toho zasahovat ve chvíli, kdy mám pocit, že se točí malichernosti. Kdysi tam nebyla vůbec nastavená laťka, co ještě je pro ten pořad, a co není. Zdálo se mi, že se zabýváme prkotinami za 500 Kč. Možná to ale smysl má. Na ten pořad se dívají lidé, kteří těch 500 Kč opravdu řeší. Často to bylo ale tak paradoxní, že nebylo jasné, že ti lidé si to zavinili sami, nebo ne. Pak do nepříjemných souvislostí dostáváte firmu, která nemusí být úplně viníkem té situace. Někdo je třeba jen trochu popleta. Černé ovce mají osvětový charakter. Starší lidem vysvětlují nástrahy. Radí jim z právního hlediska. Někdy jsem měl pocit, že ta námaha s tou věcí není odpovídající problému nebo škodě, která se řeší.

18) V čem vnímáte rozdílnost pořadů Reportéři ČT, 168 hodin a Černé ovce?

Je to tematikou. I když v mnoha místech se prolínáme. Například 168 hodin, co si ustálil tým, dělá i vlastní kauzy. Například teď ty úřady práce. To už by bylo i téma hodné Reportérů. Opět to ale dělají svým způsobem. Jejich cílem je hlavně reagovat na aktuální týden. My se tím zas tak řídit nemusíme, i když poslední dobou je o to velká poptávka.

Černé ovce jsou pak vlastní kategorií. Řeší méně závažná témata, která se nemusí vztahovat na celou společnost, ale dělají to takovým naším stylem práce.

19) Cítíte nějaký tlak v rámci instituce České televize? Při minulém setkání v roce 2018, kdy jsme si povídali za účelem mé bakalářské práce, jste si management chválil. Tvrdil jste, že za vaší práci a práci koleů stojí. Stále to platí?

V zásadě ano. Mezitím se hrozně vyhrotila situace schvalování zpráv České televize. Cítím jistou nervozitu i z managementu. Nemohu říct, že by za mnou nestáli. Cítil jsem ale jistou opatrnost. V té době přišel dopis z Agrofertu, který napadl naši reportáž o panu Pilném, řediteli Finančního úřadu v Příbrami. Ten byl odvolaný jako ředitel poté, co doměřil daň jedné z firem Agrofertu. Na tu naši reportáž odpovídal pan Mráz. Myslím, že nějaký místopředseda představenstva. Ten dopis byl adresovaný generálnímu řediteli, ale musel jsem na to odpovídat já. Nebylo úplně jasné, jestli jsme neudělali nějakou chybu. Bylo to na mně. Celkem rád jsem to na sebe vzal a s chutí jsem odpověděl. Všechno, co on manipulativně do toho dopisu napsal, jsem vyjasnil. Nikdo mi neřekl půl kritického slova. Pouze jsem cítil, že je taková zjitřená atmosféra, do které spadá i to, že management zvažuje jakýkoliv krok, který by na veřejnost mohl udělat. Aby to televizi ve výsledku nepoškodilo. V tom smyslu, že poslanci hnutí ANO, jak kdyby byli zaměstnanci Agrofertu, budou hlasovat proti přijetí těch zpráv.

20) Minule jsme mluvili také o tlaku politiků na Českou televizi. Říkal jste, že je už za svým vrcholným bodem, že cítíte protitlak ze strany diváků. Cítíte to tak pořád, nebo se něco změnilo?

Tahle země je hrozně rozdělená a rozdělení jsou i diváci. Vnímám to rozdělení silně, je silnější, než bylo kdykoliv předtím. Pokud bych to mohl říct těmi nejjobecnějšími slovy. Mám pocit, že před sedmi až deseti lety, kdy tu vládly pravicové vlády, tak jsem byl oblíbený na venkově. Lidem se zkrátka pravicové vlády nelíbily a my jsme je často kritizovali. Teď se to vyměnilo a já jsem méně oblíbený na venkově, ale o to víc naši pozitivní roli oceňují lidé z měst, kteří si uvědomují, že řízení státu je v tuhle chvíli možné kritizovat za spoustu problémů. Třeba jsou velice sofistikovanější, než byli dřív. Proto to neumí ocenit to venkovské obyvatelstvo, které řeší své vlastní zájmy. Vláda možná na tyhle zájmy odpovídá velmi dobře.

21) Také jste zmiňoval, že Reportéři mají to nejkrušnější období za sebou. Stále to platí?

S ohledem na horší management určitě. Je ale dost možné, že se znovu blíží doba, kdy hůř teprve bude. Může být hůř a klidně i nejhůř. Vůbec bych nebyl schopný dělat predikce.

Nevíme, jak to vypadá. Jsme v období nejistoty. Bude to souviset s tím, jak budou vypadat Rady a zda se pak nezvolí jiný ředitel, který bude poslušný. Který bude chtít postupovat tak, jako v jiných postkomunistických zemích, kdy kritická žurnalistika ve veřejnoprávní televizi neexistuje.

Příloha č. 15: Rozhovor s Janem Linhartem
výrobní dispečer oddělení přenosové techniky

01) Kolika technickými vozy disponuje Česká televize?

Kolik je to celkově, vám neřeknu. My jsem oddělení přenosové techniky, takzvaně na vejškovce. Pak je ještě oddělení zpravodajství, které má svoji vlastní techniku. V tuto chvíli ale naše oddělení disponuje jedenácti jednokamerovými přenosovými vozy a čtyřmi vícekamerovými vozy. Ty se pak liší ve vybavenosti a režijní složce. Také v počtu a typu kamer. Vícekamerové vozy mají od pěti do patnácti kamer.

02) Oddělení přenosové techniky má každé velké studio?

Ano. Praha, Brno, Ostrava. S tím, že to pražské je nejvybavenější. V dalších městech mají jeden vícekamerový vůz.

03) Pokud se budeme bavit o publicistických pořadech, tak jak funguje rozebírání štábů?

Nejprve se volá k nám. Pokud jde pak o nějakou aktuálku, o které nevíme, a jsme plní, tak volají na zpravodajství. To je ale velká náhoda, pokud mají zrovna volno. Potom se přechází k externím spolupracovníkům.

Štáby využívají všichni. I zpravodajství si od nás může půjčit štáb. Nebo různé další inscenace, film nebo Stardance třeba. Technik se tak může dostat ke všem typům pořadů.

Příloha č. 16: Report z natáčení pořadu 168 hodin

REPORT_NATÁČENÍ 168 HODIN_23.01.2020

Jméno redaktora:	Kristina Čiroková
Pořad:	168 hodin
Název reportáže:	Musíme to opravit
Reportáž vysílána dne:	26. 01. 2020
Lokace:	Praha
Odkaz:	https://www.ceskatelevize.cz/ivysilani/10117034229-168-hodin/220452801100126/obsah/746613-musime-to-opravit

S redaktorkou a štábem jsme se sešli u vydavatelského domu Economia ve 12 hodin. Štáb společně přijel z Kavčích hor. Tvoří ho interní technik České televize s vybaveným jednokamerovým vozem Vojtěch Morávek a externí kameraman Evžen Janoušek. Společně se štábem přijel i první respondent rozhovoru David Klimeš, komentátor ze serveru Aktuálně.cz. Tématem natáčení je odchod ministra dopravy Vladimíra Kremlíka.

Usadili jsme se v lobby domu a redaktorka rozebírala téma s respondentem. Sdělila mu, že nemá připravené přesné otázky, ale chce se pobavit o určitých tématech. Technik a kameraman zatím kontrolovali světlo i zvuk a chystali prostředí pro natáčení. Světlo v tomto případě bylo použito jedno. Technik také zkoušel světlo před kamerou na takzvanou „bílou“, což zaručuje kvalitní obraz kamery. Účastníci rozhovoru během natáčení seděli. Pro pořad 168 hodin je typické, že respondent při svých odpovědích nekouká do kamery, ale na redaktorku či redaktora. Technik ukryl kabel od mikrofону pod košili respondenta i reportérky a připojil jej ke svému zvukovému zařízení. Technika byla připravena během pěti až deseti minut.

Všichni lidé přítomní natáčení byli předem představeni, jak štáb České televize, tak respondenti. Technik upozorňuje, že nebude natáčení přerušovat, projde-li záběrem jiná osoba. K přerušování dojde pouze v případě velkého hluku. Taktéž všem připomíná, aby si vypnuli mobilní telefony. Začátek a konec natáčení koriguje kameraman. Na povel „kamera jede“ redaktorka pokládá první otázku. Ptá se na plánované a realizované změny v resortu dopravy slíbené hnutím ANO. I přesto, že respondent je zkušený a sebevědomý ve svých odpovědích, nereagoval dle očekávání redaktorky. Ta ho opravuje a směřuje

k odpovědi, jež nemá obsahovat popis průběhu funkčních období jednotlivých ministrů, ale chce slyšet, jednotlivé sliby, které nebyly naplněny. Nejde tedy vyloženě o otázku, ale o nastolení tématu a jeho směřování. Redaktorka respondentovi napomohla tím, že mu přečetla slib o urychlení výstavby dálnic. Tazatelka je mimo záběr, tudíž může mít pomocné prostředky, jako je předběžná příprava v písemné podobě. Stejně tak ví, že jen minimum z jejích otázek se v reportáži objeví, tudíž si předcítání může dovolit. Otázka číslo tři směřuje k výstavbě vysokorychlostní tratě, která byla taktéž hnutím přislíbena. Čtvrtý dotaz je stejného formátu a pojednává o stavu resortu dopravy. Pátá otázka se týká samotného předsedy vlády Andreje Babiše. Redaktora se ptá, zda celou situaci o odchodu již čtvrtého ministra dopravy nemůžeme vnímat také jako selhání Andreje Babiše. Lze poznamenat, že dotaz působí sugestivně. Během respondentovy odpovědi na pátou otázku naruší záběr průchod dalších lidí, technik však natáčení nepřerušuje.

Šestá dotazem redaktorka míří k předběžnému telefonátu, který vedla s respondentem před natáčením. Mluvili o tom, že Andrej Babiš není moc dobrý headhunter. Redaktorka by tak to samé chtěla mít natočené na kameru. Přestože respondent promluvil během rozhovoru více než šestkrát, do výsledné reportáže byly použity pouze dvě odpovědi. Co z rozhovoru reportérka použije, ale není předem známo ani jí. Rozprava trvala okolo 10 minut.

Po rozhovoru následuje i další dialog redaktorky s respondentem, během něhož mu předloží svou představu o podobě reportáže. Prozrazuje mu také totožnost ostatních dotazovaných. Respondent následně redaktorce doporučuje, koho by mohla ještě oslovit.

Shodou okolností přichází k Economii i další dotazovaný Jan Sůra, redaktor serveru Zdopravy.cz. Redaktorka má ale obavy, nakolik dokáže být Sůra objektivní, jelikož server, na kterém Jan pracuje, má za partnera Ředitelství silnic a dálnic České republiky. Štáb nyní přemýšlí o jiném způsobu natáčení rozhovoru. Redaktorka tak rozhodne pořídit záběry exteriéru. Není však vhodné natáčet znovu Economii, proto se přechází ulice a hledá se tišší lokaci, což mají na starosti kameraman s technikem. Redaktorka mezitím rozmlouvá s respondentem a opět mu sděluje, kam má reportáž směřovat, co potřebuje slyšet. Je vybrána lokace u silnice, aby se mohlo využít projíždějících aut, která korespondují s tématem. Rozhoduje o tom kameraman s redaktorkou, ale vše vychází ze společné diskuze. Technik opět provádí standardní přípravy před započítím natáčení.

První otázka je zaměřena dosažené výsledky hnutí ANO v oblasti dopravy. Odpověď druhého respondenta se víceméně shoduje s reakcemi prvního dotazovaného. Stejně tak se podobají i dotazy. Redaktorka se znovu ptá na návrhy hnutí ANO, které slíbilo provést

v dopravním sektoru. Během rozhovoru také kameraman upravuje pozici redaktorky, aby nebyla v záběru. Může si dovolit pohybovat se po place, protože kamera je umístěna na stativ. Následně se reportérka zajímá o Zákon o liniových stavbách. U této otázky dochází k přerušování respondentem. Kamera se ovšem nevypíná a pouze se zopakuje daná replika. I u tohoto rozhovoru se dotazovaný dívá na redaktorku, a ne do kamery. Čtvrtá otázka se týká problematického vztahu Jaroslava Faltýnka a Českých drah. Všechny dotazy mají spíše formu promluvy, k níž respondent připojuje vlastní komentář. Ve vysílané verzi je nakonec použita pouze jedna respondentova odpověď.

Když je u konce druhý rozhovor, jenž byl výrazně kratší, vzniká asi dvouhodinová pauza. Během ní jede štáb na oběd a ve zbývajících chvílích točí takzvané „obrázky“, tedy ilustrační záběry. Míříme k budově Ministerstva dopravy. Během jízdy a celého natáčení panuje mezi štábem příjemná až kamarádská atmosféra, bývá pravidlem, že si všichni tykají. Na natáčení obrázků vyrazí pouze kameraman a technik. Redaktorka zůstává v autě. Podle slov kameramana je vítáno, když kameraman či technik přichází s novými nápady snímání záběrů. Způsoby natáčení jsou předmětem společné diskuze, nicméně obsah určuje vždy reportérka. V tomto případě se točí celá budova a poté se využívají záběry kolemjdoucích lidí. Je potřeba natočit záběr kliky, která otevírá dveře do budovy. Vytváří se také časoběrné video. Z druhé strany budovy se nachází frekventovaná silnice, tudíž se kamera postaví před ni, s výhledem na budovu Ministerstva dopravy. Technik i kameraman se snaží najít na ovládání kamery, jak časoběr točit. Neví si přesně rady, technik tak volá dalšímu technickému kolegovi. Po natočení časoběru se ale raději točí i pětiminutový záběr na projíždějící auta, který se pak může ve střížně zrychlit za předpokladu, že by časoběrné video nevyšlo.

Podle slov kameramana se dnes točí vše. Dříve se muselo brát v potaz, že páska v kameře není nekonečná. Dnes se toho spíše zneužívá a vzniká přespříliš materiálu. Točí se na disk ve formě XDCAM, za který je zodpovědná redaktorka. Podle slov technika je ale technické vybavení České televize v tristním stavu.

Další rozhovor se odehrává v sídle české pobočky Transparency International. Respondentem je David Ondráčka, ředitel české pobočky Transparency International. Je upozorněn, že reportáž bude mít zhruba šest až osm minut, tudíž je potřeba mluvit věcně a stručně. Stejně jako u předchozích rozhovorů redaktorka dotazovanému nejprve sděluje, co bude předmětem jejich dialogu. Kameraman a technik opět chystají světla, kameru a mikrofony. Těsně před začátkem natáčení přijde kolega Davida Ondráčky, aby mu oznámil, že na něj čekají také z televize Seznam a za patnáct minut jej potřebují živě na

kameru. Redaktorka České televize tak přípravy rozhovoru urychlí a začíná se točit. První otázka má opět formu promluvy, reportérka požaduje po respondentovi, aby okomentoval skutečnost, že trestně stíhaný premiér podává trestní oznámení. Přestože dotazovaný odpověděl, nezdůraznil, že premiér je sám trestně stíhaný, a musí odpovídat znovu. Právě tato odpověď je použita i v závěrečné reportáži. Redaktorka se ptá, co se za šestiletého působení hnutí ANO v resortu dopravy změnilo. Třetí otázka se týká dalších úprav v managementu dopravního resortu. Posledním dotazem reportérka směřuje k vlivu nestability ministerského křesla na oblast dopravy.

Třetí rozhovor byl poslední za čtvrtěnní natáčecí den. Po jeho skončení se vrací redaktorka na Kavčí hory a štáb jede ještě natočit ilustrační záběry, konkrétně dálniční most na Chodově. Okolo půl čtvrté redaktorka přinese disk s natočeným materiálem do technické místnosti, kde se nechá takzvaně „nabít“. Znamená to, že je převeden do interního systému televize České televize, ke kterému mají přístup jen zaměstnanci. Redaktorka pak s natočeným obsahem může dál pracovat.

Podle slov reportérky není možné konkrétní téma natočit za jeden den, proto následující den jede opět do terénu. Čeká ji tisková konference Andreje Babiše a Karla Havlíčka. Zbytek ještě nemá podrobně rozplánován. Čtvrtěnní natáčecí den trval od dvanácti hodin do čtyř hodin odpoledních.

Příloha č. 17: Report z natáčení pořadu Černé ovce

REPORT_NATÁČENÍ 168 HODIN_23.01.2020

Jméno redaktora:	Kristina Ciroková
Pořad:	168 hodin
Název reportáže:	Musíme to opravit
Reportáž vysílána dne:	26. 01. 2020
Lokace:	Praha
Odkaz:	https://www.ceskatelevize.cz/ivysilani/10117034229-168-hodin/220452801100126/obsah/746613-musime-to-opravit

S redaktorkou a štábem jsme se sešli u vydavatelského domu Economia ve 12 hodin. Štáb společně přijel z Kavčích hor. Tvoří ho interní technik České televize s vybaveným jednokamerovým vozem Vojtěch Morávek a externí kameraman Evžen Janoušek. Společně se štábem přijel i první respondent rozhovoru David Klimeš, komentátor ze serveru Aktuálně.cz. Tématem natáčení je odchod ministra dopravy Vladimíra Kremlíka.

Usadili jsme se v lobby domu a redaktorka rozebírala téma s respondentem. Sdělila mu, že nemá připravené přesné otázky, ale chce se pobavit o určitých tématech. Technik a kameraman zatím kontrolovali světlo i zvuk a chystali prostředí pro natáčení. Světlo v tomto případě bylo použito jedno. Technik také zkoušel světlo před kamerou na takzvanou „bílou“, což zaručuje kvalitní obraz kamery. Účastníci rozhovoru během natáčení seděli. Pro pořad 168 hodin je typické, že respondent při svých odpovědích nekouká do kamery, ale na redaktorku či redaktora. Technik ukryl kabel od mikrofonu pod košili respondenta i reportérky a připojil jej ke svému zvukovému zařízení. Technika byla připravena během pěti až deseti minut.

Všichni lidé přítomní natáčení byli předem představeni, jak štáb České televize, tak respondenti. Technik upozorňuje, že nebude natáčení přerušovat, projde-li záběrem jiná osoba. K přerušení dojde pouze v případě velkého hluku. Taktéž všem připomíná, aby si vypnuli mobilní telefony. Začátek a konec natáčení koriguje kameraman. Na povel „kamera jede“ redaktorka pokládá první otázku. Ptá se na plánované a realizované změny v resortu dopravy slíbené hnutím ANO. I přesto, že respondent je zkušený a sebevědomý ve svých odpovědích, nereagoval dle očekávání redaktorky. Ta ho opravuje a směřuje k odpovědi, jež

nemá obsahovat popis průběhu funkčních období jednotlivých ministrů, ale chce slyšet, jednotlivé sliby, které nebyly naplněny. Nejde tedy vyloženě o otázku, ale o nastolení tématu a jeho směřování. Redaktorka respondentovi napomohla tím, že mu přečetla slib o urychlení výstavby dálnic. Tazatelka je mimo záběr, tudíž může mít pomocné prostředky, jako je předběžná příprava v písemné podobě. Stejně tak ví, že jen minimum z jejích otázek se v reportáži objeví, tudíž si předcítání může dovolit. Otázka číslo tři směřuje k výstavbě vysokorychlostní tratě, která byla taktéž hnutím přislíbena. Čtvrtý dotaz je stejného formátu a pojednává o stavu resortu dopravy. Pátá otázka se týká samotného předsedy vlády Andreje Babiše. Redaktorka se ptá, zda celou situaci o odchodu již čtvrtého ministra dopravy nemůžeme vnímat také jako selhání Andreje Babiše. Lze poznamenat, že dotaz působí sugestivně. Během respondentovy odpovědi na pátou otázku naruší záběr průchod dalších lidí, technik však natáčení nepřerušuje.

Šestým dotazem redaktorka míří k předběžnému telefonátu, který vedla s respondentem před natáčením. Mluvili o tom, že Andrej Babiš není moc dobrý headhunter. Redaktorka by tak to samé chtěla mít natočené na kameru. Přestože respondent promluvil během rozhovoru více než šestkrát, do výsledné reportáže byly použity pouze dvě odpovědi. Co z rozhovoru reportérka použije, ale není předem známo ani jí. Rozprava trvala okolo 10 minut.

Po rozhovoru následuje i další dialog redaktorky s respondentem, během něhož mu předloží svou představu o podobě reportáže. Prozrazuje mu také totožnost ostatních dotazovaných. Respondent následně redaktorce doporučuje, koho by mohla ještě oslovit.

Shodou okolností přichází k Economii i další dotazovaný Jan Sůra, redaktor serveru Zdopravy.cz. Redaktorka má ale obavy, nakolik dokáže být Sůra objektivní, jelikož server, na kterém Jan pracuje, má za partnera Ředitelství silnic a dálnic České republiky. Štáb nyní přemýšlí o jiném způsobu natáčení rozhovoru. Redaktorka tak rozhodne pořídit záběry exteriéru. Není však vhodné natáčet znovu Economii, proto se přechází ulice a hledá se tišší lokaci, což mají na starosti kameraman s technikem. Redaktorka mezitím rozmlouvá s respondentem a opět mu sděluje, kam má reportáž směřovat, co potřebuje slyšet. Je vybrána lokace u silnice, aby se mohlo využít projíždějících aut, která korespondují s tématem. Rozhoduje o tom kameraman s redaktorkou, ale vše vychází ze společné diskuze. Technik opět provádí standardní přípravy před započítím natáčení.

První otázka je zaměřena dosažené výsledky hnutí ANO v oblasti dopravy. Odpověď druhého respondenta se víceméně shoduje s reakcemi prvního dotazovaného. Stejně tak se podobají i dotazy. Redaktorka se znovu ptá na návrhy hnutí ANO, které slíbilo provést

v dopravním sektoru. Během rozhovoru také kameraman upravuje pozici redaktorky, aby nebyla v záběru. Může si dovolit pohybovat se po place, protože kamera je umístěna na stativ. Následně se reportérka zajímá o Zákon o liniových stavbách. U této otázky dochází k přeroku respondentem. Kamera se ovšem nevypíná a pouze se zopakuje daná replika. I u tohoto rozhovoru se dotazovaný dívá na redaktorku, a ne do kamery. Čtvrtá otázka se týká problematického vztahu Jaroslava Faltýnka a Českých drah. Všechny dotazy mají spíše formu promluvy, k níž respondent připojuje vlastní komentář. Ve vysílané verzi je nakonec použita pouze jedna respondentova odpověď.

Když je u konce druhý rozhovor, jenž byl výrazně kratší, vzniká asi dvouhodinová pauza. Během ní jede štáb na oběd a ve zbývajících chvílích točí takzvané „obrázky“, tedy ilustrační záběry. Míříme k budově Ministerstva dopravy. Během jízdy a celého natáčení panuje mezi štábem příjemná až kamarádská atmosféra, bývá pravidlem, že si všichni tykají. Na natáčení obrázků vyráží pouze kameraman a technik. Redaktorka zůstává v autě. Podle slov kameramana je vítáno, když kameraman či technik přichází s novými nápady snímání záběrů. Způsoby natáčení jsou předmětem společné diskuze, nicméně obsah určuje vždy reportérka. V tomto případě se točí celá budova a poté se využívají záběry kolemjdoucích lidí. Je potřeba natočit záběr kliky, která otevírá dveře do budovy. Vytváří se také časosběrné video. Z druhé strany budovy se nachází frekventovaná silnice, tudíž se kamera postaví před ni, s výhledem na budovu Ministerstva dopravy. Technik i kameraman se snaží najít na ovládání kamery, jak časosběr točit. Neví si přesně rady, technik tak volá dalšímu technickému kolegovi. Po natočení časosběru se ale raději točí i pětiminutový záběr na projíždějící auta, který se pak může ve střížně zrychlit za předpokladu, že by časosběrné video nevyšlo.

Podle slov kameramana se dnes točí vše. Dříve se muselo brát v potaz, že páska v kameře není nekonečná. Dnes se toho spíše zneužívá a vzniká přespříliš materiálu. Točí se na disk ve formě XDCAM, za který je zodpovědná redaktorka. Podle slov technika je ale technické vybavení České televize v tristním stavu.

Další rozhovor se odehrává v sídle české pobočky Transparency International. Respondentem je David Ondráčka, ředitel české pobočky Transparency International. Je upozorněn, že reportáž bude mít zhruba šest až osm minut, tudíž je potřeba mluvit věcně a stručně. Stejně jako u předchozích rozhovorů redaktorka dotazovanému nejprve sděluje, co bude předmětem jejich dialogu. Kameraman a technik opět chystají světla, kameru a mikrofony. Těsně před začátkem natáčení přijde kolega Davida Ondráčky, aby mu oznámil, že na něj čekají také z televize Seznam a za patnáct minut jej potřebují živě na kameru.

Redaktorka České televize tak přípravy rozhovoru urychlí a začíná se točit. První otázka má opět formu promluvy, reportérka požaduje po respondentovi, aby okomentoval skutečnost, že trestně stíhaný premiér podává trestní oznámení. Přestože dotazovaný odpověděl, nezdůraznil, že premiér je sám trestně stíhaný, a musí odpovídat znovu. Právě tato odpověď je použita i v závěrečné reportáži. Redaktorka se ptá, co se za šestiletého působení hnutí ANO v resortu dopravy změnilo. Třetí otázka se týká dalších úprav v managementu dopravního resortu. Posledním dotazem reportérka směřuje k vlivu nestability ministerského křesla na oblast dopravy.

Třetí rozhovor byl poslední za čtvrtěční natáčecí den. Po jeho skončení se vrací redaktorka na Kavčí hory a štáb jede ještě natočit ilustrační záběry, konkrétně dálniční most na Chodově. Okolo půl čtvrté redaktorka přinese disk s natočeným materiálem do technické místnosti, kde se nechá takzvaně „nabít“. Znamená to, že je převeden do interního systému televize České televize, ke kterému mají přístup jen zaměstnanci. Redaktorka pak s natočeným obsahem může dál pracovat.

Podle slov reportérky není možné konkrétní téma natočit za jeden den, proto následující den jede opět do terénu. Čeká ji tisková konference Andreje Babiše a Karla Havlíčka. Zbytek ještě nemá podrobně rozplánován. Čtvrtěční natáčecí den trval od dvanácti hodin do čtyř hodin odpoledních.

Příloha č. 18: Report z natáčení pořadu Reportéři ČT

REPORT_REPORTÉŘI ČT_12.02.2020

Jméno redaktora:	Stanislava Raupachová
Pořad:	Reportéři ČT
Název reportáže:	
Reportáž vysílána dne:	
Lokace:	Praha – Hůrka
Odkaz:	K 24. dubnu 2020 nebyla reportáž Českou televizí stále odvysílána.

S redaktorkou jsme se sešly ve dvě hodiny odpoledne na stanici metra I. P. Pavlova. Konkrétně tohoto natáčení se neúčastnil kameraman ani technik, jelikož šlo o natáčení se skrytou kamerou. Redaktorka má již celou reportáž zpracovanou a sestříhanou. Dnes se naposledy pokusí zachytit hlavního aktéra reportáže. Jedná se už o pátý pokus. Podle jejích slov ale stále doufá, že muže zastihne. Reportáž je sice prakticky připravena, stále lze ale s obsahem hýbat.

S redaktorkou se tedy metrem přesouváme do oblasti Hůrka, kde má dotyčný bydlet. Cestou se podrobněji seznamujeme se složitostí tématu. Jak je již zmíněno na začátku, redaktorka zde není poprvé. I tak si ale přesně nematuje, o který bytový dům se jedná. Prosíme tak kolemjdoucí ženu, jež nás přesně nasměruje do dané ulice. Asi po deseti minutách nacházíme bytový dům. Ještě předtím, než vcházíme dovnitř, studujeme návod skryté kamery. V tomto případě pracujeme s brýlemi, ve kterých je kamera dokonale ukryta. Pro laika na první pohled není znatelné, že se v brýlích kamera nachází. Je však vidět, že zařízení není nejnovější, pro potřeby tohoto natáčení je ale kamera plně dostačující. Reportérka s kamerou nepracuje poprvé, takže přesně ví, jak má kamera široký záběr a že se může chovat naprosto přirozeně. Brýle mají dokonale jednoduché ovládání. Ve vnitřní straně brýlí se nachází skryté, až neviditelné tlačítko, které po zhruba třisekundovém stisknutí oranžově problikne, což znamená, že brýle nahrávají. Celý návod kamery studujeme v zákrytu velké dodávky. Pokud by měl dotyčný u vstupu do domu kamery, došlo by ke zbytečnému vyzrazení.

Po zapnutí brýlí vcházíme do domu. Na zvonku si ještě ověřujeme, že je zde opravdu uvedeno jméno Janovský. Na jeho zvonek ovšem nezvoníme a obrátíme se raději na recepci. Po několika sekundách jsme vpuštěny do budovy. Přicházíme k recepci, kterou obsluhuje postarší žena s ruským přízvukem. Ptáme se, zda je doma pan Janovský a záměrně

Příloha č. 19: Rozpis střížny

Střížny		střížna pořad		stříhač	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	
Datum sudý 20.1. Pondělí	Avid 1	Reportéři		—																		
	Avid 2	ČO	ČO	ZEMAN																		
	Avid 3	ČO																				
21.1. Úterý	Avid 1	stříh - ČO	ČO	ZEMAN																		
	Avid 2	kompletace - ČO	ČO	SILTEK																		
	Avid 3	ČO	HIS	—																		
22.1. Středa	Avid 1	stříh - ČO + Archiv 24		—																		
	Avid 2	ČO - kompletace	ČO	SILTEK																		
	Avid 3	Historie	HIS	Report																		

22/1 Zeman HIS - 20/19

Příloha č. 20: Rozpis redakce Černých ovce

střední pořad	6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21																				
	redaktor	kameraman	technika																		
<p>(můžou být i jiné příjmení)</p> <p>Černé ovce</p> <p>22/21</p>	FRANJAN	ORJ	"PRŮVAZBA ZTP 2" + "VYPRÁSTĚNÍ" I, II, III																		
	FRANJAN	ORJ	ORJ																		
	HORMA G. HEUER	ADK	910. VI - ZYBI, PŘEŠTÝ " (LAPKA POPT I. PARNA Zalesň)																		
		2x kam		3x PORT + 1 obj 5x PORT																	
	BOJMAN	ADV	830. TOPS "Vedoucí 30. domy" 9. SVIDNICKÁ																		
				PRAMA II PARNA MOREZ																	
	KLONAN	ADV	830. S. V. BORDEN "PRAX. ÚVAG - BASIC" JABLONEC 1/1. S.																		
	KLONAN	TRUPES	930. "POKROZENÍ BMEŤU + ESIO" PRAMA + SIAM																		

SIAM NE DIMAŘI KE ME BOUCEK ME

Příloha č. 21: Technické vybavení pro natáčení

KAMERA:

Sony PXW-X70 Professional XDCAM Camcorder

(kartový záznam 4:2:2 10-bit s datovým tokem 50 Mbit/s, možnost 4K)

ZVUK:

2 x RØDELink Filmmaker Kit (bezdrátový digitální mikroport)

1 x Sony ECM-VG1 (kondenzátorový směrový mikrofon)

1 x Olympus LS-12 (reportážní diktafon)

SVĚTLA:

Hogdag HD-192-FT II (LED světlo s plynule nastavitelnou teplotou barvy)

Aputure Amaran AL-160 (LED světlo s filtry)

Akumulátorový ruční reflektor (s filtry)

STATIVY:

Manfrotto 755CX3+ MVH500AH (kamerový stativ s kulovou fluidní hlavou)

Kingjue VT-2500 (kamerový stativ s kulovou fluidní hlavou)

Velbon C-600 (stativ na světla, druhou kameru)

KAMEROVÝ RIG:

Spider rig FT-10

SPECIÁLNÍ TECHNIKA:

Skrytá kamera 720P HD Camera Eyewear (kamera v brýlích)

PŘÍSLUŠENSTVÍ:

Paměťové karty, baterie, nabíječka, dálkové ovládání

Příloha č. 22: Přepis natočeného rozhovoru

REPORTERI_CT_190808_Bares_5XD957_Kryl_6

06:00:00

ilustrační záběry: reportér v rozhovoru s Jaromírem Hanzlíkem

06:01:11

reportér:

Pane Hanzlíku, v létě roku 69 se tady v budově Divadla na Vinohradech zkoušela hra Jak mordovali Ardena, ve které, pro kterou měl písničky skládat Karel Kryl, jak na to vzpomínáte na tu hru a na Karla Kryla?

06:01:28

Jaromír Hanzlík:

To je zajímavý, protože já jsem si nedávno vybavil, že vlastně jsem se s Karlem Krylem poprvé setkal někdy na jaře 68, točili jsme v Berouně na nádraží v noci a byl tam komparz a byla zima. A byla tam čekárna pro cestující na tom nádraží a tam byly jediný kamna, který hřály, takže se tam všichni srotili, aby se ohřáli. A tam seděl kluk s kytarou a hrál krásný písničky. A já jsem za ním přišel, a říkal jsem, tak jsme se dali do řeči a tak jsme se seznámili. A teď stříh a utekl rok nebo co a na jaře 69, někdy v květnu, jsme začali zkoušet Jak mordovali Ardena a režisér tehdy říkal: „Tady by se mně líbilo, kdyby tady byly nějaký písničky.“

06:02:27

Jaromír Hanzlík:

A já jsem si na toho Karla Kryla vzpomněl a říkal jsem: „No, heleďte se rejžo, já jsem slyšel takovýho kluka, kterej zpívá bezvadný písničky, tak nechcete si ho poslechnout?“ No tak jsem ho pozval a on vlastně pro to představení napsal pár písniček, nevím, kolik jich bylo, pět, čtyři, nevím. Ale věřte mi, že už si nevybavuju, jestli se vůbec to představení s těma písničkama hrálo, protože on se mezitím dostal do úzkejš, že jo, a já mám takovej dojem, že se to představení hrálo bez těch písniček. Ale jedna věc je důležitá, že se natáčely ty písničky tady v divadle, Franta Ondřích tehdy zvukař to dělal, myslím, že to dělal někde v šatně, se to točilo, už si to nevybavuju. No tak takhle si to pamatuju já.

reportér:

Pojďme ještě, to bylo dobrý, ale pojďme říct, já tam mám, protože já už mám ve všech reportážích Frantu Ondřícha, tak tady za něj vystupuje ten, Tomáš Prokop, kterej to dělal s ním, natáčel, jo, tak řekněte to samý, ale řekněte tady ze zvukovýho oddělení jako, zvukaři, nebo místní zvukaři tady to natáčeli. Slyšel jste někdy o tom, jak vznikaly ty nahrávky?

06:03:53

Jaromír Hanzlík:

No ano, to já vím, to místní zvukaři to točili tady, tuším, v nějaký šatně, jo. Ale já vůbec nevím, jestli ty nahrávky ještě existují, jestli to třeba nesmazali někde nebo. Vy to víte? Existují?

reportér:

Já to vím, já je mám.

Jaromír Hanzlík:

Jé, tak to bych rád slyšel.

reportér:

No, já vám je, já vám je.

06:04:18

Jaromír Hanzlík:

S dovolením se na ten text podívám, no jo, to je nápovědní kniha Jak mordovali Ardena, no jo. Hahaha. Kde je ten text?

reportér:

Ona právě se zachovala, pardon, já jsem to dal tady na začátek, tady když se podíváte, tak tady, heleďte, učedník – Hanzlík.

Jaromír Hanzlík:

Ano, učedník. No jo, vždyť jsem byl klučina, jo. A nemohl bych kousek toho přečíst nebo?

reportér:

Podívejte tady, tohle jediný se zachovalo ve scénáři, tady písnička, která v té hře měla být.

Jaromír Hanzlík:

To je nádhernej text.

reportér:

Když tak přečtete kousek.

06:05:01

Jaromír Hanzlík:

S úsměvem mudrce si vlastní kapsu plnit, dát ruku na srdce a jako had se vlnit, rozmlouvat o právu a bezprávím se žít, nadávat na slávu a po slávu se křivit. No to je Kryl jak vyšitej, krásný. To bych měl zájem o to, kdybyste mi to mohl.

reportér:

Sice to asi nebude jeho rukou, to bude spíš tou paní, Putová.

Jaromír Hanzlík:

Putová, nápověda.

reportér:

Ale tohle je takový důkaz, že se uvažovalo, že tam ty písničky budou a měly podle vzpomínek Kryla, který natočil v Německu, tak říkal, že složil čtyři, čtyři ty písničky a u některých dokonce použil text z té divadelní hry. Tak je škoda, že se to nehrálo. A tam je zajímavý, že v programu je uvedenej jako spoluautor Hutka.

06:05:58

Jaromír Hanzlík:
Opravdu?

reportér:
Toho jste někdy viděl třeba při zkouškách nebo to?

Jaromír Hanzlík:
Ne, ne.

reportér:
Že by jeho hudba byla použita v té hře?

06:06:05

Jaromír Hanzlík:
Ne, já jsem se s ním ani nikdy neseťkal, takže nevím. Ale s Karlem Krylem to bylo takhle.

reportér:
Vy jste přinesl takovou fotku. Já si ji vezmu. Tady, Jirko, vyndej mi ji, prosím tě... Tady je, tady to jste vy, to je z té doby?

06:06:32

Jaromír Hanzlík:
No, asi no, protože víte co.

reportér:
Když tak to vyndejte z toho, ať se to neleskne.

06:06:37

Jaromír Hanzlík:
Víte co, našel jsem to, je to takhle, mám to pohromadě, že jo. A to jsme dělali, tuším, kamerový zkoušky na nějaký film, už nevím, jaký, a mně se na tom zalíbilo to, jak ten Karel si z toho dělal srandu.

reportér:
A on tam měl hrát? On se účastnil kamerových zkoušek?

06:06:59

Jaromír Hanzlík:
Ano, myslím, že tam v tom měl hrát, no ale jak vidíte, tak potom tu roli nedostal.

reportér:
Ty boty, ty jsou teda hodně.

06:07:07

Jaromír Hanzlík:
To myslím, že je kostým jako jo.

reportér:
Nějaká historická, dobová.

Jaromír Hanzlík:
Něco takovýho.

reportér:
Ale nevíte, co to bylo?

Jaromír Hanzlík:
Netuším.

06:07:19

reportér:
Vy jste roli získal potom?

Jaromír Hanzlík:
Já si to nevybavuju. Tady je akorát napsáno Kryl Karel.

reportér:
A při tom jste se s ním setkal?

Jaromír Hanzlík:
Ne, ne, ne.

reportér:
Při těch kamerových zkouškách?

Jaromír Hanzlík:
Jo, to jo, to jo.

reportér:
A jakej byl?

06:07:35

Jaromír Hanzlík:
Já už si to nevybavuju. Nevím.

reportér:

Dobry, tak jo.

06:07:46

ilustrační záběry: fotky, reportér v rozhovoru s Jaromírem Hanzlíkem, Divadlo na Vinohradech, pietní deska Karla Kryla

06:22:02

reportér:

Pane Černý, já jsem vám poslal nahrávky, které vznikly v roce, v srpnu 1969 pro hru Divadla na Vinohradech, Jak mordovali Ardena. Co jim říkáte?

06:22:15

Jiří Černý:

No tak je to zajímavé, jako každá nahrávka Kryla z jakékoliv doby. Zajímavé je to srovnání, protože je tam řada věcí, sedm, tuším, které pak vyšly na Karlově prvním exulantském, jinak v pořadí druhém albu, teda druhé dlouhohrající desce, Rakovině. A mně se zdá, že jako Karel vždycky potřeboval nějaký čas na to, aby se ty písničky v něm usadily, takže i tady lepší kvalitu pro mě jako pro posluchače mají už pak až ty nahrávky, co vyšly na desce, na té Rakovině. Nejde o to, že.

reportér:

Takže můžete navázat, jak to bylo s těmi písničkami.

06:23:24

Jiří Černý:

Karel potřeboval si ty písničky trochu ozpívat, čili až ta mnichovská nahrávka podle mého soudu, ta je mnohem lepší. Nejde o to, že když to tenkrát připravoval pro ty Vinohrady, že jsou tam přereky, což jemu se jinak stávalo málokdy, to se všechno dalo udělat několikrát, ale zaprvé tam zpíval takovým měkčím hlasem, zatímco ta Rakovina, ta je už opravdu zpívaná velice ostře, deklamace to je skutečně profesní zpěvák. A na druhé straně zřejmě jak se do toho dostával, do toho repertoáru, tak on tam zdůrazňuje hodně, podtrhává význam slov. Což on jinak zase tolik nedělal, protože on byl natolik muzikální, že to dokázal vyjádřit dynamikou – zesilováním, zeslabováním, prostě víc hudebními než takovými polo recitačními prostředky.

reportér:

Nebylo to způsobeno tím, že to byl pro něj, že to pro něj byla atypická zakázka, složit pro divadlo, složit doprovodnou hudbu pro divadelní hru? A on vycházel z textu té hry, kde některé celé pasáže, věty, slovní spojení implantoval do toho textu, nebylo to pro něj třeba svazující?

06:25:10

Jiří Černý:

Karel byl, jak jsem ho znal, velice přizpůsobivý. On byl vlastně takřka odmalička profesionál, což souviselo s tím, že už na té keramické průmyslovce v Bechyni hrál taky v divadle a tak. A

potom si užil recitace, když bydlel v Teplicích a dělali tam ještě společně s Mílou Zapletalem a dalšími recitační a pěvecké večery, já si myslím, že Karel se rychle přizpůsoboval a že se vlastně choval tak, jaké bylo jeho prostředí. Pro to třeba výborné, podle mého soudu, jsou ještě mnohem starší snímky z Olomouce z toho Dexklubu, kde působil taky pozdější ministr kultury Pavel Dostál.

reportér:

Řadu lidí překvapí, protože ty písničky jsou poměrně známé, ale málo lidí tuší, že vznikaly původně jako zakázka pro divadelní hru. Vy jste to v té době věděl? Zmínil se vám třeba Karel, když jste s ním byl v kontaktu, že má takovouhle zakázku a dělá na takovéhle práci?

06:26:33

Jiří Černý:

Trošku jsme mluvili s Karlem, že dělá něco pro Vinohrady a že snad měl i Jaroslav Hutka taky pro ně něco dělat, ale moc ne, protože to byla hektická doba, ona byla ta Bratislavská lyra, že jo, pak brzo na to bylo to Norsko a tenkrát už jsme se zase tolik nestýkali, protože Karl byl na roztrhání a vlastně jsme, myslím, po jeho návratu z Norska spolu nemluvili. Já jsem po jeho návratu o něm věděl od svého přítele anglisty Oldřicha Černého, který později pak po Sametové revoluci pak pracoval u prezidenta Václava Havla. Tenkrát ten Olda Černý, výborný kamarád nás všech, provázel Karla do toho Waldecku, od Německa, do Německé spolkové republiky na festival protestních písní, protože Karel, pokud vím, tak nemluvil žádným západním jazykem dobře.

06:27:50

Jiří Černý:

On mluvil slušně rusky a polsky, ale německy, anglicky ne, takže ten Olda mi pak říkal, i jak pobíhal ten pobyt v tom Německu, tak jsem to znal z druhé ruky.

reportér:

Slyšel jste někdy od Karla Kryla výraz meždupol?

Jiří Černý:

Ještě jednou?

06:28:14

reportér:

Jestli jste od něj někdy slyšel výraz meždupol? Že ho sleduje meždupol, že po něm jde meždupol? Což je taková přesmyčka Interpol aplikovaná na ruský služby.

06:28:31

Jiří Černý:

Nikdy jsem od Karla neslyšel ani výraz meždupol ani to, že by si myslel, že po něm někdo jde. A taky na mě nepůsobil dojmem vystrašeného člověka. To když jsem pak slyšel nedávno od vás, tak to mě dost překvapilo, protože Karel měl pro strach uděláno a on to byl, no, takový jako trošku severomoravský frajer, že jo, na něj si tak nikdo nemohl moc vyskakovat, i

když měřil jen 158 centimetrů. Že by se bál, to jsem nikdy nezažil. S jedinou výjimkou, když jsem za ním pak přijel už do exilu a chodili jsme po Mnichově a byli jsme v nějaké restauraci italské a já jsem pronesl slovo mafie a on říkal: Proboha, to tady neříkej, tady je to plné mafiánů.

reportér:

A z té nahrávky, jak jsem vám pouštěl z toho Německa, tak tam je trošku cítit, že nebyl lhostejný zase k těm událostem třeba v srpnu 69, kdy protestovalo, připomínalo se okupace o rok dřív a tohle. Jak to, když jste spolu byli třeba na tý Bratislavský lyře, která byla až po, tak on to úplně vytěsňoval, nebo to vnímal tu situaci ve společnosti? Bavil se o tom?

06:30:13

Jiří Černý:

No bavil se o tom hodně a Karel prostě tou politikou žil. A taky si myslím, že celý zvuk těch prvních exilových nahrávek, celá Rakovina, kterou já považuju, to by bylo složité vysvětlovat proč, ale považuju ji za Karlovo nejsilnější album, ještě silnější než Bratříčku zavírej vrátka, tak byl ovlivněnej tou, tím zklamáním, ne z toho, že přišli Rusové, to on si od nich nic dobrého nečekal taky, ale z toho, jak se chovali naši lidé potom, jak rychle vzdávali ty funkce nebo naopak nabírali funkce a tak. Ta je, ten výkon těch nahrávek těch německých ve srovnání s těmi, s těmi vinohradskými je mnohem dramatičtější. Mně to připadá důvěryhodnější, tam je opravdu teda hodně otrávený.

reportér:

Když si ještě připomeneme texty těch čtyř hlavních skladeb, který byly pro to, tak to je hra z roku 1550, o tom, jak se zamiluje nějaká žena a na manžela si najme zabijáky, který ho mají zabít, nepřipadá vám, nebo mně to připadá, že ty texty spíš akcentují tu společnost, tu současnou dobu než tu středověkou situaci, že jsou hodně aktuální, vzhledem k tomu, že jsou určený pro hru z roku 1550, historickou, rytíři a sluhové, nevěrná manželka a tak. Co si o tom myslíte?

06:32:19

Jiří Černý:

Já jsem to vůbec nevěděl, že je to hra až z roku kolem 1550 a takže jsem o tom ani nepřemýšlel, nakolik to bylo přizpůsobováno, tenkrát bylo zcela běžné a to ještě dost dlouho, nejen v 69., ale ještě v 70., než se ta normalizace rozeběhla naplno, bylo zcela běžné, že se aktualizovalo, ostatně, jaký by umění mělo smysl, kdyby si v něm člověk nemohl najít nebo z něj vycítit nějakou aktuální souvislost. No, pamatuju si, když za mnou přijeli na návštěvu Karlovy rodiče, kteří se mimochodem to, že Karel zůstal v exilu, dozvěděli, až z vysílání Svobodné Evropy, on jim předtím ani těsně potom nic neřekl, byl opatrný. A poslouchali jsme tu Rakovinu a tam když Karel zazpíval „Sto let nám svítí hvězdou jedovatou v erbu pro otroky pro naše dědice“.

06:33:44

Jiří Černý:

Tak pak Kryl, oni si byli velice podobní, malí, taky takový jako nerudný, sršatý, velice statečný a zásadový. Tak se tak zachmuřil a říkal: „Ty proroku.“ Tak našťestí to nebylo sto let, ale ono i těch dvacet stačilo tedy.

reportér:

To máte pravdu s tou aktualizací, to i Kryl v nějakém článku, v nějaké knize, co vyšla těch jeho rozhovorů, tak tam zmiňuje, že třeba ta píseň Gustapo, která vznikla pro tuhle tu divadelní hru, no tak ta vyloženě reaguje na normalizaci, na začátek normalizace, proto je hodně zvláštní, že tahle ta píseň, o které si lidi myslí, že jako v té době to, tak je to jedna z těch na zakázku pro divadelní hru. To bylo i dramaturgicky odvážný počin možná, ne? Si objednat u takovýhlehého člověka, který dělá protestsongy, který dělal takovýhle, tak hudbu ke hře z roku 1950.

06:34:53

Jiří Černý:

Na tom použití toho výrazu Gustapo je vidět, že tenkrát Vinohradské divadlo zkoušelo, kam až se dá jít, já myslím, že většina těch inscenátorů si musela být vědoma toho, že to pravděpodobně nepůjde, ale zkoušelo se to.

06:35:19

reportér:

Ono je zajímavý, že já jsem třeba kontaktoval pana Hutku, který je na programu uvedenej jako spoluautor hudby. A ani herci, který jsem oslovil, ani pan Hutka vůbec netuší, že jeho jméno je tam uvedeno a už popírají, pan Hutka říká: „Já jsem v životě nic pro Divadlo na Vinohradech, tak prestižní divadlo, to bych věděl, jsem nesložil. Ani jsem nesvolil, aby užili moje nějaký už natočený.“ Což je strašně zajímavý. Já se nemůžu dopátrat toho, jestli tam ta jeho hudba nějaká byla, nebo nebyla. Protože herci žijící si to nepamatujou už, už je to 69. rok, tohle. A pan Hutka taky tvrdí: „Ne, v žádném případě.“ Vy asi taky nemáte jiné informace, že jo?

06:36:02

Jiří Černý:

Já jsem kolem inscenování a přípravy té hry na Vinohradech nevěděl skoro nic. Karel měl taky spoustu jiných prací, že jo. A tenkrát ty události běžely jedna za druhou a taky to už pak byla ta doba, kdy funkcionáři a zejména ti, kterým jsme věřili, pokud vůbec někdo z nás někomu věřil, ztráceli ty funkce, ale jestliže si Hutka nepamatuje, že by tam měl něco dělat, tak tomu bych věřil, protože já jsem je oba znal, Jardu Hutku i Karla Kryla a Jarda Hutka měl lepší paměť a má, myslím, dodnes na tyhle ty věci.

reportér:

Jaké bylo, jaká byla role v těch letech, hlavně v tom roce 69 Karla Kryla jako písničkáře, jako zpěvák, autora a textaře? Jak byste to jako hudební publicista zasadil do kontextu té doby? Jak tam fungoval Karel Kryl, co byl v té době?

06:37:26

Jiří Černý:

Karel Kryl byl především, a to si myslím, že by se asi stalo, i kdyby nebylo 21. srpna 68, daleko ale daleko nejpopulárnějším písničkářem, sólovým folkařem v celém Československu. Ano, předtím byli ohromně známé a výborné skupiny v čele se Spirituál kvintetem, ale když

se to má srovnávat s jednotlivci, jako byl Hutka, Merta, Kalandra, no tak to není vůbec srovnatelné. Toho Kryla během, díky nahrávce Bratříčku, zavírej vrátka a díky Československému rozhlasu znala celá republika a on kdyby to fyzicky stihnul, tak by mohl zpívat sedmkrát denně. Takže si ho podávali mládenci ze středních škol, z univerzit, vědeckých ústavů, divadel.

reportér:

Mohl by zpívat a fungovat, kdyby všechno bylo zářivě čisté, průzračné, všechno fungovalo, všichni se chovali čestně a všechno bylo růžové? Mohl by fungovat v takové době? On byl rebel, že jo, svým způsobem.

06:39:05

Jiří Černý:

Já jsem přesvědčený, že Karel by v žádné situaci se necítil tak, že není co kritizovat a co zlepšovat. I když o těch dvaceti letech strávených v Západním Německu mluvil s velkým respektem a nedal na Německou spolkovou republiku dopustit. A to, že po svém návratu pak tady se mu nelíbilo všechno možné, no tak to považuji za velice logické, protože si zvyknul na jiná měřítká z té Německé spolkové republiky. Taky jsme se o tom často bavili, i hádali. Já jsem mu říkal: „Ty kritizuješ tady spoustu lidí za to, že se jinak chovají, ale ty jsi žil v úplně jiné společnosti, než jsme žili my.“

reportér:

Tak jo, já vám děkuju.

Jiří Černý:

Není zač.

06:40:36

reportér:

Pane Klimte, moje otázky tam nejsou, jo, takže poprosím jenom tak reagovat a odpovídat celou větou, jo, nebo spíš vyprávět. Já jsem vám poslal nahrávky, který vznikly v srpnu 69 ke hře Jak mordovali Ardena. Co jim říkáte?

06:40:44

Vojtěch Klímt:

Ty nahrávky jsou určitě unikátní z toho pohledu, že zobrazují jak tu trochu atmosféru té doby, tak to, jak vlastně ty písničky postupně se cizelovaly, protože jakoby nějakých nahrávek, který nebyly finální, se tolik nezachovalo, v podstatě pár se jich zachovalo v ostravském rozhlase a to je vidět, že ještě některý jak ty texty, tak ty melodie nebyly úplně dotážený a je to takovej autentickéj, autentickéj dokument.

reportér:

Jak bylo časté, že Karel Kryl skládal na zakázku pro divadelní hry nebo film muziku?

06:41:30

Vojtěch Klímt:

No, v podstatě v tom roku 69 měl ještě nabídku, měl udělat písničky ke dvěma filmům, ale k tomu už samozřejmě nedošlo, protože mezitím zůstal venku. Ale kromě toho v podstatě a toho Ardena si nic nevybavuju.

reportér:

On v rozhovoru, který vznikl v Německu, se zmiňuje, že ty písničky vznikly na základě scénáře, který měl k dispozici, a měly odrážet některé scény z toho. Vy jste měl možnost si přečíst ten scénář, našel jste tam nějakou souvislost a nějaký inspirační zdroje pro obsah těch písniček?

06:42:11

Vojtěch Klímt:

V podstatě jsem přečetl ten scénář a jsem rád, že jsem si mohl konečně přečíst, tak mě až překvapilo, jak se Karel málo inspiroval tou hrou a i když tam asi, asi jedna doslovná, doslovná narážka je, to „Dábel tě žene a ty jdeš jako ovce.“ Což je v Pochodu Gustapa. Pak jsou tam nějaký jako scény jako rvačka a chlap s dýkou, tak v podstatě ty písničky a Karel to taky řekl, že mohly existovat i bez té hry.

reportér:

Je z vašeho pohledu, když jste četl scénář a slyšel ty písničky, bylo to dobře zvolený ty písničky ke hře, k historické hře z roku 1550?

06:43:01

Vojtěch Klímt:

Já si myslím, že to mohlo fungovat dobře spolu, že to vlastně ještě víc, ještě víc bylo nadčasovější a v té době aktuálnější. A myslím si, že kdyby to dneska někdo zinscenoval s těma písničkama, mimochodem ten text, ten překlad mi přijde výbornej, tak by to určitě i dneska nějak fungovalo dobře.

reportér:

Dobře, přeručíme.

06:43:26 – konec disku

Příloha č. 23: Scénář připravený ke střihu

Staré repo vysílané: 10. ledna 2018 – kazeta 166 u Honzy a další repo – vysílaná - 19. listopadu 2018 - asi nebudeme potřebovat

stará repo vysílaná 16. 5. 2019 – budeme potřebovat !!!

Skrytá kamera z 5.6. (název Podvodník) a skrytá podvodník 2

Autobazar 3 2361 – znalec

11130 – Trefilíková

1854

1788(Jímka 2) – standup u Nyspo

224 – natočen dopis Státní zástupkyně odkládá +tel+ obrázky bydliště Štrobla

1839 – natočen tel. Se státní zástupkyní - 49

342 Pelcl

6008 Standup u zastupitelství

Jarmila Trefilíková

Lenka Helíková

Olga Wagnerová

Vladislava Procházková

Miroslava Rampírová

JUDr. Bc. Vladimír Pelcl Ph.D. - Právnická fakulta UK, katedra trestního práva

Mgr. Hana Vrbová, obvodní státní zástupkyně pro Prahu 5

S Trefilíková 11130

33:54 jsem z toho hodně špatná, protože když jsem se dozv, že oni i přede mnou poškodili tolik lidí a skoro tímto způsobem jako mě, tak je to nehoráznost, že dál v tom pokračovali a dál okrádali lidi tímto způsobem, 34:11

1K

Paní Trefilíková z Prahy 5 mluví o praktikách podnikatelů Ondřeje Štrobla a Tomáše Roháčka. Je jednou z mnoha poškozených, kteří se na náš pořad obrátili se stejným problémem. Podnikatelé od nich vyberou peníze na rekonstrukci koupelen, ty rozkopou, ale nikdy nedodělají. Dnes (v dnešní reportáži) se k tomuto tématu vracíme už popáté.

S Rampírová *vysíláno 10. ledna 2018 (z repo vysílané 16. 5. 2019)*

Tak jsme to tedy šli zaplatit převodem no a od té doby se neozvali a nic nedodělali

S Helíková *vysíláno 19. listopadu 2018 (z repo vysílané 16. 5. 2019)*

V momentě, kdy od nás obdrželi veškeré peníze, už se tady začali objevovat velice sporadicky

2K

A byly to peníze nemalé. Vybavení koupelny si totiž zákazníci museli podle smlouvy objednat zvlášť a zaplatit samozřejmě dopředu.

S Helíková *vysíláno 19. listopadu 2018 (z repo vysílané 16. 5. 2019)*

Kolik jste jim ve výsledku dali peněz? Ve výsledku 140 tis, ale ve finále ta práce byla odvedena tak za těch 70 tis s bídou

S Wagnerová *vysíláno – 10. ledna 2018 (z repo vysílané 16. 5. 2019)*

No dluží mi takovejch 70, 80 tisíc určitě, tak jsme jim psali, že kde mám tedy ty věci, ať jsou tak laskaví a pošlou mi je, když teda je mají zaplacený. Takže aby mi ty věci nebo peníze vrátili zpátky.

Vrátili? Ne ani ň ...

3K

Před dvěma lety jsme hovořili i s bývalým zaměstnancem firmy.

S zaměstnanec *vysíláno – 10. ledna 2018 (z repo vysílané 16.5. 2019)*

My jsme rekonstruovali koupelny a pak se to tam ty koupelny vůbec nedodělaly, furt nás posílali někam jinam. Já si myslím, že už to měli promyšleno tohle dávno dopředu a oni vyberou vždycky zálohy, ale myslím si, že nikdy nebylo dodělaná žádná koupelna, to si myslím já.

4K

Oba podnikatele jsme o rozhovor žádali několikrát. (Ale) marně. Vystupovali pod hlavičkami různých firem, ty ale měly (a některé ještě mají) pouze virtuální sídla (v Rybné ulici na Praze 1.) A tak jsme podnikatele hledali na dalších adresách, které se nám podařilo vypátrat..

Ondřej Štrobl před námi při natáčení utekl do domu.

A Tomáš Roháček se nás pokusil zmást...

Skrytá kamera *vysíláno – 10. ledna 2018*

Já jsem dostala typ, že děláte koupelny, rekonstruujete jádra v panelových domech. Dobře, ale já nejsem Roháček.

Vy nejste pan Roháček? ne. Já jsem teď přijel opravovat tady bojler, já mám paní Dvořákovou bojer na půl 11 aha a nejste pan Roháček teda? ne

5K

Jenže zákazníci tehdy pana Roháčka poznali..

S Helíková *vysíláno – 10. ledna 2018 (z repo vysílané 16. 5. 2019)*

Ano to je pan Roháček, ale tvrdí, že není pan Roháček. Prokazatelně to je pan Roháček, ale já se vlastně nedivím, on se asi bojí, že tam na něho někdo čeká. Určitě bychom byli rádi, kdyby se na základě této reportáže ozvali další poškození a učinilo se spraved za dost.

6K

Další poškození se nám ozývají dodnes. Na základě našich reportáží podávají jedno trestní oznámení za druhým a policie se konečně začala případem vážně zabývat.

S policie Hašlová vysíláno – 19. listopadu 2018 (z repo vysílané 16. 5. 2019)

V této kauze se cítí být víc jak 10 lidí poškozeno jednáním právě této právnické osoby. Ve věci byly zahájeny úkony trestního řízení pro podezření ze spáchání přečinu podvod .

7K

Policie tedy prošetřuje. Jenže pan Roháček zatím podniká dál. Dokonce se zdá, že expanduje....

1788 standup

21 02:26:30 Tomáš R má od ledna 2019 novou firmu Nyspo group s.r.o. Poskytovatelem sídla je opět Simply office, tentokrát ne v Rybné ulici na Praze 1 ale na Praze 2 Na Folimance 48

26:52 - 27:06

Skrytá kamera:

1:40 já hledám firmu Nyspo jsem tady správně? Pojdte dál. Mrkneme na to45+2:09 Nyspo group a jednatel by měl být pan Roháček - oni mají u nás korespondenční sídlo tzn. že oni tady fyzicky nejsou, my jim přebíráme jen poštu 2:17 A vy jste vlastně ta stejná firma, která je v Rybné ulici ano ano přesně – takže vy už jste i tady – v Rybné jste i tady – ano ano, máme dvě pobočky2:31 jedině jim mohu přenechat nějaký vzkaz 36+2.48 a nějaký mail na ně není, nebo telefon? Bohužel nesmíme předávat 53 já bych se s ním ráda setkala osobně, jestli tady někdy také nebývá? Nenene oni tady mají, že jim přeb tu poštu a pak se jim to posílá 3:03

8K

Vzkaz jsme napsali, nikdo se nám ale neozval.

Zato poškozených zákazníků nové firmy pana Roháčka - Nyspo group s.r.o. - se nám už ozvalo několik. Nejhůře dopadla právě paní Trefilíková. S panem Roháčkem se domluvili(a) nejen na rekonstrukci panelového jádra, ale také na nové elektroinstalaci v celém bytě.

nově:

S Trefilíková 11130 (obr. posudek natočený)

20:03 celkem jsem jim dala 341 714 korun 10 podle vás za kolik tady udělali vůbec práce?

Mám tady od soudního znalce posudek, kde to vyhodnotil, to co udělalo se tak je špatně udělané proti předpisům a vyhodnotil mi to na nulu. 45

S Trefilíková - druhý disk

1854

02:00:05 co vše jste tady měla mít, co jste si už zaplatila? 02:00:11 no tak tady měla být vana, tady mělo být umyvadlo se skřínkou a zrcadlem 21 tady relaxační box rohovej 0:25 +0:36 a potom tady jsem měla dlažbu zaplacenou, obklady, dveře, dveře na z a do k a plus zárubně – nic tady není a ještě toaletu vedle což taky nedodali nic 55 vše jsem zaplatila v říjnu, 24. října a nic není dodáno, takhle to tady vypadá 1:06

8K

Podnikání Tomáše Roháčka a Ondřeje Štrobla sledujeme od roku 2012. Od té doby se

na náš pořad obrátily desítky stejným způsobem poškozených zákazníků. Policie případ prošetřuje už déle než rok. Náš pořad ale kontaktují další a další lidé, kteří se cítí podvedení. Jak je to možné?

Oslovili jsme doktora Pelcla z katedry trestního práva právnické fakulty. Celý případ jsme mu popsali a požádali o komentář (názor)

342

Pelcl - 2

0:13 No tak trestní zákoník toto nazývá podvodem - máme základní skutkovou podstatu trestného činu podvodu + (a ta spočívá v tom, že ta skutková podstata postihuje jednání, které se vyznačuje nějakým využitím omylu nebo uvedením v omyl nebo tím, že ten pachatel zamlčí nějaké podstatné skutečnosti 37) tady v tomto případě se bude pravděpodobně jednat o uvedení v omyl té druhé osoby 45 no a dalšími jaksi konstitutivními znaky té skutkové podstaty nebo nutností uznání viny je, že dojde ke způsobení škody na jedné straně a k obohacení toho pachatele nebo i jiné osoby 0:59

9K

Policie (ale) už případ pro trestný čin podvodu šetří déle než rok. Jak je to možné.

242 Pelcl

23:28 typické ... případu podvodu spočívají právě v tom, že má někdo dodat nějaké zboží nebo nějakou službu a už v době podpisu té smlouvy o dodání toho zboží, dodání té služby ví, že nebude plnit. 43 nebo až -

3:28 vy musíte, abyste mohla někoho vinit z podvodu prokázat ten podvodný úmysl a ten tady musí být už v době jednání toho podvodníka nikoli ad post – což znamená následně až v důsledku nějakých událostí a v těchto případech je právě zneužíváno to, že ten dotyčný patrně tvrdí, že tam patrně dochází k nějakým dalším věcem, které znemožňují to plnění 54

10K

Ano. Podle pana Roháčka vždy vše zavinili klienti Prý nedodrželi smlouvu. Tu ve všech případech vypověl on (pan Roháček) nikoli nespokojení zákazníci, kteří neměli dodělané koupelny ani po termínu.

S Helíková *vysíláno 19. listopadu 2018 (z repo vysílané 16. 5. 2019)*

Podle pana Roháčka jsme porušili smlouvu tím, že jsme sem nastěhovali kočky a také jsme porušili dohodu o mlčenlivosti a řekli jsme to třetím stranám. Asi našemu švagrovi, který potom nám pomáhal ve finále to dokončit – tu rekonstrukci. Proč jste to řekli tomu švagrovi? No protože je zedník a rozumí tomu a poznal, že je to odfušovaný

S Procházková *vysíláno – 10. ledna 2018 (z repo vysílané 16. 5. 2019)*

3:28 Manžel potom teda se našel a napsal mu zprávu, že tady měl člověka, který si prohlédl to, co postavili a odhadl to tak na 35 tisíc.

To ono se jim hodilo, aby nám mohli dát tu výpověď - prodloužit 3:50

S Wágnerová *vysíláno – 10. ledna 2018 (z repky vysílané 10. ledna 2018)*

3:51 vypo mi smlouvu proto, že jsem pustila.....že jsem hrubě to porušila 4:07

11K

A od smlouvy pan Roháček odstoupil za velmi podivných okolností i v případě paní Trefilíkové.

Trefilíková 1130

25:09 takže od smlouvy odstoupili 17. prosince těsně před vánocema a v tomhle stavu mě nechali byt 23

12K

A důvod? Paní Trefilíková přivedla na stavbu třetího člověka a nedoplatila za štukování.

S Trefilíková 1130

25:35 to štukování dělalo 71 tis - 40 jsem jim dala zálohu a 31990 chtěli doplatek proč jste jim to nedoplatila? Nedoplatila, protože se mi ta práce vůbec nelíbila - čekala jsem na pana R, chtěla jsem si to s ním vyjasnit 25:57 a kdyby ta práce byla dobře odvedená tak bych mu to doplatila ty peníze jsem měla. 26:02

13K

Jenže pan Roháček se na předem domluvené jednání nedostavil. Místo něho přišel zaměstnanec – a chtěl doplatit 30 tisíc za štukování

S Trefilíková 1130

27:01 (takže jsme se potkali na chodbě před dveřma a chtěl doplatek) a já jsem říkala, že čekám na pana R že chci s ním projednat tu práci a on čekal jen na ty peníze a já jsem si uvědomila, že jsem nalítla na podvodníka a řekla jsem, ať mi vrátí klíče od bytu on utekl s těma klíčkema a potom zavolal tomu R svému jednateli, že jsem mu peníze nedala, 27:47 on mě zavolal na to, že odstupují od smlouvy, že jsem jim nezaplatila, nedoplatila štukování 55

S Pelcl 342

31:37 ta okolnost, že dotyčný vypoví smlouvu sám, udělá první krok k té rozluce těch smluvních partnerů, tak řekněme, že tímto ty případy jsou poměrně netypické, protože typický případ podvodníka je takový, že přestane být kontaktní, vyhýbá se vymlouvá se 32:02v tomto případě se zdá, že on dělá ten první krok, vedoucí k tomu, že oni se nedohodnou 08

Trefilíková

27:57 byla jsem v šoku z toho, byla jsem na zhroucení, protože čeho jsem se bála, aby mi nenechali rozbít byt, tak nakonec se tak stalo, takže pak jsem šla tady na úřad no a řekla jsem co se mi stalo a paní mi poradila, abych vyměnila zámek ve dveřích a pak jsem volala policii na 158 řekla jsem, co se mi stalo 28:34 + 29:17 trestní oznámení jsem podala 3. ledna 2019

14K

**Paní Trefilíková v trestním oznámení píše, že firma nedoděla již zaplacenou práci a nedodala ani předem zaplacené vybavení koupelny.
Jenže Tomáš Roháček na policii vše vysvětlil a odůvodnil..**

S Trefilíková 11130

29:35 no vypověděl, že jsem zneprístupnila jim dveře do bytu, že nemohli dodělat tu práci, ale podle mě si myslím, že to byla jen záminka, protože kdyby to chtěli dodat, tak už to dodal

dávno + tohle je jen jeho taktika, aby se nějak bránil. 30:15

S Pelcl 342

31:09 je možné, že když on na policii vypovídá, že to může hrát také tu roli ve vztahu k těm po? působí to daleko věrohodněji než kdyby on byl ten kdo se primárně neozývá 20 + 32:26 pokud ten dotyčný se nevyhýbá, udělá ten první konfliktní krok a ještě potom je schopen jít na po a vysvětlovat tu podstatu té smlouvy a tak působí to daleko důvěryhodněji. 32:50

S Trefilíková 11130

24:22 a podle mě to byl od začátku úmyslný podvod vylákat ze mě peníze a prostě nechat to v tomto stavu 33 prostě rozbítej byt nic nedodělanýho světlo tady nesvítí el nefunfuje koupelna žádná 40

+

24:43 vy tady bydlíte teď? Ne nebydlím, protože ten byt je neobyvatelný, nebýt dobrého člověka, který mě vzal prozatím k sobě, tak bych byla asi pod mostem někde 25:01

S Pelcl 342

4:10 V praxi také může být problematické to, že tady se jedná o podvod, který se páchá na základě nějaké smlouvy - to znamená soukromoprávního jednání a po často, protože jsou to odborníci na trestní právo, tak odkazují na řízení ve věcech občansko- právních a nemají tolik zkušeností s výkladem 35 protože proto, abyste mohla hodnotit to jednání toho pachatele, tak musíte být schopna hodnotit a právně rozebrat ten text té smlouvy 4:47 takže to může být také problém, protože (policejní orgány se specializují na trestní právo, kdežto) zde jsou nutné pro prokázání toho podvodu i znalosti z práva soukromého z práva občanského 4:59 5:22 oni nemají nějaké poradce, kteří by jim poradili? Tak oni sami by měli mít ty znalosti a měli by mít právní vzdělání a měli by být schopni prostě na tyto situace reagovat 33

15 K

Na případ paní Trefilíkové policisté zareagovali tak, že její trestní oznámení odložili. K podvodu ani bezdůvodnému obohacení prý nedošlo.

S Trefilíková 11130

22:40 po tady píše, že pan R resp spol Ekobohemila vypracovala kompletní vyučování závazku, ve kterém byl zahrnut zápočet faktru a proto tedy spol nemá žádné bezdůvodné obohacení, oni vám dali nějaký rozpočet,? Ne nic jsem nedoslala jak si tedy vysvětlujete, že pan R vypovídá, že vám dal rozpočet? Dostala jsem pouze jeden doporučený dopis, kde odstupuje od smlouvy a nic takového tam nebylo, žádné vyučování. 23:20

16 K

A tak se paní Trefilíková odvolala na státní zastupitelství. Jenže státní zástupkyně rozhodnutí policie potvrdila. Jak je to možné? Vždyť pan Roháček je pro trestní čin podvodu vyšetřován už déle než rok a paní Trefilíková se jen chtěla přidat k dalším poškozeným. Přesně to jsme státní zástupkyni napsali a pak jsme ji zavolali.

1839

S tel Mgr. Hana Vrbová, obvodní státní zástupkyně pro Prahu 5

12:20 já v současné době tím, že jsme tu věc postoupili jinému státnímu zastupitelství za účelem komplexního vedení prověřování nemůžu, nejsem oprávněna podávat jakékoli informace o postupu v té věci - dobře a teď se

jen zeptám bylo to odloženo nebo to nebylo odloženo? 12:40 + 14:02 protože ona se na to několik odkazovala, že se chce spojit s těmi dalšími poškozenými 06 +15:08 odložený to bylo, ale teprve když se zjistlo, že ten čl toho má víc, takže ta subjektivní stránky toho podvodu šla prokázat, bude tam i větší škoda 15:18 rozumím, ale kdy se to zjistilo, protože ona to v tom to psala 15:21+16:03 víte já z toho mám takový pocit, že to bylo odloženo, a že se s tím nic nedělalo teprve kdy proto se vás na to ptám 16:21 +

16:28 to není že by s tím nikdo nic nedělal, tak to vůbec není, tam nastaly nové skutečnosti spočívající v tom, že to postahovalo z celé ČR, ale já nevím, kdy se na to přišlo – no to už se šetří skoro rok – to není nová informace 16:49 + 56 jediný, kdo vám tohle je oprávněn vysvětlit je dozorový státní zástupce osz praha východ s tím, že ten vám také může říct ... a ve věci se prověřuje ...takže věc se bude dál proběřovat, jelstí jsem to dobře pochopila, určitě ano. 17:20

standup 6008

02:16: 46 A tak jsme oslovili Okresní státní zastupitelství Praha-východ. Státní zástupkyně magistra Staňková se ale na kameru vyjádřit odmítla. Prý z toho důvodu, že věc se nachází ve stadiu prověřování a trestní řízení je tak neveřejné. 59

17K

V e-mailu nám státní zástupkyně píše, že " na délce prověřování věci se odráží skutečnost, že bylo a je zapotřebí provádět rozsáhlejší prověřování věci – výsledky osob, ohledat místa, shromáždit větší množství listinných důkazů, vyžádat zprávy od různých státních institucí a podobně. "

A tak policie šetří dál, už déle než rok. A poškození přibývají.

Je vůbec nějaká pravděpodobnost, že podvodné jednání bude panu Roháčkovi prokázáno?

S Pelcl 342

24:01 je spousta způsobů, jak jim to dokázat. V podstatě hodnotit ekonomickou situaci i toho dodavatele.24:08

+ (26:25 ta podvodná jednání pro ně je typické to, že se dokazují sérií těch důkazů nepřímých 32)22:56ono tam jde kolikrát o malé střípky informací, které nebudou nikdy přímým důkazem budou nepřímými důkazy, ale mohou ve svém celku potom vytvořit uzavřený kruh, který vylučuje jakoukoli jinou skutkovou verzi 25:15

18K

A jaký trest by potom hrozil.

S Pelcl 342

1:39 tady v těch případech, které jste popisovala by mohlo jít o tzv. pokračování v trestném činu - tzn ty jednotlivé případy sami o sobě nenaplnují tu skutkovou podstatu vyšší, ale pokud jde o tzv pokračování, tak se ty škody mohou sčítat...a dohromady to může dát půl mil i více a tam by připadao v úvahu i udělení odnětí trestu svobody v nepodmíněné podobě tzn. Nikoli udělení tzv. Podmínky, ale nepodmíněný trest odnětí svobody. 2:25

11130

S Trefilíková konec

34:11 jak vůbec může taková firma takto pracovat a tohle udělat staršímu člověku tohle udělat a obrat ho o peníze a pak ho nechat v takhle rozbitým bytě24 kdy myslíte, že budete zpátky

tady bydlet? no to vůbec neví, protože peníze nejsou a od pana R to zřejmě nebude tak snad ty peníze vyzískat, takže vůbec nevím, protože přede mnou je hodně lidí poškozených, každý se domáha náhrady škody a mě teda obral úplně o vš a zničil nehorázným způsobem byt, takže jsem asi dopadla úplně nejhůř. 34:59

zbytky:

A tak jsme zajeli do Klánovic, kde měl pan Roháček a pan Štorbl pronajatou kancelář.
skrytá kamera

13:40 dobrý den - já hledám pana R nebo pana Štrobla, oni by tady měli mít firmu nevíte?
Měli tady kanceláře, dělaj koupelny rekonstrujou 52 Štrobl Ondřej Štrobl. 57 + 14:06 Štrobl,
štrobl my tady nejsme tak dlouho 09+14:28 ale tomu přišla exekuce, ne? Tak to je možné, ž
mu přišla exekuce tak ty už tady nebydlí tady 14:39 +17:05 vím, že už tady byli i po jednou to
nám klepali na dveře, tak říkám co je

Příloha č. 24: Finální scénář po střihu

Koupelny 5

Kristýna Dobešová
Jan Heller
Richard Špůr
střih: David Zeman

studio:

Peníze dostali, rekonstrukci nedodělali. O podnikání stavební firmy, která nabízela výhodnou rekonstrukci koupelen, jsme vysílali už čtyřikrát. A stále se nám ozývají další a další poškození. Zajímalo nás jak je to možné a případy jsme konzultovali s odborníkem na trestní právo.

Jarmila Trefilíková
Lenka Helíková
vysíláno 10.1. 2018
Olga Wagnerová
vysíláno 10.1. 2018
Vladislava Procházková
vysíláno 19. listopadu 2018
Miroslava Rampírová
vysíláno 19. listopadu 2018

JUDr. Bc. Vladimír Pelcl Ph.D. - Právnická fakulta UK, katedra trestního práva
telefonuje Mgr. Hana Vrbová, obvodní státní zástupkyně pro Prahu 5

S Trefilíková

Jak vůbec může taková firma takto pracovat a tohle udělat staršímu člověku. Tohle udělat a obrat ho o peníze

1K

Paní Trefilíková z Prahy 5 mluví o praktikách podnikatelů Ondřeje Štrobla a Tomáše Roháčka. Je jednou z mnoha poškozených, kteří se na náš pořad obrátili se stejným problémem. Podnikatelé od nich vyberou peníze na rekonstrukci koupelen, ty rozkopou, ale nikdy nedodělají. Dnes se k tomuto tématu vracíme už popáté.

S Helíková *vysíláno 19. listopadu 2018*

V momentě, kdy od nás obdrželi veškeré peníze, už se tady začali objevovat velice sporadicky

2K

A byly to peníze nemalé. Vybavení koupelny si totiž zákazníci museli podle smlouvy objednat zvlášť a zaplatit samozřejmě dopředu.

S Helíková *vysíláno 19. listopadu 2018*

Kolik jste jim ve výsledku dali peněz? Ve výsledku 140 tis, ale ve finále ta práce byla odvedena tak za těch 70 tis s bídou

S Wagnerová *vysíláno – 10. ledna 2018*

No dluží mi takovejch 70, 80 tisíc určitě, tak jsme jim psali, že kde mám tedy ty věci, ať jsou tak laskaví a pošlou mi je, když teda je mají zaplacený. Takže aby mi ty věci nebo peníze vrátili zpátky.

Vrátili? Ne...

3K

Před dvěma lety jsme hovořili i s bývalým zaměstnancem firmy.

S zaměstnanec *vysíláno – 10. ledna 2018*

My jsme rekonstruovali koupelny a pak se to tam ty koupelny vůbec nedodělaly, furt nás posílali někam jinam. Já si myslím, že už to měli promyšleno tohle dávno dopředu a oni vyberou vždycky zálohy, ale myslím si, že nikdy nebylo dodělaná žádná koupelna,

4K

Oba podnikatele jsme o rozhovor žádali několikrát. Ale marně. Vystupovali pod hlavičkami různých firem, ty ale měly a některé ještě mají pouze virtuální sídla. A tak jsme podnikatele hledali na dalších adresách, které se nám podařilo vypátrat..

Ondřej Štrobl před námi při natáčení utekl do domu.

A Tomáš Roháček se nás pokusil zmást...

Skrytá kamera *vysíláno – 10. ledna 2018*

Já jsem dostala typ, že děláte koupelny, rekonstruuujete jádra v panelových domech. Dobře, ale já nejsem Roháček.

Vy nejste pan Roháček? ne. Já jsem teď přijel opravovat tady bojler, já mám paní

Dvořákovou bojler na půl 11 aha a nejste pan Roháček teda? ne

5K

Jenže zákazníci tehdy pana Roháčka poznali..

S Helíková *vysíláno – 10. ledna 2018*

Ano to je pan Roháček, ale tvrdí, že není pan Roháček. Prokazatelně to je pan Roháček, ale já se vlastně nedivím, on se asi bojí, že tam na něho někdo čeká.

6K

Další poškození se nám ozývají dodnes. Na základě našich reportáží podávají jedno trestní oznámení za druhým

S policie Hašlová vysíláno – 19. listopadu 2018

V této kauze se cítí být víc jak 10 lidí poškozeno jednáním právě této právnické osoby. Ve věci byly zahájeny úkony trestního řízení pro podezření ze spáchání přečinu podvod .

7K

Policie tedy prošetřuje. Jenže pan Roháček zatím podniká dál. Dokonce se zdá, že expanduje....

Standup

Tomáš Roháček má od ledna 2019 novou firmu Nyspo group s.r.o. Poskytovatelem sídla je opět Simply office, tentokrát ne v Rybné ulici na Praze 1 ale na Praze 2 Na Folimance.

8K

Poškozených zákazníků nové firmy pana Roháčka - Nyspo group s.r.o. - se nám už ozvalo několik.

S Skrytá kamera:

Já sháním pana Roháčka z firmy Nyspo.

Jo oni mají u nás jen korespondenční sídlo, to znamená, že oni tady fyzicky nejsou, my jim přebíráme jen poštu

A vy jste vlastně ta stejná firma, která je v Rybné ulici?

Ano ano - přesně tak - my máme dvě pobočky. Jedině jim mohu přenechat nějaký vzkaz

9K

Vzkaz jsme napsali, nikdo se nám ale neozval.

Ze všech poškozených zatím nejhůře dopadla paní Trefilíková.

S Trefilíková

Co vše jste tady měla mít, co jste si už zaplatila? no tak tady měla být vana, tady mělo být umyvadlo se skřínkou a zrcadlem, tady relaxační box rohovej a potom tady jsem měla dlažbu zaplacenou, obklady, dveře, ještě toaletu vedle, což taky nedodali nic. Celkem jsem jim dala 341 714 korun.

10K

Podnikání Tomáše Roháčka a Ondřeje Štrobla sledujeme od roku 2012. Zajímalo nás jak jejich podnikání okomentuje odborník na trestní právo. Proto jsme oslovili doktora Pelcla z právnické fakulty.

S Pelcl

Trestní zákoník toto nazývá podvodem. Tady v tomto případě se bude pravděpodobně jednat o uvedení v omyl té druhé osoby. No a dalšími jaksi konstitutivnímu znaky té

skutkové podstaty nebo nutností uznání viny je, že dojde ke způsobení škody na jedné straně a k obohacení toho pachatele nebo i jiné osoby

11K

Policie už ale případ pro trestný čin podvodu šetří déle než rok. Je to opravdu tak komplikované?

S Pelcl

Vy musíte, abyste mohla někoho vinit z podvodu prokázat ten podvodný úmysl a ten tady musí být už v době jednání toho podvodníka, nikoli ad post – což znamená následně - až v důsledku nějakých událostí a v těchto případech je právě zneužíváno to, že ten dotyčný patrně tvrdí, že tam dochází k nějakým dalším věcem, které znemožňují to plnění

12K

Přesně tak. Podle pana Roháčka vždy vše zavinili klienti Prý nedodrželi smlouvu.

S Procházková *vysíláno – 10. ledna 2018*

Manžel potom teda se naštvál a napsal mu zprávu, že tady měl člověka, který si prohlédl to, co postavili a odhadl to tak na 35 tisíc.

To ono se jim hodilo, aby nám mohli dát tu výpověď

13K

A od smlouvy pan Roháček odstoupil i v případě paní Trefilíkové.

S Trefilíková

Odstoupili 17. prosince těsně před vánocema. Rozbitej byt, nic dodělanýho, světlo tady nesvítí, elektřina nefunguje, koupelna žádná

14K

A důvod? Paní Trefilíková přivedla na stavbu třetího člověka a nedoplatila za štukování, které chtěla reklamovat.

S Trefilíková

Proč jste jim to nedoplatila? Nedoplatila, protože se mi ta práce vůbec nelíbila - čekala jsem na pana Roháčka, chtěla jsem si to ním vyjasnit

15K

Jenže pan Roháček se na předem domluvené jednání nedostavil. Místo něho přišel zaměstnanec.

S Trefilíková

On prostě čekal jen na ty peníze a já jsem si uvědomila, že jsem nalítla na podvodníky, peníze jsem mu nedala ten zbytek a on potom zavolal tomu Roháčkovi - svému jednateli, že jsem mu peníze nedala, on mě zavolal na to, že odstupujou od smlouvy. Byla jsem na zhroucení, protože čeho jsem se bála, aby mi nenechali rozbít byt, tak nakonec se tak stalo

S Pelcl

Typický případ podvodníka je takový, že přestane být kontaktní, vyhýbá se vymlouvá se. Ta okolnost, že dotyčný vypoví smlouvu sám, udělá první krok k té rozluce těch smluvních partnerů, tak řekněme, že tímto ty případy jsou poměrně netypické

16K

Paní Trefilíková podala trestním oznámení. Uvedla, že firma nedoděla již zaplacenou práci a nedodala ani předem zaplacené vybavení koupelny.

Jenže Tomáš Roháček na policii vše vysvětlil a odůvodnil..

S Pelcl

Pokud ten dotyčný se nevyhýbá, udělá ten první konfliktní krok a ještě potom je schopen jít na policii a vysvětlovat tu podstatu té smlouvy a tak samozřejmě působí to daleko důvěryhodněji

S Trefilíková

Podle mě to byl od začátku úmyslný podvod - vylákat ze mě peníze a prostě nechat to v tomto stavu

17K

Na případ paní Trefilíkové policisté zareagovali tak, že její trestní oznámení odložili.

K podvodu ani bezdůvodnému obohacení prý nedošlo.

S Trefilíková

Policie tady píše, že pan Roháček respektivě společnost Ekobohemia vypracovala kompletní vyučtování závazku, ve kterém byl zahrnut zápočet faktur a proto tedy společnost nemá žádné bezdůvodné obohacení, oni vám dali nějaký rozpočet?

Ne nic jsem nedostala.

Jak si tedy vysvětlujete, že pan Roháček vypovídá, že vám dal rozpočet? Dostala jsem pouze jeden doporučený dopis, kde odstupuje od smlouvy a nic takového tam nebylo, žádné vyučtování

S Pelcl

Tady se jedná o podvod, který se páchá na základě nějaké smlouvy - to znamená soukromoprávního jednání a policisté často, protože jsou to odborníci na trestní právo, tak odkazují na řízení ve věcech občansko- právních a řekněme, že často nemají tolik zkušeností s výkladem - protože proto, abyste mohla hodnotit to jednání toho pachatele, tak musíte být schopna hodnotit a právně rozebrat ten text té smlouvy

18K

A tak se paní Trefilíková odvolala na státní zastupitelství. Jenže státní zástupkyně rozhodnutí policie potvrdila.

S telefonuje Mgr. Hana Vrbová, obvodní státní zástupkyně pro Prahu 5

To není tak, že by s tím nikdo nic nedělal, tak to vůbec není. Odložený to bylo, ale teprve když se zjistilo, že ten člověk toho má víc, takže ta subjektivní stránka toho podvodu šla prokázat, bude tam i větší škoda.

Jediný, kdo vám tenhle postup častou souslednost a všechno je oprávněn vysvětlit, je dozorový státní zástupce OSZ praha východ

Standup

A tak jsme oslovili Okresní státní zastupitelství Praha-východ. Státní zástupkyně magistra Staňková se ale na kameru vyjádřit odmítla. Prý z toho důvodu, že věc se nachází ve stadiu prověřování a trestní řízení je tak neveřejné.

19K

Nakonec se státní zástupkyně vyjádřila alespoň emailem. V něm píše:

" na délce prověřování věci se odráží skutečnost, že bylo a je zapotřebí provádět rozsáhlejší prověřování věci – výsledky osob, ohledat místa, shromáždit větší množství listinných důkazů, vyžádat zprávy od různých státních institucí a podobně. "

Je vůbec nějaká pravděpodobnost, že podvodné jednání bude panu Roháčkovi prokázáno?

S Pelcl

Ono tam jde kolikrát o malé střípky informací, které nebudou nikdy přímým důkazem. Budou nepřímými důkazy, ale mohou ve svém celku potom vytvořit uzavřený kruh, který vylučuje jakoukoli jinou skutkovou verzi

20K

A jaký trest by potom hrozil.

S Pelcl

Tady by mohlo jít o tzv. pokračování v trestném činu - tzn. ty jednotlivé případy sami o sobě nenaplňují tu skutkovou podstatu vyšší, ale pokud jde o tzv. pokračování, tak se ty škody mohou sčítat a tam už je sazba od dvou do osmi let a tam by už připadalo v úvahu i udělení trestu odnětí svobody v nepodmíněné podobě

21K

Doufejme, že policie bude ve vyšetřování úspěšná a nebudou přibývat další poškození.

S Trefilíková

Je to nehoráznost, že dál v tom pokračovali a dál okrádali lidi tímto způsobem

Příloha č. 25: Vlastenecký betlém

Vlastenecký betlém [online]. In. gisat.blog.respekt.cz [cit. 28.02.2020]. Dostupné z <https://gisat.blog.respekt.cz/porad-168-hodin-popreje-k-vanocum-a-ultranacionaliste-xenofobove-populiste-na-socialnich-sitich-besni/>.

Příloha č. 26: Scénář studia pořadu Černé ovce připraveného moderátorkou k natočení

T – ÚTERÝ

STUDIO – ÚVOD

Vítejte u dalšího vydání Černých ovcí. Je to žluté, aromatické a v létě je to všude. Co je to? Modří už vědí, je to řepka. Olej z ní je v kuchyni považován za jeden z nejlepších. Jak je na tom ale např. s pesticidy?

SYNCH – po 8. komentu

21/53 Pesticidy jsme našli pouze v několika málo vzorcích a ještě šlo o malá množství hluboko pod limity.

STUDIO 1

Řepkových olejů je ale víc druhů a tak jsme zvědaví, jaké jsou mezi nimi rozdíly a jak celkově obstály v následujícím testu.

REPO 1 – TEST

Horká - Řepkový olej

STUDIO 2

Spoříte si na penzi? Pak možná máte tzv. doplňkové penzijní spoření. Peníze z něj mají přilepšit buď nám anebo našim blízkým, kdybychom se výplaty nedožili. Ale v následujícím případě peníze skončily v penzijním fondu.

REPO 2 – KAUZA

Potužníková - Pozůstalostní penze

STUDIO - ZÁVĚR

Často se vracíme k případům, se kterými zdánlivě nelze hnout. To se týká i řemeslníka, který vybere peníze, sundá starou střechu, novou už neudělá a zmizí. Kde se zasekla spravedlnost, to zjistíme ve středu. Na viděnou.